

ERDÉLYI RÓMAI KATOLIKUS LEVÉLTÁRAK
6.

Szerkesztette:
Szögi László és Bernád Rita-Magdolna

Kiadja
a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség
és az ELTE Egyetemi Levéltár

ERDÉLYI RÓMAI KATOLIKUS LEVÉLTÁRAK

6.

Eddig megjelent kötetek:

1. SZÖGI László: *A Gyulafehérvári Érseki Levéltár és az Erdélyi Katolikus Státus Levéltára I. 1429–2000. Repertórium.* Gyulafehérvár–Budapest, 2006.
2. BERNÁD Rita: *A Gyulafehérvári Érseki Levéltár és az Erdélyi Katolikus Státus Levéltára II. Oklevél és iratjegyzék – canonica visitatiók mutatója.* Gyulafehérvár–Budapest, 2006.
3. BERNÁD Rita: *Plébániai levéltárak I. A Gyulafehérvári-, a Sepsiszentgyörgyi-, a Szamosújvári- és a Gyergyószentmiklósi Gyűjtőlevéltárak repertórium.* Gyulafehérvár–Budapest, 2009.
4. BERNÁD Rita – KOVÁCS Bálint: *A Szamosújvári Örmény Katolikus Gyűjtőlevéltár. Repertórium. Arhiva de Colecție Armeano-Catolică din Gherla. Repertoriu. The Armenian Catholic Collective Archive in Armenopolis. Repertory.* Budapest–Gyulafehérvár–Leipzig, 2011.
5. BERNÁD Rita – BARABÁS Kisanna: *Plébániai levéltárak II. A Marosvásárhelyi és Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárak repertórium.* Budapest–Gyulafehérvár, 2015.

Bernád Rita-Magdolna

Plébániai levéltárak III.

A Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár repertórium

Budapest–Gyulafehérvár–Kolozsvár

2021

A kötet megjelenését támogatta:

A kiadvány elkészítéséhez nyújtott segítségéért köszönetet mondunk
a **Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekségnek**

A kötetet lektorálta: **dr. Szögi László**

A borítót tervezte: **Erős Zoltán**

A fényképeket feldolgozta: **Dicu Adrian**

A kötetet tördelte: **Murad Betty**

A korrektúrát végezte: **Szabó Beáta és Vass Csongor**

*A borítón a csíkszentkirályi plébánia anyakönyve (1693–1784) és a csíkszentmihályi plébánia pecsétje (1855),
valamint a csíkszentgyörgyi Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartási jegyzőkönyve (1800–1948) látható.*

* * *

Nr: 929–2021.

IMPRIMATUR

Albae-Iuliae, die 13-a Iulii 2021.

Dr. Gregorius Kovács

Archiepiscopus

ISBN 978-606-064-012-7

© Bernád Rita-Magdolna 2021

Minden jog fenntartva, beleértve az elektronikus
adathordozókon való megjelentetés jogát is

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ

BEVEZETÉS

A CSÍKSZEREDAI GYŰJTŐLEVÉLTÁR

Alcsík-Kászoni Főesperesség iratai

Csatószeg

Csikmenaság

Csikmindszent

Csikszentgyörgy

Csikszentimre

Csikszentkirály

Csikszentlélek

Csikszentmárton

Csikszentsimon

Csikverebes

Kászonjakabfalva

Kászonújfalu

Kozmás

Lázárfalva

Tusnád

Felcsíki Főesperesség iratai

Balánbánya

Csikcsicsó

Csikdánfalva

Csikdelne

Csikmadaras

Csiknagyboldogasszony

Csikpálfalva

Csikrákos

Csiksomlyó

Csikszentdomokos

Csikszentmihály

Csikszentmiklós

Csikszenttamás

Csiktaploca

Gyimesbükk

Gyimesfelsőlok

Gyimesközéplök

Kostelek

Madéfava

Szépvíz

Zsögöd

A CSÍKSZEREDAI GYŰJTŐLEVÉLTÁR FOND- ÉS ÁLLAGJEGYZÉKE

1716 ELŐTTI DOKUMENTUMOK FORRÁSKÖZLÉSE

FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOM

REZUMAT

SUMMARY

KÉPMELLÉKLET

LISTA ILUSTRĂȚIILOR

PHOTO ATTACHMENT

„Szellemi és testi munkánk, amit gyakran lemondások és erőfeszítések árán végzünk, nem hiábavaló időtöltés, az utánunk következő nemzedékek hasznát húznak belőle.”
(Isten szolgája Márton Áron)¹

ELŐSZÓ

A levéltárainkban tárolt dokumentumgyűjtemények, melyeket szakmai lelkiismeretességgel és gondossággal őrzünk, egyetemes egyházunk felbecsülhetetlen és értékes szellemi örökségét képezik. Ennek tudatában jött létre 2016-ban Csíkszeredában főegyházmegyénk kilencedik gyűjtőlevéltára. Az osztatlan odafigyelést és sokszor megterhelő fizikai munkát is igénylő összegyűjtési és rendszerezési tevékenységet ezúttal újabb szakmai eredmény követte. A jelenlegi kötet megjelentetésével célravezetőbben állhatunk híveink szolgálatára, így mind a helyi és az általános kultúrába ékelődött és az évszázadok folyamán kibontakozó történelmünk átadását végezzük, valamint az egyes generációk Egyházhoz tartozási érzésének növeléséhez is hozzájárulhatunk.

A római körlevélben megfogalmazott gondolatot magunkévá téve kijelenthetjük, hogy: *„Az egyházi levéltárakban dolgozók hatékonyan járulnak hozzá a kulturális fejlődéshez, mivel tudományos szakértelmükkel segítenek kiemelni a dokumentum lényegét és jelentőségét, melyet a kutatók rendelkezésére bocsátanak. A külföldi kutatók javára végzett munkájuk során konkrétan hozzájárulnak ahhoz, hogy a különböző nemzetek kulturális munkatársait közelebb hozzák egymáshoz, valamint a különféle kultúrák megértését elősegítsék. Így ők a béke és az emberek közötti egység munkálói.”*²

Az alcsíki és felcsíki főesperesi kerületekből a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Csíkszeredai Gyűjtőlevéltárába egybegyűjtött irathagyatékunk tanulmányozása segítse használóik egyházunkhoz és Istenünkhöz való kapcsolódását!

Gyulafehérvár, 2021. június 27.,
Szent László magyar király emléknapján

dr. Kovács Gergely
érsek, örmény apostoli kormányzó

¹ Márton Áron beszédvázlata az emberi halandóságról. Vö. Marton József szerk.: *Márton Áron. Alkalmi beszédek* – 3. Csíkszereda, 2019. 178.

² *Az egyházi levéltárak szerepe a lelképásztori életben.* Római dokumentumok XI. Az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottságának dokumentuma. Budapest, 1998. 22.

*A levéltárak a megőrizendő és közvetítendő, élénkítendő és felhasználandó egyházi emlékezet helyei, mivel a keresztény közösség örökségével való legkövetlenebb kapcsolatot jelentik.*³

BEVEZETÉS

Az alapítási időrend szerint kilencedikként létesült Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár 2016-ban talált otthonra a csíksomlyói Szent Péter és Pál plébánia épületében. A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár 2003-ban kezdte el a plébániai levéltárak strukturált összegyűjtését, kezdetben a megszűnés tényével veszélyeztetett egyházközségeknél, később kiterjesztve azt a tömbkatolikus vidékekre is. A tárgyi feltételek magyarországi támogatásokból történt előteremtésével és a megszakítás nélkül végzett gyűjtőmunka során a következő városokban jöhettek létre gyűjtőlevéltárak: Gyulafehérvár (2003), Szamosújvár (2005), Sepsiszentgyörgy (2005), Marosvásárhely (2005), Gyergyószentmiklós (2007), Székelyudvarhely (2008), Szamosújvár (örmény katolikus – 2010), Kolozsvár (2011) és mostanában Csíkszereda (2016).

A Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár helyszínének kiválasztása több évig is elhúzódott, mivel sok esetben nem bizonyult elégségesnek a plébániákért felelő adminisztrátorok (plébánosok) nyitottsága és a gyűjtemény befogadására való elvi hajlama, hiszen a helyi sajátos épületadottságokra is nagy hangsúly tevődött. A főbb szempontot a hozzáférhetőség, központiség jelentette, és nem utolsó követelményként az épületrész alkalmassága őrzés, térbeli kvalitások és biztonság aspektusából. A gyűjtőlevéltárak helyszínei általában a főesperesi székhely szomszédságához kötődnek, azonban ezt a koncepciót az alsíki és a felcsíki főesperesi kerületek esetében elvetették, mivelhogy ezek központjai akkor falvakon – Csíkszentgyörgyön és Csíkdánfalván – működtek. A levéltárnak alkalmas hely kiválasztásához 2014 nyarán fogtunk hozzá közösen Potyó Ferenc akkori érseki helynökkel, aki szintén szíve ügyének tekintette a Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár mielőbbi kialakítását. Az akkortájt meglátogatott, Csíkszeredában és közvetlen környékén létező plébániák vezetői készséggel fogadtak, azonban a felkínált térlehetőségek közül a csíksomlyóit találtuk – a hely elérhetősége és a raktározási elvárások tekintetében – a legmegfelelőbbnek. A helyszínen történt szóbeli megállapodást konkrét lépések követték, ugyanis a helyi plébános, Kovács Attila egy, a Hargita Megyei Tanács által pozitívan elbírált pályázati kérelem által előkészítette a levéltár számára a plébániaépület földszinti részében kijelölt helyiségeket, és megvalósította a tűz-, víz- és betörésbiztonsági berendezések beszerelését is.

A 2016 tavaszára elkészült levéltári raktárak kiszáradását követően, ugyanez év őszén kezdeményeztük az egyházközségekben keletkezett és őrzött történeti irategyűttesek egybegyűjtését, amely még ez év végére fejeződött be. Az egyes plébániai gyűjtemények rendezése és feldolgozása 2018 tavaszáig tartott.

Az iratok vizsgálata során váratlan volt megtapasztalni, hogy – a csíki térség egységes katolikus volta ellenére – a fejedelemség időszakából csupán egyetlenegy

³ *Az egyházi levéltárak szerepe a lelképásztori életben.* Római dokumentumok XI. Az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottságának dokumentuma. Budapest, 1998. 11.

eredeti dokumentum maradt fenn, amelyet 1646-ra datáltunk, és amelynek őrzője a csíkszenttamási plébánia volt. Ugyanakkor örömteli szembesülés volt az első anyakönyvek előfordulása számos plébánia levéltárában, amelyek közül a legrégebbeket a csíkszenkirályi és a kozmási egyházközségek irataiban raktározták el a gondos lelképásztorok. A csíkszentkirályi anyakönyv 1693-tól, a kozmási pedig 1695-től tartalmazza a keresztek névsorát. Szintén szakmai elégedettség kísérte az egyes plébániák gyűjteményei között rejtőzködő, értékes személyi hagyatékok meglétét is. Ezek közül említést érdemelnek Vitos Mózes (1847–1902) és dr. Éltes Károly (1837–1890) jelentős egyházi és közeleti szerepet is betöltő személyiségek hagyatai, amelyeket a csíkszentkirályi és a csíkszentmiklósi egyházközségek archívumai között találtunk meg. Egyaránt lelkesítő volt Lakatos István (1635 k.–1706) krónikáíró jellegzetes keze írását felismerni az 1674-től kezdődő csíksomlyói és az 1684-től jegyzett kozmási historia domusok lapjain.

Ami a levéltári anyag konzerválási állapotát illeti, a változatos tárolási körülmények miatt néhány esetben állományvédelmi beavatkozásra is szükség volt. Mivel a Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár mellé, ugyanabba az épületbe, 2018 nyarán, ugyancsak a magyar kormány anyagi támogatásával, egy gyűjtőkönyvtár és egy restaurátor műhely is létrejöhett, így megszámlálhatatlan mennyiségű, kiemelkedő történelmi értéket képviselő dokumentum mára restaurált állapotba került a műhely szakembereinek (Benedek Árpád és Pál Péter) akkurátus munkája révén. Az elektronikus kutatószolgálat iránti megnövekedett igény több, kutatótöbb forrásanyag digitalizálását is előmozdította, amelyet szintén a helyszínen tudtunk elvégezni. A plébániai iratok közül az anyakönyvek, iktatókönyvek, historia domusok, egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyvek és a kevés mennyiségű 17. századi iratok szkennelése történt meg, amelyek jelenleg internetes úton is kutathatók.

A mostani kötetben helyet kaptak a katolikus restaurációt megelőző időszakból megőrződött okiratok átiratai is. Ezek a dokumentumok 1646–1714 között keletkeztek, mennyiségük csupán nyolc darabból áll.

Az illendő köszönet sor több személyt is céloz. A fontossági sorrendtől eltekintve felidézzük a már említett, volt érseki helynök Potyó Ferenc és az akkori plébános, Kovács Attila nevét, akiknek az ügy beindulását köszönjük, valamint a jelenlegi plébánost, Göthér Gergelyt, akinek a bővítéshez nyújtott lehetőségért maradunk hálásak. Jó szó illeti Vass Csongor levéltáros kollégát, aki a begyűjtés idején volt néhány alkalommal a segítségemre, valamint Pál Péter restaurátor-levéltáros kollégát is, aki a kötet végéhez társított fotóillusztrációkat készítette elő.

Zárógondolatként VI. Pál pápa üzenetét közvetítjük a levéltárakban dolgozóknak és kutatóknak, miszerint „az iratok, dokumentumok, levéltárak kultuszával való rendelkezés – közvetetten – Jézus kultuszának birtoklása, az egyházas érzület birtoklása...”.

Csíkszereda, 2021. június 11-én,
Szent Barnabás apostol emléknapiján

dr. Bernád Rita-Magdolna

A CSÍKSZEREDAI GYŰJTŐLEVÉLTÁR

Az alcsíki és a felcsíki főesperesi kerületek levéltárai részére már a 2000-es évek elején szükségessé vált egy gyűjtőlevéltár kialakítása Csíkszereda központtal. A végleges helyszín kijelölése néhány évig elhúzódott, míg végül a csíksomlyói Szent Péter és Pál plébánián lett otthonra a Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár. Ez a plébánia az utóbbi három évszázadban többször is főesperesi székhely volt. A plébánia jelenlegi épületét eredetileg főesperesi központnak tervezték 1913-ban, amelyet az impozáns főhomlokzat építészeti jellege is tanúsít. Mivel a levéltár tervezésének idején a két csíki főesperesség székhelye egymástól távol eső falvakon volt éppen (Csíkdánfalván és Csíkszentgyörgyön), nem egyik vagy másik főesperesi hivatal melletti közös gyűjtőlevéltári központ létrehozásának gondolata érvényesült. A csíksomlyói kegyhely látogatottsága, a plébánia földrajzi elérhetősége és hajdani főesperességi központ szerepe lehetővé tette egy ilyen gyűjtemény befogadását. A csíksomlyói levéltári raktárak helyiségeinek felújítása 2015 októberében kezdődött és a 2016 tavaszáig tartott, míg az iratok összegyűjtése az alcsíki és felcsíki plébániákról 2016. október–december között zajlott. A raktári tér kialakításához szükséges beruházásokat több intézmény támogatta, főként pályázatok révén. A felújítási és átalakítási munkálatok költségének tetemesebb részét – a víz- és fűtérzékelő riasztóberendezések beszerelését – Hargita Megye Tanácsa, kisebb részét az Érsekség, a speciális levéltári állványzatot a Szülőföld Alap, míg a savmentes tároló dobozok beszerzését a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiuma finanszírozta.

A Csíkszeredai Gyűjtőlevéltárban jelenleg az alcsíki- és felcsíki főesperesi hivatalok iratai mellett a következő plébániák levéltári anyagai találhatók: Csíkszentdomokos, Csíkszenttamás, Balánbánya, Csíkrákos, Csíkdánfalva, Csíknagyboldogasszony (Karcfalva), Csíkmadaras, Madéfalva, Csíkszentmihály, Csíkcsicsó, Csíkdelne, Csíkpálfalva, Csíktaploca, Szépvíz, Csíkszentmiklós, Gyimesbükk, Gyimesközépek, Gyimesfelsőlok, Csíksomlyó, Csíkszentkirály, Csíkszentimre, Csíkszentsimon, Csátószeg, Csíkszentmárton, Kostelek, Kozmás, Lázárfalva, Csíkmandszent, Csíkmenaság, Csíkszentgyörgy, Csíkszentlélek, Kászonújfalva, Kászonjakabfalva és Tusnád. Ezen kívül itt kapott helyet Verebes és Zsögöd leányegyházközségek kisebb terjedelmű iratanyaga is.

E két főesperesség, 34 egyházközség és két filia levéltári anyagának összterjedelme 85 ifm.

510.
ALCSÍK-KÁSZONI FŐESPERESSÉG IRATAI
1786–2000
0,73 ifm

A gyulafehérvári püspökség alapítását (1009) követő időszakban a jelenlegi alcsíki, felcsíki és gyergyói főesperességek területei közösen alkották a telegdi főesperesség csíki alesperességét. Ez a középkori egyházigazgatási beosztás a reformáció idején, az 1556-tól püspök nélkül maradt egyházmegyében alakult át.

Csík nevének első írásos említése *Chyk* (*Chijk*) alakban jelenik meg egy 1324-ben kelt oklevélben, amely ma a Magyar Nemzeti Levéltár Diplomatikai Levéltárának része. Az 1324. június 17-én kelt levélben, I. Károly király egy birtokba iktatás végrehajtására utasítja az erdélyi káptalant, amely beiktatást korábban megghiúsítottak a csíki székelek.⁴

A történelmi Magyarország legtöbb településének első írásos levéltári forrását a pápai tizedbegyűjtők kimutatásai képezik, amelyek az erdélyi egyházmegyére vonatkozóan 1332–1337 között készültek. Itt Csík vidékét *Chyk* és *Chik* néven jegyzik. A telegdi főesperesség főesperese 1332-ben egy bizonyos Pál pap (*Paulus sacerdos de Chik*) volt. A csíki alesperesség ekkor tizennégy pápai adófizető egyházközségből állt: *Torku, Sancto Spiritu, Delna, Kazun, Gyargio, Rakus, Sancto Michael, Sancto Martino, Omnibus Sanctis, Sancto Georgio, Sancto Symone, Sancto Rege, Sancto Thoma, Sanctis Cozma et Damiano*.⁵ A következő évben, 1333-ban már 15 egyházközségről tesznek említést a pápai adószedők. Az újonnan feltűnő egyházas település neve *Sumbov*, ami feltételezhetően *Sumlov* elírása vagy téves olvasata és átírása lehet, az ezt követő évi felsorolásból ugyanis visszaigazolódik, hogy itt a Somlyó névnek kellett szerepelnie. A plébániák nevei némi eltérést mutatnak az előző évi névváltozatokhoz képest: pl. *Delna* – *Dolna*, vagy *Kazun* – *Kasim*.⁶ Egy évvel később, 1334-ben, a számadásokban szintén 15 egyházközség szerepel 16 pappal, azonban hiányzik Kászon és Delne a felsorolásból, helyettük pedig megjelenik *Batus* és *Sancto Johanne*. Ámbár ez utóbbit az erdélyi okmánytárban tévesen Jenőfalvával azonosítják, valószínűleg a Delne határában már akkor meglévő Keresztelő Szent János templom jelölése lehet.⁷

A csíki (*Chyk*) székeleket 1342-ben I. Lajos király egy többek között nekik címzett oklevele is említi, amelyben jelentést kér tőlük egy birtokkifosztás kapcsán.⁸

⁴ Szabó Károly szerk.: *Székelek Oklevéltár. 1211–1519*. I. Kolozsvár, 1872. (A továbbiakban *Székelek Oklevéltár*.) 42; *Erdélyi Okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez. 1301–1339*. Regesztákban jegyzetekkel közlésezi Jakó Zsigmond. (A továbbiakban *Erdélyi Okmánytár*.) II. Budapest, 2004. 485–486. sz. 186–187.

⁵ *Rationes collectorum pontificorum in Hungaria. Pápai tized-szedők számadásai. 1281–1375*. Vatikáni Magyar Okirattár. I./I. Sorozatszerkesztők: Várszegi Asztrik–Zombori István. Budapest, 2000. (A továbbiakban *Pápai tized-szedők számadásai*.) 112.

⁶ Uo. 116. *Erdélyi Okmánytár*. II. Budapest, 2004. 1138. sz. 412.

⁷ *Pápai tized-szedők számadásai*. 132. *Erdélyi okmánytár*. II. Budapest, 2004. 1139. sz. 412.

⁸ *Erdélyi Okmánytár*. 1360–1372. IV. Jakó Zsigmond kéziratát szerkesztette és kiegészítette Hegyi Géza és W. Kovács András. Budapest, 2014. 101. sz. 68.

Néhány évtizeddel később, 1366-ban, egy az erdélyi káptalantól a királyhoz intézett, birtokba iktatással kapcsolatos oklevélben szintén megjelenik Csíkszék.⁹

Sajnos nem maradtak fenn olyan középkori levéltári források, amelyek kifejezetten az egyházigazgatási egységekről tanúskodnának, azonban a pápai tizedbegyűjtéskor fennálló egyházterületi szerkezet a középkorban is érvényes maradt.

A csíki egyházzól egy évszázaddal később is értesülünk az okleveles forrásokból, amikor 1465-ben Mátyás király a a többi székely szék lakóival együtt a csíki székelyeket is arra utasítja, hogy az erdélyi püspöknek járó dézsmát régi szokásuk szerint fizessék.¹⁰

A reformáció következményeként a 16. század közepétől főpásztor nélkül maradt püspökség katolikus közösségeit részben licenciátusok,¹¹ részben szerzetesek (ferencesek és jezsuiták) fogták össze. A főesperességek területe megegyezett a székely közigazgatási egységek, a székek területével ebben a térségben.

A 17. századból több jelentés is fennmaradt Erdély katolikus egyházközségeiről, amelyek a Hitterjesztési Kongregáció megbízásából készültek. A legelső ilyen közzétett beszámolót az erdélyi nemesi származású Nagyajtai Darkó János misszionárius készítette 1629-ben. Jelentéséből arról értesülünk, hogy Csík székben 23 plébánia található és 20 000 hívő, akiket 9, többségükben 60 év fölötti pap lát el, közülük csak 2 nőtlén. Jelentésében nem tér ki az egyházközségek egyenkénti felsorolására, de ebbe feltételezhetően Gyergyó és Kászon székeket is beleértette.¹²

Egy szűk évtizeddel később, 1638-ban Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes jelenti a Kongregációnak, hogy a 16 csíki plébánia majdnem mindegyikén tevékenykedik pap. Ezek a Csík székbe és nem a csíki főesperesség alá sorolt plébániák a következők: 1. *Szent Domokos* (pap nélkül); 2. *Chik* (az útirány szerint feltételezhetően Rákos); 3. *Szent Thamas*; 4. *Szent Mihály* és *Nagy Boldogh Aszszonyj* (Szentmihályt és Nagyboldogasszonyt egy plébániaként említi); 5. *Szep uiz et Borsoa*, *Szent Miklos* (Szentmiklós filiájaként jelenik meg Szépvíz és Borzsova); 6. *Delna*, *Chiero et Palfalua* (Delne filiái: Csicsó és Pálfalva); 7. *Somlyo* (négy filiája van ekkor: *Taplocza*, *Vardodfalua*, *Chomorra* és *Szereda*); 8. *Szent Lélek* (*Zógód* és *Titod* filiákkal); 9. *Mindszent* (két filiával: *Hozuásó* és *Boroslo*); 10. *Ménaságj*; 11. *Szent Giorgj* (két filiája van ebben az időszakban: *Kotormany* és *Angialfalua*); 12. *Szent Kiraly*; 13. *Szent Imre*; 14. *Szent*

⁹ *Erdélyi Okmánytár. 1340–1359. III.* Regesztákban jegyzetekkel közléteszi Hegyi Géza és W. Kovács András közreműködésével Jakó Zsigmond. Budapest, 2008. 471. sz. 197–198.

¹⁰ *Székely Oklevéltár. I.* Kolozsvár, 1872. 203–204.

¹¹ Licenciátus: a történeti Magyarország területén lelkipásztort kiséítő vagy pótló laikus férfi, többnyire tanító a 16. század végétől a 18. század közepéig. A licenciátus a török uralmat és a reformációt követő paphiány miatt a püspöktől engedélyt, licenciát kapott, hogy a misézés és gyóntatás kivételével (mert ezeket csak felszentelt pap végezheti), lelkipásztori munkát végezzen. A licenciátus keresztelt, esketett, temetett, ájtatosságokat vezetett, prédikált, illetve prédikációkat olvasott fel. A nőtlenség számára nem volt kötelező. Egyházi szolgálata alatt reverendát és karinget viselt. Anyagi fenntartását a meglévő plébániai javadalmak és a stóladíjak biztosították. Jelentőségük a lelkipásztori szolgálat mellett abban állt, hogy a plébániák jogfolytonosságát biztosították, és egész helységeket tudtak megőrizni a római katolikus vallásban. (<http://lexikon.katolikus.hu/L/licenci%C3%A1tus.html>, a letöltés ideje: 2020. április 6.)

¹² *Relationes missionariorum de Hungaria et Transilvania 1627–1707.* Bibliotheca Academiae Hungariae in Roma. Fontes 1. Közzéteszi: Tóth István György. Budapest–Róma, 1994. (A továbbiakban *Relationes missionariorum.*) 237–238.

Simon; 15. *Szent Marton*; 16. *Kosmas* három filiával (*Lazar falua*, *Zeredsig*, *Thasnád*). A felsorolás szerint tehát, a szentdomokosi plébánia kivételével, minden egyházközséget pap adminisztrált. A beszámoló a csíki főesperességhez tartozó papok neveit is feljegyzi, de az egyházközség megjelölése nélkül: a ferences kolostorban négy papot (a gvárdián atyát, *Martinus* pátert, *Bartholomaeus Kolosvari* pátert és egy öreget), továbbá két világit emlitenek, valamint *Nicolaus Arkosi* főesperest, *Nicolaus Mansagi*, *Georgius Szent Mihály*, *Blasius Bartko*, *Joannes Beke*, *Matthaeus Kis Aszszony*, *Petrus Caspar*, *Joannes Nagy*, *Petrus Adam*, *Petrus Bartocz*, *Matthaeus Franczj*, *Geler Pap* és *Emericus Sűket* világi papokat.¹³ A menasági (*Mansagi*), Szent Mihály és Kisasszony nevek feltételezhetően nem az adott plébános szolgálati helyére utalnak, hanem inkább annak vezetéknévére, esetleg származására, tekintettel arra, hogy a kimutatásban szereplő plébánosokat családnevükkel együtt tüntették fel.

1657-ben Damokos Kázmér, az erdélyi ferences őrség őre 24 plébániáról tesz jelentést a római Hitterjesztési Kongregációnak a csíki főesperességben (*Archidiaconatus Czikiensis*). Itt sorakoztatja föl a gyergyószéki és a kászonszéki egyházközségeket is. Feltűnik, hogy jelentésében főesperességeket sorol fel, nem székely közigazgatási egységeket, székeket. Az egyházközségek megnevezése mellé a családok számát is rögzíti, valamint a lélekszámot. Damokos Kázmér az alábbi plébániákat nevezi meg: *Szent Domokos*, *Szent Tamás*, *Nagy Boldogh Aszszony* (*Város*, *Dánfalua* és *Madaras* filiákkal), *Kis Aszszony*, *Szent Mihály*, *Szent Miklós* (*Szép Víz* és *Borsoua* filiákkal), *Delne* (*Cziczó* és *Palfalua* filiákkal), *Somljo* (*Czomortan*, *Taplocza*, *Szereda* filiákkal), *Szent Lelek* (*Sűgód* és egy meg nem nevezett filiával), *Mindszent* (*Fitod*, *Leanjfalua* és *Kotormany* filiákkal), *Szent Király*, *Szent Imreh*, *Szent Simon*, *Kozmás* (*Lazarfalua* és *Vaslaba* filiákkal), *Szent Marton*, *Szent Gyeorgy*, *Menasagh*, *Olafalu* (*Kis Olafalu* filiával), *Kaszon Uyfalu*, *Nagy Kaszon*, *Gyergio Szent Miklos* (*Tekeröpatak* és *Kelyenfalua* filiákkal), *Uyfalu*, *Alfalu* (*Czomafalua* filiával), valamint *Szaarhegy* (*Gytro* és *Remete* filiákkal).¹⁴

Nyolc évvel később, 1665-ben, Giulio Spinola bécsi nuncius leveléből is képet kapunk az akkori Erdély katolikus közösségeiről. A Hitterjesztés Szent Kongregációjának címzett felterjesztésében a székely székek szerint értesülhetünk az egyes egyházközségekről. Gyergyó és Kászon Csík szék filiaszékeinek számítanak. Folyamodványából kiderül, hogy Csík székben mindenki katolikus, akik összesen 17 plébániát alkotnak: *Sanctus Domokos*, *Sancti Thomae*, *Beatae Virginis Assumptae*, *Beatae Virginis Annuntiatae*, *Sancti Michaelis*, *Sancti Nicolai*, *Delne*, *Somljo*, *Sancti Spiritus*, *Omnium Sanctorum*, *Sancti Emerici*, *Sanctis regis Stephani*, *Sanctorum Simonis et Judae*, *Sancti Cosmae*, *Sancti Martini*, *Sancti Georgii*, *Menesag*. A lajstrom végén megjegyzi, hogy a plébániák többsége filiákkal is rendelkezik. Spinola Kászon székben két plébániáról tesz említést: *Kaszon* és *Uy Falu*. Az elsőnél megemlíti, hogy nagyon nagy, a másodiknál, hogy mindenki katolikus.¹⁵

Nem sokkal később, 1668-ban, Damokos Kázmér erdélyi apostoli vikárius újabb jelentést küld a Kongregációhoz az erdélyi katolikusok helyzetéről, amelyben

¹³ Uo. 247, 251–253.

¹⁴ Uo. 298–300, 305.

¹⁵ Uo. 362. Csíksomlyónál Spinola említést tesz arról is, hogy itt ferences kolostor is található, az emberek jók és vallásosak, majdnem mind magyarok, és ahol paphiány van, ott ebből a kolostorból hívnak papot az adott plébániára.

Csík, Gyergyó és Kászon székeket külön főesperességgként említi. Kászon székhöz két plébániát jegyez föl: *Nagykaszon* (*Imperet* és *Jakabfalua* leányegyházakkal) és *Vyfalut*. A két egyházközséget összesen 1900 katolikus alkotta. A csíki székben (*Sedes Csíkensis*) 18 egyházközséget találunk ekkor: 1. *Kozmas* (4 filiája van: *Tusnad*, *Laszarfalua*, *Szent Izig et Uenkô*); 2. *Szent Martony* (1 filiája van: *Czikfalua*); 3. *Szent Giôr* (2 filiával: *Kotormany* és *Moniasd*); 4. *Menasogh*; 5. *Mind Szent*; 6. *Szent Lelek*; 7. *Szent Kiraly*; 8. *Szent Imre*; 9. *Szent Simon* (1 filiával: *Uartfalâ*); 10. *Somlyó* (3 filiával: *Taplocza*, *Surda* és *Gomoztan*); 11. *Dolme* (2 filiával: *Ticro* és *Polfalua*); 12. *Szent Miklos* (2 filiával); 13. *Szent Mihaly*; 14. *Kis Asony* (3 filiával: *Madefalua*, *Bakos* és *Uacraror*); 15. *Nagy Boldoghasszony* (3 filiával: *Madaras*, *Danfalu* és *Jenőfalua*); 16. *Szent Tamás*; 17. *Szent Damakos*; 18. *Olafalu*. A katolikus lakosság számát a 18 plébánián összesen 11.535 lélekre becsüli.¹⁶

Az 1670. évi, Csík és Gyergyó székekben végzett egyházlátogatás jegyzőkönyve szerint értelmében Damokos Kázmér 17 csíki egyházközségben tart vizitációt. A korábbihoz képest itt Oláhfalua hiányzik a felsorolásból. A Rómába küldött jegyzőkönyvben az erdélyi vikárius közlése szerint 1670-ben 21.006 lélekből áll a csíki és a gyergyói főesperesség összesen.¹⁷

Az erdélyi püspökség helyreállításának folyamata, a katolikus restauráció, csíkkarcfalvi báró Mártonffy György püspöki székbe iktatásával, 1716-ban erősödött fel. Ettől az évtől nyilvántartás készült az erdélyi egyházmegye papjairól, amelyet 1724-ig módszeresen vezettek. Az értékes névadatokat is tartalmazó forrást a káptalani levéltárban helyezték el, amely mindmáig fennmaradt. Ebből tudjuk, hogy 1716-ban összesen 13 világi pap teljesített lelkipásztori szolgálatot a csíki térségben a következő egyházközségekben: Delne, Szentmiklós, Szenttamás, Nagyboldogasszony, Kisasszony (Rákos), Szentkirály, Szentimre, Szentsimon, Kozmás, Szentmárton, Nagykászon és Oláhfalua. Főesperesük a későbbi erdélyi püspök, Antalffy János, csíkszentgyörgyi plébános volt. Ekkor, úgy tűnik, a két főesperesi kerület egy egységet alkotott, ugyanis a főesperes neve mellett „*archidiaconus Csikiensis*” megnevezés áll.¹⁸

Egy évvel később, 1717-ben már 16 papot írnak össze ugyanitt: Csíkszentgyörgy, Delne, Szentmiklós, Szentmihály, Szenttamás, Nagyboldogasszony, Kisasszony, Szentkirály, Szentimre, Szentsimon, Kozmás, Szentmárton, Nagykászon, Kászonújfalua, Menaság és Oláhfalua falvakban. Észlelhető, hogy Szentmihály, Kászonújfalua és Menaság az a három plébánia, ahol ettől az évtől külön plébános tevékenykedik. A főesperes személye az előző évhez képest változatlan.¹⁹

1718-ban 15 plébános szerepel a lajstromban. Az előző évhez képest, ebben a kimutatásban feltűnik Mindszent plébániája is, de elmarad Kászonújfalua, valamint Szentmihály. A főesperes továbbra is a csíkszentgyörgyi plébános, aki ezúttal Mártonffy István.²⁰

¹⁶ Uo. 377–378.

¹⁷ Uo. 386–387.

¹⁸ Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Érseki Levéltára (a továbbiakban GYFL ÉL): Káptalani Levéltár, II. 1/c. Vegyes Iratok, 14. doboz, 7110a. Segédletek, 5. kötet: Káptalani Levéltár ladullák szerinti segédlete 1176–1900. 575. old.

¹⁹ Uo.

²⁰ Uo.

1719-ben az ez évi jegyzék 14 plébániájának papjai közül hatan az akkori pestisjárvány áldozatául estek, köztük a főesperes is. 1720-ban 13 katolikus papot találunk Csík térségében, a kerület új főesperese Lukács Mihály, kozmási plébános. Főesperesi megbízatása rövid ideig tarthatott, ugyanis egy év múlva, a 15 papot felsoroló 1721-es lista szerint már Nagy Pál, csíksomlyói plébános a főesperes.²¹

Két évvel ezután 17 csíki pap működéséről írnak ugyanitt, míg 1724-ben már tizennyolcról: Csíksomlyó, Delne, Szentmiklós, Szentmihály, Szenttamás, Nagyboldogasszony, Kisasszony, Szentkirály, Szentimre, Szentsimon, Kozmás, Szentmárton, Szentgyörgy, Menaság, Mindszent, Nagykaszon, Kászonújfalú, és Oláhfalú falvakban.²²

Az összesítés végén egy 1730-ban készült, vármegyék és székek szerinti felsorolást találunk, ahol Csík székben 19 plébániát írnak össze: Szentdomokos, Szenttamás, Nagyboldogasszony, Kisasszony, Szentmihály, Szentmiklós, Delne, Somlyó, Szentlélek, Mindszent, Menaság, Szentgyörgy, Szentmárton, Kozmás, Tusnád, Szentsimon, Szentimre, Szentkirály és Oláhfalú. A kerületi beosztás az eddigivel összehasonlítva Szentdomokos, Szentlélek és Tusnád egyházközségeivel bővült, továbbá Kászonszéket itt külön említik két plébániával (Nagykaszon és Kászonújfalú), amelyek eddig a csíki plébániák között szerepeltek.²³

A csíki esperességet 1744. augusztus 8-án alcsíki és felcsíki esperességre osztják.²⁴

A 18. század közepén, 1753-ban Alcsíkszéken összesen tíz olyan egyházközségről van tudomásunk, ahol egyházmegyes pap tevékenykedik: Kozmás, Menaság, Mindszent, Szentgyörgy, Szentimre, Szentlélek, Szentkirály, Szentmárton, Szentsimon és Tusnád. Ebben az évben az erdélyi püspökség területén mindössze 95 egyházmegyes pap működik, amely az 1719-es évi 54-hez viszonyítva közel kétszeres növekedés, ez pedig kétségtelenül a katolikus pasztoráció fejlődését, a plébánosok bővülő jelenlétét igazolja az egyházmegyében.²⁵

Az 1761-es és az 1762-es kéziratban megőrződött sematizmus alapján bizonyítható, hogy az alcsíki főesperesi kerület 12 egyházközségből tevődött össze: Kászonújfalú, Kozmás, Menaság, Mindszent, Nagykaszon, Szentgyörgy, Szentimre, Szentlélek, Szentkirály, Szentmárton, Szentimon és Tusnád.²⁶

A legkorábbi nyomtatott formában fennmaradt egyházmegyei sematizmusban az addig egységet képező Alcsík, Felcsík, Gyergyó és Kaszon már külön kerületekként szerepelnek plébániáikkal.²⁷ Ugyanebben az 1768-as egyházmegyei sematizmusban az alcsíki főesperesség 10 plébániával szerepel: Kozmás, Menaság, Mindszent, Szentgyörgy, Szentimre, Szentkirály, Szentlélek, Szentmárton, Szentsimon és Tusnád.²⁸

²¹ Uo.

²² Uo.

²³ Uo.

²⁴ Veszely Károly: *Erdélyi egyháztörténelmi adatok*. I. Kolozsvárt, 1860. 372.

²⁵ Báth János: *Erdély római katolikusai a XVIII. század közepén*. Kecskemét, 2008. 31–32.

²⁶ Uo. 16, 26.

²⁷ *Sematizmus*. 1768. 6–9.

²⁸ *Sematizmus*. 1768. 6–7.

A kászoni kerület önálló kerületként tűnik fel két plébániával: Kásonújfalú és Nagykáson.²⁹

Másfél évtizeddel később, 1782-ben a kerületi beosztás változatlan marad mindhárom főesperesség esetében.³⁰

Batthyányi Ignác püspök 1786-ban az egyházmegyét négy helynökségre (*vicariatus*) osztotta: Szent Józsefről, Szent Leóról, Borromei Szent Károlyról és Szalézi Szent Ferencről nevezett *vicariatus*okra. Az alcsíki esperesség a Borromei Szent Károlyról nevezett helynökség alá került (az udvarhelyi, a felcsíki és a gyergyói esperességekkel együtt), míg a nagykászoni (sic!) esperesség a Szalézi Szent Ferencről nevezett vikariátus alá (a háromszéki és a miklósvári esperességekkel együtt).³¹

Az 1788-as egyházmegyei névtár szerint a kászoni főesperesi kerület az önállósult Kásonjakabfalva egyházközségével bővül.³²

1801-ben Mártonffy József püspök a maihoz hasonló területi felosztást hozott létre az erdélyi püspökségben (mai nevén Gyulafehérvári Főegyházmegye). Rendeletével eltörölte a Batthyányi-féle négy helynökséget, és egyebek közt egyesítette az alcsíki és a kászoni esperességeket.³³

Az 1826-os, kéziratban fennmaradt, és az 1831. évi nyomtatott sematizmusban értelemszerűen egyesítve találjuk az alcsíki és a kászoni főesperességeket. Az egyesített főesperesség 13 plébániából tevődött össze: Kásonjakabfalva, Kásonújfalú, Kozmás, Menaság, Mindszent, Nagykáson, Szentgyörgy, Szentimre, Szentkirály, Szentlélek, Szentmárton, Szentmihály, Szentsimon és Tusnád.³⁴

Az alcsík-kászoni főesperesi kerület összetétele 1867-ben még változatlan marad, a 13 plébánia továbbra is fennáll.³⁵ Ez a szerkezeti felépítés 1912-től Újtusnád egyházközségével gyarapodik, így a kerület tizennégy plébániát számlál.³⁶ Két évvel később, 1914-ben további növekedés Lázárfalva önállósodásával történt.³⁷ Csíkszentsimon Csátószegtől való különválásával, 1959-ben újabb plébánia létesült.³⁸

A napjainkban is 17 egyházközségből álló alcsík-kászoni főesperesi kerület legújabb plébániája 1981-ben létesült Tusnád-fürdőn, az 1950-től helyi lelkészségként működő közösségben.³⁹

Ami a főesperesi székhelyet illeti, azt mindig az éppen főesperessé kinevezett plébános működési helye határozta meg. Az alcsíki főesperesség székhelyéül hosszabb

²⁹ *Sematizmus*. 1768. 8–9.

³⁰ *Sematizmus*. 1782. 15–16, 19.

³¹ Veszely Károly: *i. m.* 372–373.

³² *Sematizmus*. 1788. 13–14, 18.

³³ Veszely K.: *i. m.* 373.

³⁴ *Alma Dioecesis Transsilvana Latini, et Armeni Ritus Catholica...* 1826. (Kézirat. Eredeti őrzési helye: GYFL ÉL: I. 1/a. Püspöki Iratok. 2235/1861.) (A továbbiakban: *Sematizmus*. 1826.) 84–88. *Catalogus Venerabilis Cleri Dioecesis Transylvaniensis pro anno MDCCCXXXI* (A továbbiakban: *Sematizmus*. 1831.) 9.

³⁵ *Catalogus venerabilis cleri Dioecesis Transylvaniensis editus pro anno post bissextilem tertio a Christo nato MDCCCLXVII*. Claudiopoli, 1867. 22–23.

³⁶ *Schematismus venerabilis cleri almae Dioecesis Transylvaniensis*. Gyulafehérvár, 1913. (A továbbiakban: *Sematizmus*. 1913.) 91.

³⁷ Knecht Tamás–Zsebe Márta szerk.: *A Gyulafehérvári Főegyházmegye milleniumi sematizmusa*. Kolozsvár, 2010. (A továbbiakban: *Sematizmus*. 2010.) 326.

³⁸ Uo. 322.

³⁹ Uo. 330.

időszakokig szolgáló plébánia többízben Csíkszentgyörgy, ritkábban Kozmás, Nagykáson, Csíkszentkirály, Csíkszentmárton és Csíkszentimre volt, a kerület szétválasztása előtt pedig főként a jelenleg Felcsíkhhoz tartozó Csíksomlyó, Csíkrákos, Nagybaldogasszony és Csíkszentmiklós, továbbá Székelyudvarhely és Gyergyószentmiklós.

Az alsócsík-kászoni főesperesség iratanyagát Csíkszentgyörgy, Csíkszentkirály, Csíkmenaság, Csíkszentmárton, Székelyudvarhely és Csíkszentimre egyházközségeinek levéltári gyűjteményeiből válogattuk külön. Az egyes iratok származási helyét a repertóriumban lábjegyzetben pontosítjuk.

Telegdi esperes:

1332: Pál (*Paulus sacerdos de Chik*)⁴⁰

Csíki esperesek:

1592: Gálfi v. Gálfalvi Pál, mint kozmási plébánost, Báthory András bíboros kinevezi csík-gyergyó-kászonszék esperesének.

1638: Árkosi Miklós⁴¹

1652: Sükösd János, Gyergyószentmiklóson főesperes-plébános, 1653–1659 között erdélyi vikárius

1659: Kánya Balázs

1664: Boldizsár István, 1664-ben Kozmás plébános és csíki esperes

1669: Csíkszenttamási Gergely, nagybaldogasszonyi plébános

1674 (1684): Kánya Balázs

1680 (1686): Kari Péter, Csíkszentmiklóson plébános

1703–1706: Lakatos István, Kozmás plébános

1706–1708: Antalfi János dr., Csíkszentgyörgyön plébános, későbbi gyulafehérvári püspök (1724–1728).

1709–1716: Szabó Mihály, Csíkszentimrén plébános

1716–1718: Antalfi János dr. (újra)

1718: Mártonfi István, Csíkszentgyörgyön plébános (meghalt 1719. július 9-én pestisben)

1719–1721: Lukács Mihály, Kozmás plébános

1721–1727: Nagy Pál, Csíksomlyón plébános⁴²

1727: András István főesperes, Csíksomlyón plébános⁴³

1736–1742: Kastal János

1743–1744: Barabás Márton, Csíkrákoson plébános

⁴⁰ *Pápai tized-szedők számadásai.* 112, 116.

⁴¹ *Relationes missionariorum.* 253.

⁴² Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatala (a továbbiakban RÁL HMH): 47. sz. fond, 647. lelt. sz. Csíksomlyói Római Katolikus Plébánia Anyakönyve 1712–1751.

⁴³ RÁL HMH: 47. sz. fond, 647. lelt. sz. Csíksomlyói Római Katolikus Plébánia Anyakönyve 1712–1751.

Kászoni esperes:

1768–1788: Lászlófi Antal,⁴⁴ Nagykászonban plébános

Alcsíki, alcsík-kászoni főesperesek:

A főesperesek itt közölt jegyzékét a korabeli egyházmegyei sematizmusok és a püspöki iktatott iratok adatai alapján állítottuk össze.⁴⁵

1744–1752: Mihályfi János, Csíkszentgyörgyön plébános
1752–1765: Czikó József, Csíkszentgyörgyön plébános
1765–1786: Bocskor Mihály, Csíkszentgyörgyön plébános
1786–1792: Török Ferenc, Székelyudvarhelyen plébános
1792–1800: Becze v. Bencze István, Csíkszentmártonban plébános
1800–1804: Lászlófi Antal, Nagykászonban plébános
1804–1824: Pap János, Csíkszentgyörgyön plébános
1825–1852: Tankó Albert, Csíkszentgyörgyön plébános
1852–1854: Ferenczi József, Csíkszentgyörgyön plébános
1854–1859: Csató József, Nagykászonban majd Csíkszentgyörgyön plébános
1859–1887: Nagy Lajos, Csíkszentgyörgyön plébános
1888–1903: Buzás Mihály, Csíkszentmártonban plébános
1904–1921: Hosszú Ferenc, Csíkszentkirályon plébános
1921–1942: Incze Domokos, Csíkszentgyörgyön plébános
1942–1967: György Gábor, Nagykászonban plébános
1967–1976: Bakó Gábor, Csíkmenaságon plébános
1976–1989: Mihály Imre, Csíkszentkirályon, majd Csíkszeredában plébános
1989–2004: Kosza Vilmos, Csíkszentmártonban plébános
2004–2009: Vass Zoltán-István, 1988-tól Csíkszentimrén, majd 2008-tól Nagykászonban plébános
2009-től napjainkig: Pál Vilmos-Barna, Csíkszentgyörgyön plébános

510. ALCSÍKI FŐESPERESSÉG IRATAI /1669/1780–2000 0,85 ifm

**510/a. Anyakönyvek
1928
1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz:⁴⁶

⁴⁴ *Sematizmus*. 1768. 9; *Sematizmus*. 1782. 19; *Sematizmus*. 1788. 18.

⁴⁵ Köszönjük Vass Csongornak a lista kiegészítésében nyújtott segítségét.

⁴⁶ A csíkszentgyörgyi plébánia levéltári anyagából különítettük el.

- bérmlási anyakönyvi másodpéldányok 1928 (Csíkszentlélek, Csíkszentmárton, Kászonújfalú, Lázárfalva)

510/b. Főesperességi iratok

1786–2000

5 doboz = 0,42 ifm

1. doboz:⁴⁷

- Csíkszentimre:
 - iskola tervrajzai 1893 (1 db), 1894 (1 db) (restaurálandó)
 - iratok 1884, 1894–1895, 1901–1903, 1906–1908, 1910–1912
- Csíkszentmárton: iratok 1885, 1895–1898, 1905–1906, 1908–1910, 1913–1914, 1918
- Főesperesi kerületi ügyek: 1886, 1888, 1895–1896, 1900–1917, 1920–1921, 1924
- Csíkszentlélek:
 - iratok 1887, 1896–1901, 1903–1907, 1910–1915, 1918, 1921
 - leltár 1910
 - gazdasági épületek tervrajzai (3 db) 1913
 - bérmlási anyakönyv 1914

2. doboz:⁴⁸

- Csíkszentmiklós: iratok 1893–1895
- Csíkszentgyörgy: iratok 1895, 1898–1905, 1907, 1909–1911, 1915–1916
- Csatószege: iratok 1895, 1903, 1907, 1915
- Menaság: iratok 1896, 1899–1904, 1906, 1912, 1915, 1919
- Csíkmindszent:
 - iratok 1898–1900, 1902, 1907, 1914–1915, 1918
 - bérmlási anyakönyv 1914
 - leltár 1917
- Csíktusnád:
 - iratok 1902, 1905, 1907–1908, 1910–1917
 - leltárak 1912–1913

3. doboz:

- Kozmás:⁴⁹
 - iratok 1902, 1905, 1907–1908, 1914–1915
 - bérmlási anyakönyv 1914
- Kászonújfalú:⁵⁰ 1903, 1911, 1915

⁴⁷ A csíkszentkirályi plébánia levéltári anyagából különítettük el.

⁴⁸ Ua.

⁴⁹ Ua.

⁵⁰ Ua.

- Nagykászon:⁵¹ 1903–1906, 1908, 1911–1915, 1917–1918, 1957
- Újtusnád:⁵² 1912–1915
- Lázárfalva:⁵³
 - iratok 1913–1915
 - bérmlási anyakönyv 1914
- főesperesi iktatott iratok 1950⁵⁴
- főesperesi iktatott iratok 1995–2000⁵⁵

Segédletek
1786–1960
2 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:⁵⁶ levéltári iratok jegyzéke 1786–1857; árendások kimutatása 19. század első fele
2. doboz:⁵⁷ iktatókönyv 1959–1960 (csonkított, restaurálandó)

510/c. Iskolai iratok
1884–1938
2 doboz = 0,14 ifm

1. doboz:⁵⁸
 - alcsík-kászoni főesperesi kerület tanítóinak segélyalap-kimutatása 1884–1920
 - római katolikus elemi népiskolák anyakönyvei és osztályzatai:
 - Csíkszentlélek 1913/1914
 - Csíkszentimre 1913/1914
 - Csíkszentgyörgy 1913/1914
 - Nagykászon 1913/1914
 - Csíkszentmárton 1915/1916
2. doboz:⁵⁹
 - alcsík-kászoni espereskerületi tanfelügyelőség iktatókönyve 1923–1927, 1937–1938
 - alcsík-kászoni espereskerületi tanfelügyelőség iktatókönyve 1927–1936 (központ: Csíkszentmárton)
 - alcsík-kászoni espereskerületi tanfelügyelőség iratai 1929–1938

⁵¹ Ua.

⁵² Ua.

⁵³ Ua.

⁵⁴ A csíkmenasági plébánia levéltárából került elő.

⁵⁵ A csíkszentmártoni plébánia levéltári anyagából különítettük el.

⁵⁶ A székelyudvarhelyi plébánia levéltárából került elő.

⁵⁷ A csíkszentkirályi plébánia levéltári anyagából különítettük el.

⁵⁸ Ua.

⁵⁹ A csíkszentimrei plébánia levéltári irataiból különítettük el.

510/d. Gazdasági iratok

1826–2000

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- leltárak:⁶⁰
 - Kászonjakabfalva 1826
 - Csíkszentkirály 1832
 - Menaság 1912
 - Csíkszentlélek 1920
 - Csíkszentsimon–Csatószeg 1924
 - Kászonjakabfalva 1939
- jövedelembevallások 1924⁶¹
- hívek és jövedelmeik összeírása 1926–1927⁶²
- pénztárnaplók 1955–1960⁶³
- fizetési jegyzékek 1993–1998⁶⁴
- Mezőgazdasági Bank iratai 1994–1998⁶⁵
- költségvetés-előirányzat (fogalmazvány) 1998–2000⁶⁶

510/e. Tematikusan rendezett kötetek

/1669/1780–1939

2 doboz = 0,16 ifm

1. doboz: Constitutiones Generales (Damokos Kázmér vikárius, Csíksomlyó) 1669; főesperesi szék jegyzőkönyve 1780. április 27.–1886. október 12.; alcsík-kászoni papok névsora plébániánként 1701–1895⁶⁷ (restaurálandó)
2. doboz: alcsík-kászoni főesperesi kerület koronagyűléseinek jegyzőkönyve 1924. május 15.–1939. május 22.⁶⁸

511.

CSATÓSZEGI PLÉBÁNIA IRATAI

1713–2007

2,27 ifm

⁶⁰ A csíkszentkirályi plébánia irataiból került elő.

⁶¹ Ua.

⁶² Ua.

⁶³ Ua.

⁶⁴ A csíkszentmártoni plébánia irataiból került elő.

⁶⁵ Ua.

⁶⁶ Ua.

⁶⁷ A csíkszentkirályi plébánia irataiból került elő. Felső táblája alatt egy selyemanyag darabokkal és ezüstszínű, horgolt csipkedarabokkal díszített Mária-kép (szétollózott, nyomtatott metszet) található. 2019-ben restaurálta Benedek Árpád.

⁶⁸ A csíkmenasági plébánia irataiból került elő.

Csatószeg a középkorban Csíkszentsimon részét képezte, a kora újkorban és az újkorban annak filia-egyházközségeként tűnik fel a forrásokban. Valószínű, hogy az 1400-as években a mai Csatószeg nevű falu helyén három kisebb település létezett: Szentegyházsfalva, Alfalu és Csatószeg, ahol több Csató nevű család lakott. Idővel a három település összenőtt Csatószeg név alatt.

A közigazgatásilag ma Csíkszentsimonhoz tartozó Csatószeg egészen 1959-ig egy egyházközséget alkotott Csíkszentsimonnal ennek önállósodásáig.

A temploma védőszentjéről elnevezett Csíkszentsimon egyházközségének első fennmaradt írásos említése a pápai adójegyzékből való. Az 1332. évi tizedlajstromban *Sancto Symone* névalakban találjuk.⁶⁹ Csatószeg falurész ekkor Szentsimon település részét képezte, ezen a területen épült a falu első temploma is Szent Simon és Júdás tiszteletére.

Csatószeg első írásos említését egy 1569 körül készített, csík-, gyergyó- és kászonszéki főemberekről és lófőkről készített összeírás tartalmazza, amelyben *Chjato Zeg* néven fordul elő.⁷⁰ Egy évvel később, 1570-ben II. János király adománylevelében *Chyatozege* alakban királyi birtokrészként jelenik meg, és így nem képezi részét a csíkszentsimoni birtokba iktatásnak.⁷¹

Középkori alapokra épült temploma egyike Alcsík legrégebbi templomainak, amelyet eredetileg közösen használt a két falu később különvált katolikus lakossága.

A ma is álló templom több időszakban épült, amelyet különböző korszakokban átépítettek (középkori emlékei: keresztelőkút a 13. századból, főbejárati ajtókeret a 14. századból, szárnyas oltár a 16. század első feléből). A régi templomtorony 1660–1670 között, a keleti oldal 1750-ben készült. Mai, barokkos formáját a 18. század második felében nyerte. A templomot 1786-ban Batthyány Ignác püspök Szent Simon és Júdás (Tádé) apostolok tiszteletére szentelte fel. A jelenlegi torony 1846-ban épült.⁷²

A 20. század első felében a sematizmusokban Csíkszentsimon-Csatószeg társegyházközségeként szerepelnek.⁷³ Ez az egység Csíkszentsimon önálló plébániává alakulásával, 1959-ben szűnt meg.

Legelső, a 18. század első évtizedében, vélhetően 1704-ben⁷⁴ megkezdett anyakönyvének holléte ismeretlen. Az 1753–1857 időszakot felölelő négy anyakönyvi kötetet a plébánián, az 1857–1950 közötti tizenegy anyakönyvet a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál találjuk.⁷⁵

⁶⁹ Pápai tized-szedők számadásai. 112.

⁷⁰ Szabó Károly szerk.: *Székegy Oklevéltár. 1520–1571*. II. Kolozsvár, 1876. (A továbbiakban *Székegy Oklevéltár*.) 275.

⁷¹ Uo. 289.

⁷² Benkő Károly: *Csík Gyergyó és Kászon multja, jelene, általános és részletes osztályokban*. Kolozsvártt, 1853. 113; *Sematizmus*. 1882. 65; Endes Miklós: *Csík, Gyergyó-, Kászon-székek (Csík megye) földjének és népének története 1918-ig*. Budapest, 1994. 348–349; Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek. A középkori erdélyi püspökök templomai*. Kolozsvár, 1996. 203; *Sematizmus*. Kolozsvár, 2010. 312.

⁷³ *Sematizmus*. 1913. 87.

⁷⁴ Molnos Sándor–Szamosközi Csilla: *Gólyalábú Csatószeg*. Csíkszereda, 2017. 77.

⁷⁵ Bicsok Zoltán szerk.: *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei*. Budapest–Bukarest. 2014. 140.

511/a. Anyakönyvek

1818–1924

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: historia domus 1818–1856; bérnyálási anyakönyv 1853; számadáskönyv 1856–1861
- b. kötet: keresztyelési, házassági és halotti anyakönyvi másodpéldány 1924⁷⁶

511/b. Plébániai iratok

1783–1999

11 doboz = 1,3 ifm

1. doboz: 1783, 1794, 1807, 1811 (restaurálándó), 1817, 1820, 1824, 1830, 1833, 1836, 1838, 1844, 1846, 1849–1869, 1873–1874, 1877, 1879–1883
2. doboz: 1884–1899
3. doboz: 1900–1913
4. doboz: 1914–1924
5. doboz: 1925–1935
6. doboz: 1936–1945
7. doboz: 1946–1955
8. doboz: 1956–1970
9. doboz: 1971–1980
10. doboz: 1981–1984, 1986, 1989–1999

Segédletek

1877–1970

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

- a. kötet: 1877–1904
- b. kötet: 1905–1931 (171. iktatószámig)
- c. kötet: 1931 (172. iktatószámtól) –1938 (372. iktatószámig)
- d. kötet: 1945–1970
- e. kötet: d. n. (20. század másodík fele)

511/c. Házassági iratok

1979–1994

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz: 1979–1994

⁷⁶ A csíkszentgyörgyi plébánia és főesperesség levéltárából került elő.

511/d. Iskolai iratok

1941–1944

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:

- felvételi napló 1941/1942
- előmeneteli és mulasztási napló 1941/1942–1943/1944

511/e. Gazdasági iratok

1865–1998

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- a. kötet: leltár 1866; számadáskönyv 1865–1885
- b. kötet: számadáskönyv 1881–1926
- c. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1886–1921
- d. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1886–1923
- e. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1929–1942
- f. kötet: pénztárnapló 1887–1927
- g. kötet: pénztárnapló 1950–1997

2. doboz:

- kepejegyzékek 1892–1952
- leltárak 1907, 1960, 1965
- vagyonkimutatások 1912–1947
- templom festésére tett adományok kimutatása 1948
- fizetési jegyzékek 1970–1995
- bevételek osztályozó naplója 1969–1979

3. doboz:

- számlák, nyugták 1977–1993
- költségvetések és zárszámadások 1978–1995
- szentmise-intenciók nyilvántartása 1980
- pénzügyi rendeletek, leiratok 1980–1995
- egyházadójegyzékek 1997–1998

511/f. Tematikusan rendezett kötetek

1713–1986

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- a. kötet: csatószege peres ügyek határozati jegyzőkönyve 1713–1737 (restaurálandó)
- b. kötet: visitatio canonica 1823
- c. kötet: visitatio canonica 1829 (restaurálandó)

- d. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1833. február 7. – 1857. február
- e. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1876. március 28.–1925. november 29. (restaurálandó, kötés nélkül)
- f. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1881. augusztus 28.–1908. március 17.
- g. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1927. március 27.–1944. március 5.
- h. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1929. január 1.–1933. február 27. (töredék)
- i. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1946. április 28.–1971. november 28.

2. doboz.

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1833–1854
- b. kötet: püspöki rendeletek protokollumához tárgymutatókönyv 1835–1839
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1861
- d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1861–1893
- e. kötet: püspöki rendeletek és főesperesi leiratok protokolluma 1893–1940

3. doboz:

- a. kötet: körlevelek 1913–1945
- b. kötet: beteglátogatások nyilvántartása 1946–1979
- c. kötet: hittanórák nyilvántartása 1948/1949
- d. kötet: hirdetőkönyv 1984–1986

511/g. Tematikusan rendezett iratok

1940–2007

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- gyászjelentések 1940–1979
- Barabás Márton végrendelete 1962
- házassággal kapcsolatos feljegyzések 1980-as évek –1990
- hittanórák nyilvántartása 1985–1986
- Caritas segélyszervezettel kapcsolatos iratok 1991
- bérmacédulák 1992, 1997, 2007
- toronygombban talált két irat (fémdobozban, restaurálandó)

512.

CSÍKMENASÁGI PLÉBÁNIA IRATAI

1732–2014

2,84 ifm

A 14. század első felében készült pápai tized-összeírásban nem említik a települést, ennek ellenére Menaság vagy Ménaság temploma középkori eredetű, románkori építészeti jegyei alapján a 13. század első felében épült. A jelenlegi, Szeplőtelen Fogantatás titulusú, erődített gótikus templomot a 15. században építették. 1543-as datálású szárnyasoltárát a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzik. Freskóit 1655-ben javították ki, majd a későbbiekben a templomot barokk stílusban építették át. Torna 1836-ban, míg a menaságújfalviak befogadására készült oldalcsarnok 1858-ban.⁷⁷

A település első írásos említése az 1569 körüli évekre tehető, amikor *Menassagh* néven jegyzik fel egy összeírásban és *Menessag* alakban egy szintén 1569-ben kelt birtoklevélben.⁷⁸

Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes 1639. évi jelentésében, amelyet az erdélyi egyházmegye egyházközségeiről készít, *Ménaságj* néven jelenik meg.⁷⁹ Három évtizeddel később, 1668-ban, Damokos Kázmér erdélyi apostoli vikáriusnak a Hitterjesztési Kongregációhoz címzett felterjesztésében, *Menasogh* névváltozatban tűnik fel, közel négyszáz lelkes közösséggel.⁸⁰

Az egyházközséget napjainkban Menaságújfalú filiával együtt közel ezer katolikus hívő alkotja.

A plébánia legrégebbi anyakönyveit, az 1717–1895 közötti négy kötetet a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál őrzik.

512/a. Anyakönyvek

1853–1906

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- a. kötet: adományok jegyzéke 1869–1902; bérmlási anyakönyv 1898; adományok jegyzéke 1900–1906; bérmlási anyakönyv 1905; adományok jegyzéke 1906–1912; Szent Skapuláré egyesület névjegyzéke 1905; Katolikus Népszövetség 1908; Szent Antal-persely kimutatása 1903–1912; Jézus Szent Szíve Társulat és Oltáregylet névjegyzéke 1902–1911; szentmise-alapítványok kimutatása 1891–1911; számadáskönyv 1861–1904
- b. kötet: bérmlási anyakönyv (töredékek) 1853, 1866

512/b. Plébániai iratok

1841–2014

9 doboz = 1,17 ifm

1. doboz: 1841, 1847 (fertőzött), 1853, 1856, 1858–1860, 1862–1863, 1868, 1870–1872, 1875–1892

⁷⁷ *Sematizmus*. 1882. 61; Endes Miklós: *i. m.*. 73–74; Lestyán Ferenc: *i. m.* I. 183–185.

⁷⁸ *Székegy Oklevéltár*. II. 1876. 262, 274.

⁷⁹ *Relationes missionariorum*. 252.

⁸⁰ Uo. 377.

2. doboz: 1893–1903
3. doboz: 1904–1913
4. doboz: 1914–1924
5. doboz: 1925–1934
6. doboz: 1935–1946
7. doboz: 1947–1959
8. doboz: 1960 (töredék), 1965–1966 (töredék), 1969 (töredék), 1972 (töredék), 1974 (töredék), 1980 (töredék), 1997, 2014 (töredék)

**Segédletek
1895–1968
1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1895 (töredék, restaurálandó)
 - b. kötet: 1896 (20. iktatószámtól)–1910 (12. iktatószámig) (töredék)
 - c. kötet: 1918 (259. iktatószámtól)–1925 (töredék)
 - d. kötet: 1926–1942 (184. iktatószámig)
 - e. kötet: 1942 (185. iktatószámtól)–1968

**512/c. Házassági iratok
1994–1998
1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz: 1994–1998

**512/d. Iskolai iratok
1900–1939
1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz:
 - iskolai iktatott iratok 1900–1920
 - állami elemi iskola római katolikus tanulóinak névjegyzéke és vallásjegye 1939

**512/e. Gazdasági iratok
1732–2012
6 doboz = 0,78 ifm**

1. doboz:
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei 1732, 1774, 1780, 1781, 1791, 1811 (restaurálandók), 1829–1943
 - szentmise-alapítványok kimutatásai 1912, 1929
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1939–1976

- vagyonkimutatások 1934
 - leltárak 1869, 19. sz. vége, 1894, 1912, 1923, 1931, 1938, 1945, 1949, 1960, 1974–1975, 2012
 - könyvleltár 1962
2. doboz:
- adósok kimutatása, vegyes pénzügyi kimutatások 1849–1860
 - jövedelem-összeírás 1896
 - kataszteri birtokívek 19. század vége – 20. század eleje
 - vegyes pénzügyi iratok 1904–1932
 - pénztárnaplók 1907–1908
 - kölcsönkötelezvények 1927–1943
 - Katolikus Népszövetség pénztárnaplója 1933
 - birtokrajzok, telekkönyvek 1930
 - plébániaépületek újrafödésével kapcsolatos iratok és egy db tervrajz 1939
 - nyugták 1903–1906, 1917, 1924–1925
 - jövedelem-kimutatások 1924–1929
3. doboz:
- kepekönyv 1887–1892
 - kepekönyv 1898–1899
 - kepekönyv 1901–1922
 - kepekönyv 1923–1929
 - plébánia építésével kapcsolatos iratok 1912
 - plébánia építésének tervrajza 1912 (tervezte: Szántó Albert, Csíkszereda)
 - templom bővítésének és helyreállításnak költségvetése 1915
 - templom tervrajzai 1915 (12 db, amiből 1 csonka, tervezte: Sztéhlo Ottó, Budapest) (restaurálandók)
 - plébánia tervrajza 1915 (tervezte: Pápai Sándor, Kolozsvár)
 - oltárral kapcsolatos iratok 1914, 1939
 - egyházadójegyzék 1990-es évek (falunévsor)
4. doboz:
- templom tervrajza és fényképek 1971
 - menaságújfalvi kápolna helyreállítási tervrajzai és költségvetése 1977
 - templom talajnedvesség elleni szigetelés tervrajzai és iratai 1977, 1983
 - templom felújítási tervrajzai (3 db) és iratai 1984
 - számadáskönyv, szentmise-alapítványi leltár, gazdasági feljegyzések 1829–1858
 - rovatos kimutatás adósokról 1902, 1904–1910
5. doboz:
- László Sándor-féle alapítvány pénztárnaplója 1913–1923

- pénztárnapló 1913–1924
 - pénztárnapló 1913–1923
 - pénztárnapló 1941–1950
 - pénztárnapló 1947–1953
 - pénzügyi iratok (számlák) 1998–1999
6. doboz:
- holland testvérfaluval (Leidschendam) való kapcsolattartás iratai 1993
 - holland segély pénzügyi iratai 1994–1999

512/f. Tematikusan rendezett kötetek

1782–1955

4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:
- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1782–1790
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1804–1829; temetőhelyek kimutatása 1807, 1810; pénztári kimutatás 1809; szentmise-alapítványok alapítóleveleinek másolatai 1800–1829 (fertőtlenítendő)
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1837–1854
2. doboz.
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1855–1931
 - b. kötet: visitatio canonica 1823
 - c. kötet: visitatio canonica 1830
 - d. kötet: családösszeírás 1857 (restaurálandó)
 - e. kötet: családösszeírás 1870
 - f. kötet: családösszeírás 1891 (restaurálandó)
3. doboz:
- a. kötet: családösszeírás 1914-től
 - b. kötet: családösszeírás (betűrendes) 20. század eleje
4. doboz:
- a. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1880. október 10.–1901. augusztus 18.
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1901. szeptember 8.–1922. augusztus 6.
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1923. január 31.–1927. szeptember 18.
 - d. kötet: Katolikus Népszövetség tagnyilvántartása és jegyzőkönyve 1923–1931
 - e. kötet: hirdetések nyilvántartása 1955

512/g. Tematikusan rendezett iratok

1841–2000-es évek eleje

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- község patrónusságát igazoló hivatalos iratok 1841–1915
- hirdetések nyilvántartásai 1895–1897, 1900, 1903, 1907–1909
- státusgyűlések jegyzőkönyvei 1936–1942
- Csíkménaság, Menaságújfalú, Pottyand lélekösszeírása 1970-es évek
- templom története (3 fotó az oltárról) 1976–2000-es évek eleje

2. doboz:

- halott-vizsgálati jegyzőkönyvek 1901, 1904, 1910–1911, 1914–1920, 1923–1932, 1936–1938, 1940
- születési igazolások 1899, 1914–1918, 1934, 1939

513.

CSÍKMINDSZENTI PLÉBÁNIA IRATAI

1718–2003

0,48 ifm

A csíkmindszenti egyházközség első írásos emlékét az 1332-es pápai tizedjegyzékben találjuk *Omnibus Sanctis* néven Benedek papjával együtt. Két évvel később, 1334-ben, Miklós nevű plébánosáról tesz említést ugyanez a forrás.⁸¹ Templomának külső falán, a nyugati ablak fölötti, kőbe vésett 1230-as évszám az építés kezdeti szakaszára utal. A 2000-es évek közepén végzett régészeti ásatások alkalmával vaskori edénytöredékeket és honfoglalás-kori sírokat tártak fel. A templomhajó építési időszakát az Árpád-korra tájolták, amely a templom körüli erődfalba utólag beépített, 1247-es évet jelző kő feliratával is összhangban áll. A 13. századi templom szentélye később gótikus stílusban épült hozzá, a hajót barokk stílusban alakították át. A tornyot a csíkmindszenti származású Mártonffy József erdélyi püspök költségén építtették 1799–1815 között.⁸²

A település neve erdélyi okleveles forrásokban először 1569-ben fordul elő *Mijndzent*, *Mijntzent* és *Mijndzenth* alakokban. Az első két névváltozat egy birtokbaitatással kapcsolatos oklevélben, míg utóbbi a lófők és főemberek összeírásában, ahol a bírón kívül harminc lófőt sorolnak fel a faluban.⁸³

A kora újkorban is volt plébánosa (1583), 1591-ben egy Komlos Mihály nevű plébános tevékenykedett a közösségben.⁸⁴ Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes a Hitterjesztési Kongregációhoz küldött jelentésében két filiával említi *Mindszentet*: Hosszúaszó (*Hozuászó*) és Boroszló (*Boroslo*).⁸⁵ Két évtizeddel később, Damokos Kázmér, az erdélyi ferences őrség őre, az erdélyi missziós jelentésében 1657-ben Mindszentet 60 családdal jegyzi fel, körülbelül 500 katolikus lakossal, helyben lakó pappal, és három filiával: Fitód (250 hívő), Leányfalva (*Leanjfalua*) (150 hívő) és

⁸¹ *Pápai tized-szedők számadásai*. 112, 132.

⁸² *Sematizmus*. 1882. 61; Lestyán Ferenc: *i. m.* 185–186; *Sematizmus*. 2000. 314.

⁸³ *Székegy Oklevéltár*. II. 261–262, 273.

⁸⁴ Endes Miklós: *i. m.* 141; Lestyán Ferenc: *i. m.* 185.

⁸⁵ *Relationes missionariorum*. 252.

Kotormány (125 katolikus).⁸⁶ Egy évtizeddel később, 1668-ban 300 hívő jelenlétéről van adat.⁸⁷ A 18. század közepén, az 1761–1762. évi kéziratok sematizmusok szerint az egyházközség átlag 500 lelket számlált.⁸⁸ Ez a hívőközösség 1913-ra 1185 tagúra nőtt.⁸⁹ Az 1930-as években a közel 1700 lélekszámú település hét tizesre tagolódott: Ladótizes (Nagyboroszló), Ambrustizes (Kisboroszló), Nagytizes, Józsatizes, Templomtizes (Demes és Málnásiak tize), Sillók tize és Hosszúaszó.⁹⁰ Az ezredfordulóra mintegy 900 katolikus lakta a falut.⁹¹

Névmutatókkal ellátott, eredeti, 1718-tól vezetett anyakönyvei mindmáig megőrződtek. Iktatott, hivatalos levelezése azonban nem maradt fenn, csupán egy iktatókönyv a 20. század második feléből és egy kétéves időszakra vonatkozó a 21. század kezdetéről.

513/a. Anyakönyvek

1718 – 1958

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz.

- a. kötet: megyejegyzőkönyv (peres ügyiratok, számadások, oklevélmásolatok) 1750–1836, 1839, 1861–1862; kereszteleési anyakönyv 1718–1845; házassági anyakönyv 1718–1847; halotti anyakönyv 1718–1847; névmutató kereszteleési anyakönyvhöz 1718–1845; névmutató házassági anyakönyvhöz 1718–1847; névmutató halotti anyakönyvhöz 1718–1847; lélekösszeírás 1828 (restaurálandó)
- b. kötet: kereszteleési anyakönyv 1845–1857; házassági anyakönyv 1848–1857; halotti anyakönyv 1848–1857; püspöki rendeletek protokolluma 1860–1940
- c. kötet: névmutató kereszteleési anyakönyvhöz 1845–1857, 1888–1949
- d. kötet: névmutató kereszteleési anyakönyvhöz 1946–1955; névmutató házassági és halotti anyakönyvhöz 1950–1958
- e. kereszteleési, házassági és halotti anyakönyvi másodpéldány 1924⁹²

513/b. Plébániai iratok

1956–2003

1 doboz = 0,03 ifm

Segédletek

1956–2003

1 doboz = 0,03 ifm

⁸⁶ Uo. 299.

⁸⁷ Uo. 377.

⁸⁸ Bárh János: *i. m.* 16, 26.

⁸⁹ *Sematizmus*. 1913. 84.

⁹⁰ Ferencz Béla: *Csikvármegye monográfiája*. Csíkszereda, 1935. 50–51.

⁹¹ *Sematizmus*. 2000. 313.

⁹² A csíkszentgyörgyi plébánia levéltárából került elő.

1. doboz: iktatókönyv 1956–1994, 2002–2003

513/c. Gazdasági iratok

1881–1945

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- papi lak építési tervrajza (restaurálandó) és költségvetése 1881; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1888⁹³
- kepenyilvántartás 1900–1915⁹⁴
- pénztárnapló 1909–1926
- vagyonkimutatások 1916–1945
- könyvleltár 1929

513/d. Tematikusan rendezett kötetek

1810–1969

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1810–1836
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1836–1858
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1858–1860
- d. kötet: családkönyv 1875–1941

2. doboz:

- a. kötet: adósok kimutatása 1835–1870; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1878. március 7. –1889. július 21. (restaurálandó)
- b. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1890. november 30.–1911. október 22.
- c. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1911. december 31.–1946. július 14.
- d. kötet: historia domus 1969 (gévelt kézirat)

513/e. Tematikusan rendezett iratok

1978

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: bérmlási csoportkép Jakab Antal püspökkel 1978. augusztus 10.⁹⁵

514.

CSÍKSZENTGYÖRGYI PLÉBÁNIA IRATAI

⁹³ A csíkszentkirályi plébánia levéltárából került elő.

⁹⁴ Áthelyezve a kászonjakabfalvi plébánia levéltárából.

⁹⁵ Csíkszentkirályi plébánia irataiból került elő.

Csíkszentgyörgy plébániájának első írásos említése 1332-ből maradt ránk, amikor a pápai adók begyűjtésekor *Sanctus Georgius* néven jegyzik fel. Ebben az időszakban egy György nevű pap tevékenykedett a faluban.⁹⁶

A falu legelső fennmaradt írásos említése erdélyi okleveles forrásokban egy 1531. szeptember 25-én kelt oklevélben történik, ahol *Chykezenthgevrgh* alakban szerepel.⁹⁷ Egy 26 évvel későbbi levéltári forrásban, az 1567-es adóösszeírásban *Zent gijeorgij*-ként jelenik meg Körösményfalvával (*keorijsmenijfalva*) egy egységként.⁹⁸

A közismert 1569-es összeírásba Csíkszentgyörgy Jenőfalva (*Jeneofalva*) településsel együtt kerül bejegyzésre *Zent Georgij* névformában, összesen 34 lófővel és egy bíróval.⁹⁹ Egy 1570-ben kelt, birtokba-iktatásra vonatkozó oklevélben *Zenttgyeorggh* alakban találkozunk a település nevével.¹⁰⁰

A kora újkorban itt tevékenykedő papokról – történelmi források hiányában – keveset tudunk. 1524-ben Pál, 1580-ban Mihály, majd 1592-ben Benedek nevű papjáról vannak adataink.¹⁰¹

A csíkszentgyörgyi templom szentélye 1336-ban épült gótikus stílusban. A középkori templomhájó a 18. században épült újjá barokk jegyekkel, a tornyot is ekkor magasították. A hajóboltozat fölötti padlástérben 16. század eleji freskók nyomai láthatók. Az oldalkápolna 1821-ben, az orgona 1882-ben készült. A templomot körülvevő várfal 1673-ban történt építési vagy javítási idejét a rajta található felirat tanúsítja.¹⁰² A templomot a 18–19. században többször javították és átépítették. A tornyot 1741–1742 között és 1860 körül újították fel és magasították meg.¹⁰³ A Szent György templom értékesebb kegytárgyait (kelyhek, monstrancia) a falu szülöttei adományozták a 17. században – Illyés András erdélyi püspök és testvére, Illyés István esztergomi nagyprépost, valamint Csedő Mihály esztergomi érseki helynök, akik mindemellett nagyobb pénzösszegekkel is támogatták az egyházközséget.¹⁰⁴

A faluban több kápolna épült: az Úr Szenvedése, Szent Anna, Szentkereszt, Nagyboldogasszony, Sárló Boldogasszony (Kotormányban), Keresztelő Szent János (Bánkfalván) titulusokkal, valamint az ún. Bálint-kápolna.¹⁰⁵ A Szent Rózsafüzér-kápolna a Szent György tiszteletére szentelt, erődített templomhoz illeszkedik.

⁹⁶ *Pápai tízed-szedők számadásai*. 112.

⁹⁷ *Székegy oklevéltár 1219–1776*. VIII. Közzéteszi: Barabás Samu. Budapest, 1934. 402.

⁹⁸ *Székegy oklevéltár*. II. 221.

⁹⁹ *Székegy oklevéltár*. II. 274.

¹⁰⁰ Uo. II. 288.

¹⁰¹ Lestyán Ferenc: *i. m.* 195.

¹⁰² Uo. 195; *Sematizmus*. 2000. 316; Vámszer Géza: *Csik vármegye településtörténete. Helytörténeti adatok*. Csíkszereda, 2007. 73.

¹⁰³ Bárh János: *Szentgyörgy megyéje Alcsikban. Esettanulmány a katolikus székegyesség egyháztörténetéhez és társadalomnéprajzához*. Kecskemét, 2012. 261–262.

¹⁰⁴ *Sematizmus*. 1882. 62–63.

¹⁰⁵ Endes Miklós: *i. m.* 347; Bárh János: *Az eleven székegy tízes. A csíkszentgyörgyi és a csikbámfalvi tízesek működése a XVII – XX. században*. Kecskemét, 2007. 297–298.

A csíki plébániák közül Csíkszentgyörgyön kezdték el vezetni a legkorábban az anyakönyveket. Az 1684-1895 közötti anyakönyv-sorozat összesen 11 kötetét, az 1950-es években államosították és jelenleg a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál kutathatók. A meglévő anyakönyvek töredékesen maradtak fenn és főként bérmlásokat, valamint vallásváltoztatásokat tartalmaznak.

514/a. Anyakönyvek

1852–2009

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- a. keresztlési anyakönyv 1852–1857; házassági anyakönyv 1846–1857; halotti anyakönyv 1855–1857
- b. bérmlási anyakönyv 1873
- c. bérmlási anyakönyv 1898
- d. bérmlási anyakönyv 1921
- e. görögkatolikus családok összeírása 1857 (restaurálandó)
- f. görögkatolikus megtérési anyakönyve 1940
- g. görögkatolikusok megtérési anyakönyve 1943
- h. keresztlési, házassági és halotti anyakönyvi másodpéldány 1924
- i. bérmlázók kimutatása (Csinód, Egerszék) 1990-es évek eleje
- j. keresztlések, esketések és temetések nyilvántartása 2000–2009

514/b. Plébániai és főesperességi iratok

1700–1994

21 doboz = 2,76 ifm

1. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1749, 1764, 1768–1771, 1775–1777, 1779–1789, 1791–1793, 1795–1821, 1823–1825
2. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1826–1841
3. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1842–1854
4. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1855–1870
5. doboz: plébániai iratok 1871–1895
6. doboz: plébániai iratok 1896–1910
7. doboz: plébániai iratok 1911–1919
8. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1920–1923
9. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1924–1925
10. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1926–1927
11. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1928–1929
12. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1930–1932
13. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1933–1934
14. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1935–1936
15. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1937–1938
16. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1939–1941 (töredék), 1942–1944, 1945–1947 (töredék)

17. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1948–1960
18. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1961–1977
19. doboz: plébániai iratok 1978–1989
20. doboz: plébániai iratok 1990–1994

Segédletek
1700–1948
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1860–1862 (fertőtlenítendő, restaurálandó)
 - b. kötet: iktatókönyv (töredék) 1876–1878 (restaurálandó)
 - c. kötet: iktatókönyv (fogalmazvány) 1885 (91. iktatószámától) – 1888 (38. iktatószámig) (restaurálandó)
 - d. kötet: iktatókönyv (töredék) 1947 (154. iktatószámától) – 1948 (54. iktatószámig)
 - e. kötet: bérmlási anyakönyv 1821; plébániai és főesperességi iktatókönyv 1700–1859; kepehátrálékosok kimutatása 1916–1920
 - f. kötet: plébániai iktatókönyv 1891–1905
 - g. kötet: plébániai és főesperességi iktatókönyv 1937–1941

514/c. Házassági iratok
1847–1983
7 doboz = 0,87 ifm

1. doboz:
 - házassági szabadegyezkedések 1847–1857 (bekötve)
 - házassági szabadegyezkedések 1859–1872
 - házassági hirdetőfüzetek 1863, 1877, 1881–1890
2. doboz: házassági szabadegyezkedések 1873–1890
3. doboz: házassági szabadegyezkedések 1891–1908
4. doboz: házassági szabadegyezkedések 1909–1920
5. doboz: házassági szabadegyezkedések 1921–1935
6. doboz: házassági szabadegyezkedések 1936–1949
7. doboz: házassági szabadegyezkedések 1950–1956, 1958, 1962–1965, 1969–1971, 1978, 1980, 1982–1983

514/d. Gazdasági iratok
/1719/1736–1997
3 doboz = 0,35 ifm

1. doboz:
 - a. Boldogasszony-kápolna számadáskönyve /1719/1746–1859 (restaurálandó)

- b. adósok kimutatása 1766–1866; számadáskönyv 1729–1871 (restaurálandó)
 - c. számadás alóli püspöki felmentvények 1877–1906
2. doboz:
- szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1856–1956
 - kataszteri birtokívek 1883–1943
 - pénztárnaplók 1895, 1903
 - adósok kimutatása 1901–1903
 - vagyonkimutatás 1930
 - jövedelem-összeírás 1896
 - jövedelembevallás 1924
 - papi lak tervrajzai és költségvetése 1907
 - kepejegyzékek 1917, 1941
 - templom javítására adakozók kimutatása 20. század közepe
 - vegyes gazdasági iratok 1854–1968
 - nyugták 1926
 - postai küldemények 1996–1997
3. doboz:
- leltárak 1888, 1890, 1895, 1905, 1934, 1945, 1965, 1967, 1968, 1971, 1976, 1979, 1980
 - könyvleltárak 20. század első fele, 1968, 1979 (3 példány)
 - költségvetés és zárszámadás 1980–1986
 - templom tervrajza 1885. február 20. Készítette: Landt József és Tóth István (2 példány)
 - templom tervrajza 1927. június 18. Készítette: Vécsey.

514/e. Tematikusan rendezett kötetek

1688–2003

7 doboz = 0,79 ifm

1. doboz:
- a. kötet: plébánianapló 1688–19. század közepe (töredék)¹⁰⁶
2. doboz:
- a. kötet: megyeszéki ítélkezések jegyzőkönyve 1714. január 29.–1753. május 25. (restaurálandó)
 - b. kötet: megyeszéki ítélkezések jegyzőkönyve 1753–1829 (restaurálandó)
 - c. kötet: erzsébetvárosi Csíki Miklós kölcsönével kapcsolatos peres jegyzőkönyv 1779
 - d. kötet: lelki fórum (Forum Spiritualis) szabályzata 1801

¹⁰⁶A csíkszentléleki plébánia iratai között találtuk és innen különítettük el 2016. május 9-én.

- e. kötet: visitatio canonica 1830
- f. kötet: visitatio canonica 1833
- g. kötet: lélekösszeírás 1927
- 3. doboz: Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartási jegyzőkönyve (néhány irat) 1800–1948 /1956/ (restaurálandó)
- 4. doboz:
 - a. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1869. október 9.–1927. március 10.
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1711–1816
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1834–1850
- 5. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1853–1858
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1859–1924
- 6. doboz:
 - a. kötet: családkönyv 19. század közepe – 1960-as évek
 - b. kötet: névmutató családkönyvhöz 19. század közepe – 1960-as évek
 - c. kötet: görögkatolikus családok családkönyve 1901–1930-as évek
- 7. doboz:
 - a. kötet: hirdetőkönyv 1952–1956
 - b. kötet: hirdetőkönyv 1956–1963
 - c. kötet: hirdetőkönyv 1974–1979
 - d. kötet: hirdetőkönyv 1995–1997
 - e. kötet: hirdetőkönyv 1997–1998
 - f. kötet: hirdetőkönyv 1998–2001
 - g. kötet: hirdetőkönyv 2001–2003

514/f. Tematikusan rendezett iratok

1948–2008

1 doboz = 0,24 ifm

- 1. doboz:
 - Illyés András püspök címere (kivágott metszet a *Keresztényi josságos cselekedeteknek* (...). Nagyszombat, 1701 c. művének címlapjáról)
 - XV. Benedek pápa (1914–1922) nyomtatott színes portréja
 - születési igazolások 1948–1950
 - halotti igazolások 1948–1950
 - bérmacédulák 20. század közepe
 - sematizmus 1984
 - foglalkozások és személynevek latin megfelelői 1980-as évek
- 2. doboz:
 - csíkszentgyörgyi és nagykászoni papok névjegyzéke 1960
 - liturgikus rendelkezések 1970-es évek
 - intenciós szentmisék nyilvántartása 2004–2005
 - intenciós szentmisék nyilvántartása 2005–2008

515.
CSÍKSZENTIMREI PLÉBÁNIA IRATAI
1774–1970
2,43 ifm

A szomszéd falvak mellett Szentimre neve nem jelenik meg a 14. század első felében készült pápai adónyilvántartásban. Ezt Vámszer Géza az egyházközség kis méretével és vélhetően szerényebb anyagi helyzetével, valamint egy esetleges Csíkszentkirályhoz való tartozással indokolja.¹⁰⁷

A sokszor emlegetett 1567-es adóösszeírásban találkozunk először a falu nevével, ahol *Zent Emreh* formában rögzítik. Ugyanitt külön helységként szerepel a jelenlegi település Bedecs elnevezésű falurésze.¹⁰⁸

Csíkszentimre nevével egy 1570. június 13-án kelt királyi oklevélben is találkozunk, amelyben *Szentimreh* alakban jegyzik fel.¹⁰⁹

Az egyházközség levéltári forrásokbeli kevés előfordulásának dacára már a középkorban is létezett, azonban a 16–17. századi történetéről viszonylag kevés ismerettel rendelkezünk. Mindössze Antal nevű papjának a neve maradt fenn 1591-ből.¹¹⁰

1638-ban, Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetesnek a római Hitterjesztési Kongregációhoz küldött jelentésében a falu *Sancto Emerico* alakban fordul elő.¹¹¹ Két évtizeddel később, 1657-ben, Damokos Kázmér, az erdélyi ferences őrség őre az erdélyi misszióról tett jelentésében *Szent Imreh* néven regisztrálja. Ekkor papja is van a helyi, mintegy 700 lelkes katolikus közösségnek.¹¹² Egy tíz évvel későbbi jelentése szerint, 1668-ban, Csíkszentimre lélekszáma 500.¹¹³ 1670-ben már pontosabb képet kapunk a falu katolikus lakosságáról, ugyanis 778 személyt írnak össze.¹¹⁴ Az egyházközség a 21. század elején 1900 hívőből állt.¹¹⁵

Csíkszentimre középkori eredetű temploma mai barokkos formáját 1776–1777 körül nyerte, amikor a hívek és a Henter család adományából újjáépítették.¹¹⁶ A gótikus templomra az átalakított torony és szentély emlékeztetnek, valamint a hálóboltozat és a zárókövek. A 15. századi templomból fennmaradt egy nagyobb szárnyasoltár és egy kisebbnek a töredéke.¹¹⁷ A Szent Imre-templom a 19. század utolsó évtizedében esett át nagyobb felújításon.

¹⁰⁷ Vámszer Géza: *i. m.* 83–84.

¹⁰⁸ *Székegy Oklevéltár*. II. 220.

¹⁰⁹ *Székegy Oklevéltár*. II. 298.

¹¹⁰ Léstyán Ferenc: *i. m.* 196.

¹¹¹ *Relationes missionariorum*. 252.

¹¹² Uo. 299.

¹¹³ Uo. 378.

¹¹⁴ Uo. 387.

¹¹⁵ *Sematizmus*. 2010. 316.

¹¹⁶ András Éva–Daczó Katalin–Fülöp Kinga–Jánosi Csaba–Keresztes Nándor et alii: *Csíkszentimre öröksége*. Csíkszentimre, 2011. 154.

¹¹⁷ *Sematizmus*. 1882 63; Léstyán Ferenc: *i. m.* 196.

A falutól nyugatra elterülő mező közepén található a Szent Margit-kápolna, melyet a feltételezések szerint a 15. században építettek. Egyik falfestménye ma a Csíki-medence eddig ismert legnagyobb középkori falképe. A kápolna reneszánsz szekrényű szárnyasoltára a második világháború alatt megrongálódott, maradványait eltűzelték.¹¹⁸ Más források szerint a kápolna Tankó Margit költségén épült 1661-ben.¹¹⁹ Ez az állítás ma már a jelenkori falkutatások eredményei alapján cáfolható, miszerint a falképek a 14. század harmadik negyedében készültek.¹²⁰

Az államosítást követően a plébánia 1712-től 1895-ig terjedő hét anyakönyvi kötete a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalához került.

515/a. Anyakönyvek

1883–1942

1 kötet = 0,05 ifm

1. doboz:

- a. kötet: bérmlási anyakönyv 1883
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1889–1942
- c. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1924–1940

515/b. Plébániai iratok

1819–1972

5 doboz = 0,65 ifm

- 1. doboz: 1819, 1824 (fertőtlenítendő), 1866–1869, 1874, 1876–1893
- 2. doboz: 1894–1908
- 3. doboz: 1909–1923
- 4. doboz: 1924–1941
- 5. doboz: 1942–1949

Segédletek

1883–1972

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

- a. kötet: 1883–1898 (6. iktatószámig)
- b. kötet: 1898–1928 (112. iktatószámig)
- c. kötet: 1935–1972 (67. iktatószámig)

515/c. Házassági iratok

1853–1985

4 doboz = 0,5 ifm

¹¹⁸ Léstyán Ferenc: *i. m.* 196–197; Vámszer Géza: *i. m.* 85.

¹¹⁹ *Sematiszmus*. 1882. 63.

¹²⁰ Horváth Zoltán György–Gondos Béla: *Erdély legszebb középkori templomai*. Budapest, 2009. 73; András Éva–Daczó Katalin–Fülöp Kinga–Jánosi Csaba–Keresztes Nándor et alii: *i. m.* 152.

1. doboz: 1853–1889
2. doboz: 1890–1914, 1917–1919
3. doboz: 1920–1959
4. doboz: 1962–1974, 1984–1985

515/d. Iskolai iratok

1883–1942

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - iskola építésére és működésére vonatkozó iratok 1883–1911
 - iskola erdőjével kapcsolatos iratok 1908–1909
 - Molnár Lázár elemi iskolai végbizonyítványa 1916
 - Petres Berta polgári leányiskolai végbizonyítványai (4 db) 9 1916–1917
 - iskolaépület átadásával kapcsolatos iratok 1932–1933
 - iskolai költségvetések 1927–1937
 - iskola építésével kapcsolatos iratok és tervrajzok 1934–1935
 - tanítói javadalmi jegyzőkönyvek és iratok 1941–1942

515/e. Gazdasági iratok

1774–1950

4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1774–1853
 - b. kötet: számadáskönyv 1877–1895
 - c. kötet: adományok kimutatása (templom és berendezései) 1883–1913
 - d. kötet: pénztárnapló 1895–1909
2. doboz:
 - a. kötet: pénztárnapló 1909–1933
 - b. kötet: pénztárnapló 1932–1950
 - c. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1895–1901
 - d. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1902–1933
 - e. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1913–1919
 - f. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1932–1947
3. doboz:
 - leltárak 1854, 1861, 1866, 1877, 1888, 1895, 1898, 1901, 1907, 1908, 1912, 1927
 - számadás alóli püspöki felmentvények 1872–1911
 - kepejegyzékek 1872–1893
 - templomtorony magasítására és a templom helyreállítására vonatkozó iratok, költségvetések, tervrajzok (4 db) 1892–1893

- jövedelem-összeírás 1896
 - gazdasági iratok, számlák 1896–1930
 - orgonával kapcsolatos iratok és adományok kimutatása 1897–1901
 - kataszteri kimutatások 1898–1934
 - alapok kimutatása 1906
 - kaszálók peres iratai (Csihaj, Szénégető, Baramona) 1905–1911
4. doboz:
- szentmise-alapítványok anyakönyve 1790–1922 (19–20. század fordulón készült)
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei 1805–1943
 - szentmise-alapítványok kimutatásai 1927, 1943
 - vagyonkimutatások 1912–1947
 - Csíkszeredai Takarékpénztár részvények 1921
 - csűr építésére vonatkozó iratok és egy tervrajz (1925) 1922–1925
 - oltár készítésével kapcsolatos iratok és egy rajz 1931
 - konverzióval kapcsolatos peres ügy iratai 1934
 - jövedelem-bevallás 1934
 - tűzbiztosítási kötvények 1946
 - Büdös-fürdői kápolna építésére tett adományok kimutatása 1935–1941

515/f. Tematikusan rendezett kötetek

1798–1970-es évek

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1798–1849
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1852–1856
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1856–1863
(fertőtlenítendő, restaurálandó)
2. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1864–1936
(fertőtlenítendő)
 - b. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1825. március 6.–1846. december 13. (fertőtlenítendő, restaurálandó)
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv /1853/1874. április 14.–1910. október 29. (fertőtlenítendő)
 - d. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1910. november 29.–1926. január 31.
3. doboz:
- a. kötet: családkönyv 19. század eleje – 1970-es évek

- b. kötet: községi képviselőtestület közgyűlési jegyzőkönyve 1884. április 10.–1890. április 24.

515/g. Tematikusan rendezett iratok

1866–1947

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- visitatio canonica fogalmazványa 1866
- egyháztanács és iskolaszék alapítólevele (püspöki rendszabály és utasítás) 1877
- Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartása 1893–1894
- egyháztanács és iskolaszék gyűlésére meghívók 1896–1909
- Római Katolikus Ifjúsági Egyesület alapszabályzata és iratai 1908
- Oltáregylet alapszabályzata és tagnyilvántartása 1920
- egyházközségi tagok (férfiak) nyilvántartása 1939
- Szentlélek Szolgáinak Társasága alapítási tervezete 1947
- teológiai kéziratok, jegyzetek 19. század

515/h. Veress Sándor személyi hagyatéka

1856–1894

1 doboz = 0,05 ifm

Veress Sándor Csíkszentsimonban született 1843. január 2-án. Gimnáziumi tanulmányait Csíksomlyón és Székelyudvarhelyen, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1868-ban szentelték pappá. Csíkszentgyörgyön és Csíktaplocán volt káplán, majd Hosszúaszóban, Székelyvéckén, Magyarzsákodon és végül Csíkszentimrén plébános. 1895. július 7-én halt meg.¹²¹ Személyi hagyatékának töredéke helybéli plébánosi működése révén maradt fenn a plébánia levéltárában.

1. doboz:

- iskolai bizonyítványok 1856–1864
- hivatalos, félhivatalos és magánlevelezés 1871–1894

516.

CSÍKSZENTKIRÁLYI PLÉBÁNIA IRATAI

/1615/1693–2007

3,79 ifm

A csíkszentkirályi egyházközség Alcsík egyik legrégebbi közössége. A pápai adókimutatásban a csíkszentkirályi plébánia Pál nevű papjával jelenik meg.

¹²¹ Ferenczi Sándor: *A gyulafehérvári (erdélyi) főegyházmegye történeti papi névtára*. Budapest–Kolozsvár, 2009. 444.

A jelenlegi templom előtti két templom létezését kútfők bizonyítják. A román stílusú templom átépítéséről nincs írásos feljegyzés, ellenben annak a mai templomban fellelhető egyes beépített elemei cáfolhatatlan bizonyítékkul szolgálnak. A templom régi harangja a 16. századból származik, feliratából csupán az évszám olvasható ki: 1562. A gótikus templomot 1759–1773 között átépítették, ekkor készült a templom kórusa is. A templom déli oldalához 1790-ben barokk előcsarnokot építettek. 1855-ben készült a szószék Bors Julianna adományából, 1870-ben pedig a háromszéki Kurtapatakról származó kővel rakták le a templom padlózatát. A harangokat az első világháború idején elvitték, helyükbe 1923-ban kerültek újak. Jézus Szent Szíve tiszteletére a templomi kápolna 1901-ben épült. 1930-ban előkerült a templom padlásteréből egy gótikus Mária-szobor, amely jelenleg a csíkszeredai Csíki Székely Múzeumban található. A 2002-es javítások során a templom falának déli oldalán gótikus ablakkeretek bukkantak elő, valamint egy kisméretű, falba épített gótikus kőszobor. 2007 őszén ásatásokat végeztek a templom belsejében. Előkerült az Árpád-kori templom szentélyének fala, illetve a gótikus templom hajófalának egy része. A templom kertjében Csíkszentkirály szellemi nagyjainak síremlékei találhatók.¹²²

A temetőben lévő Úr-kápolnát, melynek kőajtókeretében az 1528-as évszám olvasható, Bors Barnabás alkirálybíró építtette újjá 1822-ben, majd 1866-ban javíttatták ki Bors István támogatásával.¹²³

A 17. század végén megkezdett első anyakönyve egyházi tulajdonban maradt fenn, 2019-ben pedig restauráláson esett át.

516/a. Anyakönyvek

1693–1985

0,16 ifm

1. doboz:

- a. kötet: kút tisztítására vonatkozó feljegyzés 1755; keresztelési anyakönyv 1693–1757; házassági anyakönyv 1716–1784; halotti anyakönyv 1716–1759; templomi ingóságok leltára 18. század vége
- b. kötet: névmutató keresztelési anyakönyvhöz 1857–1862
- c. kötet: megtértek anyakönyve 1921–1985

2. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv (töredék) 1854–1857
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1895. október–1914. január

516/b. Plébániai iratok

/1615/1704–2000

7 doboz = 0,9 ifm

1. doboz:

- oklevélmásolatok 1615, 1647, 1654, 1655, 1698, 1712, 1713, 1767, 1777

¹²² Lestyán Ferenc: *Csíkszentkirály temploma és családjai*. Csíkszentkirály, 1997. 11; *Sematizmus*. 2010. 318.

¹²³ Uo. 63. Endes Miklós: *i. m.* 347.

- időrendi iratok 1704, 1714, 1726, 1730, 1772, 1774, 1781, 1783, 1786, 1793, 1797, 1804, 1819, 1836, 1837 (Bodó József végrendelete – fertőtlenítendő, restaurálandó), 1838–1840, 1842, 1845, 1851–1853, 1858–1861, 1863, 1866–1867, 1869–1874, 1876–1890
- 2. doboz: 1891–1920
- 3. doboz: 1921–1940, 1929 (templom felújításával kapcsolatos hivatalos iratok és tervrajzok)
- 4. doboz: 1941–1974
- 5. doboz: 1975–1982, 1985 (töredék), 1986, 2000 (töredék)

Segédletek

1828–1982

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1828–1859; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1866. november 24.–1901. november 26.; szentmise-alapítványok kimutatása 1831–1885; rászorulóknak kiosztott pénzösszegek kimutatása 1901, 1903 (restaurálandó)
 - b. kötet: iktatókönyv 1872 (1. iktatószámától) –1876 (119. iktatószámig) (töredék)
 - c. kötet: iktatókönyv 1876 (123. iktatószámától) – 1913 (fertőtlenítendő, restaurálandó)
 - d. kötet: iktatókönyv 1914–1940 (restaurálandó)
2. doboz:
 - a. kötet: postakönyv 1930–1933; iktatókönyv 1943 (92. iktatószámától)–1970
 - b. kötet: iktatókönyv 1971–1982
 - c. kötet: levéltári iratok jegyzéke 19–20. század (20. század közepe)

516/c. Házassági iratok

1834–2006

5 doboz = 0,63 ifm

1. doboz:
 - 1834–1836, 1841–1844, 1846, 1856–1858 (fertőtlenítendő)
 - 1870–1872, 1878, 1880, 1882–1909
2. doboz: 1910–1925, 1927–1945
3. doboz: 1946–1981, 1983–1989
4. doboz: 1990–1999
5. doboz: 2000–2006

516/d. Iskolai iratok

1890–1942

1 doboz = 0,02 ifm

8. doboz:

- elemi iskola I–II. osztályának névsora 1890/1891¹²⁴
- iskolai hivatalos iratok 1938–1942
- iskola és községháza építési tervrajza 1891

516/e. Gazdasági iratok

1721–2000

6 doboz = 0,78 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv (alapítványi pénzek kölcsönszerződése) 1721–1839
 - b. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1870–1886
 - c. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1887–1905
 - d. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1896–1915 (fertőtlenítendő)
 - e. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1908–1942
 - f. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1915–1938
 - g. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1943–1949 (restaurálandó)
 - h. kötet: kiadás–bevétel jegyzék 1965–1982
2. doboz:
 - szentmise-alapítványok kimutatása 1831–1903
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei 1782, 1795, 1830–1947
 - szentmise-alapítványok anyakönyve 1909–1920 (fertőzött)
 - pénztárkönyv 1923–1948
 - pénztárkönyv 1924–1941
 - pénztárkönyv 1932–1940
 - pénztárkönyv 1950–1971, 1986–1989
3. doboz:
 - a. kötet: takarékbetétek pénztári nyilvántartása 1912–1928
 - b. kötet: takarékbetétek pénztári nyilvántartása 1916–1925
 - c. kötet: betétkönyvek pénztárkönyve 1912–1923
 - d. kötet: kölcsönpénzek nyilvántartása 1936–1942
4. doboz:
 - magtárlista 1887 (adósok kimutatása)
 - földterületek nyilvántartása 19. század vége – 20. század eleje
 - leltárak 1883, 1949, 1960, 1962, 1965–1967, 1977, 1979, 1984
 - könyvleltárak 1967, 1977
 - kincseszegi kepekönyv 1869 (restaurálandó)
 - jövedelem-összeírás 1896
 - vegyes gazdasági feljegyzések, számlák, betétkönyvek 1916–1968
5. doboz:
 - számadáskönyv 1866–1908
 - vagyonkimutatások 1912–1948

¹²⁴ A csíkszentimrei plébánia irataiból került elő.

- erdőkitermeléssel kapcsolatos iratok 1925–1927
- plébánia és plébános jövedelmeinek összeírásával kapcsolatos iratok 1929
- számadáskönyv alapokról 1940–1949
- költségvetések és zárszámadások 1965–1991
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1965–1984
- templom javítására tett adományok kimutatása 1971
- temetőfal és Úr-kápolna javítására tett adományok kimutatása 1973
- Molnár Lázár nyugdíjazási iratai 1975
- vízvezeték terve 1981
- templom felújítási tervei 1991

6. doboz:

- pénzügyi iratok, rendelkezések 1969–1988
- Büdös-fürdői imaházra vonatkozó iratok 1972–1988
- perselypénzek és adományok kimutatása 1965–1980
- leltárak 1869, 1871, 1921, 1941, 1979
- pénztárkönyv 1948–1950; egyházadójegyzék 1964–1986; adományok jegyzéke 1955–1982
- fizetési jegyzékek 1965–1986
- templom javításával, gazdasági épület lebontásával és újabb építésével kapcsolatos iratok, költségvetés és tervek 1969
- pénztárnapló 1989–2000

516/f. Tematikusan rendezett kötetek

/1696/1782–2007

5 doboz = 0,65 ifm

1. doboz:

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1782–1824
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1824–1847
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1847–1854
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1860 (restaurálandó)

2. doboz:

- kötet: historia domus /1696/ 1869–2007
- kötet: püspöki rendeletek (nyomtatott) 1804, 1817, 1820 (restaurálandó)
- kötet: visitatio canonica 1823
- kötet: visitatio canonica 1830 (restaurálandó)
- kötet: családkönyv 19. század második fele
- kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1944. december 2.–1947. május 12.

3. doboz:

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1861–1931
- kötet: Forum Spiritualis szabályzata 1801

- c. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1917. október 7.–1932. február 21.
 - d. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (és iratok) 1932. március 12.–2002. június 23.
4. doboz:
- a. kötet: Újabb tagok nyilvántartása (Hitelszövetkezet?) 1916–1932
 - b. kötet: tagnyilvántartás (Hitelszövetkezet) 1920–1924
 - c. kötet: Hitelszövetkezet gyűléseinek jegyzőkönyve 1927. augusztus 7.–1948. március 6.
 - d. kötet: temetőkerítés újjáépítési bizottságának jegyzőkönyve: MANSZ¹²⁵ csíkszentkirályi szervezetének nagygyűlési jegyzőkönyve 1948. május 17. –1949. június 12.; temetőkerítés körüli közmunka és adományok kimutatása 1948
 - e. kötet: postakönyv 1878–1914
 - f. kötet: postakönyv 1914–1948
 - g. kötet: postakönyv 1939–1944
5. doboz:
- a. kötet: Oltáregylet jegyzőkönyve: alapszabályzat 1890; tagnyilvántartás és jegyzőkönyv 1890–1958; adományok kimutatása 1962–1970 (templomi felszerelések)
 - b. kötet: Oltáregylet pénztárkönyve 1946–1990
 - c. kötet: Rózsafüzér Társulat jegyzőkönyve 1897–1903; tagnyilvántartás 1927, 1947
 - d. kötet: Olvasóegylet alapszabályzata 1882

516/g. Tematikusan rendezett iratok

1884–1988

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:
- Népzenekear iratai 1884–1888
 - Búzás Mihály-féle alapítvány iratai 1902–1911 (székelyudvarhelyi és kézdivásárhelyi internátusok)
 - görögkatolikusokkal kapcsolatos hivatalos iratok 1931–1943
 - szentképek 1947–1969 (5 db)
 - fényképek 1972–1978
 - kántorokkal és harangozókkal kapcsolatos iratok 1965–1975
 - dohányos fémdoboz (levéltartó)
2. doboz:
- peres ügyiratok, végzések 1876–1879
 - vegyes nyomtatványok, liturgikus rendelkezések, jegyzetek 1923–1975 (tovább rendezendő)
 - halotti igazolások 1965–1986

¹²⁵ MANSZ: Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége.

3. doboz:

- hirdetések nyilvántartása 1948–1972
- hittanórák nyilvántartása 1956–1988
- ministráns füzetek 1967–1977
- bérmlással kapcsolatos iratok 1977–1983

516/h. Vitos Mózes (1847–1902) személyi hagyatéka

1871–1902

1 doboz = 0,13 ifm

Vitos Mózes 1847. január 5-én született Csíkszentkirályon. Gimnáziumi tanulmányait Csíksomlyón és Gyulafehérváron, teológiai tanulmányait Bécsben végezte. 1873-ban szentelték pappá. Berecken, Etéden és Nyújtódon végzett lelkipásztori tevékenységet. Fiatalkori nyugdíjazását követően 1886-tól Csíkszentkirályon élt. Szülőfalujában halt meg 1902. július 19-én, sírja a templomkertben található.¹²⁶

Vito Mózes sokoldalú közéleti és publicisztikai tevékenységet folytatott, számos néprajzi és történeti témájú cikket, tanulmányt írt, szerkesztett. Több munkája kéziratban maradt fenn. Legfontosabb műve a *Csikmegyei füzetek. Adatok Csikmegye leírásához és történetéhez*, amely 1894 és 1902 között jelent meg. 2002–2003 között könyv formájában is kiadták két kötetben. Emlékének tiszteletére szülőfalujának iskolája 1993-ban felvette nevét.

1. doboz:

- hivatalos iratok, peres ügyiratok 1871–1902
- adatgyűjtés a csík-, gyergyó- és kászsónszéki falvakról
- kéziratok, jegyzetek, beszédek

516/i-j. Kristó (Péter) Xavér OFM (1884–1952) és Takács Dezső (1954–)

személyi hagyatéka

1910–1975

1 doboz = 0,13 ifm

Kristó (Péter) Xavér OFM 1884. április 14-én született Csíkszentkirályon. Gimnáziumi tanulmányait Csíksomlyón végezte. 1900-ban lépett a ferences rendbe. A filozófiát Eszterneken, a teológiát Vajdahunyadon végezte. 1905-ben ünnepélyes fogadalmat tett, 1907-ben szentelték pappá. Vajdahunyadon volt káplán, 1908-tól Marosvásárhelyen tanító, majd Déván, Brassóban hittanár és házfőnök. 1914-ben az olasz fronton tábori lelkészként szolgált. 1920-ban Körösbányán volt házfőnök és tanító, ahol magyar iskolát alapított, melynek igazgatója volt. 1934-ben Désen volt

¹²⁶ Ferenczi Sándor: *i. m.* 447.

plébános, majd Szászvárosban házfőnök-plébános. 1945-ben Vajdahunyadon tanító, majd Körösbányán házfőnök. 1952. augusztus 13-án hunyt el szülőfalujában.¹²⁷

Takács Dezső 1954. augusztus 8-án született Vicében. Középiskolai és teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1980-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Ditró, Teke, Szentivánlaborfalva, Csíkszentkirály és Sepsiszentgyörgy (Szent Gellért plébánia).¹²⁸

1. doboz:

- Kristó Xavér elmélkedései, prédikációi, jegyzetei 1910–1948
- Takács Dezső jegyzetei és lelki gyakorlatos füzetek 1974–1975

517.
CSÍKSZENTLÉLEKI PLÉBÁNIA IRATAI
1684–2011
2,58 ifm

Csíkszentlélek egyházközségről meglehetősen kevés középkori és kora újkori történeti adattal rendelkezünk. Az erdélyi püspökség sok más plébániájához hasonlóan a falu neve a pápai tizedjegyzékben, 1332-ben tűnik fel először *Sancto Spiritu* formában, ekkor János papja egy banális adót fizet.¹²⁹

Templomáról csupán néhány művészettörténeti közlés tájékoztat, annyi viszont megtudható, hogy a déli kapu kerete a 14. században készült román-gótikus átmeneti stílusban.¹³⁰

A feltételezhetően a 15. században épült templom gótikus jegyeit főként a szentélyben ismerhetjük fel (hálóboltozat, szentségtartófülke, gyámkövek, csúcsíves diadalív és ablakok).

Kiváló művészettörténeti értékkel bíró szárnyasoltárát, amelyet 1510-ben készítettek a Czakó testvérek (János és Benedek) ma a Magyar Nemzeti Galériában őrzik Budapesten. Harangját ugyanebben az időben öntötték, felirata szerint 1511-ben.¹³¹

A 17. században a tatárok a falut többször feldúlták, a megmaradt katolikus lakosságot Csíkminszent plébániájáról látták el.¹³²

Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes 1638-ban kelt, a Római Hitterjesztési Kongregációhoz küldött felterjesztésében Csíkszentlélek *Sancto Spiritu* néven szerepel két filiával, Zsögöddel (*Zőgöd*) és Fitóddal (*Titod*).¹³³

Damokos Kázmér vikárius Rómába küldött jelentéseiből ismeretes, hogy Csíkszentlélek katolikus lakossága a következőképpen változott: míg 1657-ben 800 hívő lakta a falut, a tatár betörést követően 1668-ban 280-ra csökkent a népesség, majd

¹²⁷ <http://lexikon.katolikus.hu/K/Krist%C3%B3.html> (Letöltés ideje: 2021. június 18.)

¹²⁸ Ferenczi Sándor: *i. m.* 423.

¹²⁹ *Pápai tized-szedők számadásai.* 112.

¹³⁰ Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek...* 199.

¹³¹ Uo.

¹³² *Schematismus Venerabilis Cleri Dioecesis Transsylvaniensis.* Albae Carolinae, 1882. 62.

¹³³ *Relationes missionariorum.* 252.

1670-ben 619 lakosa volt.¹³⁴ 1657-ben a plébánia leányegyházközsége volt a két szomszédos falu, amelyet helyben lakó, felszentelt pap gondozott.¹³⁵

Az építési stílusjegyek bizonyítéka alapján a templomhajót a 18–19. század fordulóján építették át, a ma is álló torony a 19. század közepén épült.

A falu Csíkszereda felőli határában található a "Veres-képláb" emlékmű, amely főként Szent Illés ünnepéhez kapcsolódik, és egy nagy veszteségeket okozó jégverésnek állít emléket a faluban. Nevét a vörös festékekkel ráfestett szentek után kapta, amelyet az eső lemosott róla. Feltételezhetően Szent Illést ábrázolta. Az 1830-as évi püspöki vizitációban az emlékművet Szent Illés-oszlopának hívják (*Columna honoribus Eliae*).¹³⁶

Csíkszentlélek papja 1753-ban a székelység történetének egyik kiemelkedő egyházi személyisége, Zöld Péter volt. Az 1761-es egyházmegyei összeírásból tudjuk, hogy Csíkszentléleken 790 katolikus lakott. Az 1762-es kimutatás szerint papjuk továbbra is Zöld Péter.¹³⁷

Az 1782. és az 1788. évi egyházmegyei sematizmusokban Szentlélek Vojkul Antal nevű papjával szerepel a felcsíki főesperesi kerületben.¹³⁸

1844-ben 632 katolikus lakta a falut, Fitódon 108, Zsögöd filiában 749 hívővel.¹³⁹

Csíkszentlélek közössége 1882-ben 718 hívőből állt, míg Zsögöd filiájában ugyanekkor már 1018 katolikus élt.¹⁴⁰

Levéltári anyagát a plébánia hittantermében tárolták a 20. század első felében külön erre a célra készített faszekrényben, kis mennyiségű régi könyvtári anyagával együtt.

A plébánia anyakönyvezése viszonylag korán, 1709-től indul.¹⁴¹ Az 1745–1933 közötti időszakot átölelő hat anyakönyvi kötetét (amelyek a fitódi és a zsögödi hívek adatait is rögzítették) államosították, ezek ma Csíkszeredában, a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál férhetők hozzá. Meglévő adataink birtokában arra következtetünk, hogy legrégebbi anyakönyvi kötete (1709–1745), amely az 1946-os plébániai leltárban még szerepelt, vagy ezután fog előkerülni a szomszédos plébániák

¹³⁴ Uo. 23.

¹³⁵ Uo. 299.

¹³⁶ GYFL CSGYL: Csíkszentléleki Plébánia Iratai, Tematikusan rendezett kötetek, Visitatio Canonica 1823 és 1830.

¹³⁷ Bárh János: *Erdély római katolikusai...* 16, 78; Zöld Péter (Madéfálva, 1727–1795) római katolikus lelkész, az 1764-es évi kényszersorozások elleni székely tiltakozás egyik vezetője. Miután a tiltakozás vérfürdőbe torkollott, Zöld Pétert négy év börtönre ítélték. Sikerült megszöknie, Moldvába, az ott élő csángók közé menekült. A csángókról szóló írásai a moldvai magyarokról szóló első ismertetőknél számítanak. Időközben amnesztiát kapott, majd hazatért és Csíkrákoson lett plébános, itt is halt meg. (Vö. Domokos Pál Péter: *Rendületlenül*. Budapest, 1989.)

¹³⁸ *Calendarium Dioecesanum Venerabilis Cleri M. Principatus Transilvaniae Ad Annum qui est post Bissextilem Secundus MDCCLXXXII*. Cibini, 1782. 15. *Catalogus Venerabilis Cleri Almae Dioecesis M. Principatus Transilvaniae Pro Anno Bissextili A Christo Nato MDCCLXXXVIII*. Albae Carolinae, é.n. 13.

¹³⁹ *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis ad annum bissextilem a Christo nato MDCCCXLIV*. Kolozsvár, 1844. 51.

¹⁴⁰ *Schematismus Venerabilis Cleri Dioecesis Transsilvaniensis*. Albae Carolinae, 1882. 62.

¹⁴¹ *Schematismus Venerabilis Cleri Dioecesis Transsilvaniensis*. Albae Carolinae, 1888. 31. *Schematismus Venerabilis Cleri Almae Dioecesis Transsilvaniensis*. Budapest, 1903. 74.

levéltárainak rendezése alkalmával, vagy a legrosszabb esetben megsemmisült. A plébánia tulajdonában megőrződött azonban a második anyakönyvi kötethez tartozó névmutatókönyv és két bérmentési anyakönyv.

Említést érdemel a plébánianapló egy töredéke, amely az 1684–1791 közötti időszakból tartalmaz értékes feljegyzéseket az egyházközség történetéről. A népességtörténet- és családfakutatók érdeklődését szintén felkelthetik a plébánia 1850-től kezdődően szép számban fennmaradt családösszeírásai.

A plébánia levéltári anyagának rendezése során elkülönült néhány más fondképző szervtől, más plébániáról származó irattöredék is (Csíkdelne, Csíkpálfalva, Csíkszentgyörgy,¹⁴² gyulafehérvári papnevelde). Ezeket az illető fondok törzsanyagával ajánlott a későbbiekben egyesíteni.

517/a. Anyakönyvek

1745–1778

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- a. kötet: névmutató keresztelési anyakönyvhöz 1745–1771
- b. kötet: bérmentési anyakönyv 1898, 1905, 1914, 1921, 1928, 1935
- c. kötet: bérmentési anyakönyv 1942, 1956, 1971, 1978

517/b. Plébániai iratok

1728–2010

9 doboz = 1,10 ifm

1. doboz:

- szentmise-alapítványok alapító okiratai és kimutatásai 1728, 1741, 1789, 1821–1822, 1846–1885, 1875–1939
- plébániai ügyviteli iratok 1782–1783, 1832, 1838–1839, 1848–1899

2. doboz: 1900–1918

3. doboz: 1921–1935

4. doboz: 1936–1942

5. doboz: 1943–1950

6. doboz: 1951–1979

7. doboz: 1980–1991, 1993–2002

8. doboz: 2004–2010

Segédletek

1872–1971

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

- a. kötet: 1872–1892 (70. iktatószámig)

¹⁴² Csíkszentgyörgyi Plébánia Iratai: Plébánianapló 1688–19. század közepe. Töredék. Restaurálandó.

- b. kötet: 1892 (71. iktatószámától)–1917
- c. kötet: 1937–1942
- d. kötet: 1943–1971

517/c. Házassági iratok

1850–2011

2 doboz = 0,25 ifm

- 1. doboz: 1850, 1860–1869, 1877, 1880–1897, 1900–1924
- 2. doboz: 1925–1980, 1983, 2010–2011

517/d. Iskolai iratok

1911–1945

1 doboz = 0,03 ifm

- 1. doboz:
 - 1. tanítói kinevezések, díjlevelek, költségvetések, tanulók kimutatása 1911–1942
 - 2. beiskolázandó gyermekek névjegyzéke 1924–1925
 - 3. iskolaleltárak 1939, 1945 (a fitódi iskoláról is)

517/e. Gazdasági iratok

1758–2007

3 doboz = 0,38 ifm

- 1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1758–1827
 - b. kötet: számadáskönyv 1829–1876
 - c. kötet: számadáskönyv 1887–1906
 - d. kötet: pénztárnapló 1904–1917
 - e. kötet: pénztárnapló 1907–1935; számadáskönyv 1907–1947
- 2. doboz:
 - a templomtorony építésének költségvetései és tervrajza 1848–1854
 - könyvleltár 1975
 - leltárak 1853, 1876, 1881, 1887, 1890, 1894, 1896, 1903, 1906, 1910, 1936, 1946, 1947–1950, 1953, 1958, 1967, 1977, 1980
 - birtokügyi iratok (kataszteri birtokívek, telekkönyvek, birtokkimutatások) 1893–1951
 - vagyonkimutatások 1912–1948
 - tűzkárbiztosítások 1899, 1928, 1942
 - kepejegyzék 1870–1903
 - egyházadójegyzék 1979–1983
- 3. doboz:

- pénztárnaplók 1933–1939, 1950–1963, 1960–1977
- földterületek használati jegyzőkönyv 1956
- gazdasági, hivatalos iratok 1961–1964, 2004–2007
- költségvetések 1981–1983
- vegyes gazdasági feljegyzések 1980-as évek
- fizetési jegyzékek 1958–1964

517/f. Tematikusan rendezett kötetek

1684–1998

4 doboz = 0,51 ifm

1. doboz:

- kötet: plébánianapló-töredék 1684–1791 (restaurálandó)
- kötet: peres jegyzőkönyv (tanúvallatás) Csíkszentlélek–Zsögöd határában található erdő kapcsán 1781
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1821
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1822–1855
- kötet: visitatio canonica 1823 (restaurálandó)
- kötet: visitatio canonica 1830 (restaurálandó)

2. doboz.

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1855–1865
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1865–1922; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1912. április 8.–1924. augusztus 3.; kepejegyzék 1876–1912; adósok kimutatása 1877–1884; Magtár alapszabályzata 1912

3. doboz:

- kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1878. március 31.–1912. március 26.
- kötet: Oltáregylet jegyzőkönyve 1906. november 25.–1911. június 29.; Nővédő Egyesület jegyzőkönyve 1919. december 6.; megyegyűlési jegyzőkönyv 1924. november 2.–1938. november 6.
- kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1946. május 26.–1961. december 26.

4. doboz.

- kötet: családösszeírás 1850 (restaurálandó)
- kötet: családkönyv 1878
- kötet: családkönyv 1935
- kötet: családkönyv 1940
- kötet: családkönyv 1984; egyházi hozzájárulások nyilvántartása 1984–1986
- kötet: postakönyv 1917
- kötet: hirdetőkönyv 1992–1998

517/g. Tematikusan rendezett iratok

/1717/1888–1992
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartása 1888–1894 (töredék)
- Oltáregylet iratai (adománygyűjtések) 1940
- zsögödi Mikó család leszármazottainak kimutatása 1717–1801 (fogalmazvány)
- halotti igazolások 1905–1906, 1912, 1914, 1921–1924, 1951–1980
- születési igazolások 1930–1941
- bérmacédulák 1935
- hitoktatási napló 1988–1992

517/h. Mákszem/Maxem Sali István (1937–1986) személyi hagyatéka
1963–1980-as évek
1 doboz = 0,12 ifm

Maxem Sali István Csíkszenttamáson született 1937. szeptember 22-én. Teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte, 1961-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Kászontáiz (1963), Csíkelne (1969), Csíkszentlélek (1982). Csíkszentléleken halt meg 1986. augusztus 18-án.¹⁴³

1. doboz:

- kinevezések 1963, 1981, 1985
- fényképek (elsőáldozási és csoportképek, egyházi ünnepek fotói) 1970-es–1980-as évek

517/i–k. Tamás Márton (1834–1880), Szőke András (1816–1892) és Pálfi Elek
személyi hagyatéka

1 doboz = 0,02 ifm

Tamás Márton Oroszhegyen született 1834. április 1-jén. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1860-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíkrákos, Nagykáson, Fenyéd (1861), Gyulafehérváron a teológia vicerektora (1869), Bordos (1869 őszétől), Ehed (1872), Csíkszentlélek (1876). 1880. december 17-én halt meg.¹⁴⁴

Szőke András Csíkszentkirályon született 1816. november 22-én. 1840-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Székelyudvarhelyen tanár, Bordos (1843), küüllői

¹⁴³ Ferenczi Sándor: *i. m.* 341.

¹⁴⁴ Ferenczi Sándor: *i. m.* 425.

főesperes (1860), Szőkefalva (1865), Csíkmindszent (1877), Csíkszentmárton (1880). Csíkszentmártonban halt meg 1892. március 20-án.¹⁴⁵

1. doboz:

- Tamás Márton személyi hagyatéka (félhivatalos iratok, ehedi és bordosi plébánia ügyiratai) 1860–1877
- Szőke András és Pálfi Elek közti peres ügy iratai 1856, 1865

518.
CSÍKSZENTMÁRTONI PLÉBÁNIA IRATAI
1718–2015
2,94 ifm

Csíkszentmárton egyházközségét elsőként a pápai tizedjegyzékben említik levéltári források 1332-ben *Sancto Martino* formában. Ugyanitt feljegyzik Pál papjának nevét is, aki ekkor négy banálist fizet be adóként.¹⁴⁶ Rá egy évre, 1333-ban, ugyanez a pap már öt banálissal adózik a pápai tizedszedőknek, míg 1334-ben újból négy banálist inkasszálnak tőle.¹⁴⁷

Szentmárton az 1567-es regestrum 47 kapuval és Csekefalvát 32 kapuval tartja nyilván, 1569-ben pedig *Zent Márton* és 1638-ban *Szent Márton* néven jelenik meg.

Az egyházközség 17. századi történetéről a Hitterjesztési Kongregációhoz küldött jelentésekből értesülünk. Francesco Leone da Modica ferences 1638-ban említést tesz az egyházközségről (*Sancto Martino*) a csíkszéki plébániák felsorolásakor.¹⁴⁸

1657-ben Damokos Kázmér, az erdélyi ferences őrség őre jelentésében feljegyzí, hogy Csíkszentmárton egyházközségnek van helyben lakó papja és mintegy 700 katolikusból áll.¹⁴⁹

Középkori temploma helyére 1749-ben újat építettek. A jelenlegi, hívek költségén felállított templomépület mai, barokk formáját 1802–1814 között nyerte.¹⁵⁰ A középkori templom emlékeiből megőriztek egy 15. századi fali szentségfülkét, amely ma is látható a várfalban, valamint egy Mária-szobrot „Anno Domini 1525” felirattal.¹⁵¹ Harangjai közül az egyiket 1495-ben öntötték (súlya három mázsa), a nagy harangot pedig 1688-ban.¹⁵² A falu északi, Vásárhely nevű részén található az Úrkápolna a 15. századból, amelyet a 18. században, 1743-ban alakították át. Ebben a kápolnában – az 1684-ben megkezdett legelső csíkszentgyörgyi anyakönyv helytörténeti adatai szerint – 1703 októbere és 1704 júliusa között, többször misézett és híveket is bérmált Illyés András püspök (1696–1712).¹⁵³

¹⁴⁵ Ferenczi Sándor: *i. m.* 422.

¹⁴⁶ *Pápai tized-szedők számadásai.* 112.

¹⁴⁷ Uo. 116, 132.

¹⁴⁸ *Relationes missionariorum.* 252.

¹⁴⁹ Uo. 299.

¹⁵⁰ *Sematizmus.* 1882. 64. Lestyán Ferenc: *i. m.* 200.

¹⁵¹ Lestyán Ferenc: *i. m.* 200.

¹⁵² Endes Miklós: *i. m.* 348; *Sematizmus.* 2010. 320.

¹⁵³ *Sematizmus.* 1882. 64–65; Endes Miklós: *i. m.* 348; Lestyán Ferenc: *i. m.* 200.

A falu neves szülöttjei közül meg kell említenünk Antalfy Jánost, aki 1707–1712 között volt az erdélyi püspökség vikáriusa, majd 1724–1728 között püspöke.¹⁵⁴

A 19. századi egyházmegyei sematizmusok közlései szerint a csíkszentmártoni egyházközség anyakönyveit 1709-től kezdték vezetni.¹⁵⁵ Első köteteinek hollétéről nincsenek adatok. Az 1950-es években mindössze három kötetét gyűjtötték be az akkori néptanács anyakönyvi hivatalához, amelyek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál férhetők hozzá. Ezek a kötetek az 1857–1895 közötti időszakra vonatkoznak.¹⁵⁶

A plébánia levéltárában kitűnő állapotban maradt fenn egy értékes búcsúengedély 1718-ból, amelyet XI. Kelemen pápa bocsátott ki a Páduai Szent Antal-kápolna részére.

518/a. Anyakönyvek

1921–2004

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: névmutató keresztelési anyakönyvhöz 1921–2004
 - b. kötet: névmutató halotti anyakönyvhöz 1925–2002
 - c. kötet: névmutató házassági anyakönyvhöz 1958–2002

518/b. Plébániai iratok

1718–2003

5 doboz = 0,78 ifm

1. doboz: 1718,¹⁵⁷ 1782, 1809, 1818, 1821, 1823–1824, 1828–1831, 1833–1836, 1839–1840, 1842, 1844, 1846, 1851, 1855–1857, 1859, 1863, 1874–1875, 1888–1890, 1893–1896, 1899–1900, 1902–1911
2. doboz: 1912–1930
3. doboz: 1931–1970
4. doboz: 1971–1990
5. doboz: 1991–2003

Segédletek

1896–1989

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1896 (112. iktatószámától)–1905 (125. iktatószámig)

¹⁵⁴ Vö. Jakubinyi György: *Romániai katolikus, erdélyi protestáns és izraelita vallási archontológia*. Gyulafehérvár, 2010. 32–33.

¹⁵⁵ *Sematizmus*. 1870. 23; *Sematizmus*. 1888. 31.

¹⁵⁶ Vö. Bicsok Zoltán szerk.: *i. m.* 139.

¹⁵⁷ XI. Kelemen pápa búcsúengedélye a csíkszentmártoni Páduai Szent Antal-kápolna részére. 1718. augusztus 10. Eredeti, pergamen.

- b. kötet: 1905 (126. iktatószámától)–1912 (426. iktatószámig)
- c. kötet: 1913–1947
- d. kötet: 1948–1989

518/c. Házassági iratok

1888–2004

4 doboz = 0,5 ifm

- 1. doboz: 1888, 1895, 1902–1903, 1905–1907, 1909–1919
- 2. doboz: 1920–1939
- 3. doboz: 1940–1966, 1968–1969
- 4. doboz: 1970–2004

518/d. Gazdasági iratok

1758–2015

6 doboz = 0,75 ifm

- 1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1857–1903 (fertőtlenítendő!)
 - b. kötet: pénztárnapló 1907–1950
 - c. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1907–1924
 - d. kötet: Hangya Szövetkezet raktárkönyve 1909–1912
- 2. doboz:
 - szentmise-alapítványok kimutatása 1758–1940
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei 1855–1872
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok (kötelezvények) 1882–1941
 - számadás 1864
 - Nagy Ferenc birtokainak kimutatása 19–20. század fordulója
 - fizetési ívek 1908
 - vagyonkimutatások 1915–1916, 1922, 1947
 - iskolaszék pénztárnaplója 1945–1946
 - iskolaadó kimutatása 1922–1923
 - egyházadójegyzék 1922–1923; adományok a haranglábak, orgona és Mária-kápolna javítására 1948
 - templom kifestésével kapcsolatos iratok 1929
 - templom javításával kapcsolatos iratok 1929
 - adóügyi iratok 1914, 1935–1941
 - banki betétkönyvek 1935–1943
 - Csekefalva kepekönyv 1941–1942
 - templom légoltalmi terve 1943
 - templom leltára és alaprajzok 1947
 - rovatos kimutatás bevételekről és kiadásokról 1954–1965

- leltárak 1890,1902, 1949, 1951–1953, 1958
 - könyvleltárak 1962, 1979
 - költségvetések és zárszámadások 1952, 1954–1982
 - pénzügyi iratok 1954–2015
 - templom felújítási tervrajza 1968
 - templom felújításával kapcsolatos iratok 1968–1984
 - kápolna telekrajza 1987
3. doboz:
- szentmise-alapítványok alapítóvelei 1758 (1872), 1801, 1805 (1872), 1809–1810, 1830, 1836, 1840, 1846, 1853–1857, 1859, 1862, 1864, 1867–1940
 - adókönyv 1904–1912
 - tűzkár elleni biztosítások 1942, 1945–1946
 - fizetési jegyzékek 1963–1984
 - leltárak 1951, 1988
 - könyvleltár 20. század második fele
4. doboz:
- pénztárnaplók 1950–1961, 1962–1970, 1970–1975, 1975–1981, 1981–1983, 1983–1984, 1985–1986, 1986–1987, 1987–1991, 1997–2001
 - kiadás-bevétel jegyzékek 1903–1910, 1966–1982, 1970–1971, 1986–2004
 - rovatos kimutatása pénzalapokról 1935–1948
5. doboz: időrendi pénzügyi iratok 1913–1992
6. doboz: időrendi pénzügyi iratok 1993–2004

518/e. Tematikusan rendezett kötetek

1668–1967

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- a. kötet: egyházi konstitúciók 1688–1818
 - b. kötet: lelki fórum (Forum Spiritualis) szabályzata 1801
 - c. kötet: visitatio canonica 1823
 - d. kötet: visitatio canonica 1830
 - e. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1825
 - f. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1825–1854
2. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma tárgymutatóval 1854–1859
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1859–1904
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1878. szeptember 22.–1880. február 2. (restaurálandó)
 - d. kötet: hirdetőkönyv 1957–1958
 - e. kötet: hirdetőkönyv 1958–1967

- f. kötet: hirdetőkönyv 1967–1974
g. kötet: prédikációk 1948

518/f. Tematikusan rendezett iratok

1874–2002

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- aprónyomtatványok 1874–1942
- püspöki körlevelek 1877–1945
- Gábor Áronról életrajzi feljegyzések (kézirat, 19. század vége – 20. század eleje)
- zongorakották 20. század első fele
- Casino alapszabályzata 20. század eleje
- hősök temetőjének nyilvántartása (tábori kórház anyakönyvi másodpéldánya) 1918
- Székely Közületek Közművelődési Önkormányzatának törvénye 1919 (kézirat, 1931)
- Medicina Pastoralis 1977 (gévelt kézirat)
- püspöki utasítás esküvői homíliához 1977
- templomi hirdetések nyilvántartása 1986–1998

2. doboz:

- Kolping közösséggel kapcsolatos iratok (levelezések, gazdasági iratok, kották, könyvleltárak) 1993–2002
- hitbuzgalmi csoportokkal kapcsolatos iratok 1994–1998
- Knöpfler Alajos, *A katolikus egyháztörténet tankönyve*, Temesvár, 1903

3. doboz:

- névmutató példatárhoz 19. század vége
- gyászjelentők 1929, 1978–1979, 1989, 1994, 1997–1998
- részvétnyilvánítás 1987
- hittanórák nyilvántartása 1970–1971, 1973–1974

518/g-h-i. Baka János (1840–1828), György András és Gál Gyula (1922–1987)

személyi hagyatéka

1853–1988

1 doboz = 0,13 ifm

Gál Gyula 1922. július 5-én született Budapesten. Gyulafehérváron szentelték pappá 1947-ben. Felszentelése után Csíkszentmártonban volt káplán. 1950-ben kényszermunkára ítélték, amelyet a Duna-csatornánál hajtott végre. 1954-től haláláig, 1987. augusztus 30-ig Csíkszentmártonban volt plébános.¹⁵⁸

¹⁵⁸ Ferenczi Sándor: *i. m.* 252.

1. doboz:

- g. Baka János (1840–1828) kántortanító személyi hagyatéka 1853–198
- h. György András személyi hagyatéka 1927–1928
- i. Gál Gyula (1922–1987) személyi hagyatéka 1930–1974, fényképei 1971–1988

519.
CSÍKSZENTSIMONI PLÉBÁNIA IRATAI
1720–2012
1,58 ifm

Csíkszentsimon névével először az 1332. évi pápai adójegyzékben találkozunk, ahol *Sancto Symone* alakban jelenik meg, papját ekkor Jánosank hívták. Egy évvel később, 1333-ban szintén említik a csíkszentsimoni egyházközséget, ekkor István nevű papja 6 banális értékű tizedet fizet a pápai adószedőknek, míg 1334-ben 4 banálissal járult hozzá a dézsmaösszeghez.¹⁵⁹

Egy 1456-ban kelt nemesi oklevélben *Zenthsimon* formában találkozunk a település névével. Ekkor két szentsimoni személynek adományoz nemesi címet V. László magyar király.¹⁶⁰

Az 1567. évi 25 dénáros adólajstromban Csíkszentsimon és Csatószeg külön egységként szerepelnek. Csíkszentsimon *Zent Sijmon* formában fordul elő 27 portával, míg Csatószeg 25-el.¹⁶¹

1638-ban, Francesco Leone da Modica Rómába küldött jelentésében említi Csíkszentsimont is, azonban ekkor nem volt helyben lakó papja.¹⁶² Két évtizeddel később, 1657-ben is paphiánnyal küzd a 470 lelkes egyházközség.¹⁶³ 1665-ben, Giulio Spinola bécsi nuncius jelentésében Szent Simon és Júdás egyházközségeként jegyzi fel.¹⁶⁴ Damokoz Kázmér hasonló összeírásában 1670-ben Csíkszentsimont 829 lélekszámmal jelöli.¹⁶⁵

A gyulafehérvári püspökség plébániáiról 1716-ban készített, legelső fennmaradt összeírásban is szerepel Csíkszentsimon egyházközség neve, ekkor Györffy András a falu papja.¹⁶⁶

Az 1761. évi, egyházmegyei szintű összeírás 1038 lélekszámmal tartalmazza.¹⁶⁷ Egy évvel később, 1762-ben, egy hasonló kimutatásban már 1257 lakossal regisztrálják.¹⁶⁸

¹⁵⁹ *Pápai tized-szedők számadásai.* 112, 116, 132.

¹⁶⁰ *Székegy oklevéltár.* I. 170.

¹⁶¹ *Székegy oklevéltár.* II.220.

¹⁶² *Relationes missionariorum.* 252.

¹⁶³ Uo. 299.

¹⁶⁴ Uo. 362.

¹⁶⁵ Uo. 387.

¹⁶⁶ GYFL ÉL: II. 1/c. Káptalani Vegyes Iratok. 14. doboz. Székesegyházra vonatkozó iratok. 7110/a.

¹⁶⁷ Bárh János: *Erdély római katolikusai...* 16.

¹⁶⁸ Uo. 26.

Csíkszentsimon Csatószezzel egy plébániát alkotott, a meglévő 18. századi egyházmegyei sematizmusok (1768, 1782, 1788) nem tesznek külön említést Csatószeigről, az alcsíki egyházközségek felsorolásánál Csíkszentsimont jegyzik fel csupán.¹⁶⁹

A 19. századi egyházmegyei sematizmusok Csatószeget Csíkszentsimon filiájaként említik. A hívek száma tekintetében, a 19. század közepén, 1844-ben Csíkszentsimonban mintegy kétszer annyi katolikus lakott, mint Csatószezen, míg 1888-ban alig másfélszer több.¹⁷⁰ A csatószezi templom Szent Simon és Júdás tiszteletére épült, a csíkszentsimoni Szent László tiszteletére.

Az 1717. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvben említik Csíkszentsimon Szent László tiszteletére épített kápolnáját.¹⁷¹ A jelenlegi csíkszentsimoni templom szintén Szent László tiszteletére épült 1840-ben, arra a telekre, amelyet Endes Miklós alkirálybíró adományozott az egyházközségnek. Az új templomot Kovács Miklós püspök szentelte fel 1857-ben.¹⁷²

Csíkszentsimonban, évszázadokig tartó gyakorlat szerint, általában a káplánok végezték az egyházi teendőket. Az egyházközség 1959-ben lett önálló plébánia, ekkor vált külön Csatószeztől.¹⁷³

Csíkszentsimonban 1868-tól létezett katolikus iskola, amelyet 1948-ban államosítottak.

Az 1882-es sematizmus közlése szerint anyakönyveit 1704-től vezették, azonban a legkorábbi kötetek hollétéről nincsenek ismereteink. Az 1950-es években történt államosításkor összesen 11, 1857–1950 közötti időszakot felölelő kötetet vettek át az állami hatóságok, amelyek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál kutathatók Csíkszeredában.¹⁷⁴ A 2016 decemberében végzett gyűjtéskor újabb anyakönyvi kötetek a helyszínen sem voltak fellelhetők.

519/b. Plébániai iratok

1929–2000

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz: 1929 (töredék), 1941–1942 (töredék), 1958, 1960–1980
2. doboz: 1981–2000

519/c. Házassági iratok

1959–1996

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1959–1986, 1996

¹⁶⁹ *Sematizmus*. 1768. 7; *Sematizmus*. 1782. 15; *Sematizmus*. 1788. 13.

¹⁷⁰ *Sematizmus*. 1844. 52; *Sematizmus*. 1888. 31.

¹⁷¹ GYFL ÉL: I. 4. Canonica Visitationes. 1. doboz. 1. kötet. 1711–1779. 100.

¹⁷² *Sematizmus*. 1882. 65.

¹⁷³ *Sematizmus*. 2010.

¹⁷⁴ Bicsok Zoltán: *i. m.* 140.

519/d. Gazdasági iratok

1720–1997

4 doboz = 0,5 ifm

1. doboz:

- szentmise-alapítványok alapítólevelei 1720, 1733, 1753, 1759, 1765 (18. századi másolatok); 1856–1935
- rovatos kimutatás adósokról 1925–1936
- iskola ingatlanával kapcsolatos iratok 1930–1937
- banki betétkönyvek 1933–1948
- pénztárnapló 1926–1928
- pénztárnaplók 1959–1997

2. doboz: leltárak 1949, 1951, 1966–1967, 1976–1977, 1980, 1982, 1984, 1987

3. doboz:

- új plébánia-épületszárny és istálló építésével kapcsolatos iratok 1963–1964
- Sándor János nyugdíjazási ügye 1968–1987
- egyházadójegyzék 1970–1996
- oltárral kapcsolatos iratok 1970-es évek
- banki iratok 1973–1980
- templom villanyvezetésének iratai 1974
- költségvetés és zárszámadás 1982–1997
- adományok és közmunkák kimutatása 1986–1989
- *Vasárnap* és *Keresztény Szó* megrendelésének pénztári kimutatásai 1996
- anyag- és terménynapló 1980–1986

4. doboz: fizetési jegyzékek 1959–1995

519/e. Tematikusan rendezett kötetek

1924–2003

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: családkönyv 1924–1938
- b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1945. augusztus 12.–1966. január 17.
- c. kötet: historia domus 1964–2003 (fénymásolat)

519/f. Tematikusan rendezett iratok

1925–2012

4 doboz = 0,5 ifm

1. doboz:

- fenntartott esetek feloldozása 1925, 1958, 1982

- elsőáldozással kapcsolatos iratok 1966–1998
 - keresztelési igazolások 1969–1996
 - egyházmegyei sematizmusok 1979, 1982, 1988, 1992
 - harangozó szabályzata 1970-es évek
 - házszentelésekkel kapcsolatos iratok 1981–1996
 - pásztorjátékok 1984–1997
 - bérálás lelkipásztori jelentés 1985
 - hittanórák nyilvántartása 1988–1992
 - egyháztanács szabályzata 1993
 - Kolping közösségre vonatkozó iratok 1993
2. doboz:
- halotti igazolások 1965–2012
 - aprónyomtatványok, szentképek 20. század
3. doboz: családi kartotékok (meghaltak, elköltözöttek) 1970-es évek
4. doboz: elmélgedések, teológiai jegyzetek 1970-es – 1980-as évek

519/g. Sófalvi család hagyatéka

1921–1946

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- Sófalvi (Stefán) József:
 - hivatalos iratai 1921–1945 (születési és keresztelési anyakönyvi kivonat 1921; iskolai értesítő 1935/1936–1939/1940; abszolváló bizonyítvány 1938; tanulmányi értesítő 1940/1941–1941/1942; iskolai bizonyítvány 1942; névváltoztatási igazolások 1942, 1945; zsoldkönyv 1943)
 - naplók 1942–1945 (napló 1942. október 8.–1944. március 25.; napló 1944. március 20.–június; háborús napló 1944. szeptember 8.–október 15.; zirci napok naplója 1944. október 15.–1945. április 25.)
- Sófalvi (Stefán) László:
 - hivatalos iratai 1938–1942 (iskolai bizonyítványok 1938/1939–1941, abszolváló bizonyítvány 1938, tanulmányi értesítő 1940/1941–1941/1942)
 - szentbeszédei 1939. március 22.–1941. március 30.
- Sófalvi (Stefán) György: félévi gimnáziumi értesítő 1942/1943
- csíkszentimrei ingatlan átírása (Szopos család) 1946

520.

CSÍKVEREBESI FILIA IRATAI

/1770/1850–1912

0,03 ifm

Csíkverebes az Alcsíki-medence legkisebb települése, Tusnádtól 2 km-re található.

Nevének írásos nyomaival 1576-ban találkozunk az 50 dénáros adóösszeírásban.¹⁷⁵

A helyi katolikus közösség 1726-ig Tusnáddal együtt Kozmás filiája volt. Tusnád önállósulásakor Csíkverebes Tusnád filiája lett.

A csíkverebesi templom 1770–1775 között épült a Szent Őrőangyalok tiszteletére. Az őrőangyalokat ábrázoló oltárképet 1810-ben helyezték át Verebesre a régi tusnádi kápolnából.¹⁷⁶

Míg 1844-ben 451 katolikus lakta a falut, 2010-ben már csak 178 hívőt tartottak nyilván a verebesi leányegyházközségben.¹⁷⁷

Csíkverebesen született Sándor Imre (1893–1956), a kolozsvári Püspöki Helytartóság helynöke, Márton Áron püspök bebörtönzése után gyulafehérvári püspökhelyettes (ordinarius substitutus), aki a Râmnicu Sărat-i börtönben halt vértanúhalált 1956. február 28-án.¹⁷⁸

Kis mennyiségű levéltári anyagát Tusnádon őrizték az anyaegyházközség levéltári anyagával egy helyen. További, Verebesre vonatkozó adatok a tusnádi plébániai levéltár anyagában találhatók.

1. doboz:

- a csíkverebesi kápolnára vonatkozó történeti és gazdasági feljegyzések /1770/1850–1888
- családkönyv 1912

524.

KÁSZONJAKABFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1778–2005

2,12 ifm

A település első írásos említése az 1567-es adóösszeírásban történik, amelyben *Jakabhffalva* néven írják 33 adófizető portáival.¹⁷⁹

1668-ban Kászonimpérrel együtt Nagykászon leányegyházközségeiként tartották nyilván, így a három település összesen megközelítőleg 1400 hívőt számlált.¹⁸⁰ 1844-ben 955 lélek alkotta Kászonjakabfalva római katolikus népességét.¹⁸¹

¹⁷⁵ *Székegy oklevéltár*. IV. 45.

¹⁷⁶ *Sematizmus*. 1882. 66; *Sematizmus*. 2010. 329.

¹⁷⁷ *Sematizmus*. 1844. 52; *Sematizmus*. 2010. 328.

¹⁷⁸ Budeancă, Cosmin–János Csongor: *i. m.* 492; Nagy Mihály Zoltán–Bodeanu, Denisa: *(Le)hallgatásra utélve. Márton Áron püspök lehallgatási jegyzőkönyvei (1957–1960)*. Marosvásárhely–Nagyvárad–Kolozsvár, 2019. 182; Dobeş, Andrea: *Spații carceriale în România comunistă. Penitenciarul Sighet (1950-1955)*. I. Cluj, 2020. 826–827.

¹⁷⁹ *Székegy oklevéltár*. II. 221.

¹⁸⁰ *Relationes missionariorum*. 377.

¹⁸¹ *Sematizmus*. 1844. 48.

Kászonjakabfalva 1783-ig a nagykászoni plébánia filiája volt, amikor a hívek kérelmére gróf Batthyány Ignác püspök önálló plébániává nyilvánította. A kőből épült templom alapkövét 1808-ban tették le, 1816-ban fejezték be az építkezéseket, majd 1817-ben szentelte fel Rudnay Sándor erdélyi püspök.¹⁸² A templom nagytornyában három harang volt, melyeket a háború idején elvittek. A templom orgonáját 1856-ban készítette Bandi József kántortanító. Az egyházközség plébániáját 1868–1869 között építették.¹⁸³

A nagymértékű elvándorlás következményeként a kászonjakabfalvi egyházközséget 1972-től a kászonújfalvi plébános gondozására bízta. Jakabfalva mindmáig oldallagosan ellátott plébánia. A 2010-es évben 222 volt a település katolikusainak a száma.

A plébánia 1753-ban megkezdett anyakönyveit 1950-ben államosították, az 1895-ig terjedő, ötkötetnyi anyakönyv-sorozat ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál kutatható.

524/a. Anyakönyvek

1898–1956

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:

- a. névmutató keresztelési anyakönyvhöz 1898–1910
- b. névmutató halotti anyakönyvhöz 1945–1956
- c. névmutató házassági anyakönyvhöz 1945–1956

524/b. Plébániai iratok

1778–1982

4 doboz = 0,5 ifm

1. doboz:

- 1778–1779, 1781, 1785, 1794–1795, 1798, 1801, 1807, 1810–1811, 1816–1817, 1819–1820, 1826–1827, 1829–1830, 1834, 1840, 1842, 1844–1847, 1851–1854, 1856–1939
- hivatalos iratok a 20. század első feléből (töredék)

2. doboz: 1940–1965

3. doboz: 1966–1982

Segédletek

1783–1968

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv-töredék 1860–1874, 1876–1883

¹⁸² *Sematizmus*. 1882. 59.

¹⁸³ *Sematizmus*. 2010. 323.

- b. kötet: iktatókönyv 1887–1908 (170. iktatószámig)
- c. kötet: iktatókönyv 1908 (171. iktatószámtól)–1928 (83. iktatószámig)
- d. kötet: iktatókönyv 1935–1968
- e. kötet: levéltári leltár 1783–1877

524/c. Házassági iratok

1822–1963

3 doboz = 0,37 ifm

- 1. doboz: 1822, 1836–1841, 1848, 1852–1883
- 2. doboz: 1884–1910
- 3. doboz: 1911–1963

524/d. Iskolai iratok

1858–1948

1 doboz = 0,13 ifm

- 1. doboz:
 - 1. iskolai anyakönyvek és osztályzati naplók 1896/1897, 1898/1899, 1899/1900
 - 2. elemi iskola iratai 1858–1948

524/e. Gazdasági iratok

1781–2003

6 doboz = 0,72 ifm

- 1. doboz:
 - birtokügyi iratok 1781, 1783, 1796, 1800, 1803–1804, 1807, 1811, 1813, 1817–1820, 1822, 1824–1825, 1829, 1836, 1838, 1840, 1843, 1848–1850, 1856, 1859–1945
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1823–1931
 - számadások 1863–1929
- 2. doboz:
 - leltárak 1826, 1857–1859, 1873, 1876, 1892, 1898, 1900–1968
 - könyvleltár 1870
- 3. doboz:
 - kepejegyzékek 1783, 1932, 1959–1962
 - jövedelem-összeírások 1896, 1911–1946
 - templomjavítással kapcsolatos iratok 1906
 - a csűr építésével kapcsolatos iratok 1913
 - pénztárnaplók 1905–1935, 1928–1968, 1930, 1971–2002
 - templom adósainak kimutatása 1900–1908
 - perselypénz nyilvántartása 1969–1978

- adományok nyilvántartása 1960-as évek
 - postakönyv 1944–1955
4. doboz: nyugták, számlák 1907–1969
 5. doboz: nyugták, számlák 1970–1979
 6. doboz: nyugták, számlák 1980–2003

524/f. Tematikusan rendezett iratok

1829–2005

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz:
 - lélekösszeírások 1829, 1927
 - családkönyv 1931
 - visitatio canonica 1830
 - Fogarasy Mihály püspök beiktatási szertartása 1865 (nyomtatvány)
 - visitatio canonica 1866
 - más vallásokkal kapcsolatos iratok 1887–1942
 - keresztlési anyakönyvi kivonatok 1888, 1890
 - második világháborús bevonultak névsora
 - görögkatolikus vallásból megtértek névsora 1940–1943
 - 1944-es évi hadi károk kimutatása 1947
 - keresztlések nyilvántartása 1957–1958, 1968–1972
 - halotti igazolások 1957–1967
 - ministránsok nyilvántartása 1963
2. doboz:
 - a. Rózsafüzér Társulat és Oltáregylet tagnyilvántartása 1932–1968
 - b. hirdetőfüzetek 1939–1972
 - c. hittanórák nyilvántartása 1948/1949, 1959–2005
3. doboz:
 - a. körlevelek 1905–1910 (nyomtatott)
 - b. katekétikai segédanyagok 1970–1980-as évek
 - c. templomi imádságok 1970–1980-as évek

524/g. Fodor Anna személyi hagyatéka

1854–1906

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: 1854–1906

524/h. Csomortáni Ignác (1885–1959) személyi hagyatéka

1885–1942

1 doboz = 0,01 ifm

Csomortáni Ignác 1885. március 28-án született Csíksomlyón. 1909-ben szentelték pappá. Előbb Csíkszentsimonban, majd Kolozsváron volt káplán. 1917-től Csíkmindszenten szolgált lelkipásztorként. 1942–1959 között Kászonjakabfalván volt plébános. 1959. március 21-én halt meg.¹⁸⁴

1. doboz: 1885–1942

524/i. Tervrajzok

1. Kántori lak helyszínrajza. 1915. (Tervezte: Csukás Mihály)
2. Kántori lak építési tervrajza. 1915. (Tervezte: Csukás Mihály)
3. Római Katolikus Iskola tervrajza. 1946. (Tervezte: Vécsey Gavril)

525.

KÁSZONÚJFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1854–1998

1,18 ifm

Kászonújfalú neve először egy 1477-ben kelt adásvételi szerződésben jelenik meg *hw fallu* formában. Ebből a forrásból ismerjük akkori papjának a nevét is, akit Gergelynek hívtak.¹⁸⁵

Az 1567-es évi adójegyzékben *Wij ffalu* néven, 26 portával említik a települést.¹⁸⁶

Kászonújfalúnak 1657-ben, a római Hitterjesztési Kongregációnak küldött jelentés szerint volt helyben lakó papja, az egyházközség lélekszáma hozzávetőlegesen 60 családból, vagyis 300 személyből állt.¹⁸⁷ Alig két évtizeddel később, Giulio Spinola bécsi nuncius 1665-ben kelt jelentésében megjegyzi, hogy a falu lakosai mind katolikusok.¹⁸⁸ 1668-ban 500 lakossal regisztrálják, önálló egyházközségként.¹⁸⁹

Három évtized elteltével, 1701-ben, Kászonújfaluban Kovács Miklós, Szabó Miklós és Tima Miklós egy fakápolnát építtetett Szent Miklós tiszteletére. Az egyházmegyei sematizmus szerint ugyanebben az évben vált külön Nagykászontól és lett önálló plébánia.¹⁹⁰ A fakápolna helyébe a hívek a 18. század első felében kőtemplomot építettek, amelyhez 1768-ban kőből épült tornyot is illesztettek. 1792-re megnagyobbították a templomot, amelyet 1796-ban Batthyány Ignác püspök szentelt fel.¹⁹¹ A templomot az 1826-os földrengés megrongálta, ezt követően nagyobb javításokat kellett eszközölni rajta.¹⁹²

¹⁸⁴ Ferenczi Sándor: *i. m.* 215.

¹⁸⁵ *Székelly oklevéltár.* III. 100.

¹⁸⁶ *Székelly oklevéltár.* II. 221.

¹⁸⁷ *Rationes missionariorum.* 299.

¹⁸⁸ Uo. 362.

¹⁸⁹ Uo. 377.

¹⁹⁰ *Sematizmus.* 1882. 59–60.

¹⁹¹ Vámszer Géza: *i. m.* 100.

¹⁹² *Sematizmus.* 1882. 60.

A templom orgonáját Kolonics István készítette 1886-ban. A faluban kápolna is épült Nagyboldogasszony tiszteletére.

A falu tizedeseinek nevei: Alszeg, Hermánszeg, Ajnád, Középszeg, Felszeg és Veresvész (Veresmart).¹⁹³

Míg 1913-ban a faluban 1535 katolikus élt, 2010-ben mindössze 693 hívő alkotta a kászonújfalvi egyházközséget.¹⁹⁴

Anyakönyvezése 1703-ban kezdődött. Régi anyakönyveit, az 1703–1895 közötti időszak 11 kötetét az 1950-es években államosították, így ma ezek az állami levéltárban vannak, Csíkszeredában.¹⁹⁵

525/a. Anyakönyvek

1905–1942

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

a. kötet: bérnálási anyakönyv 1905, 1914, 1928, 1935, 1942

525/b. Plébániai iratok

1914–1992

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz: 1967–1984

2. doboz: 1985–1992

Segédletek

1914–1967

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

a. kötet: 1914–1933

b. kötet: 1934–1941

c. kötet: 1947–1967

525/c. Házassági iratok

1854–1982

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1854–1982

525/d. Gazdasági iratok

1865–1998

2 doboz = 0,25 ifm

¹⁹³ Uo. 100.

¹⁹⁴ *Sematizmus*. 1913. 89; *Sematizmus*. 2010. 324.

¹⁹⁵ Bicsok Zoltán: *i. m.* 149–150.

1. doboz:
 - a. szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1865–1866
 - b. pénzügyi iratok 1909–1966
 - c. leltárak 1957–1958, 1965, 1967, 1976
 - d. egyházi épületekkel kapcsolatos iratok 1958–1965
 - e. templom felújítási tervrajzai és költségvetése 1977
2. doboz:
 - a. fizetési jegyzékek 1980–1998
 - b. költségvetések 1982–1998

525/e. Tematikusan rendezett kötetek

1910–1945

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1910. január 16.–1945. augusztus 5.

525/f. Tematikusan rendezett iratok

1899–1998

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz:
 - kispapok és kántoriskolások megsegítésével kapcsolatos iratok 1899–1986
 - nagycsaládosok kimutatása 1942
 - görögkatolikusok rítusváltásának kimutatása 1943
 - hittanórák nyilvántartásai 1982–1990, 1994–1998
 - hirdetőkönyv 1969–1977
2. doboz: teológiai jegyzetek 1970-es évek
3. doboz: teológiai jegyzetek 1970-es évek

527.

KOZMÁSI PLÉBÁNIA IRATAI

/1608/1684–2004

2, 34 ifm

A település első írásos említése 1332-ből maradt ránk a pápai adószedők kimutatásában. Ekkor a *Sancti Cosma et Damiano* egyház Imre nevű papja három banálist fizet egyházi tizedként.¹⁹⁶ A következő évben, 1333-ban ugyanaz az Imre pap

¹⁹⁶ *Pápai tized-szedők számadásai*. 112.

szintén három banális értékű adóösszeggel járul hozzá a pápai udvar fenntartásához.¹⁹⁷ Az 1334-es összeírásban szintén említik a kozmási Imre papot.¹⁹⁸

Kozmás történetében fontos szerepet játszottak az eredetileg csíkszentmártoni Becz család tagjai, akik részére 1456-ban V. László király nemességet adományozott. A Becz család Jakab nevű tagja másfél évtizeddel később, egy 1471-ben kelt oklevélben már a kozmási előnevet viseli (*Iacobus de ZenthCosmadamyan*).¹⁹⁹

Az 1567-es évi 25 dénáros adóösszeírásban Kozmás 17 adófizető portával szerepel.²⁰⁰

A reformáció korának püspök nélküli időszakában, 1583-ban Kozmás is volt katolikus plébános.²⁰¹

1592-ben a falu Gálfy Pál nevű papjáról is van feljegyzés, akit Báthori Endre bíboros-fejedelem nevezett ki kozmási plébánosnak, valamint Csík, Gyergyó és Kászón főesperesének.²⁰²

1608-ban Tamás nevű papjáról tesznek említést.²⁰³

Az erdélyi katolikusok helyzetéről a római Hitterjesztési Kongregációhoz küldött jelentések között, 1638-ban Kozmást is feltüntetik, Lázárfalva, Szeretszeg és Tusnád filiákkal.²⁰⁴ 1657-ben, Damokos Kázmérnak, az erdélyi ferences őrség őrének jelentéséből megtudjuk, hogy Kozmás ekkor mintegy 600 lélekből álló egyházközség volt, két filiával (*Lazarfalua* és *Vaslaba*).²⁰⁵ 1668-ban a kozmási plébánia nagyjából 1660 katolikusból állott, négy filiája volt: Tusnád, Lázárfalva, Szeretszeg és Verebes.²⁰⁶ Tusnád 1726-ban önállósult Verebes filiával, Lázárfalva pedig 1914-ben. Szeretszeg ma Tusnád falu része.

A pápai tizedjegyzék szerint Kozmás falunak a 14. században már volt temploma. Ezt a régi templomot a 15. század végén és a 16. század elején késő gótikus stílusban újjáépítették és kibővítették.²⁰⁷ 1999-ben tárták fel a templom középkori freskóinak egy részét.

A templom régi főoltára 1517-ben készült, amelyet 1841-ben újabbra cseréltek.²⁰⁸

A templomot 1662 környékén javították.²⁰⁹

A ma is álló templomtornyot 1653–1670 között építették.²¹⁰ Ezt a tornyot 1771–1772 között magasították.²¹¹

¹⁹⁷ Uo. 116.

¹⁹⁸ Uo.132.

¹⁹⁹ *Székegy oklevéltár*. I. 170–171. Botár István: *Havasok keblében rejtőző szép Csík. A Csíki-medence középkori településtörténete*. Budapest, 2020. 317.

²⁰⁰ *Székegy oklevéltár*. II. 220.

²⁰¹ ENDES 1994. 141.

²⁰² *Sematizmus*. 1882. 60.

²⁰³ *Székegy oklevéltár*. VI. 431.

²⁰⁴ *Relationes missionariorum*. 252.

²⁰⁵ Uo. 299. A Vaslaba valószínű téves olvasat lehet, helyette Verebes értendő.

²⁰⁶ Uo. 377.

²⁰⁷ Fehér János: *Ansamblul bisericii romano catolice din Cozmeni (Csíkkozmás), jud. Harghita*. Baraolt, 2020. (kézirat) 12.

²⁰⁸ Uo. 14–15.

²⁰⁹ *Sematizmus*. 1882. 60.

²¹⁰ Fehér. 43.

1684-től egészen 1706-ban bekövetkezett haláláig a székelyudvarhelyi születésű Lakatos István volt a falu plébánosa, a jól ismert *Siculia* (1702) szerzője. Sírhelye a templom kriptájában található.²¹²

1765–1766 között a templomhajó északi falához egy kápolnát építettek Nepomuki Szent János tiszteletére.²¹³

A kozmási Szent Kozma és Damján tiszteletére szentelt templom 1827–1831 között esett át nagyobb restauráláson.²¹⁴

A templom körüli cintermet 1629-ben szentelték fel és 1720-ban szélesítették, hogy az 1719. évi pestisjárványban elhunytaknak helyet biztosíthassanak.²¹⁵

Az egyházmegye egyik legkorábbi historia domusa a kozmási plébánián, Lakatos István működése idejében íródott, bejegyzései 1684-től kezdődnek. Ez a háztörténet ritka értéket képvisel, ugyanis Lakatos István akkori plébános részletes leírása nyomán ismerjük az 1690-es Thököly féle lázadás, valamint az 1694-es tatár betörés csíki térségre vonatkozó részleteit.

A kozmási plébánia 1695-ben megkezdett anyakönyvei 1857-ig terjedően megmaradtak a plébánia tulajdonában, így azok ma a Gyűjtőlevéltár részét képezik. Az 1857 után készült négy anyakönyvi kötetet az 1950-es évvel bezárólag államosították, és a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalához kerültek.

527/a. Anyakönyvek

1695–1985

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- a. kötet: családfák (Bíró, Fejér, Potyó, Kömény, Erdő, Kézdi) 17. század vége; keresztelési anyakönyv 1695–1709; házassági anyakönyv 1695–1703
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1716–1763; erdélyi alkotmányi és egyházigazgatási okiratok másolatai 1695–1770 (szétszórtan); házassági anyakönyv 1717–1763; historia domus-jellegű adatok, okiratmásolatok 1726–1767; halotti anyakönyv 1716–1763; keresztelési anyakönyv 1763–1789; házassági anyakönyv 1763–1816; halotti anyakönyv 1758–1816 (restaurálandó)
- c. kötet: keresztelési anyakönyv 1790–1842; házassági anyakönyv 1816–1846; keresztelési anyakönyv 1842–1846; halotti anyakönyv 1842–1846; halotti anyakönyv 1816–1842; bérmlási anyakönyv 1829, 1837 (restaurálandó)

2. doboz:

²¹¹ Csíkkozmási Balázs András Sándor: *Kozmás község monográfiája és a közvetlen közelben lévő községek rövid története*. Csíkszereda, 1990. 50; Léstyán. I. 210; Botár István: *i. m.* 320.

²¹² Lakatos István: *Siculia*. Fordította, az utószót és a jegyzeteket írta Pap Levente. Iași, 2017. 159.

²¹³ Fehér János: *i. m.* 25.

²¹⁴ *Sematizmus*. 1882. 61.

²¹⁵ Fehér János: *i. m.* 50.

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1846–1857; megtértek anyakönyve 1918–1930; kitértek anyakönyve 1918–1930; lélekösszeírás (Kozmás és Lázárfalva) 1850
 - b. kötet: házassági anyakönyv 1846–1857; számadás 1857–1871; Katolikus Akció alapítási jegyzőkönyve 1945; szülői értekezlet jegyzőkönyve 1945; halotti anyakönyv 1846–1857; iskolai tankönyvek szétosztásáról kimutatás 1858/1859–1873/1874; Actio Catholica Ifjúsági Szakosztályának munkanaplója 1945–1948
3. doboz:
- a. kötet: bérmlási anyakönyv (Kozmás és Lázárfalva) 1898, 1905, 1914, 1920–1921, 1928, 1935, 1942, 1956, 1971, 1978, 1985
 - b. kötet: megtértek anyakönyve 1935–1948
 - c. kötet: képeivel kapcsolatos határozatok másolatai 1643–1807; püspöki rendeletek protokolluma; bérmlási anyakönyv 1860, 1866, 1869, 1873

527/b. Plébániai iratok

1725–2004

4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:
- 1725, 1767, 1833–1834, 1839, 1855, 1860, 1862, 1870, 1877–1880, 1882–1889, 1892, 1896, 1898–1900, 1902–1904, 1906, 1908–1939, d.n.
 - Sánta Ferenc alapítványa (benne családfák) 1841–1885
 - Mártonfi János tuznádi telkére vonatkozó iratok 1866–1875
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1883–1936
2. doboz: 1940–1972
3. doboz: 1973–1982, 1983 (töredék), 1998 (töredék), 2004 (töredék)

Segédletek

1909–1943

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- a. kötet: iktatókönyv 1909–1922 (10. iktatószámig) (restaurálandó)
 - b. kötet: iktatókönyv 1922–1943; közös legelő használatához jogosult birtokosok kimutatása 20. század második fele (restaurálandó)

527/c. Házassági iratok

1895–1982

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1895–1896, 1900, 1909, 1912–1913, 1920–1922, 1924–1925, 1927, 1930, 1932–1939, 1942–1951, 1954–1982

527/d. Iskolai iratok

1908–1947
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- iskolai iktatott iratok 1908–1947
- statisztikai kimutatók 1909/1910–1912/1913
- iskolai költségvetések 1925/1926–1927/1928
- anyakönyv 1940-es évek vége
- iskolakötelesek kimutatója 1892/1893–1895/1896

527/e. Gazdasági iratok
1871–2000
3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1871–1907
- b. kötet: számadáskönyv 1907–1945
- c. kötet: rovatos kimutató adósokról 1897–1898
- d. kötet: rovatos kimutató adósokról 1907–1938
- e. kötet: rovatos kimutató adósokról 1938–1948

2. doboz:

- kimutató alapokról 1942–1950
- leltárak 1898, 1949, 1970
- kepekimutatók (Lázárfalva) 1905
- kötvények 1931–1939
- pénztárnaplók 1950–1988, 1995–1999
- fizetési jegyzékek 1952, 1973–1976
- pénzügyi iratok 1958–1968
- költségvetések 1959–1965
- állami adó nyugtái 1961–1962
- épületek külső felújítására tett adományok kimutatója 1969
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei (alcsíki kerület) 1969–1976
- nyugták 1920–1949
- stóljajövedelem kimutatója 1934–1938
- könyvleltár 20. század közepe

3. doboz:

- adókalkulátorok 1970, 1975
- templom felújításával kapcsolatos iratok és tervrajzok 1971–1973
- templom felújításával kapcsolatos iratok 1984–1985
- bevételek és kiadások osztályozó naplója 1979–1980
- kiadások osztályozó naplója 1983
- temetővel kapcsolatos iratok 1982

- számlák 2000

527/f. Tematikusan rendezett kötetek

/1608/1684–1978

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- kötet: historia domus /1608/1684–1874/1940/ (+tartalomjegyzék) (restaurálandó)
- kötet: historia domus (gazdasági) 1813–1878 (+ tartalomjegyzék) (restaurálandó)
- kötet: historia domus 1918–1929 (restaurálandó)

2. doboz:

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1841; ingóságok leltára és könyvleltár 1808
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1859–1922; Sánta Ferenc végrendeletének másolata 1808; birtokkimutatás 1875; pro domo feljegyzések 1859–1879

3. doboz.

- kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1878. december 19.–1912. november 24.
- kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1918. április 24.–1926. december 29.
- kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1927. február 6.–1939. november 5. (restaurálandó, borítók leszakadva)
- kötet: Mária Társulat és Oltáregylet jegyzőkönyve 1921–1930
- kötet: Szent Kereszt Hadserege tagnyilvántartása 1927–1935
- kötet: vasárnapi iskolaköteles gyermekek kimutatása 1855–1863; fakepe 1894–1904; szegények kimutatása 1897–1908; családkönyv 19. század második fele
- kötet: hirdetőkönyv 1975–1978

- kötet: templomi vendégkönyv 1974–1994 (fertőtlenítendő, restaurálandó)

527/g. Tematikusan rendezett iratok

1895–1977

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke 1895
- státus-gyűlési jegyzőkönyvek 1918–1940
- sajtóügyekre vonatkozó iratok 1924–1936
- *Az ismeretlen tettes* c. bohózat kézírata 1928
- Katolikus Akció segélyezési naplója 1945–1947
- Oltáregylet pénztári kimutatása 1946–1953

- hitoktatási napló 20. század közepe
 - hitoktatással kapcsolatos iratok 1957–1977
2. doboz:
- húsvéti elmélkedések 1898 (Bálint Vilmos)
 - prédikációk, jegyzetek 19. század vége – 20. század (tovább rendezendő)
3. doboz: prédikációk, jegyzetek 19. század vége – 20. század eleje (tovább rendezendő)

528.
LÁZÁRFALVI PLÉBÁNIA IRATAI
1899–1993
0,98 ifm

Lázárfalvát egy 1365-ben kelt oklevélben említik először *Lazarfalwa* név alatt. A vajda által kibocsátott oklevél szerint a falu első lakosai besenyők voltak, így a település nem képezte Székelyföld részét, hanem Felső Fehér vármegyéhez tartozott.²¹⁶ Az Apor család által várjobbágyként letelepített besenyők helyébe 1365-ben székelyeket telepítettek. A 15–16. században a gyergyószárhegyi Lázár család birtokolta. Később Lázárfalva az Apor és a Mike család perének tárgyát képezte, amely 1667-ben ért véget.²¹⁷

A falu eredetileg jelenlegi helyétől mintegy 8 km-re feküdt, a jelenlegi Kápolnamező területén.²¹⁸

Az 1567-es évi adólajtsromban *Lazar ffalwa* néven, 14 kapuval említik.²¹⁹

1638-ban Francesco Leone da Modica ferences szerzetes *Lazar falua* néven jegyzi fel Kozmás filiájaként a Rómába küldött jelentésében.²²⁰ Damokos Kázmér 1657-ben kelt, a római Hitterjesztési Kongregációhoz intézett jelentéséből megtudjuk, hogy a kb. 500 lelkes *Lazarfalua* ekkor is Kozmás filiája volt mintegy 60 családdal.²²¹

A falu központi részében épült egy Krisztus-kápolna 1580–1582 körül.²²² 1882. július 14-én a kápolna leégett. A jelenlegi templom 1883-ban épült az Oltáriszentség tiszteletére, búcsúünnepét Úrnapiján ülik.²²³

A lázárfalvi egyházközség évszázadokig a szomszédságban található Kozmás filiája volt, az 1726-os önállósodási kísérletet a patrónus Aporok akadályozták meg. Az erdélyi püspök végül 1914-től engedélyezte az egyházközség önállósítását, első plébánosa Potovszky Dávid volt.²²⁴

²¹⁶ *Székely oklevéltár*. I. 69.

²¹⁷ Vámszer Géza: *i. m.* 93.

²¹⁸ Ferencz Béla: *i. m.* 41; *Sematizmus*. 2010. 326.

²¹⁹ *Székely oklevéltár*. II. 220.

²²⁰ *Relationes missionariorum*. 252.

²²¹ Uo. 299.

²²² *Sematizmus*. 326.

²²³ *Sematizmus*. 1882. 6; *Sematizmus*. 2010. 326.

²²⁴ *Sematizmus*. 2010. 326.

528/b. Plébániai iratok

1914–1991

4 doboz = 0,44 ifm

1. doboz: 1914–1920, 1922–1938, 1944–1945
2. doboz: 1946–1948, 1961–1969, 1971–1972
3. doboz: 1973–1991

Segédletek

1914–1956

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz: iktatókönyv 1914–1956

528/c. Házassági iratok

1914–1988

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1914–1957, 1960–1975, 1981–1988

528/d. Iskolai iratok

1942–1944

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:
 - állami népiskola iratai 1942–1944
 - állami népiskola iktatókönyve 1942–1944

528/e. Gazdasági iratok

1899–1993

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1899–1924
 - vagyonkimutatások 1913–1948
 - plébánia építésével és más épületekkel kapcsolatos iratok 1914–1930
 - plébánia építésének tervrajzai 1914 (2 db – tervező: Francsics Mihály, Csíkszentmárton)
 - plébánia építésének tervrajzai 1922 (5 db)
 - pénztárnaplók 1914–1942, 1960–1987
 - fizetési jegyzékek 1936–1940, 1972–1976, 1982–1991
 - leltárak 1951, 1960, 1965, 1967, 1978, 1984–1985
2. doboz:
 - bevételek-kiadások osztályozó naplói 1961–1989

- költségvetések, zárszámadások 1961–1993
- Hitelszövetkezet iratai, számlái 1973–1991
- Szent Anna-kápolna vasmunkáinak terve és költségvetése 1977
- pénztárnapló 1989–1991

528/f. Vegyes iratok
1914–1983
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- halotti igazolások 1914–1983
- születési igazolások 1922–1950
- Rózsafüzér Társulat és Jézus Szíve Társulat iratai 1922–1944
- püspöki körlevelek (nyomtatott) 1935–1957 (hiányos)
- Fekete József hagyatéki ügyének iratai 1939–1947

532.
TUSNÁDI PLÉBÁNIA IRATAI
1728–2016
3,56 ifm

Tusnád település nevével először egy 1421. július 8-án kelt adományozó oklevélben találkozunk, amelyben *Thwsnad* alakban fordul elő.²²⁵

Az 1567. évi adójegyzékben 41 kapuval említik, ami egy terjedelmes településre enged következtetni.²²⁶

A középkorban és a kora újkorban Tusnád Verebessel és Lázárfalvával együtt Kozmás filiája volt. Assisi Szent Ferenc tiszteletére szentelt kápolnájáról egy 1571-ben kelt oklevél tesz említést. 1690-ben Thököly Imre serege feldúlta és kirabolta a községet és ezt a kápolnát.²²⁷ A késő középkori kápolnából csak egy lépcsőfokként beépített gótikus vízvezető, egy kő keresztelőmedence és az oltár faragott kőasztala maradt fenn.²²⁸

A 17. századi, Rómába küldött jelentésekben (1638, 1668) Kozmás Tusnád filiájaként szerepel.²²⁹

1726. május 20-án vált le Kozmástól és lett önálló plébániává, filiái lettek Csíkverebes és Szeretszeg.²³⁰

Tusnád ma is álló barokk temploma 1802–1824 között épült a régi, 1729-ben kibővített és a 19. század első éveiben lebontott régi kápolna helyén.²³¹

²²⁵ *Székegy Okelevéltár*. I. 116–117.

²²⁶ *Székegy Okelevéltár*. II. 221.

²²⁷ *Sematizmus*. 1882. 65.

²²⁸ Botár István: *i. m.* 602.

²²⁹ *Relationes missionariorum*. 253, 377.

²³⁰ GYFL CSGYL: Tusnádi Plébánia Könyvtára. Ráduly Ferenc: *Csík-tusnádra vonatkozó történelmi egyveleg*. 1850. Kézirat. 129. l. sz. 2; *Sematizmus*. 1882. 65.

A templom főoltára és szószéke a falu szülötte, Kovács Miklós erdélyi püspök adományából készült.

1822. szeptember 11-én tűzvész pusztított a faluban és a lakóházak nagy része leégett. Ekkor 43 család áttelepült az Olttól nyugatra, Mitács pataka mellé, ahol megalapították Újtusnádot. Páll Gyula plébánost 1958–1964 között börtönbe zárták, a plébánia épületei a kollektív gazdaság használatába kerültek, a kántori lakást pedig egészségügyi épületként működtették.²³²

Tusnád 18. század első felétől kezdődő levéltári anyaga épségben és jó konzerválási állapotban maradt fenn. A történeti levéltárat és a kurrens irattárat az elmúlt néhány év során viszonylagos rendezettségben, a plébániaépület nagy tárgyalószobájának faszekrényekben tárolták. A plébánia iktatott ügyviteli iratait – a főegyházmegye többi plébániai iratgyűjteményeihez hasonlóan – az 1970-es években rendezték és darabszintű jegyzéket is készítettek hozzá. Biokémiai károsodásoktól mentesen őrződtek meg Tusnád 18–19. századi anyakönyvei is. Az 1857 és 1951 közötti köteteket államosították, így ma 16 tusnádi anyakönyvi kötet a csíkszeredai állami levéltárban kutatható.

532/a. Anyakönyvek

1728–2016

2 doboz, 9 kötet = 0,5 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1728–1793; házassági anyakönyv 1734–1792; halotti anyakönyv 1731–1792 (restaurálandó)
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1793–1845; házassági anyakönyv 1793–1846; halotti anyakönyv 1793–1825 (csonkavégű)
- c. kötet: keresztelési anyakönyv 1846–1857; levéltári leltár 1762–1860; bérmlási anyakönyv 1866; házassági anyakönyv 1846–1857; halotti anyakönyv 1846–1857; bérmlási anyakönyv 1883; megyegyűlési határozatok 1860, 1862

2. doboz.

- a. kötet: halotti anyakönyv 1873–1900
- b. kötet: bérmlási anyakönyv 1898, 1905
- c. kötet bérmlási anyakönyv 1914
- d. kötet: bérmlási anyakönyv 1921, 1928
- e. kötet: bérmlási anyakönyv 1928, 1935

Irodaszekrény:²³³

1. kötet: halotti anyakönyv 1951–1976
2. kötet: házassági anyakönyv 1951–1964
3. kötet: keresztelési anyakönyv 1951–1968

²³¹ GYFL CSGYL: Tusnádi Plébánia Könyvtára. Ráduly Ferenc: *Csíktusnádra vonatkozó történelmi egyveleg*. 1850. Kézirat. 129. lelt. sz. 2. 2–3, 20.

²³² *Sematizmus*. 2010. 329.

²³³ A tusnádi plébánián őrzik.

4. kötet: házassági anyakönyv 1965–1994
5. kötet: elsőáldozók anyakönyve 2005–2014
6. kötet: bérmentési anyakönyv 1971, 1978, 1985, 1992, 1997, 2002, 2007, 2012
7. kötet: keresztemelési anyakönyv 1969–2016
8. kötet: házassági anyakönyv 1995–2015
9. kötet: halotti anyakönyv 1977–2016

532/b. Plébániai iratok

1756–1993

8 doboz = 1,15 ifm

1. doboz:
 - 1756, 1762–1763, 1775–1776, 1787–1788, 1801–1804, 1810, 1812–1817, 1819–1820, 1823–1824, 1829, 1831–1833, 1835–1838, 1840, 1842–1850, 1852–1880
 - iktatott iratok nyilvántartása, fogalmazványok 1859–1871
2. doboz: 1881–1899
3. doboz: 1900–1909
4. doboz: 1910–1929
5. doboz: 1931–1940
6. doboz: 1941–1950
7. doboz: 1951–1975
8. doboz: 1976–1994

Segédletek

1874–1940

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1874–1900
 - b. kötet: 1901–1940

532/c. Házassági iratok

1823–1993

5 doboz = 0,63 ifm

1. doboz:
 - házassági szabadegyezkedések kimutatásai 1823–1962
 - házassági hirdetőkönyv 1895–1933
 - házassági iratok 1823–1859
2. doboz: 1863–1880
3. doboz: 1881–1900
4. doboz: 1901–1920

5. doboz: 1921–1964, 1985–1993

532/d. Gazdasági iratok

1731–2004

6 doboz = 0,77 ifm

1. doboz:

- szentmise-alapítványok alapító okiratai 1731–1956
- számadáskönyv 1865–1887; leltár 1871; könyvleltár 1871; historia domus 1871; szentmise-alapítványok kimutatásai 1872
- számadáskönyv 1886–1907

2. doboz:

- adósok kimutatása 1905–1912
- adósok kimutatása 1913–1936
- kepekönyv 1905–1912
- kepekönyv 1911–1953
- kepekönyv 1977–1988
- kepekönyv 1990–1994

3. doboz:

- pénztárnapló (Csíkverebesre is vonatkozó adatokkal) 1888–1956
- pénztárnapló 1910–1948
- leltárak 1908, 1964, 1967–1968, 1970, 1976–1977, 1985
- fizetési jegyzékek 1984–1991
- pénztárnapló 1950–1969
- pénztárnapló 1984–2004

4. doboz:

- templomfelújítási tervek 1967, 1971, 1977
- kántori lak alaprajzai 20. század eleje
- emlékoszlop tervrajzai 20. század második fele
- zárszámadások 1978–1994

5. doboz:

- birtokügyi iratok (kataszteri birtokívek) 1873–1913
- ingatlanokkal kapcsolatos iratok 1756–2011
- templom tervrajzai 1799 (2 db) (restaurálandó)
- melléképületek tervrajzai 1911 (2 db)
- dr. Élthes Gyula könyvadományának kimutatása 1938

6. doboz: vagyonkimutatások, pénztárnaplók, számadások 1829–1942 (tovább rendezendő)

532/e. Tematikusan rendezett kötetek

1823–2013

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: családkönyv 1868; historia domus /1865/1912–2013; Koncz-családfa 19. század második fele
 - b. kötet: családkönyv 1978
 - c. kötet: Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartása 1888–1987
 - d. kötet: Oltáregylet jegyzőkönyve és tagnyilvántartása 1908–1923; hirdetőkönyv 1933–1941
 - e. kötet: családösszeírás (fogalmazvány) 19. század közepe
2. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1834–1857; Sánta Márton Ferenc végrendelete 1808 (másolat)
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1857–1914
3. doboz.
 - a. kötet: püspöki körlevelek (nyomtatott) 1865–1875
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1869. május 8.–2012. április 5.
 - c. kötet: visitatio canonica 1823

532/f. Tematikusan rendezett iratok

1903–1973

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
 - püspöki körlevelek 1903–1931
 - egyháztanács-gyűlési meghívók 1915–1973

541.

FELCSÍKI FŐESPERESSÉG IRATAI

1678–1936

0,52 ifm

A felcsíki kerület középkori és kora újkori történetéről, közös egyházigazgatási entitásként való működésükből adódóan az alsíki főesperességről szóló fejezetből tájékozódhatunk.

A felcsíki főesperesi kerületet 1768-ban tizenegy egyházközség alkotta: Delne, Madaras, Nagyboldogasszony, Oláhfalú, Rákos, Somlyó, Szentdomokos, Szentmihály, Szentmiklós, Szenttamás és Szereda.²³⁴

1782-ben, az ez évi sematizmus alapján a felcsíki kerületet ugyanúgy tizenegy egyházközség képezte (*Rákos, Delne, Madaras, Nagy Boldog Asszony, Oláh-Falu, Somlyó, Szentdomokos, Szentmihály, Szentmiklós, Szenttamás és Szereda*).²³⁵ Ezek közül Oláhfalú (a ma különálló Kápolnásfalu és Szentegyházsfalu akkori közös egyházközsége) az

²³⁴ *Sematizmus*. 1768. 8–9.

²³⁵ *Sematizmus*. 1782. 16.

1780-as évek második felében átkerült az udvarhelyi főesperesi kerülethez, ugyanis 1788-ban már a Homoródmenti kerület egyházközségei közé sorolják.²³⁶

1882-ben a felcsíki főesperesség a következő egyházközségekből állt: Balánbánya (*Bálán*), Csíkcsicsó, Csíkelne, Csíkmadaras, Csíknagyboldogasszony, Csíkrákos, Csíksomlyó, Csíkszentdomokos, Csíkszentmihály, Csíkszentmiklós, Csíkszenttamás, Csíkszereda, Gyimesbükk, Gyimesközéplak (*Gyimeslokk*) és Szépvíz (örmény katolikus).²³⁷

A 20. században a kerület nyolc plébániával bővült. Alapításuk időrendjében ezek a következők: Szépvíz (1901), Gyimesfelsőlok (1907), Csíktaploca (1908), Madéfalva (1911), Csíkdánfalva (1922), Kostelek (1946), Zsögöd (1990) és Csíkszereda – Szent Ágoston (1995). A 21. században, 2006-ban jött létre Hidegség plébániája.

A felcsíki főesperesi kerület jelenleg 23 plébániából és egy egyetemi lelkészségből áll: Balánbánya, Csíkcsicsó, Csíkdánfalva, Csíkelne, Csíkmadaras, Csíknagyboldogasszony, Csíkrákos, Csíksomlyó, Csíkszentdomokos, Csíkszentmihály, Csíkszentmiklós, Csíkszenttamás, Csíkszereda – Szent Kereszt, Csíkszereda – Szent Ágoston, Csíktaploca, Gyimesbükk, Gyimesfelsőlok, Gyimesközéplak, Hidegség, Kostelek, Madéfalva, Szépvíz és Zsögöd.

A felcsíki főesperesség központja a 19. században Csíkrákos volt. Éppen ezért hivatalos iratanyaga ebből az időszakból, 1901-el bezárólag, egy helyen található a csíkrákosi plébánia irataival. A főesperességi ügyek ellenben viszonylag jól kutathatók a 20. század második felében készült, darabszintű segédletek által.

A felcsíki főesperességi iktatott iratok az 1902-es évvel kezdődően a csíksomlyói plébánia irataiban találhatók. 1902–1905 között a főesperességi iratok címezése Csíkrákosra szól, Murányi Kálmán főespereshez, 1906-tól az 1907-es év közepéig pedig Csíksomlyóra. Az év második felétől a főesperesi kerület székhelye rövid időre Karcfalvára kerül, ahol Rancz János plébános, a kerület főesperese tartózkodik. 1908-tól már egyértelmű a helyzet, a főesperességi iratok keletkezésének helye Csíksomlyó, ahol Bálint Lajos újonnan kinevezett főesperes már külön iktatja a csíksomlyói plébánia és külön a felcsíki főesperesség ügyiratait. 1918-tól viszont már újra vegyesen találhatók a csíksomlyói plébánia és a felcsíki főesperesség ügyiratai. Bálint Lajos főesperes–plébános 1936. július 23-án átadja a csíksomlyói plébániát Gaal (Gál) Tamásnak, aki még nem követi őt a főesperesi tisztségben.²³⁸ 1944-től 1949-ig Csíkszeredába címzik a felcsíki főesperességhez intézett hivatalos iratokat, amelynek székhelye továbbra is a csíksomlyói /csobotfalvi/ plébánia. 1947-től dr. Csipak Lajos, a csíkszeredai főgimnázium tanára a megbízott főesperes, majd 1948-tól Gaal Tamás.

A 20. századi főesperesi iratok törzsrésze így a csíkrákosi és a csíksomlyói plébániák levéltári anyagában kutatható.

Felcsíki főesperesek:

²³⁶ *Sematizmus*. 1788. 17. Bernád Rita–Barabás Kisanna: *Plébániai levéltárak II. A Marosvásárhelyi és Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárak repertórium*. Erdélyi Római Katolikus Levéltárak 5. Budapest–Gyulafehérvár, 2015. 170.

²³⁷ *Sematizmus*. 1882.

²³⁸ GYFL CSGYL, Csíksomlyói Plébánia Iratai: Plébániai és Főesperesség Iratok, 1936.

1759–1765: Barabás Márton
 1765–1766: Szász János
 1766–1780: Bodor István, Csíksomlyón plébános
 1780–1785: Hilibi Gál Péter
 1785–1788: Kovács János, Csíksomlyón plébános
 1788–1794: Burján Mihály, Csíkrákoson plébános
 1794–1802: Némethi József, Csíknagyboldogasszonyban plébános
 1803–1805: Ferenczi Péter, Csíksomlyón plébános
 1805–1817: Gál József, Csíkrákoson plébános
 1817–1830: Rác István, Csíksomlyón plébános
 1831: főesperes széküresedés
 1831–1835: Miklósi János, Csíkrákoson plébános
 1835–1860: Potyó Ferenc, Csíknagyboldogasszonyban plébános
 1860–1881: Eránosz Jeremiás, Csíkrákoson plébános
 1882–1887: Péterfy József, Csíkmadarason plébános
 1887–1888: főesperes széküresedés
 1888–1907: Murányi Kálmán, Csíkrákoson plébános
 1907–1908: Rancz János, Csíkkarcfalván plébános
 1908–1936: Bálint Lajos, Csíksomlyón plébános
 1936–1946: Bíró Ferenc, Csíkszeredában plébános
 1946–1947: dr. Csipak Lajos, csíkszeredai főgimn. tanár, plébános, megbízott főesperes
 1947–1966: Gaál Tamás, Csíksomlyón plébános
 1955–1966: Gaál Tamás akadályoztatása, majd távolléte miatt Antal József kerületi alesperes intézte a főesperesség ügyeit, majd 1966-tól már nem csak *de facto*, hanem *de iure* is főesperes
 1966–1980: Antal József, Csíkszeredában plébános
 1980–2000: Borbély Gábor, Csíkszeredában plébános
 2000–2008: Boros Károly, Csíktaplocán plébános
 2008–2019: Bara Ferenc, Csíkdánfalván plébános
 2019-től: Bálint Emil, Csíkszeredában plébános

541/a. Anyakönyvek

1909, 1920

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- a felcsíki főesperesi kerület anyakönyvi másodpéldányainak átvizsgálásakor észlelt hibák kimutatása 1909
- bérnálási anyakönyvek 1920 (Csíksomlyó, Madéfalva, Csíkmadaras, Csíkcsicsó, Csíkszenttamás, Gyimesbükk)

541/b. Iktatott iratok

1858–1914

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:

- a. kötet: Felcsíki Főesperesi Hivatal iktatókönyve 1858²³⁹
- b. kötet: Felcsíki Főesperesi Hivatal iktatókönyve 1909 (35. iktatószámától) – 1914 (192. iktatószámig)²⁴⁰
- c. kötet: Felcsíki Főesperesi Hivatal iktatókönyve 1921–1936²⁴¹

541/c. Iskolai iratok

1907–1914

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: felcsíki főesperesi kerületben működő római katolikus iskolák statisztikai kimutatása 1909–1914

541/d. Gazdasági iratok

1907–1933

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: leltárak

- Csíkszenttamás 1907
- Csíktaploca 1908
- Csíkdélne és Csíkpálfalva 1908, 1911, 1929
- Gyimesfelsőlok 1908–1909, 1912
- Csíkcsicsó 1914
- Csíkszentdomokos 1915
- Balánbánya 1915
- Csíknagyboldogasszony 1917
- Csíkrákos 1921
- Csíkmadaras 1921, 1933
- Szépvíz (örmény katolikus) 1928–1929
- Gyimesközéplek 1931
- Csíkszentmihály és Ajnád 1932

541/e. Tematikusan rendezett kötetek

1678–1911

1 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- a. kötet: főesperesi szék protokolluma (peres jegyzőkönyv) 1678. május 18.–1719. június 20.²⁴²

²³⁹ A csíkrákosi plébánia levéltárából került elő.

²⁴⁰ A csíksomlyói plébánia irataiból különítettük el.

²⁴¹ A csíkszentgyörgyi plébánia könyvtári anyagából került elő.

- b. kötet: főesperesi szék protokolluma (peres jegyzőkönyv) 1733–1737²⁴³ (restaurálandó)
 - c. kötet: főesperesi szék protokolluma (peres jegyzőkönyv, plébániák pénzügyi ellenőrzései) 1785–1810; felcsíki főesperesi kerület plébániáinak számadási kimutatása 1803–1814²⁴⁴
2. doboz:
- a. kötet: főesperességi protokollum (főesperesi vizitációk jegyzőkönyvei, végzések, koronagyűlések jegyzőkönyvei) /1695/1781–1881. május 12.²⁴⁵
 - b. kötet: Felcsíki Esperesi Kerület papságának gyűlési jegyzőkönyve 1881. október 25.–1911. január 2.²⁴⁶

544.
BALÁNBÁNYAI PLÉBÁNIA IRATAI
1829–1988
0,34 ifm

A balánbányai egyházközséget 1825-ben alapították, addig Csíkszentdomokos filiája volt. A plébánia alapításában nagy érdeme volt Puskás Tamás csíkszentdomokosi plébánosnak. A közösség életét jelentősen meghatározta a bányatelep, ahol rézércet bányásztak, és amely nemcsak a lakók, de a környékbeli falvakban is sok ember megélhetését biztosította. A bányászat 1819-ben kezdődött, amikor egy Opra János nevű pásztor rézércet fedezett fel a Balán-havas oldalában.

Az addig magánkézből lévő bányát 1948-ban államosították és az 1950-es évek után fejleszteni kezdték, növelve a termelést, amelynek következtében elkezdődött a betelepítés. A település 1968-ban városi rangot nyert, közigazgatásilag önállósult. Az 1970-es években már közel 6000 ember dolgozott az ércbányában. 1997-től a bányaipar hanyatlani kezdett, míg végül 2006 végén a bányát bezárták.²⁴⁷

1882-ben 351 katolikus lakta a falut, 2010-ben pedig 2200.²⁴⁸

A helyi katolikusok kezdetben egy 1819-ben épített fakápolnát használtak, amelyet a bánya akkori örmény tulajdonosai építtettek Nepomuki Szent János tiszteletére.²⁴⁹ Az új bányatársulat 1864–1869 között egy új templomot építtetett a katolikus lakosoknak.²⁵⁰ Az első világháború ideje alatt, 1915-ben elvitték a templom két harangját, a bányát pedig a két világháború közötti időszakra bezárták. Az egyházközség 1944 szeptemberétől plébános nélkül maradt, így a csíkszentdomokosi egyházközség papja látta el. A plébániához tartozó felekezeti iskolát 1948-ban

²⁴² A csíkszentmihályi plébánia levéltárából került elő.

²⁴³ A csíkszentmihályi plébánia levéltárából került elő.

²⁴⁴ Ua.

²⁴⁵ A csíkrákosi plébánia levéltárából került elő.

²⁴⁶ A csíksomlyói plébánia levéltári anyagában maradt fenn.

²⁴⁷ *Sematizmus*. 1882. 66; *Sematizmus*. 2010. 332–333; Bálint Emil szerk.: *A balánbányai templom 140 éve*. Balánbánya, 2009. 10–11.

²⁴⁸ *Sematizmus*. 1882. 66; *Sematizmus*. 2010. 332.

²⁴⁹ Bálint Emil szerk.: *i. m.* 14.

²⁵⁰ *Sematizmus*. 1882. 66. Endes Miklós: *i. m.* 337.

államosították, épületét az 1970-es években lebontották. 1968-ban kapott Balánbánya újra helyben lakó plébánost, aki plébániaépület hiányában tömbházban lakott. A jelenlegi plébániaépületet 1982-ben építették.²⁵¹

Balánbánya anyakönyveit 1802-től kezdték külön vezetni. Az 1903-ig terjedő első 6 kötetet államosították, és ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál kutathatók.²⁵²

544/b. Plébániai iratok

1829–1979

2 doboz = 0,25 ifm

1. doboz: 1829–1830 (fertőtlenítendő!), 1835, 1840–1841, 1844, 1846, 1849, 1853, 1855–1860, 1864, 1866–1875, 1877–1879, 1882, 1887, 1890–1894, 1940–1944, 1957 (töredék)
2. doboz: 1968, 1973–1979

544/c. Iskolai iratok

1942–1944

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:
 - Kalmuczak Brigitta tanítónő javadalmi jegyzőkönyve 1942
 - iskolai iktatókönyv 1942 (25. iktatószámától)–1944

544/d. Gazdasági iratok

1881–1988

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:
 - leltárak 1881, 1895
 - nyugták 1907
 - templom javításával kapcsolatos iratok 1911–1912
 - vagyonkimutatás 1937
 - fizetési jegyzékek 1968–1988

552.

CSÍKCSICSÓI PLÉBÁNIA IRATAI

1719–2005

3,74 ifm

²⁵¹ *Sematiszmus*. 2010. 333. Vámszer Géza: *i. m.* 150. Bálint Emil szerk.: *i. m.* 19.

²⁵² Vö: Bicsok Zoltán szerk.: *i. m.* 134.

Csicsó a középkorban a Szent János-templom körül elterülő Tordafalvához tartozott. A tordafalvi Szent János-templom ekkor Delne, Pálfalva és Csicsó közös temploma volt.

A település nevének első írásos említése 1539-ből maradt fenn egy birtokba iktatással kapcsolatos oklevélben *Chijcho* formában.²⁵³ Néhány évtizeddel később, a közismert 1567-es évi 25 dénáros adóösszeírásban 17 portával említik.²⁵⁴

Egy 1638. évi jelentés szerint Csicsó falu Pálfalvával együtt Delne társceházközsege volt.²⁵⁵ Damokos Kázmér 1657-ben kelt, Rómába címzett jelentése alapján Csicsó megközelítőleg 150 családdal, vagyis 300 lakossal rendelkezett. Ebben a forrásban *Cziczó* néven fordul elő.²⁵⁶

Miután Tordafalvát 1694-ben a tatárok felégették, Csicsó vezetését Delne tizes vette át. A csicsói egyházközség különválását már 1776-ban szorgalmazták, de végül 1783-ban valósult csak meg és alapítottak saját plébániát.²⁵⁷

Csikcsicsóban a Pádai Szent Antal tiszteletére szentelt templom több különböző korszakban épült, egy középkori kápolna későbbi átépítése. Mai formáját az 1838–1840 közötti bővítéskor, átépítéskor nyerte. Az átépítés során, a tetőzet bontásakor, az akkori orgona fölött egy 1613-as évszám felfedezéséről számoltak be, amely egy építkezési időszakra utalhat.²⁵⁸ A templom körül 2014-ben régészeti kutatást végeztek, amely során több középkori épületrész (ajtók, ablakok, szentségtartó fülke) sikerült azonosítani.²⁵⁹

Csikcsicsó iskolája 1811-ben épült a harangozói lakás mellé, amely helyett 1847-ben egy újabb iskolát építettek.²⁶⁰

Csicsó 1952-ig önálló község volt, amikor Madéfalvával összevonva a Hargita község nevet kapta. Az 1968-as megyésítéskor a szomszédos három faluval együtt (Madéfalva, Rákos, Göröcsfalva) Madéfalva község része volt. 2002-ben vált le Madéfalvától, és lett újra önálló község.

Csicsó anyakönyveit az egyházközség Csíkdelnétől való különválásának évétől, 1783-tól kezdték el írni. Az 1905-ig terjedő első 10 kötet ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál kutatható.²⁶¹

Az egyházközség levéltárát a 19. század második felében tematikusan rendezték, az így nyert iratsomókat fasciculusokba csomagolták. A korabeli irattári rendet a rendkívüli rendszer megőrzése és a tárgy szerinti kutathatóság végett megtartottuk.

552/a. Anyakönyvek

²⁵³ *Székegy Oklevéltár*. II. 56.

²⁵⁴ *Székegy Oklevéltár*. II. 221.

²⁵⁵ *Relationes missionariorum*. 252.

²⁵⁶ *Relationes missionariorum*. 299.

²⁵⁷ *Sematizmus*. 1882. 67. *Sematizmus*. 2010. 334.

²⁵⁸ GYFL CSGYL: 552. Csicsói Plébánia Iratai. 552/e. 1. doboz. a. kötet. Historia domus 1783–1872. 115; Szabó Kálmán: *Múltidéző. Csíkcsicsó monográfiája*. Csíkszereda, 2013. 97.

²⁵⁹ Botár István: *i. m.* 283–285.

²⁶⁰ GYFL CSGYL: 552. Csicsói Plébánia Iratai. 552/e. 1. doboz. a. kötet. Historia domus 1783–1872. 158.

²⁶¹ Bicsok Zoltán: *i. m.* 136.

1853–1952
1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- a. kötet: bérmlási anyakönyv 1853
- b. kötet: bérmlási anyakönyv 1902, 1908, 1920
- c. kötet: megtértek anyakönyve 1869–1952

552/b. Plébániai iratok
1782–2000
11 doboz = 1,38 ifm

1. doboz:

- Fasciculus I. Egyházügyi iratok, nyomtatványok 1782, 1784, 1800–1801, 1804, 1817, 1826, 1847, 1850–1851, 1854–1857, 1860
- Fasciculus II. Papi személyi és javadalmi iratok 1808, 1840, 1854, 1856–1857, 1861–1863, 1866–1868
- Fasciculus III. Egyházi ingó és ingatlan javakra vonatkozó iratok és leltárak 1810, 1823, 1836, 1838, 1852, 1854–1855, 1857–1858, 1860
- Fasciculus IV. Számadás alóli püspöki felmentvények 1823, 1825–1838, 1840–1848, 1851–1855, 1857–1858, 1864–1867, 1872, 1875, 1878, 1882

2. doboz:

- Fasciculus V. Házassági ügyiratok 1805, 1839, 1844, 1858–1859
- Fasciculus VI. Házassági felmentvények 1808, 1810, 1812, 1816, 1823–1824, 1826, 1829, 1832, 1834, 1837–1838, 1841–1843, 1846–1848, 1850–1851, 1859–1861
- Fasciculus VII. Katonai ügyek iratai 1803, 1856–1857
- Fasciculus VIII. Plébániahivatali és állami ügyek iratai 1784, 1801, 1803, 1816, 1847–1848, 1851, 1854–1862
- Fasciculus IX. Vegyes tárgyú ügyiratok 1807, 1816, 1824, 1831, 1835, 1846, 1851–1853, 1857–1859, 1862–1863

3. doboz:

- katonák szabadságlevelei nősüléshez 1867–1871
- plébániai iktatott iratok 1863–1877, 1881–1883
- Élő Rózsafüzér Társulattal kapcsolatos pápai levél (magyar nyelvű fordítás) 1832

4. doboz: plébániai iratok 1887–1949

5. doboz: plébániai iratok 1950–1969

6. doboz: plébániai iratok 1970–1977

7. doboz: plébániai iratok 1978–1986

8. doboz: plébániai iratok 1987–1994

9. doboz: plébániai iratok 1995–2000

Segédletek
1782–1970
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: levéltári iratok jegyzéke 1782–1863 (időrendi, fasciculusok jelölésével)
 - b. kötet: iktatókönyv 1858–1870
 - c. kötet: iktatókönyv 1871–1883 (27. iktatószámig)
 - d. kötet: iktatókönyv 1883 (28. iktatószámtól)–1886 (136. iktatószámig)
 - e. kötet: iktatókönyv 1886 (137. iktatószámtól)–1887 (42. iktatószámig)
 - f. kötet: iktatókönyv 1887 (43. iktatószámtól)–1891 (30. iktatószámig)
 - g. kötet: iktatókönyv 1891–1905 (20. iktatószámig)
 - h. kötet: iktatókönyv 1905 (1. iktatószámtól)–1914 (128. iktatószámig)
 - i. kötet: iktatókönyv 1914 (129. iktatószámtól)–1923
 - j. kötet: levéltári iratok jegyzéke 1857–1964 (1974-ben készült kimutatás)
2. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1924–1931
 - b. kötet: iktatókönyv 1932–1941
 - c. kötet: iktatókönyv 1942–1949 (60. iktatószámig)
 - d. kötet: iktatókönyv 1949 (61. iktatószámtól)–1955 (61. iktatószámig)
 - e. kötet: iktatókönyv 1955 (62. iktatószámtól)–1970

552/c. Házassági iratok
1926–1965
2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: házassági szabadegyezkedések 1926–1949
2. doboz: házassági szabadegyezkedések 1950–1965

552/d. Gazdasági iratok
1719–2003
11 doboz = 1,34 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1719–1807
 - b. kötet: számadáskönyv 1789–1817
 - c. kötet: számadáskönyv 1807–1865
 - d. kötet: rovatos kimutatás templomalap adósairól 1910–1945
 - e. kötet: szentmise-alapítványok nyilvántartásai 1918–1963
 - f. kötet: pénztárnapló 1903–1980
2. doboz: kiadások–bevételek kimutatásai 1965, 1967–1970
3. doboz:
 - kiadások–bevételek kimutatásai 1971–1973
 - kiadások kimutatásai 1974

4. doboz: kiadások–bevételek kimutatásai 1975–1977
5. doboz: kiadások–bevételek kimutatásai 1978–1983
6. doboz:
 - kiadások–bevételek kimutatásai 1984–1985
 - kiadások kimutatásai 1986–1993
7. doboz: kiadások kimutatásai 1994–1999
8. doboz:
 - kiadásnapló 1949–1980
 - pénztárcanaplók 1950–2002
 - kiadások kimutatásai 2000–2002
9. doboz: egyházadójegyzékek 1966–1991
10. doboz:
 - könyvtárleltár 1932, 1962, 1988
 - vagyonösszeírások 1934, 1952, 1967, 1978–1979
 - templom festésére vonatkozó iratok 1967
 - hitelszövetkezettel kapcsolatos iratok 1973–1997
 - egyházadójegyzékek 1992–1998
 - használatu-kereskedéssel kapcsolatos iratok 1992–1993, 1995, 2001
11. doboz: költségvetések, zárszámadások 1964–2003

552/e. Tematikusan rendezett kötetek

1783–1949

3 doboz = 0,38 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: historia domus tárgymutatóval 1783–1872 (szentmise-alapítványok, végrendeletek)
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma tárgymutatóval 1788–1823
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1824–1850
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1850–1857
2. doboz.
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1857–1886
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1886–1948
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1889. február 24. –1945. augusztus 15.
 - d. kötet: hitoktatási napló 1948/1949
3. doboz: Latin nyelvű egyetemi jegyzetek
 - a. kötet: Historia universalis 1795. (Györffi József hagyatéka.)
 - b. kötet: Filozófia, etika jegyzet 1801. (Benne jegyzetek: tintarecept, gyógyfüvekről, könyvtöredékek.)
 - c. kötet: Enciclopaedia Philologica 1802. (Szóts Antal hagyatéka.)
 - d. kötet: Historia naturalis 1805. (Puskás Alajos hagyatéka.)
 - e. kötet: Geometria 1805. (Puskás Alajos, Györffi András és Szóts Antal hagyatéka. Benne kézjegyeik.)

f. kötet: Jogi kézirat 19. század eleje. (Benedek Ferenc hagyatéka.)

552/f. Tematikusan rendezett iratok

1866–2005

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1866–1896, 1941, 1943, 1956
- hitbuzgalmi, missziós, egyesületi nyomtatványok 1908, 1940-es évek
- házassági köteléki perekhez útmutatók 1934, 1937, 1959
- Erdélyi Iskola 1947

2. doboz: gyászjelentések 1964, 1972–1973, 1976–1984

3. doboz:

- elhunyt papok jegyzéke 1973–2003
- gyászjelentések 1997–2004
- halotti igazolások 1999–2005

554.

CSÍKDÁNFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1919–2008

1,34 ifm

Dánfalva a középkorban és az újkorban Csíknagyboldogasszony (Karcfalva) egyházközség filiája volt, saját temploma és plébániája a középkor idején nem volt.

Az 1567. évi 25 dénáros adóösszeírásban 43 adófizető porta tűnik fel Dánfalván.²⁶² Két évvel később, egy 1569 körülre datált lófő-összeírásban *Danffalva* névalakban említik.²⁶³

Damokos Kázmér 1657-ben és 1668-ban, a római Hitterjesztési Kongregációnak készített jelentéseiben Nagyboldogasszony plébánia filiájaként említi *Dánfalva* néven, 50 családdal, hozzávetőleg 400 hívővel.²⁶⁴

A plébánia 1922-ben vált le Csíkkarcfalvától, és önállósult. Első lelkipásztora, Potovszky Dávid a szentmiséket a templom felépítéséig a helyi kultúrházban végezte. Az ő idejében épült a jelenlegi neogótikus templom. Építése 1928 augusztusában kezdődött, felszentelésére 1936 februárjában került sor. Építésének folyamatáról részletes munkanaplót vezettek. A plébániaépületet a kommunizmus elején államosították, helyette egy kisebb családi házat biztosítottak. 1950–1996 között ebben a kis családi házban volt a plébániahivatal és a plébános lakása. 1996-ban új plébániaépületet építettek.²⁶⁵

554/b. Plébániai iratok

²⁶² *Székegy oklevéltár*. I. 221.

²⁶³ *Székegy oklevéltár*. II. 270.

²⁶⁴ *Relationes missionariorum*. 298, 378.

²⁶⁵ *Sematiszmus*. 2010. 335.

1922–2001
5 doboz = 0,61 ifm

1. doboz: 1922, 1925–1929, 1933, 1935–1939, 1941, 1943, 1946–1948, 1952–1967, 1969
2. doboz: 1970–1974, 1977–1982
3. doboz: 1983–1986
4. doboz: 1987–1993, 1999–2001

Segédletek
1921–2008
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1921–1953
 - b. kötet: iktatókönyv 1953–1991
 - c. kötet: iktatókönyv 1999–2008
 - d. kötet: levéltári leltár 1980-as évek

554/c. Házassági iratok
1961–1971
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1961, 1965, 1968–1989, 1991–1992 (töredék)

554/d. Gazdasági iratok
1922–2007
3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz:
 - templom tervrajzai 1922, 1928; templom pénzügyi szerződései 1937–1938
 - szentmise-alapítványok kimutatása 1925
 - rovatos kimutatás adósokról 1926–1940
 - ájtatos alapítványokkal kapcsolatos iratok 1927–1929
 - templomépítési költségvetés 1928
 - leltárak 1938, 1969, 1978, 1980
 - házbérszerződések 1971–1972
 - CEC-betétek iratai 1973–1995
 - harangozó állással kapcsolatos iratok 1973–1980
 - templom központi fűtésének tervrajza és költségvetése 1973–1974
 - templom hangerősítő berendezésének iratai és tervrajza 1977
 - templomfűtés bevezetésével kapcsolatos iratok 1977

- raktár építési tervrajza és költségvetése 1987
 - személygépkocsival kapcsolatos iratok 1992–1997
2. doboz:
- költségvetések és zárszámadások 1956–1999
 - pénztárnaplók 1960–1968, 1985–1988
 - pénzügyi ellenőrzési jegyzőkönyv 1990
3. doboz:
- egyházadójegyzékek 1970–2005
 - fizetési jegyzékek 1970–1973, 1982–1989, 1992–2007
 - adóügyi iratok 1970–1971

554/e. Tematikusan rendezett kötetek

1919–2008

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1919–1937
 - b. kötet: hirdetőkönyv 1982–1990
 - c. kötet: hirdetőkönyv 1997–2008

554/f. Tematikusan rendezett iratok

1922–1990-es évek

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
- templom építéséről készült fényképfelvétel 1920-as évek
 - egyháztanácsosok esküi 1974, 1979
 - egyháztanácsosokkal kapcsolatos iratok 1976–1981
 - hittanórák nyilvántartása 1982–1986
 - családösszeírás 1990-es évek

555.

CSÍKDELNEI PLÉBÁNIA IRATAI

1778–2005

2,49 ifm

Középkori történeti források hiányában, más erdélyi helységnevekhez hasonlóan, Csíkelne település első írásos említése a pápai tizedlajstromban maradt fenn. 1332-ben *Delna* néven, majd 1333-ban *Dolna* néven jegyezték fel István papjával. Az 1334-es adóösszeírásban a település neve helyett a védőszent, illetve a templom szerepel (*sacerdos de Sancto Johanne*). Az adó összege 1332-ben 3 banális, 1333-ban 2 garas, valamint 1334-ben 1 garas.²⁶⁶

²⁶⁶ Pápai tized-szédők számadásai. 112, 116, 132.

A tatárjárás után elnéptelenedett Tordafalván, az Árpád-kori templom romjain, a 15. század második felében épült újjá gótikus stílusban a Keresztelő Szent János templom, három egyházközség közös használatára, a települések közti térség középpontjában: Csíkcsicsó, Csíkdelne és Csíkpálfalva lakosai részére.²⁶⁷ Ezt a templomot 1673-ban felújították, tornyát 1717-ben építették.²⁶⁸ Művészettörténeti értékei közé tartozik az 1675-ben készült reneszánsz szárnyasoltár és a 104 kazettaból álló, 1673-ban (vagy 1613-ban?) festett mennyezet. 1934-ben a templom déli falán, a mészréteg alól, a templom építésével egyidejű, újszövetségi jelenetek freskóit tárták fel. A műemléktemplomot és berendezéseit több történész kutató, köztük Vámszer Géza is ismertette.

Az egyházközség fejedelemségkori történetéhez kevés adattal rendelkezünk. 1591-ből fennmaradt akkori papjának neve, akit Árkosi Mihálynak hívtak (*presbyter templo Joannis*).²⁶⁹

Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes 1638-ban kelt, a Római Hitterjesztési Kongregációhoz küldött felterjesztésében Csíkdelne *Delna* néven tűnik fel két társfaluvallal (*pagi adjuncti*): Csicsóval (*Chiero*) és Pálfalvával (*Palfalua*).²⁷⁰

Damokos Kázmér vikárius Rómába küldött jelentéseiből ismeretes, hogy Csíkdelne katolikus lakosainak lélekszáma a következőképpen alakult: míg 1657-ben 800 hívő lakta a falut, a tatár betörést követően 1668-ban 400-ra csökkent a népesség, majd 1670-ben 483 lakosa volt.²⁷¹ 1657-ben helyben lakó, felszentelt papja és körülbelül 300 lakosa volt, valamint a két szomszédos faluról (*terras*) is gondoskodott: a mintegy 300 lakosú Csicsóról (*Cziczso*) és a 200 lelkes Pálfalváról (*Palfalua*).²⁷² 1668-ban egy hasonló jelentésben Damokos Kázmér *Dolme* néven jegyzi fel két filiával: Csicsóval (*Ticro*) és Pálfalvával (*Polfalua*).²⁷³

Giulio Spinola bécsi nuncius 1665-ben kelt, az erdélyi katolikus vallás helyzetéről a Római Hitterjesztési Kongregációhoz küldött felterjesztésében is szerepel Csíkdelne (*parochia Delne*) a csíki székely székben lévő 17 plébánia között. A jelentésből az is kiderül, hogy a környék ekkor paphiánnyal küzdött, ezért a somlyói ferences atyákat hívták a plébániai szolgálatra, valamint, hogy a plébániák többsége más falvokról is gondoskodott, mint filiákról.²⁷⁴ 1782–1788 között Zöld Péter volt Csíkdelne papja.²⁷⁵ Csíkcsicsó 1783-ban vált külön és önállósodott a delnei anyaplébániától, míg Csíkpálfalvát az odaköltöző tordafalviak népesítették be.

²⁶⁷ *Semartizmus*. 1882. 67; Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek...* 182.

²⁶⁸ Uo. 182.

²⁶⁹ Beke Antal: *Az Erdély egyházmegyei papnövelde történeti vázlat*. Gyulafehérvár, 1870. 115.

²⁷⁰ *Relationes missionariorum*. 252. A Csicsóként feljegyzett *Chiero* vélhetően a forrásközlő téves olvasata, helyesebben *Chico* lenne.

²⁷¹ Uo. 23.

²⁷² Uo. 299.

²⁷³ Uo. 378.

²⁷⁴ Uo. 362.

²⁷⁵ *Semartizmus*. 1782. 16; *Catalogus venerabilis cleri almae dioecesis M. Principatus Transilvaniae pro anno bissextili a Christo nato MDCCCLXXXVIII*. Albae Carolinae, é.n. 14. Ferenczi Sándor: *i. m.* 452.

Az Árpád-kori műemléktemplom ma már leginkább csak turistalátványosság. Liturgikus funkcióját a Csíkdelne határában található Úr-kápolna vette át. A kápolna a 15. században épült és a 18–19. század fordulóján bővítették és átalakították.²⁷⁶

Csíkdelnén 1761-ben 1030 katolikus élt, míg 1762-ben 985. Ekkor Beke István volt a papja.²⁷⁷ 1844-ben 671 hívőből állt az anyaegyházközség és 494-ből Csíkpálfalva, papját Lőrinc Antalnak hívták.²⁷⁸ 1867-ben, Péter Lajos itteni papi szolgálata idején, összesen 1350 katolikus lakott a két faluban, 1100 Csíkdelnén és 250 Csíkpálfalván.²⁷⁹ Péter Lajos plébános közel félévszázadig tevékenykedett itt 1860–1908 között.²⁸⁰ A település 1882-ben 755 katolikussal rendelkezett az anyaegyházban és 570-el a filiában.²⁸¹ Ez a lélekszámmérték 1903-ban a következőképpen változott: Csíkdelnén 651 római katolikus és 11 görögkatolikus élt, míg Csíkpálfalván 454 római katolikus és 67 görögkatolikus.²⁸² Ez a népességi összetétel nem sokat változott napjainkig, 2010-ben 597 katolikust írtak össze Csíkdelnén, és 513-at Csíkpálfalván.²⁸³

Itt született a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség első érseke, Bálint Lajos.²⁸⁴ A Szent János-templom cintermében temették el 2010-ben. A falu akkori plébánosa, Csintalan László, 2015-ben bronz mellszobrot állíttatott emlékére az Úr-kápolna kertjében.

Csíkdelne viszonylag kis mennyiségű levéltári anyaga 2016. október 25-én került be a Csíkszeredai Gyűjtőlevéltárba, rendezése 2017 februárjában fejeződött be. Értékes helytörténeti forrásként említhető a 18. század végén vezetni kezdett két számadáskönyv. Postakönyve (1934–1940) a csíkszentléleki plébánia levéltárából került elő 2016. május 9-én.

A történeti egyházmegyei sematizmusok szerint anyakönyveit 1716-tól vezették, a legkorábbi példányok hollétéről azonban nincsenek feljegyzések. Az 1765–1895 közötti időszak négykötetnyi anyakönyvi kötetét államosították, ezek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál kutathatók. Az ezekben lévő

²⁷⁶ Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek...* 182–183.

²⁷⁷ Báth János: *Erdély római katolikussai...* 16, 26.

²⁷⁸ *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis ad annum bissextilem a Christo nato MDCCCXLIV.* Claudiopoli, 1844. 54.

²⁷⁹ *Catalogus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis.* Gyulafehérvár, 1870. 24.

²⁸⁰ Ferenczi Sándor: *i. m.* 374.

²⁸¹ *Sematizmus.* 1882. 67.

²⁸² *Schematismus venerabilis cleri almae dioecesis Transsilvaniensis.* Budapest, 1903. 79.

²⁸³ *Sematizmus.* 2000. 336.

²⁸⁴ Bálint Lajos Csíkdelnén született 1929. július 6-án. A középiskolát Csíkszeredában, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte 1948–1950 és 1955–1957 között. Katonai munkaszolgálatot teljesített 1951–1954 között, gépkocsivezetőként dolgozott Vajdahunyadon, majd egy csíkszeredai vállalatnál. 1957. április 28-án szentelte pappá Márton Áron püspök. 1957–1962 között Sepsiszentgyörgyön szolgált káplánként, 1962–1968 között plébános Futásfalván, majd 1968–1978 között Csíkszentdomokoson. 1978–1981 között Székelyudvarhelyen plébános. 1981. július 9-én gyulafehérvári segédpüspöknek és novai címzetes püspöknek nevezik ki. 1990. március 14-én nevezik ki gyulafehérvári megyéspüspöknek, Csíksomlyón iktatják be 1990. április 29-én. 1991. augusztus 5-én kinevezik Gyulafehérvár első érsekének, 1991. szeptember 29-án iktatják be. Szívbetegsége miatt 1993. november 29-én lemond az érseki címről. Nyugdíjasként a marosfői plébánián, majd a székelyudvarhelyi Pastor Bonus Papi Otthonban, később a Szent Miklós plébániaépületben élt. Itt halt meg 2010. április 4-én, húsvét vasárnapján. Végakarata szerint Csíkdelnén temették el szülei mellé. (Vö: Ferenczi Sándor: *i. m.* 166; Jakubinyi György: *i. m.* 41.)

anyakönyvi adatok nemcsak Csíkdeline, hanem Csíkpálfalva, 1783-ig pedig Csíkcsicsó híveire is vonatkoznak. Az egyházközség 20. századi anyakönyveit helyben őrzik.

555/b. Plébániai iratok

1819–2000

6 doboz = 0,7 ifm

1. doboz: 1819, 1826, 1831, 1839, 1844, 1846–1848, 1851, 1855–1857, 1860–1861, 1870, 1872–1874, 1877–1878, 1880–1881, 1884–1888, 1890, 1894, 1896–1898, 1900, 1903–1905, 1909–1913, 1915–1920
2. doboz: 1921–1945
3. doboz: 1946–1950, 1952–1953, 1955–1958, 1960–1965
4. doboz: 1966–1980
5. doboz: 1981–1985, 1988–1989 (töredék), 1990–2000

Segédletek

1909

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz: iktatókönyv 1909 (258. iktatószámtól) – 1943 (500. iktatószámig)

555/c. Házassági iratok

1849–1985

3 doboz = 0,38 ifm

1. doboz:
 - 1849–1853, 1855–1862, 1866–1870, 1872–1873, 1876–1882, 1890–1893, 1896–1902, 1904–1910
 - házassági szabadegyezkedések jegyzőkönyve 1882–1909
2. doboz: 1911–1951, 1953–1960
3. doboz: 1961–1968, 1974–1985

555/d. Gazdasági iratok

1778–2005

5 doboz = 0,65 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: szentmise-alapítványok és egyéb gazdasági feljegyzések 1812–1885; kertes gazdák névjegyzéke 1778, 1823–1898 (restaurálandó)
 - b. kötet: szentmise-alapítványok nyilvántartása (kimutatás adósokról); kimenő levelek jegyzéke (iktatókönyv) 1863–1884; leltár 1884
 - c. kötet: számadáskönyv 1796–1879
 - d. kötet: számadáskönyv 1821–1855
 - e. kötet: számadáskönyv (csíkpálfalvi kápolna) 1822–1883

- f. kötet: számadáskönyv (Szent János-templom) 1885–1907
2. doboz:
- a. ájtatos alapítványok kimutatása 1858
 - b. szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1878–1927
 - c. leltárak 1884, 1968–1969
 - d. adományok kimutatása pogány gyermekek és a pápa részére 1898
 - e. tűzkár elleni biztosítás 1902
 - f. államadóssági kötvény és kamatfizetési ív 1902
 - g. kántori lak tervrajza (restaurálandó) 1913
 - h. vagyonkimutatások 1915–1916, 1921–1947
 - i. Transsylvania Bank 1936. évi jelentése (nyomtatott)
 - j. költségvetések 1951–1970, 1978
 - k. fizetési jegyzékek 1965–1976, 1986
 - l. Szent János-templom javítására tett adományok nyugtái 1967–1969
 - m. költségvetés előirányzat és zárszámadások 1988–1998
 - n. pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1969–1978
 - o. egyházadójegyzékek 1970–1979
 - p. Hitelszövetkezet nyugtái 1974
 - q. gazdasági iktatott iratok 1974–1976, 1982–1985
 - r. lakáskönyv 1980–1985
 - s. a plébánia építési tervrajza és költségvetése 1973²⁸⁵
3. doboz:
- a. kötet: pénztárnapló (templomalap) 1907–1950
 - b. kötet: pénztárnapló (Úr-kápolna alap) 1907–1950
 - c. kötet: pénztárnapló (szentmise-alapítvány alap) 1908–1950
 - d. kötet: pénztárnapló (a csíkdelnei közbirtokosság által fizetett személyek fizetése) 1930–1947
4. doboz:
- adósok kimutatása (szentmise-alapítvány alap) 1909–1949
 - adósok kimutatása (elemi iskolai alap) 1909–1945
 - pénztárnaplók 1950–1978, 1984–1997
 - bevétel–kiadások jegyzéke 1959–1980
 - postakönyv 1934–1940²⁸⁶
5. doboz:
- leltárak 1949, 1958, 1967–1968, 1985, d. n.
 - könyvleltár 1962
 - alapítványi szentmisék nyilvántartása 1949
 - Szent János-templom javításával kapcsolatos iratok 1964–1968

²⁸⁵ A csíkszentléleki plébánia levéltárának rendezésekor került elő 2016. május 9-én. A provenienciát tiszteletben tartva, eredeti helyére helyeztük vissza.

²⁸⁶ Ez a kötet is a csíkszentléleki plébánia levéltárának rendezésekor került elő 2016. május 9-én. Ezúttal ebbe a gyűjteménybe helyeztük át.

- Szent János-templomra vonatkozó iratok és adatok (fénymásolatok, sajtószemle, Vámszer Géza tanulmánya 1933, Kiss Lóránd falkutatói dokumentációja, geotechnikai felmérés stb.) /1782/–2005
- fizetési jegyzékek 1985–2000
- telekkönyvi kivonatok 1991–2005
- jegyzőkönyvek épületekről 1992–2000
- adásvételi szerződés egy istállóról Birta Antallal 1992
- munkakönyvi igazolások 1994–1998
- pihenőház építésével kapcsolatos iratok 2000
- Electrica SRL-vel szerződés (4 db) 2000
- orgona restaurálási terve 2005

555/e. Tematikusan rendezett kötetek

1782–1958

6 doboz = 0,74 ifm

1. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1782–1820
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1820–1829
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1829–1841
- d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1843–1855
- e. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1855–1863

2. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1865–1901; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv és püspöki rendeletek protokolluma 1901. július 21.–1909. augusztus 29.; püspöki rendeletek protokolluma 1908–1926 /1937/
- b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1911. október 22.–1913. február 16.
- c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1918. május 26.–1946. március 25.
- d. kötet: adósok kimutatása (Szent Pál-kápolna alaptőke) 1909–1934; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1946. május 26.–1958. február 14.

3. doboz:

- a. kötet: körlevelek 1866–1879
- b. kötet: körlevelek 1880–1896
- c. kötet: körlevelek 1897–1902

4. doboz:

- a. kötet: körlevelek 1907–1913
- b. kötet: körlevelek 1913–1919
- c. kötet: körlevelek 1919–1929

5. doboz: körlevelek 1903–1904, 1907, 1910–1916, 1931–1940, 1945–1948 (kötés nélküliek)

6. doboz:

- Püspöki Helytartóság közlönyei 1940–1945
- Státus jegyzőkönyvek 1917, 1925–1931, 1933–1936, 1938–1941

555/f. Tematikusan rendezett iratok

1970–1973

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:

- halotti igazolások 1970–1973

556.

CSÍKMADARASI PLÉBÁNIA IRATAI

1742–1979

1,86 ifm

A Nagyboldogasszony plébániához tartozó Csíkmadaras középkori kápolnájának legkorábbi írásos említése egy 1500. április 7-én kelt indulgencialevélből való. Eszerint Madarasi Mihály áldozópap, valamint Antal, Ágoston és István fia János erdélyi egyházmegyes laikusok kérésére 100 napi búcsút engedélyeznek a Nagyboldogasszony plébánia csíkmadarasi Szent Péter és Pál-kápolnája számára mindazoknak, akik a szentmiséken részt vesznek, hozzájárulnak a templom felújításához, javításához és megerősítéséhez, vagy könyvekkel, kelyhekkel, mécsesekkel és egyházi ékszerekkel hozzájárulnak a templom liturgikus berendezéséhez.²⁸⁷

Csíkmadaras települést az 1567-es évi 25 dénáros adóösszeírás 30 kapuval jegyzi fel.²⁸⁸ 1614-ben a levéltári források említést tesznek a madarasi vashámor felügyelőjéről.²⁸⁹

Damokos Kázmér 1657-ben kelt jelentésében a mintegy 60 katolikus családból álló Madarasi Csíkboldogasszonyi filiája volt Várossal és Dánfalvával együtt.²⁹⁰ Ugyanezt erősíti meg az 1668-as jelentés is.²⁹¹

Amint azt tehát a források is tanúsítják, a csíkmadarasi katolikusok több évszázadon át a csíkboldogasszonyi plébániához tartoztak, míg végül 1742-ben önállósult az egyházközség.

A mai templomot 1796–1802 között építették Szent Péter és Pál tiszteletére. 1818-ban a templom mennyezete földrengés következtében beomlott és restaurálásra szorult. Felszentelésére 1829. június 29-én került sor.²⁹²

²⁸⁷ GYFL ÉL: Gyűjtemények. VII. 2/a. Oklevélgyűjtemény. 1500. április 7. Ezúton is köszönjük Nemes Gábor középkor-kutatónak a fordítást latin nyelvből és az oklevél pontos datálását.

²⁸⁸ *Székegy Oklevéltár*. II. 221.

²⁸⁹ *Székegy Oklevéltár*. ú.s. IV. 531–532.

²⁹⁰ *Relationes missionariorum*. 298.

²⁹¹ *Relationes missionariorum*. 378.

A papi lakot 1860–1861 között építették.²⁹³

Az 1968-as megyésítés alkalmával Csíkmadaras elvesztette önállóságát, közigazgatásilag Csíkdánfalvához csatolták, 2002 márciusától azonban újra önálló község.

Az anyakönyvek vezetése 1764-ben kezdődött. Első anyakönyvi köteteinek hollétéről nincs tudomásunk. 1857–1909 között vezetett négy kötet anyakönyvét államosították, melyek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál találhatók Csíkszeredában.

Érdekességgént megemlíjük a plébánia 19. századi kepekönyvében található, az 1749–2102 közötti időszakra vonatkozó, csillagjólással kapcsolatos feljegyzéseket.

556/a. Anyakönyvek

1930

1 kötet = 0,03 ifm

1. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1930

556/b. Plébániai iratok

1742–1799

5 doboz = 0,65 ifm

1. doboz:

- plébániai iratok 1742, 1747, 1754, 1758, 1762, 1764, 1770–1771, 1787, 1793–1794, 1799, 1800, 1803–1804, 1806, 1808, 1823, 1825, 1827–1843, 1845–1862, 1864–1866, 1868–1869
- templom építésére és berendezésére vonatkozó iratok 1760, 1795–1797, 1800–1801, 1803–1804, 1806, 1818–1820, 1822, 1824, 1828–1834, 1836, 1872, 1886, d. n.

2. doboz: 1870, 1872–1900

3. doboz:

- plébániai iratok 1901–1904, 1906–1907, 1909–1910, 1912–1913, 1917–1918, 1921–1925, 1927–1928, 1930–1931, 1933–1939
- templom bezárására és újraépítésére vonatkozó iratok 1912–1918

4. doboz: 1940–1971, 1978–1979 (töredék)

Segédletek

1742–1799

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

²⁹² *Sematizmus*. 1882. 69; Endes Miklós: *i. m.* 338; Pál-Antal Sándor–Ördögh Imre–Balázs Dénes–Miklós Márton: *Csíkmadaras. Egy felsőikí falu múltja és jelene*. Marosvásárhely, 2006. 367.

²⁹³ Pál-Antal Sándor–Ördögh Imre–Balázs Dénes–Miklós Márton: *i. m.* 382.

- a. kötet: 1742–1901
- b. kötet: 1909–1921
- c. kötet: 1922–1979

556/c. Házassági iratok

1809–1972

2 doboz = 0,26 ifm

- 1. doboz: 1809, 1834–1835, 1838, 1849, 1858, 1866–1867, 1870, 1876–1877, 1879–1880, 1882–1885, 1894–1895, 1900–1915, 1918–1919
- 2. doboz: 1920–1927, 1931–1938, 1941–1943, 1945–1948, 1950–1952, 1954, 1964–1972

556/d. Iskolai iratok

1893–1949

1 doboz = 0,13 ifm

- 1. doboz:
 - iktatott iratok 1893–1920, 1935 (töredék)
 - iskolai anyakönyv 1948/1949
 - haladási napló 1948/1949
 - beíratási napló 1948/1949
 - leltár-töredék 20. század eleje

556/e. Gazdasági iratok

1749–1948

3 doboz = 0,39 ifm

- 1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1810–1877
 - b. kötet: kepekönyv 1828–1881; csillagjóslás 1749–2102; pro domo gazdasági feljegyzések 1831–1852; jegyzetek Tarczi Lajos: Természettan, 1845 c. művéből; sebek, daganatok kezelése 19. század közepe; zabkúra-recept 19. század közepe²⁹⁴
 - c. kötet: fakepe nyilvántartása 1880–1919
 - d. kötet: templom részére tett adományok kimutatása (gyertyák, tárgyak) 1883–1936
 - e. kötet: postakönyv 1930–1944
- 2. doboz:
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei és kimutatásai 1759–1933

²⁹⁴ A zabkúra receptjét közölte Bernád Rita-Magdolna: A hosszú élet titka: zabkúra. Szemelvények a csikmadarasi plébánia 19. századi kepekönyvéből. *Csiki Székely Múzeum Évkönyve*. XIII–XIV. 2019. 19–31.

- szentmise-alapítványok kimutatásai 1898²⁹⁵
3. doboz:
- képeivel kapcsolatos gazdasági ügyiratok 1803–1919
 - orgonával kapcsolatos iratok 1847–1872
 - papi lak építésére vonatkozó iratok és tervrajz 1858–1861
 - kataszteri kimutatások 1874–1935
 - templom berendezésével (kórusfeljáró, ablakok) kapcsolatos iratok és tervrajz 1879–1903
 - leltárak 1887, 1921, 1929
 - számadások alóli püspöki felmentvények 1905–1912
 - tűzbiztosítási iratok 1909, 1926
 - vagyonkimutatások 1912–1943
 - pénztárnapló-töredék 1921–1949
 - harangvásárlásra adománygyűjtés kimutatása 1922
 - hívek és jövedelmeik kimutatása 1926
 - rovatos kimutatás alaptőkéről 1934–1936
 - templomjavítás összegzése 1937
 - nyugták 1946
 - kántori lakás javításának gazdasági iratai 1948

556/f. Tematikusan rendezett kötetek

1822–1934

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1822–1857
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1857–1902
 - c. kötet: Oltáregylet és Mária Társulat jegyzőkönyve 1902–1931; Olvasóegylet tagnyilvántartása 1897–1929
 - d. kötet: családkönyv 1910
 - e. kötet: családkönyv 1930
 - f. kötet: betegek nyilvántartása 1921–1933
 - g. kötet: Erdélyi Római Katolikus Népszövetség tagnyilvántartása 1923–1934

556/g. Tematikusan rendezett iratok

1789–1970

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- aprónyomtatványok 1789–1936

²⁹⁵ A csíkmenasági levéltárból került elő.

- prédikációk, elmélkedések, jegyzetek 1832–1865
- temetési prédikációk 1960-as évek
- színdarabok (6 db) 20. század eleje – 20. század közepe

2. doboz:

- gyászjelentések 1870–1971
- Rancz János hagyatéki ügye 1908
- halottkém-jelentések 1924
- lélekösszeírás 1927
- Actio Catholicaval kapcsolatos ügyiratok 1946
- halotti igazolások 1956–1970
- „Bivaly Miki házasodik” c. bohózat forgatókönyve (2 db)

557.

CSÍKNAGYBOLDOGASSZONYI PLÉBÁNIA IRATAI

1721–2007

6,97 ifm

A középkorban és az újkorban Nagyboldogasszony egyházközség Dánfalva, Madaras, Jenőfalva és Karcfalva lakosságát ölelte fel. Csíkmadaras 1742-ben, Dánfalva 1922-ben vált külön az anyaplébániától.

Az 1332–1334 közötti években a térségben végzett tizedbegyűjtések alkalmával nevét mai névalakjához hasonló formában nem említik és az egyházi nyelvhasználatban elterjedt Nagyboldogasszony nevet sem. Botár István régész azonban az 1333-as és az 1334-es tizedjegyzékben is szereplő Tarkőt (*Torku, Torkov*) a karcfalvi egyházközséggel azonosítja.²⁹⁶

Ami a település első hiteles levéltári említését illeti, Botár István egy 1495-ben kelt oklevélre hivatkozik, amelyben az egyházközség neve *Nagybodobogasszon* formában jelenik meg, plébánosának neve pedig Bertalan.²⁹⁷

A Székely Oklevéltár régi és új sorozatában több 16. századi oklevél és összeírás hivatkozik Karcfalvára, ezekben *Karchijfalva* (1566), *Karchffalva* (1567), *Karczfalva* (1577) alakban találkozunk nevével.²⁹⁸

1638-ban *Nagi Boldogh Asszonyj* néven találkozunk vele Francesco Leone da Modica Rómába küldött jelentésében, a filiák megjelölése nélkül.²⁹⁹

Egy 1646-ban kelt végrendeletből a plébánia György nevű papjáról szerzünk tudomást.³⁰⁰

Egy évtizeddel később, az 1657-ben készült jelentésből megtudjuk, hogy az egyházközségnek van helyben lakó papja, és mintegy 600 hívőből áll. Itt tesznek

²⁹⁶ Botár István: *i. m.* 304.

²⁹⁷ Botár István: *i. m.* 303–304.

²⁹⁸ *Székely Oklevéltár*. II. 209; *Székely Oklevéltár*. II. 221; *Székely Oklevéltár*. V. 106–107.

²⁹⁹ *Relationes missionariorum*. 251.

³⁰⁰ GYFL CSGYL: 565. Csíkszenttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok. 1646. szeptember.

említést Dánfalva, Város és Madaras leányegyházközségeiről is.³⁰¹ 1668-ban az 1200 lelket magába foglaló *Nagy Boldogasszony* filiái: Madaras, Dánfalva és Jenőfalva.³⁰²

A falu első temploma, régészeti és művészettörténeti kutatások alapján a késő Árpád-korban épülhetett, amelyet a 15. században átalakítottak, szentéllyel bővítettek. A középkori templomhajónak csak a nyugati falát bontották le, a szentély és a hajó falai középkoriak.³⁰³

A templom lóréses, gyilokjárós kerítőfala és a kaputorony alsó szakaszai a 15–16. században épültek.

A csíkkarcfalvi Nagyboldogasszony titulusú templomot, a szentély megtartásával, 1796-ban újjáépítették barokk stílusban.³⁰⁴

A falu neves szülöttje csíkkarcfalvi Mártonffy György, aki a reformáció után visszaállított erdélyi püspökség első főpásztora volt (1713–1721).³⁰⁵

A csíknagyboldogasszonyi egyházközség középkorba nyúló története ellenére levéltárának legrégebbi, eredeti darabja csupán 1721-ből való, fejedelemségkori levelek nem őrződtek meg a gyűjteményben. Ez az 1721. február 13-án kelt, magyar nyelvű levél éppen Mártonffy György püspök engedélye, amelyben a csíkmadarasi Bíró család részére a templom padlózata alá családi kriptát építését hagyja jóvá.³⁰⁶

A 19. századi egyházmegyei sematizmusok szerint anyakönyvezése 1703-ban kezdődött. Legrégebbi kötetének hollétééről nincsenek ismereteink. A plébánia levéltárának 2016. évi begyűjtésekor nem volt a helyszínen. Az 1779–1918 közötti időszak 20 anyakönyvi kötete jelenleg a Román Állami Levéltárban, Csíkszeredában található.³⁰⁷

557/a. Anyakönyvek

1854–1972

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: bérmentési anyakönyv 1888
- b. kötet: bérmentési anyakönyv 1902, 1908, 1920
- c. kötet: bérmentési anyakönyv 1908
- d. kötet: bérmentési anyakönyv 1920, 1926, 1933, 1940
- e. kötet: megtertek anyakönyve 1901–1970; kitértek anyakönyve 1934–1949
- f. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1948–1951; különélő házasságok anyakönyve 1948–1951
- g. kötet: elhalálozók jegyzéke 1951

³⁰¹ *Relationes missionariorum*. 298.

³⁰² *Relationes missionariorum*. 378.

³⁰³ Botár István: *í. m.* 308.

³⁰⁴ Endes Miklós: *í. m.* 338; Szabó Miklós–Jakab Sámuel: *Mesél a múlt. Csíkenőfalva 800 éves története*. Marosvásárhely, 2001. 124.

³⁰⁵ Bernád Rita–Magdolna: Székely püspökök címerei és pecsétjei. In Mihály János szerk.: *Székely jelképek pecséten, címerben*. Székelyudvarhely, 2015. 26–27.

³⁰⁶ GYFL CSGYL: 557. Csíknagyboldogasszonyi Plébánia Iratai. 557/b. Plébániai Iratok. 1721.

³⁰⁷ Bicsok Zoltán: *í. m.* 148–149.

- h. kötet: kereszteltek jegyzéke 1972
- i. kötet: elhunytak kimutatása 1854–1864 (Karcfalva, Dánfalva, Jenőfalva)

557/b. Plébániai iratok

1721–2007

22 doboz = 2,71 ifm

- 1. doboz: 1721, 1789, 1798, 1801, 1807–1808, 1822, 1825, 1830–1831, 1836, 1838, 1842, 1846–1847, 1852–1855, 1860–1868
- 2. doboz: 1869–1876
- 3. doboz: 1877–1884
- 4. doboz: 1885–1894
- 5. doboz: 1895–1903
- 6. doboz: 1904–1907
- 7. doboz: 1908–1909
- 8. doboz: 1910–1911
- 9. doboz: 1912–1914
- 10. doboz: 1915–1920
- 11. doboz: 1921–1928
- 12. doboz: 1929–1937
- 13. doboz: 1938–1941
- 14. doboz: 1942–1944, 1946–1949
- 15. doboz: 1950–1961
- 16. doboz: 1962–1974
- 17. doboz: 1975–1982
- 18. doboz: 1983–1990
- 19. doboz: 1991–2000, 2005–2007

Segédletek

1851–2007

3 doboz = 0,39 ifm

- 1. doboz:
 - tárgymutató iktatókönyvhöz (töredék) 1851–1885
 - iktatókönyvek 1866–1888
- 2. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1888–1898 (403. iktatószámig)
 - b. kötet: iktatókönyv 1898 (404. iktatószámtól) – 1904
 - c. kötet: iktatókönyv 1905–1911
 - d. kötet: iktatókönyv 1912–1918 (52. iktatószámig)
 - e. kötet: iktatókönyv 1918 (53. iktatószámtól) – 1927
 - f. kötet: iktatókönyv 1941 (524. iktatószámtól) (fogalmazvány); Római Katolikus Népiskola pénztárnaplója 1945–1948
- 3. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1941 (524. iktatószámától) – 1944 (245. iktatószámig)
- b. kötet: iktatókönyv 1943–1958
- c. kötet: iktatókönyv 1959 – 1973 (69. iktatószámig)
- d. kötet: iktatókönyv 1973 (70. iktatószámától) – 1984
- e. kötet: iktatókönyv 1985–2007

557/c. Házassági iratok

1860–2000

9 doboz = 1,09 ifm

- 1. doboz: 1860–1862, 1877 (töredék), 1888–1895
- 2. doboz: 1896–1904
- 3. doboz: 1905–1910
- 4. doboz: 1911–1914, 1917–1918
- 5. doboz: 1919–1926
- 6. doboz: 1927–1943
- 7. doboz: 1944–1959
- 8. doboz: 1960–1980
- 9. doboz: 1981–1989, 1994–2000

557/d. Iskolai iratok

1845–1946

2 doboz = 0,26 ifm

- 1. doboz:
 - Felcsíki Esperesi Kerület Tanfelügyelőségének iktatókönyve 1921–1933
 - Felcsíki Esperesi Kerület Tanfelügyelőségének iktatókönyve 1934–1948³⁰⁸
 - Karcfalvi Iskolaszék iktatókönyve 1942–1947
 - iskolaszéki iratok 1854–1943
- 2. doboz:
 - csíkdánfalvi tankötelesek kimutatása 1854–1878
 - karcfalvi iskola építésével kapcsolatos iratok 1936–1938
 - óvodával kapcsolatos iratok 1928–1931
 - iskola és óvoda ügyiratai 1940–1944
 - iskolaszéki iratok 1940–1944
 - iskolai pénztárnaplók és gazdasági iratok 1909–1949

557/e. Gazdasági iratok

1730–1998

9 doboz = 1,16 ifm

³⁰⁸ A csíksicsói plébánia irataiból helyeztük át ebbe a sorozatba.

1. doboz:
 - a. gazdasági iratok 1858–1945
 - b. adózással kapcsolatos iratok 1940–1950-es évek
 - c. kisharang megvásárlására tett adományok kimutatása 1922–1923
 - d. költségvetések, zárszámadások 1950–1981
 - e. pénztárnaplók 1862–1866, 1887–1870
2. doboz:
 - leltárak 1856, 1862, 1871, 1906, 1908–1909, 1917, 1919, 1921, 1945, 1948–1953, 1958, 1960–1963, 1967–1968, 1987
 - könyvleltárak 19. század, 1913, 1915, 1939, 1962, 1967
3. doboz:
 - templomfelújítással, toronnyal, haranggal, temetőkerítéssel, orgonával, templomi berendezésekkel kapcsolatos iratok 1893–1957
 - templomi villanyvezetékekkel kapcsolatos iratok 1964, 1988
 - templomfestés iratai 1969
 - templomtorony, bútorzat, ablakok, ajtók, oltárok tervrajzai 1919, 1922, 20. század első fele
 - harangozói és kántori lakások iratai 1971–1983
 - kántori lakás tervrajzai 1983
 - temető adatlapja 1967
4. doboz:
 - Tarkő-havas peres iratai 1808–1942
 - Csíkjenőfalvi Szekeres Mihály birtokügyi iratai 1835, 1846
 - Jenőfalva és Karcfalva telekkönyvi iratai 1884, 1931–1949
 - birtokrendezési iratok 1891–1933
 - Lukács Julianna birtokügyi iratai (végrendelet, anyagi ügyek) 1899–1936
 - birtokcsere iratai 1959–1961
5. doboz:
 - kepenyilvántartás 1855–1939
 - kepekönyv és pro domo feljegyzések 1868–1887
 - kepejegyzékek 1868–1885
 - fakepe nyilvántartás 1910, 1912–1917
 - kepenyilvántartás 1917–1919, 1952–1961
 - kepenyilvántartás 1932–1952
 - egyházadójegyzék 1962–1971
 - egyházadójegyzék 1984–1998
6. doboz:
 - templom adósainak kimutatása 1857–1869
 - kötvények 1908–1921
 - egyházai alapok számadási iratai 1939–1949
 - perselyadományok elszámolása és nyugtái 1950, 1977

- fizetési jegyzékek 1959–1964, 1972–1975
 - pénztárnaplók 1962–1982
7. doboz:
- a. kötet: számadáskönyv 1730–1839
 - b. kötet: számadáskönyv 1861–1889
8. doboz:
- a. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1890–1914
 - b. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1915–1933
 - c. kötet: alapítványi szentmisék törzskönyve 1921–1959
 - d. kötet: egyházi alapok pénztárnaplója 1924–1949
 - e. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1934–1948
 - f. kötet: egyházi alapok pénztárnaplója 1890–1923
9. doboz:
- pénztárnaplók 1857–1858, 1861–1870, 1875–1878
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1869–1943
 - közmunka-iktatókönyv (töredék) 1927–1928
 - postakönyv 1888–1907
 - postakönyv 1907–1939
 - postakönyv 1942–1951

557/f. Tematikusan rendezett kötetek

1805–1970

8 doboz = 0,98 ifm

1. doboz:
- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1805–1857
 - b. kötet: visitatio canonica 1823
2. doboz.
- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1887. január 30.–1911. június 7.
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1911. június 8.–1929. augusztus 25.
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1929. november 21.–1961. március 9.
 - d. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1909. november 4.–1942. október 13.
 - e. egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyvek 1940, 1961–1970 (kötés nélkül)
3. doboz:
- a. kötet: Karcfalva egyházközség családkönyve 19. század második fele – 20. század eleje
 - b. kötet: Karcfalva egyházközség családkönyve 20. század közepe
4. doboz:
- a. kötet: Jenőfalva családkönyve 19. század eleje

- b. kötet: Jenőfalva családkönyve 19. század második fele – 20. század eleje
 - c. kötet: Jenőfalva családkönyve 20. század eleje – közepe
- 5. doboz:
 - a. kötet: Dánfalva családkönyve 19. század második fele – 20. század eleje
 - b. kötet: Dánfalva családkönyve (töredék) 19. század második fele
 - c. kötet: Dánfalva és Jenőfalva családkönyve (töredék) 19. század második fele
 - d. kötet: Csíknagyboldogasszony névmutatókönyve 19. század második fele
 - e. kötet: Csíknagyboldogasszony névmutatókönyve 19. század második fele
 - f. kötet: Csíknagyboldogasszony névmutatókönyve 20. század közepe
 - g. kötet: lélekösszeírás 20. század közepe
 - h. kötet: választójoggal bíró jenőfalvi hívek névjegyzéke 1914
- 6. doboz:
 - a. kötet: püspöki körlevelek 1866–1875
 - b. kötet: püspöki körlevelek 1876–1896
 - c. kötet: püspöki körlevelek 1897–1902
- 7. doboz:
 - a. kötet: püspöki körlevelek 1903–1907
 - b. kötet: püspöki körlevelek 1908–1912
 - c. kötet: püspöki körlevelek 1913–1917
- 8. doboz:
 - a. kötet: püspöki körlevelek 1919–1932
 - b. kötet: püspöki körlevelek 1933–1939
 - c. püspöki körlevelek 1872, 1919–1948 (kötés nélkül)

557/g. Tematikusan rendezett iratok

1761–2001

5 doboz = 0,63 ifm

- 1. doboz:
 - I. Ferenc József császár elismerő oklevele a csíknagyboldogasszonyi egyházközségnek 1896. október (restaurálandó)
 - adatok az egyházközség történetéhez 20. század
 - hadiárvákról kimutatás 1916. január
 - vegyes anyakönyvi kivonatok 1941, 1944
 - karcfalvi Békéltető Bizottság iratai és iktatókönyve 1945–1948
 - anyakönyvek államosításával kapcsolatos iratok 1950
 - liturgikus rendelkezések 1962–1972
 - templombetöréssel kapcsolatos iratok 1963
 - prédikációk 19. század

- személyi kimutatások 1948–1951
 - hirdetőfüzet 1983–1984
2. doboz:
- vegyes nyomtatványok 1761–1909
 - üres formanyomtatványok 19–20. század
 - fényképek a harangszentelésről (3 db) 20. század második fele
 - plébánosi portré (fotó) 19. század vége–20. század eleje
3. doboz: hitbuzgalmi társulatok iratai
- Olvasó- és Társalgó Egylet alapszabályzata 1863
 - Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartása 1888–1895
 - Rózsafüzér Társulat törzskönyve 1933–1953
 - Oltáregylet férfitagjainak nyilvántartása 1909
 - Oltáregylet tagsági könyve 1924
 - Oltáregylet jegyzőkönyve és törzskönyve 1929–1945
 - Népszövetség tagnyilvántartása 1910–1933
 - Népszövetség jegyzőkönyve 1928–1937
 - Népszövetség iratai 1928–1937
4. doboz:
- gyászjelentések 1924–1951
 - halotti igazolások 1945–1954, 1957, 1960, 1962–1963, 2001
 - születési igazolások 1945–1950, 1962–1963
5. doboz:
- hitoktatási napló 1950–1952
 - hitoktatási napló 1956–1957
 - hitoktatási napló 1972–1976
 - hitoktatási napló 1977–1988

557/h. Kabdebó János (1806–18??) személyi hagyatéka

1861

1 doboz = 0,01 ifm

Kabdebó János örmény szertartású plébános volt. 1806. szeptember 19-én született. 1831-ben szentelték pappá. 1844-ben Erzsébetvároson volt káplán, 1869-től pápai kamarásnak nevezték ki.³⁰⁹

1. doboz: levélfogalmazványok 1861. január–július

558.

CSÍKPÁLFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1942–1949

³⁰⁹ Ferenczi Sándor: *i. m.* 285.

0,03 ifm

A település első említését a Székely Oklevéltárban közölt 1567-es adóösszeírásban találjuk meg, amelyben neve *Pall ffalva* alakban fordul elő 12 adófizető portával.³¹⁰ Ebben az időszakban a település a gyergyószárhegyi Lázár grófok és a csicsói Petki család birtoka volt.

A hagyomány úgy tarja, hogy a falu a 16. században, a tatárjárás után elpusztult Tordafalva lakosaival népesült be, a csíkelnei Keresztelő Szent János-templom körüli földek tulajdonosai ezért ma is többségükben pálfalviak.

1638-ban Delne filiájaként említik egy jelentésben.³¹¹ Damokos Kázmér 1657-ben kelt jelentéséből megtudjuk, hogy a továbbra is Delne alá tartozó Pálfalva lakossága ekkor 200 személyből állt.³¹²

Csíkpálfalva újkori kápolnájáról 1744-ből rendelkezünk írásos adatokkal, ugyanis ebben az évben a püspöki vizitációs jegyzőkönyvben megjegyzik, hogy a Szent Pál apostol megtérése tiszteletére szentelt kápolnát Szépvízi Csutak András saját költségén építtette. Szentmiséket a patrocínium ünnepnapján, valamint a plébános tetszése szerint ünnepnapokon tartottak benne. A kápolna új kehellyel volt ekkor felszerelve, de ereklyéje nem volt.³¹³ Az 1765. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv részletesebb leírást nyújt a kápolnáról: a kápolna fából készült tornyában két kisebb harang állt, továbbá kehellyel, paténával, miseruhákkal és lezárt ereklyével volt felszerelve. Búcsújára a szomszéd falvak lakosai is elzarándokoltak.³¹⁴

Csíkpálfalva második kápolnája, amely 1843-ban a régi fakápolna helyére épült az egyházközség költségén, megtartotta a Szent Pál apostol megtérése titulust.³¹⁵

Jelenlegi templomát 1943–1949 között építették. A település ma Csíkelnei társ egyházközsége. Története egybefonódik a csíkelnei egyházközség történetével, levéltári forrásainak nagy része Csíkelnei plébánia hivatali iratanyagában lelhető fel. A csíkpálfalvi plébánia építési iratai a csíkszentléleki egyházközség levéltárából kerültek elő.

1. doboz:

- csíkpálfalvi templom építési tervrajzai (4 db) 1942
- csíkpálfalvi templom építésével kapcsolatos iratok 1942–1949

559.

CSÍKRÁKOSI PLÉBÁNIA IRATAI

1669–1994

3,02 ifm

³¹⁰ *Székely Oklevéltár*. II. 221.

³¹¹ *Relationes missionariorum*. 252.

³¹² Uo. 299.

³¹³ GYFL ÉL: I. 4. Visitationes Canonica. 6. doboz. 13. kötet. 109.

³¹⁴ Uo. 133.

³¹⁵ *Sematizmus*. 1882. 67. Vámszer Géza: *i. m.* 106.

A település nevének első említése írásban 1332-ben történik a pápai adójegyzékben. Itt a falu *Rakus* névalakban fordul elő és papját Simonnak hívják.³¹⁶ A következő év tizedkimutatásában ugyanazzal a plébánossal említik.³¹⁷

A Kisboldogasszony plébániához négy falu lakossága tartozott: Göröcsfalva, Madéfalva, Rákos és Vacsárcsi.

A térség egyik legrégebbi műemléképítménye a Kisboldogasszony tiszteletére szentelt templom a 13. században épült a mai Göröcsfalva területén, amelyet 1574-ben Zabya Péter újraépíttetett.³¹⁸ Ezt a templomot 1756–1758 között kereszthajóval nagyobbították meg. A templomot kő cinteremfal veszi körül. A templomhajó kazettás mennyezetéből csak néhány darab őrződött meg a karzatfeljáró tetőszerkezeténél.³¹⁹ A torony falképei a 17. században készültek.³²⁰ Előkerülésük az 1972-es évi templomfelújítás idejéhez köthető.³²¹

A hagyomány szerint a csíkrákosi templom egykori berendezéséhez tartozott egy csodatevő Szűz Mária-szobor, amelyet 1602-ben Székely Mózes katonái elégettek a templom egyéb tárgyaival együtt.³²²

A csíkrákosi egyházközség 1668-ban is megjelenik Damokos Kázmér Rómába küldött jelentésében *Kis Asony* elnevezés alatt, három filiával, összesen 800 hívővel.³²³

A rákosi egyházközség részét képezi Vacsárcsi, ahol az Urunk Színeváltozása titulusú kápolna 1721-ben épült Jánosi Mátyás költségén. Ennek helyére 1982–1984 között épült új kápolna.³²⁴

A Csíkrákoshoz közeli Bogát-hegyen Szent Fülöp és Jakab tiszteletére szentelt kápolna áll, amelyet 1725-ben építettek.³²⁵

A csíkrákosi keresztutat Riesensteini Rómer Kristóf, I. székely határőrezredbeli kapitány építtette 1766-ban a püspök engedélyével, a török fogságból való szabadulása és katolikus vallásra térése emlékére.³²⁶

1911-ben történt önállósodásáig Madéfalva Csíkrákos filiája volt.

A levéltári gyűjtemény egyik értékét képviseli az 1669-ben megkezdett historia domus, amely ma már restaurált állapotban kutatható.

A plébániai hivatalos levelezések mellé darabszintű jegyzék készült négy kötetben, amely megkönnyíti az iratokban való eligazodást.

Csíkrákos katolikus lakosainak anyakönyvezése 1696-ban kezdődött. Az 1950-es évekbeli államosításkor az 1696-tól 1950-ig terjedő, összesen 14 anyakönyvi kötetét vitték el. Ezeket a kötetek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál őrzik Csíkszeredában.

³¹⁶ *Pápai tized-szedők számadásai*. 112.

³¹⁷ Uo. 116.

³¹⁸ *Sematizmus*. 1882. 69–70.

³¹⁹ Császár Vilmos: *Csíkrákos krónikája*. Csíkszereda, 2003. 38; Botár István: *i. m.* 535–536.

³²⁰ Uo. 541.

³²¹ Horváth Zoltán György–Gondos Béla: *i. m.* 62.

³²² Léstyán Ferenc: *Megszentelt kövek...* 189.

³²³ *Relationes missionariorum*. 378.

³²⁴ *Sematizmus*. 1882. 70; Endes Miklós: *i. m.* 339; *Sematizmus*. 2010. 341.

³²⁵ *Sematizmus*. 1882. 70.

³²⁶ Endes Miklós: *i. m.* 339–340.

559/b. Plébániai és főesperességi iratok

1724–1994

14 doboz = 1,76 ifm

1. doboz:
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei 1724–1949
 - plébániai és főesperességi iratok 1801–1852
2. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1853–1855
3. doboz:
 - plébániai és főesperességi iratok 1856–1858
 - német nyelvű, főesperességi hivatalos iratok 1857–1889
 - a szabadságharc idején szolgálatban lévő kántorok és tanítók bizonyítványai (1840), 1856, 1858
4. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1859–1863
5. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1864–1884
6. doboz: plébániai és főesperességi iratok 1885–1892
7. doboz:
 - plébániai és főesperességi iratok 1893–1900
 - külön gyűjtött, iktatott iratok 1896–1941 (lásd levéltári jegyzék)
8. doboz:
 - plébániai és főesperességi iratok 1901
 - plébániai iratok 1905–1909
9. doboz: plébániai iratok 1908–1919
10. doboz: plébániai iratok 1920–1932
11. doboz: plébániai iratok 1933–1939
12. doboz: plébániai iratok 1940–1960
13. doboz: plébániai iratok 1961–1974

Segédletek

1724–1994

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1942 (805. iktatószámtól) – 1964
 - b. kötet: plébániai iratok jegyzéke 1801–1897 (2772. számig)
 - c. kötet: plébániai iratok jegyzéke 1897 (2773. számtól) –1940
 - d. kötet: házassági iratok jegyzéke 1884–1994; tematikusan kezelt iratok jegyzéke 1724–1944
 - e. kötet: plébániai iratok jegyzéke 1940 (5591. számtól) –1967

559/c. Házassági iratok

1850–1985

5 doboz = 0,61 ifm

1. doboz: 1850–1875, 1884–1895, 1899–1948, 1896–1905
2. doboz: 1907–1925
3. doboz: 1926–1949
4. doboz: 1950–1975
5. doboz: 1976–1985

559/d. Gazdasági iratok

1840–1989

4 doboz = 0,25 ifm

1. doboz:
 - a. leltárak, számadások, vagyonskimutatások, birtokügyi iratok 1840–1946 (lásd jegyzék)
 - b. kataszteri birtokívek 1906, 1934–1935
 - c. pénztárnapló (Vacsárcsi, Úrszine-kápolna) 1907–1916
 - d. pénztárnapló 1917–1944
 - e. egyházi alapok rovatos kimutatása 1932–1944 (Bogát-kápolna, templomalap, szentmisealap)
 - f. különböző alapok betétnyilvántartása 1935–1946
2. doboz:
 - harangok és orgonasípok átvételi ügye 1916–1918, 1930
 - kölcsönkötelezvények (templomalap) 1928–1942
 - leltárak 1857,³²⁷ 1945, 1959
 - építkezésre és harangra tett adományok kimutatása 1956
 - fizetési jegyzékek 1958–1989

559/e. Tematikusan rendezett kötetek

1669–1906

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: historia domus 1669–1854
 - b. kötet: visitatio canonica 1823
 - c. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1869. július 7.–1906. június 4.
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1885–1906 (töredék)
2. doboz.
 - a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1781–1823 (fertőtlenítendő!)
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1850–1857 (restaurálandó)

559/f. Tematikusan rendezett iratok

1911–1975

2 doboz = 0,14 ifm

³²⁷ A csíkmadarasi plébánia levéltárából került elő.

1. doboz:

- születési igazolások 1950
- halotti igazolások 1951–1975
- bérmacédulák 1970

2. doboz:

- félhivatalos levelezések, imacsokrok nyilvántartása 1911–1956
- fényképek honvédek fogadásáról 1940. szeptember 11.

561.
CSÍKSOMLYÓI PLÉBÁNIA IRATAI
/1653/1674–2003
9,13 ifm

A Kárpát-medence történelmi zarándokhelyei között és az erdélyi egyházmegye történetében különös jelentőséggel bír Csíksomlyó, újabban már nem csak nemzeti, de nemzetközi zarándokhelyként is. Ebből eredően a kegyhely történetével gazdag szakirodalom foglalkozik.

Csíksomlyó nevének első említése az 1333. évi oly sokat idézett pápai tizedjegyzékhez köthető, amelyben *Sumlov* névalakban tűnik fel Pál nevű papjával, aki ekkor 10 banálist fizetett.³²⁸ Egy évvel ez után, 1334-ben, *Sumlov* Miklós nevű papja 2 banálist fizetett be római adóösszegként.³²⁹

Az 1638. évi, Rómába küldött jelentésben Somlyót négy filiális faluval tüntetik fel: Taploca, Várdotfalva, Csomortán és Szereda településekkel.³³⁰

Damokos Kázmér hasonló kimutatásából, amelyet 1657-ben küldött a Hitterjesztési Kongregációhoz, megtudjuk, hogy a mintegy 400 lelkes Somlyón tevékenykedik lelképásztor és hozzátartozik három filia is (Csomortán 200, Taploca 500 és Szereda szintén 500 hívővel).³³¹

1670-ben a Szent Péter és Pál plébánia 1132 hívőből tevődött össze.³³²

A középkorban és a kora újkorban, ahogy a korhű források is nevezik Szent Péter (és Pál) egyházmegyéje (értsd: plébániája) Várdotfalva, Csobotfalva, Taploca, Szereda és Csomortán katolikusait fogta össze. Szereda 1751-ben, Taploca 1908-ban önállósult, addig a somlyói plébánia leányegyházközségeit voltak.

A csíksomlyói egyházközség területén ma három templom és három kápolna található: Várdotfalva–Csobotfalva határában a történetileg Árpád-korig visszanyúló Szent Péter és Pál plébániatemplom, Várdotfalva területén a Sarlós Boldogasszony titulusú ferences kegytemplom, Csomortánban a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére épített templom, valamint a Kissomlyó-hegyen álló Salvator-kápolna, a páduai Szent

³²⁸ *Pápai tized-szedők számadásai.* 116.

³²⁹ Uo. 132.

³³⁰ *Relationes missionariorum.* 252.

³³¹ Uo. 299.

³³² Uo. 387.

Antal-kápolna és a kegytemplom szomszédságában található Nepomuki Szent János-kápolna.

A 2002–2005 között végzett régészeti feltárások alapján ismeretes, hogy a Szent Péter és Pál templom egy kisebb, 11–12. századi egyházi építmény alapjaira épült és több építési szakasza különíthető el.³³³ A templomban végzett ásatásokat követően, 2011–2017 között a régészeknek sikerült azonosítani az egyházközség hajdani lakóházainak egy részét is a mai Fodor-kert területén.³³⁴ A templom jelenlegi formáját 1800–1805 között nyerte, amikor a középkori templomot teljesen újjáépítették, a torony kivételével.³³⁵ A templom építéséről és a vele kapcsolatos későbbi anyagi kiadásokról az 1800–1843 közötti időszakban részletes jegyzőkönyv készült.³³⁶ A harangtorony 1677–1683 között épült, 1823-ban egy szinttel magasították.³³⁷ 2011-től a templomban, könnyező házigomba okozta károk megszüntetése érdekében több részletre kiterjedő felújítási munkálatok kezdődtek, amelyek még napjainkban is tartanak.

Csíksomlyó közigazgatásilag ma Csíkszeredához tartozik.

A gyulafehérvári főegyházmegye területére I. Ferenc pápa személyében először látogatott Szent Péter utódja, aki 2019. június 1-jén a csíksomlyói pünkösdi zárándoklat helyszínén tartotta meg szentmiséjét.

A Szent Péter és Pál plébánia viszonylag terjedelmes levéltárát az 1990-es években rendezték időrendi dossziékba, az irategyüttes konzerválási állapota megfelelőnek volt minősíthető. A hivatalos iktatott iratok több helyi plébános főesperesi megbízatása révén főesperesi iratokat is magukba foglalnak az 1902–1934 és az 1944–1949 közötti időszakból.

A csíksomlyói plébánia legkorábbi historia domusát 1674-től kezdte el írni az akkori plébános, Lakatos István, a *Siculia* szerzője. A fehér bőrkötésbe kötött, kisméretű, vékony kéziratot évtizedekig a Mária-szobor talapzata alatt rejtegették a rendszerváltásig. A háztörténet-könyvecske néhány 17. század végi templomépítéstörténeti feljegyzés mellett, főként liturgikus tárgyak és egyházi ingatlanok leltárait, valamint a környékbeli vizitációk alkalmával megvitatott perek végzéseit tartalmazza különböző évekből.³³⁸

A plébánia 1712–1950 közötti 21 anyakönyvi kötetét államosították, melyek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál találhatók. Mivel Csíkszereda 1751-ben, Csíktaploca pedig csak 1908-ban szerveződött önálló plébániává, e két település katolikusainak korábbi anyakönyvi adatait a somlyói matrikulákban találjuk. Említést érdemel az is, hogy ezekbe a kötetekbe szórványosan Zsögödben lakó katolikusokat is bejegyezték.³³⁹ Itt jegyezzük meg azt is, hogy a 19. századi

³³³ Botár István: *i. m.* 385.

³³⁴ Botár István: *i. m.* 394–411.

³³⁵ Endes Miklós: *i. m.* 1994. 341.

³³⁶ GYFL CSGYL: 561. Csíksomlyói Plébánia Iratai. 561/e. 6. doboz. Templomépítési jegyzőkönyv 1800–1843.

³³⁷ Botár István: *i. m.* 377, 383.

³³⁸ GYFL CSGYL: Csíksomlyói Plébánia Iratai. 561/f. Tematikusan Rendezett Kötetek. 2. doboz. Historia domus 1674–1735.

³³⁹ Bicsok Zoltán: *i. m.* 137–138.

sematizmusok tévesen rögzítették a somlyói anyakönyvek kezdő évét 1714-re, hiszen a bejegyzések 1712-től kezdődnek.³⁴⁰

561/a. Anyakönyvek

1799–1948

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelések kimutatása (csak fiúk) (Csobotfalva, Várdotfalva, Taploca, Csomortán) 1799–1813
- b. kötet: bérmlási anyakönyv 1919–1920, 1926, 1928, 1933, 1940
- c. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1945–1948 (töredék)

561/b. Plébániai és főesperességi iratok

1762–2002

57 doboz = 6,91 ifm

1. doboz: plébániai iratok 1762, 1765, 1782, 1784–1785, 1787–1788, 1794, 1797–1799, d. n. (18. század), 1800–1804, 1806–1835
2. doboz: plébániai iratok – csobotfalvi területek (Kánásor, Gyertyános) peres iratai 1795–1824 (fertőtlenítendő!)
3. doboz: plébániai iratok 1836–1860
4. doboz: plébániai iratok 1861–1872
5. doboz: plébániai iratok 1873–1883
6. doboz: plébániai iratok 1884–1893
7. doboz: plébániai iratok 1894–1901
8. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1902–1904
9. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1905–1906
10. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1907
11. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1908
12. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1909
13. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1910
14. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1911
15. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1912
16. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1913
17. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1914
18. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1915
19. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1916–1917
20. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1918–1919
21. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1920–1921
22. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1922
23. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1923
24. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1924

³⁴⁰ *Sematizmus*. 1867. 25; *Sematizmus*. 1882. 71.

25. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1925
26. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1926
27. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1927
28. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1928
29. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1929
30. doboz: plébániai és főesperességi iratok különgyűjtve 1930
31. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1931
32. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1932–1933
33. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1934
34. doboz: plébániai iratok 1935–1936
35. doboz: plébániai iratok 1937–1939
36. doboz: plébániai iratok 1940–1941
37. doboz: plébániai iratok 1942–1943
38. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1944–1946
39. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1944–1947
40. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1947–1948
41. doboz: plébániai és főesperességi iratok egybegyűjtve 1949
42. doboz: plébániai iratok 1950–1960
43. doboz: plébániai iratok 1961–1971
44. doboz: plébániai iratok 1972–1977
45. doboz: plébániai iratok 1978–1979, 1981–1982
46. doboz: plébániai iratok 1983–1990
47. doboz: plébániai iratok 1991–1992
48. doboz: plébániai iratok 1993–1994
49. doboz: plébániai iratok 1995
50. doboz: plébániai iratok 1996
51. doboz: plébániai iratok 1997
52. doboz: plébániai iratok 1998
53. doboz: plébániai iratok 1999
54. doboz: plébániai iratok 2000
55. doboz: plébániai iratok 2001
56. doboz: plébániai iratok 2002

Segédletek

1902–1994

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
 - c. kötet: 1902–1911 (191. iktatószámig)
 - a. kötet: 1911 (192. iktatószámtól)–1934
 - b. kötet: 1935–1943 (127. iktatószámig)
 - c. kötet: 1943 (128. iktatószámtól)–1994 (3. iktatószámig)

561/c. Házassági iratok

1969–1986

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1969, 1974, 1976–1978, 1980–1984, 1986

561/d. Iskolai iratok

1898–1948

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- csobotfalvi római katolikus iskola előmeneteli és mulasztási naplói 1898/1899, 1907/1908, 1912/1913, 1913/1914, 1914/1915, 1915/1916, 1917/1918
- csobotfalvi római katolikus iskola felvételi naplója 1913/1914
- iskolai statisztikai kimutatók (Csobotfalva, Csomortán, Csíksomlyó) 1911–1914
- javadalmi jegyzőkönyv 1913
- iskolaköteles gyermekek kimutatója 1923–1925
- csíkszeredai Római Katolikus Tanítóképző tanári testületének gyűlési jegyzőkönyvei 1929. szeptember 15.–1948. augusztus 18. (hiányzik 1932–1945)
- kántorképzővel kapcsolatos iratok 1936–1947 (töredék)
- csíkszeredai Római Katolikus Majláth Tanítóképző Intézet kántorképesítő vizsgái 1942

561/e. Gazdasági iratok

/1684/1739–2002

9 doboz = 1,16 ifm

1. doboz:

- a. kötet: adósok kimutatója 1739–1792 (Csobotfalva, Várdotfalva, Taploca, Csomortán); lélekösszeírás 1772; gazdasági kimutatók, számadások 18. század (restaurált)
- b. kötet: Salvator-kápolna adósainak kimutatója 1789–1816
- c. kötet: Salvator-kápolna pénztárnaplója 1899–1950
- d. kötet: Salvator-kápolna adósainak kimutatója 1901–1947

2. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1791–1831
- b. kötet: számadáskönyv 1830–1858
- c. kötet: számadáskönyv 1866–1924
- d. kötet: számadáskönyv 1904–1909
- e. kötet: számadáskönyv 1911–1934

3. doboz:

- a. kötet: rovatos kimutató szentmisealapokról 1908–1948
- b. kötet: számadáskönyv 1933–1949

- c. kötet: pénztárnapló 1879–1890
 - d. kötet: pénztárnapló (telepítvényesek váltságdíja) 1899–1929
 - e. kötet: pénztárnapló (szentmise-alapítványok) 1902–1950
 - f. kötet: pénztárnapló (templomalap) 1908–1950
 - g. kötet: pénztárnapló (erdősítési alap) 1909–1950
4. doboz:
- számadások, pénztárnaplók 1892–1898
 - pénztárnapló 1911–1924
 - pénztárnapló 1912–1929
 - pénztárnapló 1930–1950
 - pénztárnapló 1950–1990
 - rovatos kimutatás adósokról 1901–1944 (templomalap)
 - rovatos kimutatás adósokról 1901–1922 (forgalmi pénztár)
5. doboz:
- költségvetés és számadás alóli püspöki felmentvények 1850–1897
 - szentmise-alapítványok kimutatása (1861) 1684–1861
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1882–1936
 - pénzügyi, gazdasági iratok (haszonbérlők) 1892–1898
 - hősök síremlékére fordított összegek 1920–1930
 - költségvetések 1908–1989
 - vagyonkimutatások 1912–1945
 - kataszteri birtokívek 1893, 1898, 19. század vége–20. század eleje
 - gazdasági mérleg 1918–1935
 - Bálványos havasa iratai 1847–1891
6. doboz: építkezésekkel kapcsolatos gazdasági iratok
- templomépítési jegyzőkönyv 1800–1843
 - taplocai templom építési költségvetése 1841
 - Kolonics István orgonatervrajza (ajánlók kézjegyével és pecsétjével ellátva) 1889
 - csíksomlyói főesperesi lak építési tervrajzai 1913 (3 db)³⁴¹
 - csíksomlyói árvaház kápolnájának oltárterve 1922 (tervezte: Bálint Lajos)
 - elektromos áram bevezetésének tervrajza (templom és plébánia) 1958
 - a csíksomlyói Szent Péter és Pál-templom felújítási tervrajzai és költségvetése 1971–1972
 - harangozói lakás javítása 1974
 - a templomi elektromos áramhálózat javításának terve és költségvetése 1977
 - Salvator- és Passió-kápolnák felújítási költségvetése 1983–1984
 - csomortáni temető és ravatalozó építése 1988

³⁴¹ A székelyudvarhelyi főesperesi iratokból került elő.

- a csíksomlyói Szent Péter és Pál templom felújítása 1988
7. doboz: leltárak
- Ferenczi Péter plébános ingóságainak leltára és kótyavetyéje 1805
 - Tamási Gergely csíksomlyói plébános halálakor készült leltár és kótyavetye 1810
 - csíkszeredai plébánia leltárai 1830 (3 db), 1832 (2 db)
 - Kontz Ignác csíkszeredai plébános halálakor készült leltár 1832
 - plébánialeltárak 1907, 1936, 1949, 1952, 1960, 1966, 1969, 1976, 1980, 1983, 1985, 1987
 - könyvleltárak 1967, 1969, 1971, 1977, 1979, 1980-as évek
8. doboz: számadások, számlák, pénztárnaplók 1852–1930
9. doboz:
- lakáskönyvek 1956–1988 (Fagului/Bükkfa u. 45., 47., 51.; Kissomlyói út 79.)
 - motorkerékpár iratai 1968
 - egyházadójegyzékek 1985–1989
 - fizetési jegyzékek 1986–1990
 - gazdasági iratok, számlák 1987–1990
 - telefonszámlák 2001–2002

561/f. Tematikusan rendezett kötetek

1674–1992

3 doboz = 0,39 ífm

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1822
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1822–1843
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1843–1856
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1856–1863 /1873/
 - e. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1863–1936
 - f. kötet: püspöki rendeletek kimutatása 1859–1864
2. doboz:
- a. kötet: historia domus 1674–1735
 - b. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1817. december 5.–1873. április 28. (Csíksomlyó)
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv (Szentpéter, Somlyó) 1887. március 5.–1896. november 21.
 - d. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv (Szentpéter, Somlyó) 1897. január 23.–1903. január 1.
 - e. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv (Csomortán, Várdotfalva, Csobotfalva) 1906. október 16.–1942. február 15.
3. doboz.

- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv (Csíkszentpéter) 1913. november 14.–1929. április 2.
- b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv (Csíkszentpéter, Csíksomlyó) 1929. május 26.–1943. április 29.
- c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv (Csíkszentpéter) 1931. október 31.–1949. március 27.
- d. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (Csomortán, Somlyó) 1942. március 13.–1976. december 30., 1991. október 1.–1992. január
- e. kötet: családkönyv (Csomortán, Csobotfalva, Csíksomlyó) 1950-es–1960-as évek

561/g. Tematikusan rendezett iratok

/1648/1796–2003

3 doboz = 0,38 ifm

1. doboz:

- varsói Mária Kongregációs szentkép (aprónyomtatvány), 1648
- somlyói papok névjegyzéke (1845) 1653–1907
- Puskás Tamás pap családfája (1822) 1711–1754
- taplocai lakosok összeírása (családkönyv születési dátumokkal) 19. század közepe
- időjelzési ösztönök, időszámítás-tani jegyzetek 19. század közepe
- énektár (kézirat) 1859
- népességstatisztikák 1880–1881
- Élő Rózsafüzér Társulat hivatalos iktatott iratai 1930–1940³⁴²
- halotti igazolások 1930–1931, 1934, 1971–1974, 1978–1979
- születési igazolások 1934
- bérmacédulák 1970
- foglalkozások és keresztnévek latinul 1970-es évek
- családkönyv 1970-es évek
- keresztelesek nyilvántartása 1979–1981
- papi csoportkép 1980-as évek
- Lazarus Alapítvány iratai 1997–2003

2. doboz: prédikációk 19. század

3. doboz: somlyói Katolikus Nőegylet gazdasági iratai 1907–1936

562.

CSÍKSZENTDOMOKOSI PLÉBÁNIA IRATAI

1722–2007

5,83 ifm

³⁴² Bálint Lajos főesperes, csíksomlyói plébános a Rózsafüzér Társulat elnöke volt.

Mivel a 14. század 30-as éveiben készült pápai tizedjegyzékben nem találjuk a helyi Szent Domokos titulusú templomot, átfogóbb régészeti feltárássra pedig még nem került sor a templomban, a csíkszentdomokosi templom középkori építési korszakai tisztázatlanok. A 2006-ban végzett részleges feltárások alapján a gótikus korig vezethető vissza az egyházmegyében ma egyedülálló titulusú templom építése.³⁴³

A település első írásos említése az 1567-es, ún. 25 dénáros adókimutatásban történik, ahol *Zent domokos* formában szerepel és 34 adófizető portával jegyzik fel.³⁴⁴

1638-ban egy Rómába küldött jelentésben megtaláljuk Csíkszentdomokost is.³⁴⁵ 1657-ben egy másik, hasonló összeírásba is feljegyzik az ekkor 400 lelkes egyházközséget, amelynek saját papja volt.³⁴⁶

A csíkszentdomokosi templom oltárát Damokos Kázmér erdélyi vikárius szentelte fel 1672-ben.³⁴⁷

1696–1707 között Lászlófi András volt a falu papja.³⁴⁸

A plébánia első anyakönyvéből ismeretes, hogy Csíkszentdomokosnak 1707–1725 között nem volt saját plébánosa, ezért a csíkszenttamási plébánia papja (Benkő Mátyás) látta el a lelkipásztori teendőket. Ez az állapot Csergő János domokosi plébánosi kinevezésével szűnt meg.³⁴⁹

A középkori templomot, amelynek tornya eredetileg az északi oldalán helyezkedett el, 1795–1802 között építették újjá a régi templom köveinek felhasználásával.³⁵⁰ Az újjáépült templomot 1817-ben szentelték fel.³⁵¹

1992-ben Csíkszentdomokoson a Segítő Nővérek Kongregációjához tartozó nővérek telepednek le. Árpád-házi Szent Margitról nevezett házukat 1995-ben szentelik fel lelkigyakorlatos háznak.³⁵²

A falu szülöttje Isten szolgája Márton Áron (1896–1980), aki 1938–1980 között gyulafehérvári püspök volt. A kommunista diktatúra éveiben előbb börtönbe zárták (1949–1955), majd korlátozták mozgásszabadságát és kényszerlakhelyhez kötötték (1957–1967). Emlékét imádságos tisztelet övezi, boldoggá avatása folyamatban van.

A csíkszentdomokosi plébániai levéltár gondos rendezettségben került be a Csíkszeredai Gyűjtőlevéltárba, az iktatott iratok feldolgozását a gyulafehérvári egyházmegye első érseke, Bálint Lajos (1929–2010) végezte még itteni kápláni szolgálata alatt (1968–1978) az 1970-es években.

A falu anyakönyveinek vezetése meglehetősen korai időszakban kezdődik, 1695-ben. Ezzel egyszersmind a felcsíki főesperesi kerület egyházközségeinek

³⁴³ Botár István: *i. m.* 425.

³⁴⁴ *Székegy Oklevéltár*. II. 221.

³⁴⁵ *Relationes missionariorum*. 251.

³⁴⁶ Uo. 298.

³⁴⁷ *Sematizmus*. 1882. 72.

³⁴⁸ RÁL HMM: 47. fondszám. Egyházi Anyakönyvek Gyűjteménye. 581. lelt. sz. Csíkszentdomokosi Plébánia Anyakönyve. 1695–1749.

³⁴⁹ Uo. 25.

³⁵⁰ Balázs Lajos: *Csíkszentdomokos. Monográfia*. Csíkszereda, 1999. 215; Botár István: *i. m.* 418–419.

³⁵¹ *Sematizmus*. 1882. 72.

³⁵² Balázs Lajos: *i. m.* 220–221.

legrégebbi anyakönyvi feljegyzéseit is képezi. A település két évszázadára vonatkozó, 1695–1895 között készült 11 kötet anyakönyvét államosították, ezeket ma a Román Állami Levéltár csíkszeredai fiókjában őrzik.

562/a. Anyakönyvek

1830–1977

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: névmutató keresztelési anyakönyvhöz 1873–1901; idegenben béráltak anyakönyve 1950–1968; idegenben házasultak anyakönyve 1950–1977
 - b. kötet: névmutató halotti anyakönyvhöz 19. század második fele
 - c. kötet: keresztelési anyakönyv 1891 (töredék, szakadozott fél lap)
 - d. kötet: bérálási anyakönyv 1902, 1908, 1920, 1926
 - e. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1911–1968 (töredék)
 - f. kötet: megtértek anyakönyve 1955–1963 (töredék)
 - g. kötet: anyakönyvi kivonatok kimutatása 1945–1948
 - h. kötet: anyakönyvi kivonatok kimutatása 1948–1950.
 - i. kötet: anyakönyvi kivonatok kimutatása 1963–1965
2. doboz:
 - a. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1859. február 21.–1883. január 19.; házassági anyakönyv 1830–1857
 - b. kötet: házassági hirdetések nyilvántartása 1895–1909; születési statisztikák hirdetése 1896–1909
 - c. kötet: házassági anyakönyv 1925–1940 (töredék)

562/b. Plébániai iratok

1746–2001

23 doboz = 2,92 ifm

1. doboz: 1748, 1769, 1779, 1781–1782, 1784–1785, 1787, 1790, 1792, 1794, 1798, 1801–1804, 1806–1807, 1809–1810, 1812–1815, 1817, 1819, 1822–1826, 1830–1834, 1836, 1839, 1841, 1843, 1845, 1847–1860
2. doboz: 1861–1890
3. doboz: 1891–1894, 1896
4. doboz: 1897–1901
5. doboz: 1902–1905
6. doboz: 1906–1909
7. doboz: 1910–1912
8. doboz: 1913–1917
9. doboz: 1918–1922
10. doboz: 1923–1926
11. doboz: 1927–1931
12. doboz: 1932–1936

13. doboz: 1937–1942
14. doboz: 1943–1946
15. doboz: 1947–1949
16. doboz: 1950–1954
17. doboz: 1955–1959
18. doboz: 1960–1965
19. doboz: 1966–1971
20. doboz: 1972–1978
21. doboz: 1979–1992
22. doboz: 1993–2001

Segédletek
1746–1977
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1746–1868 (restaurálandó)
 - b. kötet: iktatókönyv 1872–1874 (töredék)
 - c. kötet: iktatókönyv 1886–1912
 - d. kötet: iktatókönyv 1913–1924 (273. iktatószámig)
 - e. kötet: iktatókönyv 1924 (457. iktatószámtól)–1937
 - f. kötet: iktatókönyv 1938–1943 (405. iktatószámig)
2. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1943 (1249. iktatószámtól)–1949 (44. iktatószámig)
 - b. kötet: iktatókönyv 1949 (45. iktatószámtól)–1977 (93. iktatószámig)
 - c. kötet: levéltári leltár 1909 (62. iktatószámtól)–1954 (11. iktatószámig)
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1861–1865; iktatókönyv 1882–1917 (17. iktatószámig); püspöki rendeletek protokolluma 1883–1917

562/c. Házassági iratok
1871–1991
4 doboz = 0,49 ifm

1. doboz: 1871–1890, 1965–1969
2. doboz: 1970–1977
3. doboz: 1978–1983
4. doboz:
 - házassági szabadegyezkedések 1984–1989
 - köteléki perek iratai 1973–1991
 - házassági hirdetések nyilvántartásai 1909–1921, 1940–1951, 1951–1959

562/d. Iskolai iratok
1859–1920
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- előmeneteli és mulasztási naplók 1900/1901, 1901/1902, 1903/1904, 1904/1905, 1906/1907, 1919/1920, 1920/1921
- tankötelesek statisztikája 1940–1941
- iskolai költségvetés 1945/1946

562/e. Gazdasági iratok

1851–2002

6 doboz = 0,75 ifm

1. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1851–1872 (restaurálandó)
- b. kötet: számadáskönyv 1860–1869; adósok kimutatása 1861–1884 (restaurálandó)
- c. kötet: pénztárnapló 1872–1888; számadáskönyv 1889–1891
- d. kötet: stólakönyv 1914–1937

2. doboz:

- a. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1894–1905
- b. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1906–1949
- c. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1951–1961
- d. kötet: adósok nyilvántartása (közkövetés) 1922–1936
- e. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1912–1946
- f. kötet: pénztárnapló (templomalap) 1913–1950
- g. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1917–1939

3. doboz:

- a. kötet: pénztárnapló 1939–1963
- b. kötet: pénztárnapló 1968–1983
- c. kötet: pénztárnapló (építkezési alap) 1913–1946
- d. kötet: postakönyv 1940–1947
- e. kötet: postakönyv 1940, 1945, 1947–1952
- f. kötet: postakönyv 1955–1974
- g. kötet: Oltáregylet pénztárnaplója 1945–1947
- h. kötet: kepekönyv 1914–1922
- i. kötet: kepekönyv 1934–1936
- j. kötet: kepekönyv 1945–1948
- k. kötet: kepekönyv 1949–1953

4. doboz: fizetési jegyzékek 1968–2002

5. doboz:

- kölcsönkötelezvények 1877–1914
- számlák (Oberbauer cég) 1909, 1915
- pénzügyi iratok 1954–1989
- egyházi épületek javítási költségei 1948
- perselypénzek nyugtái 1953
- harangra adományok 1956

- zárszámadás 1980
 - pénztárnaplók 1960–1988
6. doboz:
- raktári jegyzőkönyv 1970–1973, 1986
 - számlák 1980–1982
 - költségvetések 1983–1988
 - haranggal kapcsolatos iratok 1984–1987
 - Kurkó Gizella harangozó hivatalos iratai 1988–1990
 - temető kerítésének költségvetése 1993
 - hívek összeírása és fizetéseik kimutatása 1992

562/f. Tematikusan rendezett kötetek

1722–1998

4 doboz = 0,41 ifm

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1806
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1850–1865
2. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1861
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1865–1958; egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1885. február 15.–1917. május 19.
 - c. kötet: ferences harmadrend törzskönyve 1923–1956
 - d. kötet: lélekösszeírás 1969
3. doboz:
- a. kötet: számadáskönyv 1722–1746; családösszeírás 1780–1839; megyejegyzőkönyv (peres ügyek végzései) 1751–1857 (restaurálandó)
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1917. december 4.–1926. szeptember 26.
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1945. augusztus 25.–1978. január 15.
 - d. kötet: Oltáregylet tagnyilvántartása 1909–1918; Rózsafüzér Társulat tagnyilvántartása 1957–1970
 - e. kötet: hirdetőkönyv 1925–1940
 - f. kötet: hirdetőkönyv 1960–1968
 - g. kötet: hirdetőkönyv 1985–1994
 - h. kötet: hirdetőkönyv 1994–1995
 - i. kötet: hirdetőkönyv 1996–1998
4. doboz:
- a. kötet: adósok kimutatása, leltár, szentmise-alapítványok nyilvántartása 1758–1836³⁵³

³⁵³A csíkszentmiklósi plébánia levéltárából került elő.

562/g. Tematikusan rendezett iratok

1912–2007

7 doboz = 0,87 ifm

1. doboz:

- prédikációk, elmélkedések 1960–1980-as évek
- jegyzetek 1980-as évek
- szentségimádásokkal kapcsolatos iratok 1971–1977
- papválasztásra jogosultak névsora 1886³⁵⁴

2. doboz:

- bérmlással kapcsolatos iratok, igazolások, kimutatások 1970
- bérmlási nyilvántartások 2000
- bérmacédulák 2007
- halotti igazolások 1991
- halotti igazolások (plébániai) 1998–2000
- prospektusok 1970-es évek

3. doboz:

- bérmlándókkal, elsőáldozókkal kapcsolatos kérdőívek, űrlapminták 1970–1980-as évek
- A brassói római katolikus egyházközség évkönyve 1930

4. doboz:

- hittanórák nyilvántartása 1951–1952, 1968–1999
- hittankötelesek névsora 1971
- I–VIII. osztályosok kimutatása 1959–1960

5. doboz:

- Kiss Gyula kántor iratai 1984–1988
- Darvas László kántor iratai 1988–1992
- Fejér István kántor iratai 1992–1996
- szentmisék nyilvántartása 2002–2004

6. doboz: püspöki körlevelek 1912–1938 (nyomtatott)

7. doboz:

- Püspöki Helytartóság Közlönye 1940–1943
- egyházmegyei zsinati határozatok jegyzőkönyve 1913
- státusgyűlési jegyzőkönyvek 1926–1942 (nyomtatott)

562/h. Varga Ferenc (1846–1898) személyi hagyatéka

1894–1898

1 doboz = 0,05 ifm

³⁵⁴ A csíknagyboldogasszonyi plébánia levéltári anyagából került elő.

Varga Ferenc 1846. szeptember 8-án született Kiskapuson. Gimnáziumi tanulmányait Marosvásárhelyen és Székelyudvarhelyen, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1872-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíkrákos, Csátószeg, Altorja, Székelykeresztúr és Csíkszentdomokos. 1886-tól 1898. április 5-én bekövetkezett haláláig csíkszentdomokosi plébános volt.³⁵⁵

1. doboz:

- a. kötet: Varga Ferenc csíkszentdomokosi plébános prédikációi 1894–1898; hivatalos levelek fogalmazványai 1894–1898

563.
CSÍKSZENTMIHÁLYI PLÉBÁNIA IRATAI
1781–2000
1,14 ifm

A falu első írásos előfordulása a pápai adóösszeírásokhoz köthető, amely 1332–1334 között János nevű papját is említi.³⁵⁶

A régészeti feltárások alapján állítható, hogy a csíkszentmihályi templom hajójának falai a 14. századból származnak.³⁵⁷

Csíkszentmihály falut az 1567-es évi adóösszeírásban is említik, amelyben *Zent Mihály* néven jegyzik fel 64 portával.³⁵⁸

A templom 16. századi berendezései közül megemlítjük a csíksomlyói Madonnával rokon jellegű Szent Mihály-szobrot (1510–1520) és egy székely rovásírással felírt tartalmú karzatdeszkát (1501). Ezek közül ma már egyik sem található a templomban. A szobrot a Csíki Székely Múzeumban őrzik, a rovásírással emléket őrző deszkát pedig még az 1700-as években Bécsbe szállították.³⁵⁹

A csíkszentmihályi plébániát 1638-ban is említik egy jelentésben.³⁶⁰ 1657-ben Damokos Kázmér Rómába küldött jelentése szerint ekkor 900 lakosa van, és éppen paphiánnyal küzd.³⁶¹ 1670-es jelentésében pedig 939 a katolikusok száma.³⁶²

A templom tornya 1714-ben épült.³⁶³ A templomhajó északi belső falán megőrződött freskótöredékek a 15. század első felében készültek. A templomot körülvevő lőréses védőfal a 17. században épült.³⁶⁴

A középkori templomot 1819-ben bővítették mai alakjára.³⁶⁵

³⁵⁵ Ferenczi Sándor: *i. m.* 438.

³⁵⁶ *Pápai tízed-szedőke számadásai.* 112, 116, 132.

³⁵⁷ Botár István: *i. m.* 492.

³⁵⁸ *Székely Oklevéltár.* II. 221.

³⁵⁹ Szócs Vince–Szócs András: *Lármafák öröksége Csíkszentmihály. Őrbelyen a huszonnegyedik órában.* Csíkszereda, 2008. 91–92; Szócs Vince: *Mezít láb múltunk cserépdarabjain.* Csíkszereda, 2018. 129.

³⁶⁰ *Relationes missionariorum.* 251.

³⁶¹ Uo. 298.

³⁶² Uo. 386.

³⁶³ Botár István: *i. m.* 491.

³⁶⁴ Szócs Vince–Szócs András: *i. m.* 88–90.

³⁶⁵ *Sematizmus.* 1882. 73.

A csíkajnádi leányegyházközség (társegyházközség) 1514-től rendelkezik kápolnával, amelyet Szent István király tiszteletére építettek és 1844-ben nagyobbítottak templommá.³⁶⁶

A 18. században Gyimesközéplak (Gyimesloka) is Csíkszentmihály filiája volt.³⁶⁷

Az egyházmegyei sematizmusok szerint Csíkszentmihály anyakönyvezése 1734-ben kezdődött.³⁶⁸ Egy 1932. évi leltár szerint a keresztelési anyakönyvek 1712-vel kezdődtek.³⁶⁹ Bármelyik is felelne meg a valóságnak, a plébánián sajnos nem őrződtek meg az első anyakönyvi kötetek, csupán az 1857–1938 közötti anyakönyveiről tudjuk, hogy államosították. Ez az öt kötet jelenleg a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál található.

Több évszázados fennállása ellenére, Csíkszentmihály plébániáján csekély mennyiségű, főként 20. századi levéltári anyag maradt fenn. A második világháború utolsó éveiben több értékes levéltári anyagnak nyoma veszett.

563/b. Plébániai iratok

1889–2000

4 doboz = 0,42 ifm

1. doboz:

- 1911, 1915, 1918, 1930, 1938 (töredék)
- 1943–1979

2. doboz: 1980–1995

3. doboz: 1996–2000

Segédletek

1889–1964

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1889 (88. iktatószámától)–1914 (117. iktatószámig)
- b. kötet: iktatókönyv 1945–1964

563/c. Házassági iratok

1938–1989

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1938, 1945, 1949, 1962–1989

563/d. Gazdasági iratok

³⁶⁶ Bogos Róbert: *Csíkajnád 500 éve. Múlt és jelen – emlékkönyv az ajnádi kápolna(templom) építésének 500. évfordulójára*. Csíkajnád, 2014. 126, 129.

³⁶⁷ Uo. 112.

³⁶⁸ *Sematizmus*. 1913. 97.

³⁶⁹ Bogos Róbert: *i. m.* 111.

1891–1979
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- csíkajnádi adományok kimutatása 1891–1946
- rovatos kimutatás adósokról (töredék) 1940-es évek
- kepejegyzékek (Csíkajnád és Csíkszentmihály) 1945–1948
- pénztárlapló 1949–1972
- könyvleltár 1960
- pénzügyi iratok 1962–1977
- költségvetések, zárszámadások 1964–1979
- fizetési jegyzékek 1969–1971

563/e. Tematikusan rendezett kötetek

1781–1965
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1816
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1831–1855 (restaurálandó)
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1855–1926

2. doboz:

- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1903. november 22.–1926. május 28.
- b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1946. augusztus 11.–1965. május 16.
- c. kötet: elmélkedések 20. század közepe (fertőtlenítendő)

563/f. Tematikusan rendezett iratok

1926–1994
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- vadházasságok kimutatása 1884³⁷⁰
- egyháztanács működési szabályzata 1926
- bérmajegyek 1968, 1970, 1977, 1984
- házassági igazolások 1984
- templomi hirdetések nyilvántartása 1994
- templomtörténet 20. század második fele
- *A katolikus fiú leírása* c. gépelt kézirat 20. század közepe

³⁷⁰ A csíkmadarasi plébánia levéltárából került elő.

563/g. Csutak család hagyatéka

1895–1987

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz: 1895–1977, 1987

564.

CSÍKSZENTMIKLÓSI PLÉBÁNIA IRATAI

/1627/1703–1989

5,09 ifm

A falu első írásos említését a pápai tizedjegyzékből ismerjük, amelyben 1333-ban és 1334-ben István nevű papjáról is említést tesznek.³⁷¹

Az Árpád-kori településen egy 11–12. századi temetőt tártak fel a 2016-ban végzett ásatások, amely minden bizonnyal egy máig még azonosítatlan templom körül jött létre.³⁷² A 13. században épült, második templomot a 15–16. században megnagyobbították és sekrestyét is építettek hozzá.³⁷³

Egy 1591-es forrásban Csíkszentmiklós Demeter nevű papjáról olvashatunk.³⁷⁴

Az 1638. évi Rómába küldött jelentésben Csíkszentmiklós *Sanctus Nicolaus* néven két faluval szerepel, amelyek filiaként hozzá tartoztak: *Borsoa* és *Szep viz*.³⁷⁵ Ugyanebből az évből ismerjük Becze János nevű papját is.³⁷⁶ Az 1657-es jelentésből megtudjuk, hogy akkor a mátert mintegy 500, Szépvíz filiát 700 és Borzsovát 250 hívő lakta, helyben lakó papja pedig nem volt.³⁷⁷

A középkori templomhoz 1625-ben harangtornyot építettek, amely 1694 után már romos állapotban volt, ezért 1724-ben újat építettek helyette homoródszentmártoni Bíró Sándor, csikmadarasi lakos költségén.³⁷⁸ A templomot 1777–1784 között nagyobbították meg, ekkor kapta barokk jellegét.³⁷⁹ A templomot övező, lőrésekkel ellátott kőfal a 16–17. században épült.³⁸⁰

A csíkszentmihályi plébánia két különböző korszakban épült. Az épület korábbi részét 1847-ben, míg újabb részét 1907-ben építették.³⁸¹

Borzsova mindmáig Csíkszentmiklós leányegyházközsége, ahol Szent József tiszteletére szentelt templom áll. A hajdani kápolnát 1794–1821 között szélesítették meg és 1842-ben építettek tornyot hozzá.³⁸²

³⁷¹ Pápai tized-szedők számadásai. 116, 132.

³⁷² Botár István: *i. m.* 500–504.

³⁷³ Uo. 504.

³⁷⁴ Szócs János: A csíkszentmiklói egyházközség története. In Balog László szerk.: *Lélek és kincs Csíkszentmiklóson. Fejezetek a csíkszentmiklói római katolikus egyházközség életéből*. Csíkszentmiklós, 2009. 12.

³⁷⁵ *Relationes missionariorum*. 251.

³⁷⁶ Szócs János: *i. m.* 12.

³⁷⁷ *Relationes missionariorum*. 298–299.

³⁷⁸ *Sematizmus*. 1882. 73. Botár István: *i. m.* 504.

³⁷⁹ Lakatos István: *Csíkszentmiklós, a megtartó falu*. Csíkszereda, 2009. 232.

³⁸⁰ Uo. 234.

³⁸¹ Lakatos István: *i. m.* 234.

³⁸² Endes Miklós: *i. m.* 342.

A szomszédos Szépvíz 1901-ben vált külön Csíkszentmihálytól.³⁸³

Az 1913-as egyházmegyei sematizmus szerint anyakönyvezése 1755-ben kezdődött.³⁸⁴ Első kötetének holléte ismeretlen. 1783–1913 között jegyzett anyakönyvi köteteit (összesen nyolc darab) a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál őrzik.

564/b. Plébániai iratok

/1627/1705–1989

15 doboz = 1,95 ifm

564/b-I. Plébániai, időrendi iratok

5 doboz

1. doboz: /1627/1735–1855
2. doboz: 1856–1896
3. doboz: 1897–1903, 1905–1907, 1909–1910, 1913–1915, 1917, 1926, 1930, 1932–1935
4. doboz: 1947–1978 (darabjegyzékkel)
5. doboz: 1979–1989 (1979–1980 darabjegyzékkel)

564/b-II. Plébániai, darableltározott iratok

5 doboz

1. doboz:
 - 1726–1857 (1–100. számig, 1. számú restaurálandó)
 - 1773–1943 (101–204. számig, 237. sz.)
2. doboz: 1735–1946 (1–124. számig, 1–3. sz. restaurálandó)
3. doboz:
 - 1705–1802 (125–190. számig, 125–129. szám restaurálandó)
 - 1804–1877 (191–261. számig)
4. doboz: 1780–1910 (vegyes, tovább rendezendő)
5. doboz: 1947–1980

564/b-III. Plébániai, tematikusan rendezett iratok

3 doboz

1. doboz:
 - Nepomuki Szent János kápolna 1752–1840
 - plébánia építése 1792–1884 (III.)
 - templom 1794–1969 (X.)
 - temető 1817–1971 (IX.)

³⁸³ *Sematizmus*. 2010. 368.

³⁸⁴ *Sematizmus*. 1913. 97.

- orgona 1832–1934 (VIII.)
 - harang 1843– 1943 (VI.)
 - kántori lak 1904, 1922 (V.)
 - csikborzsovai templom építése 1907–1938 (VII.)
2. doboz:
- megyegyűlési és más jegyzőkönyvek 1742–1915
 - panaszlevelek, kérések gyimesi ügyekben 1797–1895
 - házasságügyekre vonatkozó rendelkezések (kéziratos és nyomtatott) 1856–1874
 - iskolákkal kapcsolatos iratok 1856–1933 (XI.)
3. doboz:
- Sánta Imre plébános és Miklós Albert gondnok nézeteltéréseire vonatkozó iratok 1851–1862
 - úrbéri törvényszéki (Székelyudvarhely) peres iratok 1860–1876
 - peres ügyek iratai 1877–1888
 - peres ügyek végzései 1879–1916
 - Koncz József peres iratai 1890–1898
 - Kemény Pál és társai elleni per iratai 1933–1938
 - Apaffy–Kiss ügy peres iratai 1936–1941

Segédletek
1854–1980-as évek
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
- a. kötet: 1854 (31. iktatószámtól)–1873 (töredék, restaurálandó)
 - b. kötet: 1857–1906
 - c. kötet: 1881 (7. iktatószámtól)–1887 (70. iktatószámig) (restaurálandó)
 - d. kötet: 1887 (1. iktatószámtól)–1893 (191. iktatószámig)
 - e. kötet: 1893 (192. iktatószámig)–1903 (358. iktatószámig)
 - f. kötet: 1903 (359. iktatószámtól)–1907 (707. iktatószámig)
2. doboz:
- a. kötet: iktatókönyv 1908 (1. iktatószámtól)–1916 (62. iktatószámig)
 - b. kötet: iktatókönyv 1912 (291. iktatószámtól)–1939 (141. iktatószámig)
 - c. kötet: iktatókönyv 1939 (142. iktatószámtól)–1941 (275. iktatószámig)
 - d. kötet: iktatókönyv 1941 (264. iktatószámtól)–1988
 - e. kötet: levéltári részletes leltár 1970-es – 1980-as évek

564/c. Házassági iratok
1850–1989
4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz: házassági szabadegyezkedések

- 1850–1866, 1875 (szálas)
 - 1865–1888 (bekötve)
2. doboz: 1881, 1884, 1887–1910
 3. doboz: 1911–1945
 4. doboz: 1946–1989

564/d. Gazdasági iratok

1754–1988

12 doboz = 1,56 ifm

1. doboz:
 - kötet: számadáskönyv (adósok kimutatása) 1754–1783
 - kötet: számadáskönyv (adósok kimutatása) 1786–1795
 - kötet: számadáskönyv 1795–1807
 - kötet: számadáskönyv 1808–1821
 - kötet: számadáskönyv (adósok kimutatása) 1822–1828
 - kötet: számadáskönyv 1856–1875
 - kötet: Nepomuki Szent János-kápolna számadáskönyve 1876–1948
2. doboz: Közös Pénztár hivatalnoki szabályzata 1857; haszonbérlők (adósok) kimutatása 1851–1876; építőanyag vásárlás kimutatása az 1904-es évi tűzvész alkalmából
3. doboz:
 - a. kötet: pénztárnapló (Borzsova) 1915–1950
 - b. kötet: pénztárnapló 1930–1934
 - c. kötet: pénztárnapló 1934–1946
 - d. kötet: bevétel–kiadás jegyzék 1975–1982
 - e. kötet: egyházadójegyzék (betűrendes) 1974–1984
 - f. kötet: egyházadójegyzék (betűrendes) (Borzsova) 1974–1984
4. doboz:
 - a. kötet: pénztárnapló 1877–1885
 - b. kötet: pénztárnapló 1886–1903
 - c. kötet: pénztárnapló 1902–1909
5. doboz:
 - a. kötet: pénztárnapló 1910–1915
 - b. kötet: pénztárnapló 1916–1926
 - c. kötet: pénztárnapló 1927–1929
 - d. kötet: pénztárnapló 1949–1966
 - e. kötet: pénztárnapló (csíkborzsovai építkezés) 1958
 - f. kötet: pénztárnapló 1965–1974
6. doboz:
 - kamatkimutatás (interes-listák) 1820–1838
 - számadástöredék 1825–1826, 1854–1856
 - számadások, püspöki felmentvények, adók, szerződések 1839–1898

- szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1852–1957
 - szentmise-alapítványok kimutatásai 1871–1980
 - adósok kimutatása (számadás) 1848–1850
7. doboz:
- birtokkimutatások 1868
 - építkezésekkel és épületjavításokkal kapcsolatos iratok 1869–1940
 - leltárak 1876, 1890, 1898, 1901, 1912, 1940, 1942, 1945–1946, 1949–1953, 1959, 1966–1967
 - Fogarasy Mihály püspök adományainak és alapítványainak kimutatása 1880–1882
 - papi lak építésének gazdasági iratai 1884–1886
8. doboz:
- orgonára, templomra és egyéb egyházi épületekre vonatkozó gazdasági iratok 1900–1934
 - tűzbiztosítások 1927–1942
 - Csíkszentmihály és Csíkszépvíz Közös Pénztárának kezelésére vonatkozó hivatalos iratok 1938
 - költségvetések és költségvetésekkel kapcsolatos iratok 1939–1943, 1951–1988
 - vagyongkimutatások 1944–1948
 - költségvetésekkel kapcsolatos püspöki leiratok 1952–1976
 - pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1963–1975
 - fizetési jegyzékek 1968–1978
 - kántori lakás felújítása 1969–1974
 - pénzügyi iratok (költségvetések, zárszámadások) 1973–1977
 - pénzügyi iratok (számlák, nyugták) 1975–1985
9. doboz: számlák, nyugták 1909–1919
10. doboz: számlák, nyugták 1920–1929
11. doboz: számlák, nyugták 1930–1935
12. doboz: számlák, nyugták 1936–1940

564/e. Tematikusan rendezett kötetek

/1627/1703–1981

7 doboz = 0,91 ifm

1. doboz:
- a. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1703. április 16.–1797 (restaurálandó)
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1877. október 22.–1888. október 6.
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1888. november 7.–1903. december 13.

- d. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1904. január 8.–1906. december 27.
 - e. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1907. február 15.–1914. november 13.
2. doboz:
- a. kötet: megyejegyzőkönyv (peres ügyek) 1743–1785 (restaurálandó)
 - b. kötet: megyejegyzőkönyv (bérleti ügyek) 1786–1821 (restaurálandó)
 - c. kötet: birtokperes jegyzőkönyvei és végzései (Balogh Ferenc elleni per) /1627/ 1756–1765 (3 db kötet)
 - d. kötet: Littera Cessionales 1785³⁸⁵
 - e. kötet: visitatio canonica 1823
 - f. kötet: visitatio canonica 1830
3. doboz:
- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1914. november 20.–1917. június 17.
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1917. július 8.–1929. május 5.
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1929. június 6.–1943. május 4.
 - d. kötet: egyháztanács-gyűlési és vagyonkezelő bizottság jegyzőkönyve 1943. augusztus 11.–1981. március 15.
4. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma (töredék) 1781–1787
 - b. kötet: püspöki és királyi rendeletek protokolluma 1781–1802
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1814–1829 (restaurálandó)
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1828–1854
5. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1859 (fertőtlenítendő)
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1859–1900
6. doboz:
- a. kötet: lélekösszeírás 1855–1869 (Borzsova, Szépvíz, Csíkszentmihály)
 - b. kötet: lélekösszeírás 1979
 - c. kötet: családkönyv 1957, I. kötet (Csíkszentmihály)
 - d. kötet: családkönyv 1957, II. kötet (Csíkszentmihály)
 - e. kötet: családkönyv 1957 (Borzsova)
7. kötet: család-nyilvántartási lapok 19. század vége

564/f. Tematikusan rendezett iratok

1884–20. század közepe

1 doboz = 0,02 ifm

³⁸⁵ Batthyány Ignác püspök oklevele a csíkszentmihályi egyházközség részére, amelyben feljogosítja a veszélyeztetett egyházi vagyon törvénymentes visszaszerzésére. 1785. július 13. Eredeti, papír.

1. doboz:

- vadházások összeírása 1884³⁸⁶
- szentírás-magyarázat – jegyzetek (Márton Antal tulajdona volt) 20. század közepe

564/g. dr. Éltes Károly (1837–1890) személyi hagyatéka

1846–1875

1 doboz = 0,13 ifm

Éltes Károly 1837. november 19-én született Tusnádon. Gimnáziumi tanulmányait Csíksomlyón és Kolozsváron, teológiai tanulmányait Bécsben végezte. 1860-ban szentelték pappá. 1862-ben teológiából doktori fokozatot szerzett. Ugyanebben az évben Nagyszebenbe nevezték ki káplánnak. 1865-től Gyulafehérváron volt teológiai tanár. 1874-ben kanonoki kinevezést kapott. 1876–1882 között a Státus igazgatótanácsának volt előadója. Fogarasy Mihály püspököt két alkalommal is elkísérte az I. vatikáni zsinat munkálataira. 1881-től Kolozsváron volt főesperes és plébános. 1890. január 12-én halt meg. Főbb művei: *Nagybőjti emlék a nagyszebeni magyar ajkú r. kath. híveknek*. Szeben, 1864; *A csalhatatlanság*. Károly-Fehérvár, 1870; *Római út a zsinat alkalmából*. Uo, 1871; *Ó- és új szövetségi szent történetek*. Uo, 1872; *A keresztény kath. vallás aaptana*. Uo, 1873; *Az erdélyi r. kath. státus sérelmes ügyei tört. és jogi szempontból*. Uo, 1874; *A keresztény művelődésről*. Kolozsvár, 1876; *A jegyei fűrdő... ismertetése*. Kolozsvár, 1881; *Gyászbeszéd... Fogarasy Mihály erdélyi püspök ravatalánál*. Gyulafehérvárott, 1882. márcz. 28.³⁸⁷

1. doboz:

- bizonyítványok, kinevezések, hivatalos levelezés, személyes iratok 1846–1875
- Fogarasy Mihály püspök életrajza 1873 (kézirat)³⁸⁸

565.

CSÍKSZENTTAMÁSI PLÉBÁNIA IRATAI

1646–2001

3,26 ifm

A falu első írásos említése a sokszor hivatkozott pápai tizedjegyzékben történik. Ezekben 1332–1334 között Lőrinc nevű papját is feljegyzik a befizetett adó összege mellett.³⁸⁹

Csíkszenttamáson a 15. században egy rangos székely nemesi kúria létezett.

³⁸⁶ A csíkmadarasi plébániai levéltárból került elő.

³⁸⁷ Ferenczi Sándor: *i. m.* 228–229.

³⁸⁸ Az életrajz másik, Gyulafehérváron őrzött példányát kiadta Marton József: *Fogarasy Mihály erdélyi püspök élete és munkássága*. Gyulafehérvár, 2005. A gyulafehérvári példány jelzete: GYFL ÉL. VI. 12. Fogarassy Mihály püspök személyi hagyatéka. 1. doboz. Életrajz.

³⁸⁹ *Pápai tized-szédők számadásai*. 112, 116, 132.

A falu első, középkori templomából csupán a ma Csonkatoronyként ismert romos épület maradt fenn, amely köré 1434–1530 között védőfalat építettek.³⁹⁰ A 2002–2003 között végzett régészeti ásatások alkalmával két építési periódust állapítottak meg: az első templom a 13. században már állt, a szentélyt a védőfallal közel egy időben építették. A középkori temető feltárásával egyidejűleg 15. században készült freskók több töredéke került elő a bontási omladékból.³⁹¹ Ezt a templomot 1776-ban lebontották, és kőanyagait az új, barokk stílusú templomba építették be.³⁹²

A fejedelemséggel jellemző katolikus paphiány miatt 1592-től Csíkszentdomokossal együtt pasztorálta a két falu közös papja.

1638-ban egy Rómába küldött jelentésben említést tesznek *Szent Thamas* egyházközségről is a csíki főesperességből.³⁹³ 1657-ben Damokos Kázmér egy hasonló jelentésben feljegyezi, hogy a csíkszenttamási egyházközségnek van helyben lakó papja, a közösség lélekszámát pedig 500-ra becsüli.³⁹⁴ Egy évtizeddel később, 1668-ban 400 volt a falu lélekszáma.³⁹⁵

1725-től a faluban lévő Abaffy (Abafi) család kápolnájába jártak szentmisére a hívek. Mára a kápolna a kúriával együtt elpusztult.³⁹⁶ Az egyházlátogatási jegyzőkönyvekben is emlegetett Szent Lukács-kápolna a mai templom közelében állt, amint azt egy katonai térkép is bizonyítja. Az Abafiak udvarháza feltehetően a Lázároktól került birtokukba, a 19. században a kápolna és a kúria romjai még látszódtak a papi lak szomszédságában.³⁹⁷

Csíkszenttamás mai barokk templomát 1776-ban építették, és 1779-ben szentelték fel Szent Tamás apostol tiszteletére.³⁹⁸ Ebbe a templomba helyezték át a régi templom 15. századi harangját és a szintén 15. századi Madonna-szobrot, amely egykor a középkori oltár részét képezte.³⁹⁹

A csíkszentdomokosi Sándor család kúriájának szomszédságában épült a Szent Anna kápolna, amelyet 1861-ben restauráltak és 1862-ben szenteltek fel.⁴⁰⁰

Anyakönyveit az egyházmegyei sematizmusok szerint 1750-től vezették, melyből két értékes kötet, tulajdonképpen a legrégebbiek maradtak az egyházközség tulajdonában. 1857–1949 közötti hat anyakönyvi kötetét államosították, melyek jelenleg a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál találhatók.

Levéltári anyagának legértékesebb darabja egy 1646-ban kelt végrendelet, amely egyben a Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár legrégebbi dokumentuma. 2017-ben restaurálták másik két, 17. század végi oklevéllel együtt.

565/a. Anyakönyvek

³⁹⁰ Botár István: *i. m.* 521.

³⁹¹ Uo. 520–521.

³⁹² Uo. 522.

³⁹³ *Relationes missionariorum.* 251.

³⁹⁴ Uo. 298.

³⁹⁵ Uo. 378.

³⁹⁶ Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek...* I. 205.

³⁹⁷ Botár István: *i. m.* 525–526.

³⁹⁸ Endes Miklós: *i. m.* 1994. 343.

³⁹⁹ Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek...* I. 205.

⁴⁰⁰ *Sematizmus.* 1882. 74.

1750–1970
2 doboz = 0,15 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: keresztelési anyakönyv 1750–1823; beoltottak névjegyzéke 1810–1822; házassági anyakönyv 1750–1822; halotti anyakönyv 1750–1819 (restaurálandó)
 - b. kötet: házassági anyakönyv 1822–1857; halotti anyakönyv 1820–1857
 - c. kötet: bérmlási anyakönyv 1823, 1829, 1853, 1859, 1866, 1869, 1879, 1888, 1902, 1908, 1920, 1926, 1933, 1940, 1949
2. doboz:
 - a. házassági anyakönyvi másodpéldány 1944
 - b. halotti anyakönyvi másodpéldány 1945
 - c. megtértek anyakönyvi másodpéldánya 1967–1970

565/b. Plébániai iratok
1646–2000
8 doboz = 1 ifm

1. doboz:
 - Sajgó-birtokra vonatkozó iratok 1646, 1696–1772
 - a Kápolna-kert és a Vízre-járó út iratai 1799–1829
2. doboz:
 - kántortanítókkal kapcsolatos iratok 1860–1913
 - szentmise-alapítványok alapítólevelei és kimutatásai 1876–1942
 - szentmise-alapítványok kimutatása 1853
3. doboz:
 - egyháztanács-gyűlési meghívók és fogalmazványok 1886–1935
 - Segélyező Bizottság iktatókönyve és iratai (csíkszenttamási tűzkárosultakkal kapcsolatos iratok) 1929–1930
 - Bukarestben szolgáló leányokról jelentések, klubleányok nyaraltatása 1936–1939
 - Ifjúsági Konferencia iratai 1932–1933
4. doboz: plébániai iratok 1940–1969
5. doboz: plébániai iratok 1970–1982
6. doboz: plébániai iratok 1983–1992
7. doboz: plébániai iratok 1993–2000

Segédletek
1912–1955
1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1912–1955 (20. iktatószámig)

565/c. Házassági iratok

1930–2001

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: 1930–1949
2. doboz: 1950–1961, 1991–2001

565/d. Iskolai iratok

1859–1920

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - iskolai iktatott iratok 1859–1920
 - számadáskönyv 1869–1899
 - iskola tulajdonát képező erdővel kapcsolatos iratok 1903–1906
 - iskola építési tervrajza 1904 (tervezte: Szász István, Szépvíz)

565/e. Gazdasági iratok

1680–2000

7 doboz = 0,97 ifm

1. doboz:
 - a. kepejegyzék és képével kapcsolatos iratok 1680, 1755, 1764, 1773–1795, 1847–1907
 - b. templom javításával és berendezésével kapcsolatos iratok /1721/1749–1934
 - c. templom javításának tervrajza (3 db) 1902–1903
 - d. torony fedésével és harangokkal kapcsolatos iratok 1828, 1871, 1892–1924
 - e. toronytetőzet újjáépítési tervrajzai (2 db) 1891, 1893
 - f. Lourdes-i Mária és Jézus-mellékoltárok rajzai (2 db) 19. század vége (tervezte: Gavora József, Budapest)
2. doboz:
 - számadás alóli püspöki felmentvények 1821–1911 (fertőtlenítendő!)
 - birtokkimutatás 1867
 - Márkpál-hegyen lévő Sándor-kápolnához vezető út javításának jegyzőkönyve 1909
 - vagyonkimutatások 1912–1941, 1948
 - orgona javítására tett adományok jegyzéke 1946
 - kölcsönkötelezvények 1942, 1947
 - szentmise-alapítványok kimutatása 1949
 - adományok összeírása (fogalmazvány) 20. század közepe

3. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv és pro domo feljegyzések 1741–1868
 - b. kötet: pénztárnapló 1774–1835; szentmise-alapítványok kimutatása 18. század vége–1836; adományok összeírása (pro domo feljegyzések) 1777–1813; lélekösszeírás 1806 (fertőtlenítendő! restaurálandó!)
 - c. kötet: adósok és kezeseik kimutatása 1838–1869 (restaurálandó)
 - d. kötet: számadáskönyv 1837–1888
4. doboz:
 - a. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1886–1904
 - b. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1902–1916
 - c. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1916–1934
 - d. kötet: rovatos kimutatás adósokról 1935–1949
5. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1890–1912
 - b. kötet: pénztárnapló 1908–1950
 - c. kötet: pénztárnaplók 1950–2000
6. doboz:
 - kepenyilvántartások 1912–1915
 - egyházadójegyzék 1967–1987
 - leltár (nemesfém) 1960, 1979
 - könyvleltár 1979
 - leltár 1986
 - fizetési jegyzékek 1962–1971, 1991–1999
7. doboz:
 - nyugták, számlák 1889–1968
 - kötelezvény-nyugták 1829–1890

565/f. Tematikusan rendezett kötetek

1741–1978

5 doboz = 0,65 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1821 (fertőtlenítendő)
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1821–1858 (fertőtlenítendő)
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1858–1942
2. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek tárgymutatója 1919–1938
 - b. kötet: visitatio canonica 1784
 - c. kötet: visitatio canonica 1785
 - d. kötet: visitatio canonica 1820
 - e. kötet: visitatio canonica 1823

- f. kötet: visitatio canonica 1830
 - g. kötet: lélekösszeírás 1849. december 23. (restaurálandó)
 - h. kötet: lélekösszeírás 1850 (restaurálandó)
 - i. kötet: lélekösszeírás 1849, 1858, 1911, 1917
3. doboz:
- a. kötet: szentmise-alapítványok kimutatása és alapítóleveleik másolati jegyzőkönyve 1760–1957
 - b. kötet: hitbuzgalmi egyesületek jegyzőkönyvei és tagnyilvántartásai (Rózsafüzér Társulat, Oltáregylet, Jézus Szíve Társulat, Szent Ferenc Harmadrend, Szent Kereszt Hadserege, Katolikus Népszövetség) 1886–1944
 - c. kötet: Téli Esték előadásainak munkanaplója 1907–1912; Katolikus Népszövetség Csíkszenttamási Tagozata Téli Szabadoktatási Tanfolyamának munkanaplója 1922–1936
 - d. kötet: Katolikus Népszövetség tagnyilvántartása és iratai 1908–1921
 - e. kötet: Műkedvelő Társulat pénztárkönyve 1921–1947; Katolikus Népszövetség Műkedvelő Csoport könyvtáreltára 1922
 - f. kötet: csíkszenttamási római katolikus választók névjegyzéke 1921
 - g. kötet: hirdetések könyve 1969–1978
4. doboz:
- „Varga-jus” peres jegyzőkönyvei két kaszáló tulajdonjoga kapcsán (felperes: Gyenge Imre plébános, alperes: Böjthi Mihályné Zöld Katalin) (4 kötet) 1818–1836
 - Varga-birtok peres iratai 1818–1833
5. doboz:
- a. kötet: megyegyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1886. május 23.–1902. november 23.
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1903. január 4.–1911. május 14.
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1911. június 6.–1925. december 8. (restaurálandó)
 - d. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1926. január 6.–1944. július 9. (restaurálandó)

565/g. Tematikusan rendezett iratok

1918–1999

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
- sajtószemle: Közművelődés 1918–1919, Erdélyi Tudósító mellékletei 1920–1921
 - bérmacédulák 1955, 1963–1974, 1970, 1977, 1984, 1991, 1997
 - halotti igazolások 1992, 1996–1999

568.
CSÍKTAPLOCAI PLÉBÁNIA IRATAI
1892–2002
1,17 ifm

Csíktaploca lakosairól első ízben 1567-ben tesznek említést a már többször idézett adójegyzékben, ahol 44 portával regisztrálják *Taplocha* név alatt.⁴⁰¹

Francesco Leone da Modica szerzetes 1638-ban Rómába küldött jelentésében Csíksomlyó filiájaként jelenik meg.⁴⁰² Egy két évtizeddel későbbi forrás szerint, 1657-ben *Taplocza* lakossága megközelítőleg 500 fő volt.⁴⁰³

Első kápolnáját 1726-ban építették Szent Lőrinc vértanú diakónus tiszteletére a mai plébánia telkén. Csíktaploca a csíksomlyói anyaegyház filiája volt 1908-ig.⁴⁰⁴

A plébániatemplomot 1881–1884 között építették, miután a Szent Lőrinc-kápolna földrendések következtében 1812–1820 között erősen megrongálódott. A templomi szolgálatot hosszú éveken át a csíksomlyói plébánia és a kegytemplom ferencrendi atyái látták el. A plébánia épületét Körösi Géza plébános építtette 1905–1907 között.⁴⁰⁵

A plébánia leányegyházközsége Erdőalja-Csiba, melynek temploma 2003–2007 között épült Szent Lőrinc tiszteletére, felelevenítve a 18. századi taplocai kápolna védőszentjének kultuszát.

568/b. Plébániai iratok
1892–2000
3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- plébániai iratok 1892–1893, 1903, 1905, 1908–1909 (töredék), 1924, 1926, 1933–1934, 1937–1938, 1945–1950 (töredék), 1952, 1958–1960, 1964–1975
- harangokkal kapcsolatos iratok 1912–1920

2. doboz: 1976–1993

3. doboz: 1994–1999, 2000 (töredék)

568/c. Házassági iratok
1908–2002
3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

⁴⁰¹ *Székegy Okelevtár*. II. 220.

⁴⁰² *Relationes missionariorum*. 252.

⁴⁰³ Uo. 299.

⁴⁰⁴ *Sematizmus*. 2010. 355.

⁴⁰⁵ Uo. 356.

- 1908, 1910–1911, 1913, 1919, 1922 (töredékes)
 - 1930, 1933–1936, 1938, 1941–1969
2. doboz: 1970–1989
3. doboz: 1990–2000, 2002

568/d. Gazdasági iratok

1910–1999

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- kataszteri birtokívek 1910
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok és kimutatások 1930–1933, 1943
 - számadás 1936
 - vagyonkimutatások 1941, 1943, 1946–1948
 - leltárak 1942, 1948–1949, 1984–1985
 - bevétel–kiadás jegyzékek 1946–1947, 1966–1998
2. doboz:
- egyházadójegyzékek 1947, 1971–1981
 - pénztárnaplók 1964–1997
 - kályhaterv 1970-es – 1980-as évek
 - fizetési jegyzékek 1984–1999
 - pénzügyi iratok 1997–1998

568/e. Tematikusan rendezett iratok

1940–1998

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- vadházások kimutatása 1940
 - halotti igazolások 1944–1950, 1966–1967, 1969, 1971–1980
 - születési igazolások 1940–1950
 - püspöki körlevelek 1911–1957
 - Xantus János Cserkészeti ügyiratai 1995
 - iskolai hitoktatással kapcsolatos iratok 1997–1998

571.

GYIMESBÜKKI PLÉBÁNIA IRATAI

/1809/1820–2004

3,87 ifm

Gyimesbükk Magyarország ezeréves, történelmi határán lévő település, amely a tatárbetörések megszűnése után népesült be. A községet 1951-ben, politikai és területátrendezési okok miatt Bákó megyéhez csatolták.

A gyimesbükki egyházközséghez jelenleg a következő filiális helyek tartoznak, amelyek kápolnával, esetenként miséző hellyel is rendelkeznek: Áldomás, Bálványos, Barátos, Bilibók-hegy, Bükk, Kontumác, Rakottyás és Tarhavas. 2010-ben összesen 2974 lelkes volt a plébánia hívőközössége.⁴⁰⁶

A felsorolt filiák közül a kontumáci (vesztegzári) településrész számít a legrégebbinek. 1764-ben, Mária Terézia utasítására P. Reparolis Vincentius ferences szerzetest (1764–1775) a vesztegzár lelkészének nevezték ki Csík-Gyimesre. Eleinte magánháznál tartott szentmisét és tanított.⁴⁰⁷ Az itt található Nagyboldogasszony templom 1782-ben épült a királyi kincstár költségén az itt állomásozó katonák, tisztviselők és vámtisztek, valamint családjaik részére. A gyimesi plébániát 1785-ben alapították, és ekkortól biztosították az állandó lelkész jelenlétét.⁴⁰⁸ Gyimes első helyben lakó lelkésze Windek Henrik minorita atya volt, aki 1786–1790 között tevékenykedett az újonnan alakult egyházközségben. Őt Stinber Ánicet (1790–1792) és Molitor Ferdinánd (1792–1805) szalvatoriánus atyák követték a lelkipásztori megbízatásban.⁴⁰⁹

A filiaként *Gyimeshez* tartozó, csángók által lakott *Lok* és *Bükk* területén 1823-ban összesen 650 katolikus élt.⁴¹⁰

Gyimesbükkön 1929–1933 között egy szükségtemplomot építettek a hívek, amelyet 2004-ig használtak. Ekkor, főhatósági engedéllyel felszámolták ezt, és az oltárt a képpel együtt visszahelyezték annak eredeti helyére a kontumáci templomba. Az új templom betonalapját 1926-ban készítették el, a templom 1974–1976 között épült Dani Gergely plébános idején.⁴¹¹ Búcsúját Úrnapján tartják.

Gyimesbükk 1968–1976 között a bukaresti érsekség, és ezen belül a bákói főesperesség alá tartozott.⁴¹²

1974-ben államosították Gyimes 1785-től vezetett anyakönyveit, 1895–1917 közötti iktatókönyvét, három kötet egyházadó-nyilvántartását (1895–1926), püspöki leiratokat és körleveleket (1822–1926), valamint egyéb, plébániai hivatalos levelezést, melyek ma a Román Állami Levéltár Bákó Megyei Hivatalánál találhatók.⁴¹³

571/a. Anyakönyvek

1869–1991

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

⁴⁰⁶ *Sematizmus*. 2010. 357.

⁴⁰⁷ Salamon József: *Sugárzó fények a patakok országában*. Gyimesbükk, 2016. 15.

⁴⁰⁸ Endes Miklós: *i. m.* 338; *Sematizmus*. 2010. 359.

⁴⁰⁹ Bárh János: *Gyimesfelsőloki emléklapok. A templom építésének 100. évfordulójára*. Kecskemét, 2003. 5.

⁴¹⁰ Uo. 5.

⁴¹¹ Salamon József: *i. m.* 54–57, 114–123; Uő: *Gyimes*. Csíkszereda, 2014. 390–403.

⁴¹² Salamon József: *Gyimes...* 94.

⁴¹³ Lásd Uo. 91–94.

- a. kötet: bérmlási anyakönyv 1869
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1901–1970; kitértek anyakönyve 1938–1970
- c. kötet: bérmlási anyakönyv 1949, 1970, 1977, 1984, 1991

571/b. Plébániai iratok

1842–2003

8 doboz = 1 ifm

1. doboz: 1842, 1856–1860, 1862–1864, 1866–1867, 1869–1870, 1873, 1875–1877, 1880–1914, 1919
2. doboz: 1920–1933
3. doboz: 1934–1939, 1940 (töredék), 1947–1948 (töredékes), 1961, 1965–1973
4. doboz: 1974–1982
5. doboz: 1983–1992
6. doboz: 1993–1999
7. doboz: 2000–2003

Segédletek

1919–2014

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv (töredék) 1919–1920 (65. iktatószámig); leltár 1917
 - b. kötet: iktatókönyv 1973–1981 (60. iktatószámig)
 - c. kötet: iktatókönyv 1981 (61. iktatószámig)–2014

571/c. Házassági iratok

1858–2001

5 doboz = 0,65 ifm

1. doboz: 1858, 1860–1865, 1867, 1870–1881, 1883–1889
2. doboz: 1890–1893, 1895–1897, 1899–1906, 1908–1914, 1916, 1918–1930
3. doboz: 1931–1959
4. doboz:
 - 1960–1980
 - házasságok kimutatása 1969–1974
5. doboz: 1981–2001

571/d. Gazdasági iratok

1889–2004

11 doboz = 1,43 ifm

571/d-I. Ingatlanokkal kapcsolatos iratok

1889–1979

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- papi kert hasznobére 1889–1909
- templomtelekkel és egyéb ingatlanokkal (területekkel) kapcsolatos iratok 1924–1960
- gyűjtőívek (adományok) templom építésére 1926–1927
- plébániaépület építésével kapcsolatos iratok és tervrajzok 1926–1927 (8 db, restaurálandó)
- harangvásárlással kapcsolatos iratok 1927, 1936
- templom építésével kapcsolatos iratok 1928–1941
- templomtervrajzok (11 db) és költségvetés 1928

2. doboz:

- a régi templom tervrajzai (befejezése) 1969
- az új templom tervrajzai 1974–1975
- plébániaépület tervrajzai 1977–1978
- építőanyagok nyilvántartása 1974–1979
- építési napló 1974–1976
- templomépítéssel kapcsolatos iratok 1977–1978

571/d-II. Gazdaság iratok
1895–2004

9 doboz = 1,17 ifm

1. doboz:

- kepekönyvek 1919, 1929–1943, 20. sz. közepe
- egyházadó-nyilvántartások, adományok nyilvántartása 1966, 1973–1975
- képével kapcsolatos iratok és kimutatása 1919–1920

2. doboz:

- nyugták, számlák 1896–1915, 1927
- banki iratok, pénzügyi kimutatások 1973–2002

3. doboz:

- pénztárnapló (töredék) 1895–1898
- jövedelem-összeírás 1896
- vagyonkimutatások 1912–1913, 1916–1939
- egyházi tárgyak számlái (Rétay és Benedek) 1912
- temetőkert iratai 1912–1913
- rovatos kimutatás 1920–1940
- Transsylvania Bank részvények 1928
- képeslapok bevételi jegyzéke 1929–1930
- harangvásárlási iratok (Frideric König) 1929–1936

- rovatos kimutatás adósokról 1940–1949; könyvleltár 1966; leltár 1966
 - kataszteri birtokívek 1942
 - tűzbiztosítási kötvények 1946
 - pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1968–1978
 - állami gyermeksegély iratai 1969–1974
 - egyházi alkalmazottak munkaügyi iratai 1970–1982
4. doboz: pénztárnaplók 1911–1942, 1950–1996
5. doboz:
- költségvetések és számadásokkal kapcsolatos iratok 1950–1997
 - nemesfémből készült tárgyak leltára 1980
 - Dani Gergely plébános síremlékéhez nyújtott adományok kimutatása 1983
 - segélycsomagok szétosztásával kapcsolatos iratok 1990
 - rászorulóknak megsegítésével kapcsolatos iratok 1991–1993
 - személygépkocsi költségei 1994
6. doboz: fizetési jegyzékek és vele kapcsolatos pénzügyi iratok 1964–2002
7. doboz: költségvetések, bevétel–kiadás jegyzékek 1972–1993
8. doboz: egyházadók és adományok nyilvántartásai 1976–1982
9. doboz: egyházadók és adományok nyilvántartásai 1983–2004

571/e. Tematikusan rendezett kötetek

1820–1916

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:
- a. kötet: historia domus 1820–1854 (töredék, egyetlen lap)
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1893 – 1916 (töredék)

571/f. Tematikusan rendezett iratok

1809–1994

4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:
- Sándor Mihály főkirálybíróhoz intézett főkormányshéki leirat fegyvertartás kapcsán 1809⁴¹⁴
 - díszes kötésű fényképalbum a gyulafehérvári székesegyházról és néhány berendezéséről készült, román feliratú fotókkal 20. század közepe (restaurálandó)
 - egyháztanácsgyűlésre meghívók 1965–1982
 - elhunyt papok gyászjelentőit 1969–1994

⁴¹⁴ Az akkori plébános feljegyzése szerint 1925-ben csomagolópapírnak használták ezt az iratot. Nem plébániai ügyviteli irat, talán személyi hagyatékból vagy a főkirálybírói levéltárból származhat.

- anyakönyvi jegyzetek, fogalmazványok 20. század közepe
2. doboz:
- hittanórák nyilvántartása 1976–1994
 - teológiai jegyzetek, liturgikus rendelkezések 1970-es – 1980-as évek
 - Nemeshegyi Péter, *Mi a keresztyénység*, Tokió, 1976 (gépelte kézirat)
 - prédikációk 1960-as évek
 - lelkigyakorlatok, elmélkedések 1924–1951
 - jegyes oktatáshoz beszélgetések 20. század eleje–közepe
3. doboz:
- lélekösszeírás 1979–1980
 - családlapok 20. század második fele
 - szentmisék nyilvántartása 1994
 - Antal Erzsébet, *Az 1785–1857 között születettek és a római katolikusoknál megkereszteltek, év és nem szerinti kimutatása*, Gyimesbükk, 2009 (szakdolgozat?)
4. doboz:
- prédikációk, jegyzetek 1910–1978
 - *A pápák története*, kézirat, 20. század első fele
 - aprónyomtatványok 20. század közepe
 - határkerüléskor mondott beszédek Gyergyóremete, 1923

571/g-m. Személyi hagyatékok
19. század közepe–1960-as évek
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- g. Ágoston Károly: levelek, jegyzetek 19. század közepe–második fele
 - h. Holland János: prédikációk 1902–1945
 - i. Lőrincz József: érettségi tételek geometriából 1921–1922 (IV. oszt. főgimn. tanuló)
 - j. Anasztáz testvér: *Jegyzetek az aszkézisről*, Mikháza, 1923–1924 (kézirat)
 - k. Finta Antal: prédikációk, kéziratok 1928–1942
 - l. László Imre: lelkigyakorlatos jegyzetek 1934–1937 (3 db)
 - m. Dani Gergely: prédikációk, jegyzetek 1960-as évek

572.
GYIMESFELSŐLOKI PLÉBÁNIA IRATAI
1908–2009
1,23 ifm

A 19. század közepe előtt, amikor Gyimesnek csak egyetlen római katolikus temploma és egyházközsége volt, a kontumáci templomot és a hozzá tartozó közösséget *Gyimes* vagy *Csík-Gyimes* névvel illették a hivatalos iratokban. *Bükk* és *Loka*

hozzá tartoztak, mint filiák. E hatalmas területen jelenleg három egyházközség működik: a gyimesbükki, a gyimesközéploki és a gyimesfelsőlói.⁴¹⁵

Gyimesfelsőlók 1907-ig Gyimesközéplók filiája volt. Az önállósodás folyamata a templom építésével kezdődött 1902-ben, majd 1905-ben Gyimesfelsőlók helyi lelkészséggé (expositura) alakulásával folytatódott. A Szent András apostol tiszteletére szentelt templomot 1902-ben építtette két módos csángó gazda (Bodor Péter és Bodor József), amelyet 1977-ben kibővítettek.⁴¹⁶

A fából készült papi lakot 1904-ben építették, majd 1962-ben felújították.⁴¹⁷ Miután ennek állapota nagyon megromlott, napjainkban új plébánia és közösségi ház épül Gyimesfelsőlókon.

Komját filiában 2004–2007 között épült új templom Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére.⁴¹⁸ Korábbi kápolnáját építésekor, 1971-ben családi házra emlékeztető formával álcázták az építőket.⁴¹⁹

1913-ban 2170 katolikus hívőből állt az egyházközség.⁴²⁰ 2010-ben Komját lakóival együtt 3000 lélekből tevődött össze a gyimesfelsőlói plébánia.⁴²¹

572/b. Plébániai iratok

1908–1977

7 doboz = 0,9 ifm

1. doboz: 1908 (töredék), 1919–1927
2. doboz: 1928–1937
3. doboz: 1938–1947
4. doboz: 1948–1956, 1957 (töredék), 1958–1959
5. doboz: 1960–1961, 1963–1967, 1971
6. doboz: 1974–1977

Segédletek

1917–1975

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1917–1926 (100. iktatószámig) (fertőtlenítendő!)
 - b. kötet: 1926 (101. iktatószámtól)–1936 (5. iktatószámig) (fertőtlenítendő!)
 - c. kötet: 1936 (6. iktatószámtól)–1943 (211. iktatószámig) (fertőtlenítendő!)
 - d. kötet: fogalmazvány 1945, 1956–1957
 - e. kötet: levéltári iratjegyzék 1916–1975

⁴¹⁵ Bárth János: *Gyimesfelsőlói emléklapok...* 6.

⁴¹⁶ *Sematizmus*. 2010. 360; Bárth János: *Gyimesfelsőlói emléklapok...* 28.

⁴¹⁷ Bárth János: *Gyimesfelsőlói emléklapok...* 84.

⁴¹⁸ *Sematizmus*. 2010. 360.

⁴¹⁹ Bárth János: *Gyimesfelsőlói emléklapok...* 83.

⁴²⁰ *Sematizmus*. 1913. 100.

⁴²¹ Uo. 360.

572/c. Gazdasági iratok

1916–2000

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- pénztárnapló 1916–1951
- tűzbiztosítási kötvény 1943
- fizetési jegyzékek 1943, 1991–2000
- egyházadójegyzék 1965
- hozzájárulások jegyzéke 1970-es évek
- leltár 1981
- zárszámadás és költségvetés-előirányzat 2000
- kiadások nyilvántartása 2000

572/d. Tematikusan rendezett kötetek

1957–2009

2 doboz = 0,2 ifm

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1957. december 29.–1980. október 19.
- b. kötet: hirdetőkönyv 2000–2002
- c. kötet: hirdetőkönyv 2002–2004
- d. kötet: hirdetőkönyv 2004–2006
- e. kötet: keresztelesek nyilvántartása 2000. augusztus 6.–2009. július 25.

2. doboz: családkönyvek 1970-es évek

- a. kötet: Bükkloka–Komját
- b. kötet: Sántatelek
- c. kötet: Ugra, Ugrapatak
- d. kötet: Görbefalu
- e. kötet: Görbe
- f. kötet: Központ
- g. kötet: Alszeg

573.

GYIMESKÖZÉPLOKI PLÉBÁNIA IRATAI

/1915/1925–2012

1,81 ifm

A gyimesközéploki hívek lelki gondozását 1782-ig a csíkszentmiklósi plébánia rendezte.⁴²² Az itt élő katolikus közösség 1786–1854 között a gyimesi (kontumáci) plébániához tartozott. 1827-ben kápolnát építettek a mai templom helyén.⁴²³

A Szent Mária Magdolna tiszteletére szentelt templomot 1853-ban építették Szepessy Ignác és Kovács Miklós püspökök támogatásával, és 1855-ben szentelték fel.⁴²⁴ 1853-tól a *Gyimesloka(k)* elnevezésű plébánia a mai Gyimesfelsőlokot és Gyimesközéplokot foglalta magába, amelyből 1907-ben vált ki teljesen Gyimesfelsőlok. A gyimesközéploki templomot 1927-ben két oldalhajóval bővítették ki.⁴²⁵

1870-ben 2532, 1913-ban 2741 katolikus hívő alkotta az egyházközséget.⁴²⁶

A Gyimesközéplokhoz tartozó Hidegség 2006-ban önállósult, és kivált az addigi anyaegyházközségből. Hidegség völgyében két kápolna épült a 20. század első felében: Bükkhavason 1925-ben és Bándpatakon 1927-ben. 1974-től külön segédlelkész tevékenykedett itt. 1999–2000 között új templomot építettek Szent István király tiszteletére.⁴²⁷

A 19. század végi egyházmegyei sematizmusok szerint Gyimesközéploknak 1853-tól volt külön anyakönyvezése. Az 1870–1943 közötti időszak három kötetét ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Hivatalánál őrzik. Első, 1853-tól kezdődő kötetéről nincsenek adataink.

573/a. Anyakönyvek
1960-as évek vége – 1984
1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- a. kötet: bérmlások nyilvántartása 1960-as évek vége, 1977
- b. kötet: bérmlások nyilvántartása (Bándpatak, Bükkhavas) 1984

573/b. Plébániai iratok
1940–2000
5 doboz = 0,65 ifm

- 1. doboz: 1940, 1942–1943, 1945–1959
- 2. doboz: 1960–1972
- 3. doboz: 1973–1979
- 4. doboz: 1980–1989
- 5. doboz: 1990–2000

⁴²² Tankó Gyula–Mihók Edit: „A gyimesi hegyek kőből vannak rakva.” *Gyimesközéplok monográfiája*. Csíkszereda, 2014. 176.

⁴²³ *Sematizmus*. 2010. 362.

⁴²⁴ *Sematizmus*. 1882. 68; Endes Miklós: *i. m.* 338.

⁴²⁵ Tankó Gyula–Mihók Edit: *i. m.* 178; *Sematizmus*. 2010. 362.

⁴²⁶ *Sematizmus*. 1870. 24; *Sematizmus*. 1913. 100.

⁴²⁷ Tankó Gyula–Mihók Edit: *i. m.* 180; *Sematizmus*. 2010. 363–364.

573/c. Házassági iratok

1944–2000

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz: 1944–1951, 1953–1955, 1958–1968
2. doboz: 1970, 1973–1979, 1981–1987, 1990–2000

573/d. Gazdasági iratok

1925–2002

4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:
 - költségvetések (kiadás-bevétel) 1925–1957, 1983–1988, 1989–1999
 - vagyonkimutatások 1942, 1946–1948
 - pénztárnaplók 1958, 1965–1973, 1980–2001
 - plébániaépület alaprajza [1959–1960]
 - leltár 1967
2. doboz:
 - költségvetés, zárszámadás 1956–1957, 1960, 1984–2004
 - fizetési jegyzékek 1986–1999
 - költségvetésekre vonatkozó egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyvek 1988–2001
 - adományok kimutatása (templom külső meszelésére) 1950-es évek vége
 - krumplici-adományok kimutatása 1957
 - egyházadójegyzék 1965–1973
 - egyházadójegyzék 1978–1979
 - egyházadójegyzék 1979
3. doboz: adományok kimutatása a bükkhavasi templom építésére 1997–2002
4. doboz: számlák, nyugták 1958–1996

573/e. Tematikusan rendezett kötetek

1933–2012

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1933. január 8.–1934. április 24. (töredék)
 - b. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1935. február 21.–1937. június 27. (töredék)
 - c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1979. december 30.–2012. július 15.
 - d. kötet: hirdetőkönyv 1993 január – 2000 december
 - e. kötet: hirdetőkönyv 2005 január – 2006 július

573/f. Tematikusan rendezett iratok

1915–2005

2 doboz = 0,19 ifm

1. doboz:

- körlevelek 1915, 1925–1926, 1945–1948
- liturgikus rendelkezések 1971–1972
- papi gyászjelentők 1970, 1972–2005

2. doboz:

- halotti igazolások 1946–1949, 1958, 1960, 1962, 1965–1967, 1970, 1973–1979, 1981–2000
- születési igazolások 1946–1950
- bérmacédulák 1969

580.

KOSTELEKI PLÉBÁNIA IRATAI

1920-as évek–2008

0,63 ifm

Kostelek a Gyulafehérvári Főegyházmegye legkeletibb egyházközsége. A Kostelek, Magyarcsügés és Gyepece elszigetelt települések alkotta Hárompatak 1764 előtt teljesen lakatlan volt. A csíki falvakból és Moldvából érkező első lakói a csíkdelnei közbirtokosság erdő- és legelőterületére telepedtek le. A második bécsi döntés utáni betelepülőkkel (katonaság, vám- és határőrség) a római katolikusok száma megnövekedett. A település közigazgatásilag továbbra is Szépvízhez tartozott, de egyházszerkezettel már nem, hiszen a római katolikus hívek lelki gondozását a csíksomlyói ferences barátok végezték. A második világháború idején és az azt követő években kiéleződtek a nemzeti és vallási ellentétek. A hívek számának növekedése templom építését tette szükségessé, így P. Köllő Bonifác, aki 1943 augusztusától tevékenykedett a faluban, elindította az építkezést. A templomot azonban még befejezése előtt, 1946-ban felgyújtották. Az újjáépített templomot végül 1946 augusztusában sikerült felszentelni Szűz Mária Szeplőtelen Szíve tiszteletére.⁴²⁸

A plébánia alapításának első éveiben továbbra is a csíksomlyói ferences barátok tevékenykedtek itt. Miután 1949-ben a ferences barátokat kényszerlakhelyre gyűjtötték, a szépvízi, majd 1960-tól a gyimesfelsőlaki plébános gondozta az egyházközséget. A falu első helyben lakó papja Benedek Domokos ferences atya volt 1968-tól, tőle P. Daczó Lukács vette át a plébánia vezetését 1973-tól. 1978-ban a római katolikus hívek egyházmegyes papot kaptak a lujzikalagori származású Salamon Antal személyében. A falu lakossága nagy távolságokról gyűlt össze szentmisére, ezért is fontos lépés, hogy Magyarcsügésen 1960–1968 között Keresztelő Szent János tiszteletére egy kis

⁴²⁸ *Sematiŕmus*. 2010. 365.

templom épült az akkori gyimesfelsőlóki plébános, Kosza István kezdeményezésére.⁴²⁹ 2010-ben Kostelek katolikus lakossága Magyarcsügés és Gyepece filiákkal együtt 302 fő volt.⁴³⁰ Jelenleg 280 körüli a hívek száma.

Kostelek földje Őrzi Boldog Rupert Mayer SJ (1876–1945) lábereklyét. Rupert atyát az első világháborúban tábori lelkészként itt érte gránáttalálat, amelynek következtében bal lábát amputálni kellett. 2005-ben a falu határában emlékművet állítottak ennek.

580/b. Plébániai iratok

1942–2005

2 doboz = 0,06 ifm

1. doboz: 1971, 1973, 1980, 1983, 1985–1989, 1991, 1993, 1995, 2000, 2002, 2005 (töredékek)

Segédletek

1942–1980

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1942–1968
 - b. kötet: iktatókönyv 1969–1980

580/c. Házassági iratok

1961–1988

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz: 1961–1988

580/d. Gazdasági iratok

1968–2008

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:
 - pénztárnaplók 1961–1987
 - költségvetések 1962–2004
 - fizetési jegyzékek 1967–1987, 1992–2007
 - kiadás-bevétel jegyzékek 1969–1979, 1984
2. doboz:
 - misestipendiumok nyilvántartása 1971–1978
 - egyházadójegyzék 1974–2008

⁴²⁹ Uo. 365; Bársan Szidónia: *Kostelek felekezeti és etnikai helyzete a XX. században*. Kolozsvár, 2021. (szakdolgozat). 10.

⁴³⁰ *Sematizmus*. 2010. 364.

- leltárak 1974, 1977
 - pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1982, 1984
 - banki utalások, számlák 2004–2007
3. doboz: nyugták 1961–1982

580/e. Vegyes iratok
1920-as évek–1977
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- halotti igazolások 1960–1973
 - hirdetések nyilvántartása 1970–1977
 - családkönyv (Kostekek és Csügés) 1972
 - fénykép Majláth Gusztáv Károly püspökről (1920-as – 1930-as évek)
 - fénykép keresztelőről (1950-es – 1960-as évek)
 - német nyelvkönyv (1940-es – 1950-es évek)
 - pecsétpárna, itatós

581.
MADÉFALVI PLÉBÁNIA IRATAI
1719–2012
1,31 ifm

Az 1567. évi 25 dénáros adólajstromban maradt fenn először a település neve, ahol *Amade ffalwa* formában említik.⁴³¹ A település nevét a most említett, 16. század második feléből származó dokumentumban és egy 17. század elejéről ránk maradt feljegyzésekben Amadéfalva néven tüntetik fel. Madéfalva alakban először egy 1602-es összeírásban jelenik meg. Ezt követően a 17. század második felétől már Madéfalva névvel állandósult a település.⁴³²

Madéfalva 1911-ig Csíkrákos plébánia filiája volt.⁴³³ Ez alatt a vélhetően a 17. században épített és az 1935-ben lebontott Szent Anna kápolnában miséztek.⁴³⁴ Az 1882. évi sematizmus szerint a kápolna 1743-ban épült az egyházközség költségén, a Mór-hegyes (Mór-hegy) dombon.⁴³⁵ Mivel a kápolna fennmaradt számadáskönyve szerint kisebbik harangját 1686-ban öntötték, az 1743-ban felszentelt kápolna egy korábbiak a bővített, javított épülete lehetett.⁴³⁶ Ezt a kápolnát 1863-ban javították.⁴³⁷

⁴³¹ *Székelv Okelevtár*. II. 221.

⁴³² *Székelv Okelevtár*. V. 224; Hajdú Mihály–Makay Emese–Slíz Mariann szerk.: *Csík-, Gyergyó- és Kászonszékek*. Szabó T. Attila erdélyi történeti helynévgyűjtése. 8. Budapest, 2006. 68–69.

⁴³³ Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek*... 221

⁴³⁴ *Sematizmus*. 2010. 366; Szentes Gábor: *A madéfalvi egyházközség története*. Madéfalva, 2011. 43.

⁴³⁵ *Sematizmus*. 1882. 70.

⁴³⁶ GYFL CSGYL 581. Madéfalvi Plébánia Iratai. 581/d. Szent Anna-kápolna historia domusa 1719–1881; számadáskönyv 1816–1887. 24.

⁴³⁷ Uo. 24.

A kor szokása szerint a madéfalviak a kápolna köré temetkeztek. A Szent Anna-kápolnát noha lebontották, a temetőt mindmáig használják.⁴³⁸

Az egyházközség jelenlegi templomát 1913–1923 között építették Jézus Szíve tiszteletére. Az építkezések megkezdésekor, 1913-ban, az egyházmegyei sematizmus szerint 1855 katolikus lakott a településen.⁴³⁹

A madéfalvi papi lak 1909–1910 között épült, a kántori lakás pedig 1939-ben.⁴⁴⁰

A templomtól messzebb eső állomás közelében, az itt lakó hívek részére 1995-ben kápolnává alakítottak egy 1965-ben épült mérnöki lakást, amely vásárlás útján került 1991-ben a plébánia tulajdonába.⁴⁴¹

Az 1764. januári 7-i madéfalvi veszedelem emlékére állított történelmi emlékmű közelében, 2012–2017 között épült a Siculicidium-kápolna, amelyet 2017-ben szenteltek fel a korábbi védőszent, Szent Anna tiszteletére.

A falu neves szülöttjei közé tartozik Zöld Péter (1727–1795), a katonai kényszersorozás elől Moldvába menekült székelyek kísérő lelkésze, Szentandrásy István OFM (1571–1630) erdélyi választott, majd veszprémi püspök és Tamás József (1944–) nyugalmazott segédpüspök.⁴⁴²

A levéltár legértékesebb darabja a Szent Anna-kápolna 1719-ben megkezdett historia domusa.

581/b. Plébániai iratok

1913–2010

10 doboz = 1,21 ifm

1. doboz: 1913–1914, 1916–1934
2. doboz: 1935–1942
3. doboz: 1943, 1945–1954
4. doboz: 1955–1970
5. doboz: 1971–1978
6. doboz: 1979–1989
7. doboz: 1990–1995
8. doboz: 1996–2000
9. doboz: 2001–2002, 2007 (töredék), 2009–2010 (töredék)

Segédletek

1911–2012

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1911–1937

⁴³⁸ Vámszer Géza: *i. m.* 116.

⁴³⁹ *Sematizmus*. 1913. 101.

⁴⁴⁰ Szentés Gábor–Szentés Szidónia: *Madéfalva hagyatéka*. Kolozsvár, 2005. 113–114.

⁴⁴¹ Uo. 115.

⁴⁴² Jakubinyi György: *i. m.* 29.

- b. kötet: iktatókönyv 1945–1953 (30. iktatószámig)
c. kötet: iktatókönyv 1966–2012

581/c. Gazdasági iratok

1896–1926

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- vagyonkimutatás 1896
- rovatos kimutatás adósokról 1912–1926
- templom építésére tett adományok kimutatása 1913–19141

581/d. Tematikusan rendezett kötetek

1719–2003

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- a. kötet: Szent Anna-kápolna historia domusa 1719–1881; számadáskönyv 1816–1887 (restaurálandó)
- b. kötet: historia domus 1911–1938 (töredék, restaurálandó)
- c. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1911. október 1.–1933. november 12.
- d. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1945. augusztus 15.–1980. március 6.
- e. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1981. október 27.–2003. január 26.

581/e. Tematikusan rendezett iratok

1940-es évek

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:

- népességi statisztika 1941
- [?] Antal pap⁴⁴³ levelének töredéke a csángók kitelepítéséről 1940-es évek (restaurálandó)

583.

SZÉPVÍZI PLÉBÁNIA IRATAI

/1785/1857–1997

1,08 ifm

A szent életű lovagkirály kultuszát mindmáig élénken megélő székelyföldi falu a hagyomány szerint Szent László király idején keletkezett, mi több a település neve is

⁴⁴³ Családnevét nem jegyzi fel a forrás.

tőle származik.⁴⁴⁴ Szépvíz nevének első írásos nyoma 1567-ből maradt fenn, ekkor *Zepwiz* néven jegyzik föl az adólajstromban 53 kapuval.⁴⁴⁵ A középkori falu a jelenlegi település közelében lévő Pogány-havas környékén helyezkedett el, ahol feltételezhetően egy közös titulusú kápolna is épült Szent László és az Őrangyalok tiszteletére a 17. században, de a 18. század második felétől Szent László-kápolnaként említik a források. A kápolna a 19. század első felére nagyon romos állapotba került, használatával teljesen felhagytak. A 2010-ben végzett régészeti ásatások során felszínre került romokat szabadon hagyták és 2012-ben a környékén emlékhelyet hoztak létre.⁴⁴⁶

Szépvíz katolikus lakossága Csíkszentmihály plébániához tartozott. Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes 1638-ban kelt, a Római Hitterjesztési Kongregációhoz küldött felterjesztésében a falu *Szep viz* néven szerepel Csíkszentmihály filiájaként.⁴⁴⁷ Damokos Kázmér vikárius 1657-ben Rómába küldött jelentéseiből ismeretes, hogy Szépvíz mintegy 700 fős katolikus lakossága Borzsova 250 hívőjével együtt a csíkszentmihályi anyaplébániához tartozott.⁴⁴⁸

A falu híveinek abban a Havas Boldogasszony tiszteletére szentelt kápolnában miséztek, amelyet a Bíró család a 17. században építtetett újjá. A kápolna ma is áll, gondozását 1861-ben a szépvízi iparosok testülete vállalta magára és generációról generációra áthagyományozva mindmáig végzi.⁴⁴⁹

Szépvíz 1901-ig volt Csíkszentmihály filiája, ebben az évben vált önállóvá.

Templomának építését 1867-ben kezdeményezték. Hosszas szervezkedés eredményeként a ma is álló templomot 1881–1897 között építették Szent László tiszteletére, és 1902-ben szentelték fel.⁴⁵⁰

A plébánia és a kántori lakás építését 1924-ben fejezték be.⁴⁵¹

A 18. század első felében épült Nepomuki Szent János-kápolna használatával a 19. század első évtizedeiben hagytak fel, alapköveit későbbi építkezésekhez használták fel.⁴⁵²

A 17. század második fele és a 18. század közepe között ide betelepült örmények részére külön örmény katolikus plébánia szerveződött. A Szentháromság tiszteletére szentelt templomukat 1763–1785 között építették.⁴⁵³

583/b. Plébániai iratok

1897–1997

5 doboz = 0,61 ifm

⁴⁴⁴ Gál Hunor: *Múltba rejtett örökség. Fejezetek Szépvíz történelmi örökségéből*. Gyergyószentmiklós, 2017. 10.

⁴⁴⁵ *Székegy oklevéltár*. II. 221.

⁴⁴⁶ Bernád Rita-Magdolna: *Szent László ábrázolása plébániai pecséteken*. In Hegedűs Enikő szerk.: *Szent László király: Erdély védőszentje. A lovagkirály ábrázolásai a történelmi Erdély területén*. Kolozsvár, 2019. 19.

⁴⁴⁷ *Relationes missionariorum*. 251.

⁴⁴⁸ Uo. 298-299.

⁴⁴⁹ *Sematizmus*. 1882. 74.; Gál Hunor: *i. m.*. 238.

⁴⁵⁰ Gál Hunor: *i. m.* 91, 97–121.

⁴⁵¹ *Sematizmus*. 2010. 368.

⁴⁵² Gál Hunor: *i. m.* 245–247.

⁴⁵³ Bernád Rita-Kovács Bálint: *A Szamosújvári Örmény Katolikus Gyűjtőlevéltár. Repertórium. Arhiva de Colecție Armeano-Catolică din Gherla. Repertoriu. The Armenian Catholic Collective Archive in Armenopolis. Repertory*. Erdélyi Római Katolikus Levéltárak 4. Budapest–Gyulafehérvár–Leipzig, 2011. 92.

1. doboz: 1910, 1917–1939
2. doboz: 1940–1960
3. doboz: 1961–1980
4. doboz: 1981–1990, 1993–1997

Segédletek
1897–1951
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1897–1914 (csonka példány, restaurálandó)
 - b. kötet: iktatókönyv 1915–1936 (restaurálandó)
 - c. kötet: iktatókönyv 1936 (349. iktatószámától) –1941
 - d. kötet: iktatókönyv 1942 (61. iktatószámától) –1944 (132. iktatószámig)
 - e. kötet: iktatókönyv 1945–1951 (30. iktatószámig)

583/c. Házassági iratok
1921–1940
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1921–1940

583/d. Gazdasági iratok
1857–1972
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: leltár 1898; szentmisealap számadáskönyve 1903–1949
 - b. kötet: pénztárnapló 1902–1950
 - c. kötet: adósok főkönyve (perselypénz-alap) 1904–1936
 - d. kötet: adósok kimutatása 1906–1948
 - e. kötet: pénztárnapló 1922–1948; lélekösszeírás 1941
 - f. kötet: adósok kimutatása (szentmise-alap) 1936–1945
2. doboz:
 - iparosokkal kapcsolatos iratok 1857, 1901–1903
 - birtokügyi iratok 1877–1990
 - adósok kimutatása (Széphavas-kápolnaalap) 1915–1925
 - adósok kimutatása (szentmisealap) 1917–1935
 - Havi Boldogasszony Temetkezési Társulat iratai 1926–1936, 1960–1972
 - leltárak 1928, 1942, 1945, 1948–1954, 1958
 - Bíró Antal-féle alapítvány iratai 1935–1945
 - vagyonkimutatások 1941, 1944, 1947

- gazdasági iktatott iratok 1949–1965
- pénztárlapok 1950–1964
- könyvtárleltár 1962

583/e. Tematikusan rendezett kötetek

1945–1981

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanács-gyűlési jegyzőkönyv 1945. november 28.–1981. január 18.

583/f. Tematikusan rendezett iratok

/1785/–1939

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- Litterae Cessionales Csíkszentmihály 1785 (másolat)
- Katolikus Népszövetséggel kapcsolatos iratok 1922–1935
- anyakönyvi elírások jegyzetei 1938–1939
- filozófiai jegyzetek 20. század első fele
- Szalai József versei – Székelyudvarhely, 1974 (kézirat)

586.

ZSÖGÖDI PLÉBÁNIA IRATAI

1796–1881

0,01 ifm

A falu első írásos említése az 1567-es adóösszeíráshoz köthető, amelyben *Seőgeód* formában találjuk az időközben elpusztult Martonfalvával együtt.⁴⁵⁴ Két évvel később, az 1569. évi, főemberekről és lófőkről készült kimutatásban *Sijged* alakban találkozunk a település névvel.⁴⁵⁵ A 16. század végén *Sogod*, 1614-ben *Seőgeod* alakban jelenik meg a forrásokban.⁴⁵⁶

Zsögöd település katolikus lakossága a 17. században Fitóddal együtt Csíkszentlélek filiája volt. Ezt tanúsítja 1638-ban Francesco Leone da Modica Rómába küldött jelentése, ahol *Zőgöd* elnevezés alatt fordul elő.⁴⁵⁷ Két évtized elteltével, 1657-ben *Sőgöd* formában jegyzi fel Damokos Kázmér, az erdélyi ferences őrség őre a Hitterjesztési Kongregációhoz intézett beszámolójában. Eszerint a mintegy 40 családból álló közösség Csíkszentlélek filiája, amelynek helyben lakó plébánosa is volt

⁴⁵⁴ *Székely Oklevéltár*. II. 220.

⁴⁵⁵ Uo. 273.

⁴⁵⁶ Hajdú Mihály–Makay Emese–Slíz Mariann szerk.: *i. m.* 76.

⁴⁵⁷ *Relationes missionariorum*. 252.

ekkor.⁴⁵⁸ 1882-ben még mindig Csíkszentlélek leányegyházközsége volt, de hívőközsége már 1018 katolikust számlált.⁴⁵⁹

Szentháromság tiszteletére szentelt kisméretű templomát tekintve, a helyszíni szakszerű megfigyelések alapján, három építési időszak különíthető el: a 16. század első fele, a 18. század vége és a 19. század. A gótikus kápolnát a 18. század végén, a Mikó család kezdeményezésére nyugati irányban meghosszabbították és tornyot építettek hozzá.⁴⁶⁰ Az 1882. évi egyházmegyei sematizmus a zsögödi templom építését említve nem tér ki 16. századi előzményekre, a 18. század végére keltezi azt, és megjegyzi, hogy a Mikó család költségén épült.⁴⁶¹

A zsögödi leányegyházközség alapításától kezdve évszázadokig Csíkszentlélek egyházközséghez tartozott, így az alcsíki főesperesség részét képezte. A plébánia 1990-ben önállósult, előtte azonban rövid ideig Csíkszeredához tartozott, és ezzel egyidejűleg a felcsíki főesperességhez tartozó plébániákhoz került át.

A plébánia jelenlegi, kis mennyiségű levéltártöredéke a csíkszentléleki plébánia gyűjteményéből lett kiválogatva 2016. május 9-én.

1. doboz:

- családösszeírás 1869
- leltár 1881
- kepejegyzék 1881
- templom javításával kapcsolatos iratok 1796 (2 levél)

⁴⁵⁸ Uo. 299.

⁴⁵⁹ *Sematizmus*. 1882. 64.

⁴⁶⁰ Botár István: *i. m.* 615–616.

⁴⁶¹ *Sematizmus*. 1882. 64.

A CSÍKSZEREDAI GYŰJTŐLEVÉLTÁR FOND- ÉS ÁLLAGJEGYZÉKE
 (/1608/1646–2015)

85 ifm

Fond- szám	Fond megnevezése	Évkör	Ifm
510.	Alcsíki főesperesség	/1669/1786–2000	0,85
510/b	Főesperességi iratok	1786–2000	0,42
510/c	Iskolai iratok	1884–1938	0,14
510/d	Gazdasági iratok	1826–2000	0,13
510/e	Tematikusan rendezett kötetek	/1669/1780–1939	0,16
511.	Csatószeg	1713–2007	2,27
511/a	Anyakönyvek	1818–1924	0,03
511/b	Plébániai iratok	1783–1999	1,3
511/c	Házassági iratok	1979–1994	0,02
511/d	Iskolai iratok	1941–1944	0,01
511/e	Gazdasági iratok	1865–1998	0,39
511/f	Tematikusan rendezett kötetek	1713–1986	0,39
511/g	Tematikusan rendezett iratok	1940–2007	0,13
512.	Csíkménaság	1732–2014	2,84
512/a	Anyakönyvek	1853–1906	0,06
512/b	Plébániai iratok	1841–2014	1,17
512/c	Házassági iratok	1994–1998	0,01
512/d	Iskolai iratok	1900–1939	0,04
512/e	Gazdasági iratok	1732–2012	0,78
512/f	Tematikusan rendezett kötetek	1782–1955	0,52
512/g	Tematikusan rendezett iratok	1841–21. század	0,26
513.	Csíkmindszent	1718–2003	0,48
513/a	Anyakönyvek	1718–1958	0,13
513/b	Plébániai iratok	1956–2003	0,03
513/c	Gazdasági iratok	1881–1945	0,06
513/d	Tematikusan rendezett kötetek	1810–1969	0,26
514.	Csíkszentgyörgy	1688–2009	5,09
514/a	Anyakönyvek	1852–2009	0,08
514/b	Plébániai iratok	1700–1994	2,76
514/c	Házassági iratok	1847–1983	0,87
514/d	Gazdasági iratok	/1719/1736–1997	0,35
514/e	Tematikusan rendezett kötetek	1688–2003	0,79
514/f	Tematikusan rendezett iratok	1948–2008	0,24
515.	Csíkszentimre	1774–1970	2,43
515/a	Anyakönyvek	1883–1942	0,05

515/b	Plébániai iratok	1819–1972	0,65
515/c	Házassági iratok	1853–1985	0,5
515/d	Iskolai iratok	1883–1942	0,13
515/e	Gazdasági iratok	1774–1950	0,52
515/f	Tematikusan rendezett kötetek	1780–1970-es évek	0,39
515/g	Tematikusan rendezett iratok	1866–1947	0,13
515/h	Veress Sándor személyi hagyatéka	1856–1894	0,05
516.	Csíkszentkirály	/1615/1704–2007	3,79
516/a	Anyakönyvek	1693–1985	0,16
516/b	Plébániai iratok	/1615/1704–2000	0,9
516/c	Házassági iratok	1834–2006	0,63
516/d	Iskolai iratok	1890–1942	0,02
516/e	Gazdasági iratok	1831–1991	0,78
516/f	Tematikusan rendezett kötetek	1782–2007	0,65
516/g	Tematikusan rendezett iratok	1884–1988	0,39
516/h	Vitos Mózes személyi hagyatéka	1871–1902	0,13
516/i–j	Kristó Xavér és Takács Dezső személyi hagyatéka	1910–1975	0,13
517.	Csíkszentlélek	1684–2011	2,58
517/a	Anyakönyvek	1745–1978	0,05
517/b	Plébániai iratok	1728–2010	1,1
517/c	Házassági iratok	1850–2011	0,25
517/d	Iskolai iratok	1911–1945	0,03
517/e	Gazdasági iratok	1758–2007	0,38
517/f	Tematikusan rendezett kötetek	1684–1998	0,51
517/g	Tematikusan rendezett iratok	/1717/1888–1992	0,12
517/h	Mákszem Sali István személyi hagyatéka	1963–1985	0,12
517/i–k	Tamás Márton, Szőke András és Pálfi Elek személyi hagyatéka	1856–1877	0,02
518.	Csíkszentmárton	1718–2015	1,25
518/b	Plébániai iratok	1718–2002	0,3
518/c	Házassági iratok	1977–2000	0,13
518/d	Gazdasági iratok	1758–2015	0,26
518/e	Tematikusan rendezett kötetek	1668–1967	0,26
518/f	Tematikusan rendezett iratok	1874–2002	0,26
518/g–i	Baka János, György András és Gál Gyula személyi hagyatéka	1853–1974	0,04
519.	Csíkszentsimon	1713–2012	1,58
519/b	Plébániai iratok	1929–2000	0,26
519/c	Házassági iratok	1959–1996	0,13
519/d	Gazdasági iratok	1720–1997	0,5
519/e	Tematikusan rendezett kötetek	1713–2003	0,13
519/f	Tematikusan rendezett iratok	1925–2012	0,5

519/g	Sófalvi család személyi hagyatéka	1921–1946	0,06
520.	Csíkverebes	/1770/1850–1912	0,03
521.	Csinód		
522.	Egerszék		
523.	Felsőszentgyörgy		
524.	Kászonjakabfalva	1778–2005	2,12
524/a	Anyakönyvek	1898–1956	0,01
524/b	Plébániai iratok	1778–1982	0,05
524/c	Házassági iratok	1822–1963	0,37
524/d	Iskolai iratok	1858–1948	0,13
524/e	Gazdasági iratok	1781–2003	0,72
524/f	Tematikusan rendezett iratok	1829–2005	0,37
524/g	Fodor Anna személyi hagyatéka	1854–1906	0,01
524/h	Csomortáni Ignác személyi hagyatéka	1885–1942	0,01
524/i	Tervrajzok	1915–1946	
525.	Kászonújfalu	1854–1998	1,18
525/a	Anyakönyvek	1905–1942	0,03
525/b	Plébániai iratok	1914–1992	0,37
525/c	Házassági iratok	1854–1982	0,13
525/d	Gazdasági iratok	1865–1998	0,25
525/e	Tematikusan rendezett kötetek	1910–1945	0,04
525/f	Tematikusan rendezett iratok	1899–1998	0,36
526.	Kotormány		
527.	Kozmás	/1608/1684–2004	2,34
527/a	Anyakönyvek	1695–1985	0,39
527/b	Plébániai iratok	1725–2004	0,52
527/c	Házassági iratok	1895–1982	0,13
527/d	Iskolai iratok	1908–1947	0,13
527/e	Gazdasági iratok	1871–2000	0,39
527/f	Tematikusan rendezett kötetek	/1608/1684–1978	0,39
527/g	Tematikusan rendezett iratok	1895–1977	0,39
528.	Lázárfalva	1899–1993	0,98
528/b	Plébániai iratok	1914–1991	0,44
528/c	Házassági iratok	1914–1988	0,13
528/d	Iskolai iratok	1942–1944	0,02
528/e	Gazdasági iratok	1899–1993	0,26
528/f	Tematikusan rendezett iratok	1914–1983	0,13
529.	Menaságújfalu		
530.	Nagykászon		
531.	Szentimrei Büdösfürdő		
532.	Tusnád		
533.	Tusnádfürdő		
534.	Újtusnád		

535.	Úzvölgye		
541.	Felcsíki főesperesség	1678–1933	0,48
541/a	Anyakönyvek	1909, 1920	0,05
541/b	Plébániai iratok	1858–1914	0,03
541/c	Iskolai iratok	1907–1914	0,01
541/d	Gazdasági iratok	1907–1933	0,13
541/e	Tematikusan rendezett kötetek	1678–1911	0,26
542.	Ajnád		
543.	Áldomás		
544.	Balánbánya	1829–1988	0,34
544/b	Plébániai iratok	1829–1979	0,25
544/c	Iskolai iratok	1942–1944	0,02
544/d	Gazdasági iratok	1881–1988	0,07
545.	Bálványos		
546.	Bándpatak		
547.	Barátos		
548.	Borzsova		
549.	Bükk		
550.	Bükkhavas		
551	Contumatia		
552.	Csíkcsicsó	1781–2005	3,74
552/a	Anyakönyvek	1853–1952	0,04
552/b	Plébániai iratok	1782–2000	1,38
552/c	Házassági iratok	1926–1965	0,24
552/d	Gazdasági iratok	1719–2003	1,34
552/e	Tematikusan rendezett kötetek	1783–1949	0,38
552/f	Tematikusan rendezett iratok	1866–2005	0,36
553.	Csíkcsomortán		
554.	Csíkdánfalva	1919–2008	1,34
554/b	Plébániai iratok	1922–2001	0,61
554/c	Házassági iratok	1961–1971	0,12
554/d	Gazdasági iratok	1922–2007	0,37
554/e	Tematikusan rendezett kötetek	1919–2008	0,12
554/f	Tematikusan rendezett iratok	1922–1990-es évek	0,12
555.	Csíkdélne	1778–1998	2,36
555/b	Plébániai iratok	1819–1998	0,7
555/c	Házassági iratok	1849–1985	0,38
555/d	Gazdasági iratok	1778–1997	0,52
555/e	Tematikusan rendezett kötetek	1782–1958	0,74
555/f	Tematikusan rendezett iratok	1970–1973	0,01
556.	Csíkmadaras	1742–1979	1,86
556/a	Anyakönyvek	1930	0,03
556/b	Plébániai iratok	1742–1979	0,65

555/c	Házassági iratok	1809–1972	0,26
555/d	Iskolai iratok	1893–1949	0,13
555/e	Gazdasági iratok	1749–1948	0,39
555/f	Tematikusan rendezett kötetek	1822–1934	0,13
555/g	Tematikusan rendezett iratok	1789–1970	0,26
557.	Csíknagyboldogasszony	1721–2007	6,97
557/a	Anyakönyvek	1854–1972	0,13
557/b	Plébániai iratok	1721–2007	2,71
557/c	Házassági iratok	1860–2000	1,09
557/d	Iskolai iratok	1845–1946	0,26
557/e	Gazdasági iratok	1730–1998	1,16
557/f	Tematikusan rendezett kötetek	1805–1970	0,98
557/g	Tematikusan rendezett iratok	1761–2001	0,63
557/h	Kabdebó János személyi hagyatéka	1861	0,01
558.	Csíkpálfalva	1942–1944	0,03
559.	Csíkrákos	1669–1994	3,02
559/b	Plébániai és főesperességi iratok	1724–1994	1,76
559/c	Házassági iratok	1850–1985	0,61
559/d	Gazdasági iratok	1840–1989	0,25
559/e	Tematikusan rendezett kötetek	1669–1906	0,26
559/f	Tematikusan rendezett iratok	1911–1975	0,14
560.	Csíksomlyó – kegytemplom		
561.	Csíksomlyó	/1653/ 1739–2003	9,13
561/a	Anyakönyvek	1799–1948	0,03
561/b	Plébániai és főesperességi iratok	1762–2002	6,1
561/c	Házassági iratok	1969–1986	0,13
561/d	Iskolai iratok	1898–1948	0,13
561/e	Gazdasági iratok	/1684/ 1739–2002	1,16
561/f	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1992	0,39
561/g	Tematikusan rendezett iratok	/1653/ 1796–2003	0,38
562.	Csíkszentdomokos	1722–2007	5,83
562/a	Anyakönyvek	1830–1977	0,26
562/b	Plébániai iratok	1746–2001	2,92
562/c	Házassági iratok	1871–1991	0,49
562/d	Iskolai iratok	1859–1920	0,13
562/e	Gazdasági iratok	1851–2002	0,75
562/f	Tematikusan rendezett kötetek	1722–1998	0,41
562/g	Tematikusan rendezett iratok	1912–2007	0,87
562/h	Varga Ferenc személyi hagyatéka	1894–1898	0,05
563.	Csíkszentmihály	1781–2000	1,14
563/b	Plébániai iratok	1889–2000	0,42
563/c	Házassági iratok	1938–1989	0,12
563/d	Gazdasági iratok	1891–1979	0,13

563/e	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1965	0,26
563/f	Tematikusan rendezett iratok	1926–1994	0,12
563/g	Csutak család hagyatéka	1895–1987	0,03
564.	Csíkszentmiklós	/1627/ 1703–1989	4,96
564/b	Plébániai iratok	/1627/ 1705–1989	1,95
564/c	Házassági iratok	1850–1980-as évek	0,52
564/d	Gazdasági iratok	1754–1988	1,43
564/e	Tematikusan rendezett kötetek	/1627/ 1703–1981	0,91
564/f	Tematikusan rendezett iratok	1884–20. század közepe	0,02
564/g	Éltes Károly személyi hagyatéka	1846–1875	0,13
565.	Csíkszenttamás	1646–2001	3,06
565/a	Anyakönyvek	1750–1970	0,15
565/b	Plébániai iratok	1646–2000	1
565/c	Házassági iratok	1930–2001	0,24
565/d	Iskolai iratok	1859–920	0,13
565/e	Gazdasági iratok	1840–1989	0,9
565/f	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1978	0,52
565/g	Tematikusan rendezett iratok	1918–1999	0,12
566.	Csíkszereda – Szent Kereszt plébánia		
567.	Csíkszereda – Szent Ágoston plébánia		
568.	Csíktaploca	1892–2002	1,17
568/b	Plébániai iratok	1892–2000	0,39
568/c	Házassági iratok	1908–2002	0,39
568/d	Gazdasági iratok	1910–1999	0,26
568/e	Tematikusan rendezett iratok	1940–1998	0,13
569.	Csíkvacsárcsi		
570.	Farkaspalló		
571.	Gyimesbük	/1809/ 1820–2004	3,87
571/a	Anyakönyvek	1869–1991	0,13
571/b	Plébániai iratok	1842–2003	1
571/c	Házassági iratok	1858–2001	0,65
571/d	Gazdasági iratok	1889–2004	1,43
571/e	Tematikusan rendezett kötetek	1820–1916	0,01
571/f	Tematikusan rendezett iratok	1809–1994	0,52
571/g-m	Személyi hagyatékok	19. század közepe – 1960-as évek	0,13
572.	Gyimesfelsőlok	1908–2009	1,23
572/b	Plébániai iratok	1908–1977	0,9
572/c	Gazdasági iratok	1916–2000	0,13
572/d	Tematikusan rendezett kötetek	1957–2009	0,2
573.	Gyimesközéplek	/1915/ 1925–2012	1,81

573/a	Anyakönyvek	1960-as évek vége – 1984	0,06
573/b	Plébániai iratok	1940–2000	0,65
573/c	Házassági iratok	1944–2000	0,26
573/d	Gazdasági iratok	1925–2002	0,52
573/e	Tematikusan rendezett kötetek	1933–2012	0,13
573/f	Tematikusan rendezett iratok	1915–2005	0,19
574.	Harangláb		
575.	Hargitafürdő		
576.	Hidegség		
577.	Jávárdihegy		
578.	Jávárdipatak		
579.	Komját		
580.	Kostelek	1920-as évek – 2008	0,63
580/b	Plébániai iratok	1942–2005	0,06
580/c	Házassági iratok	1961–1988	0,05
580/d	Gazdasági iratok	1968–2008	0,39
580/e	Tematikusan rendezett iratok	1920-as évek – 1977	0,13
581.	Madéfalva	1719–2012	1,31
581/b	Plébániai iratok	1913–2010	1,21
581/c	Gazdasági iratok	1896–1926	0,05
581/d	Tematikusan rendezett kötetek	1719–2003	0,04
581/f	Tematikusan rendezett iratok	1940-es évek	0,01
582.	Magyarcsüvés		
583.	Szépvíz	/1785/ 1857–1997	1,08
583/b	Plébániai iratok	1897–1997	0,61
583/c	Házassági iratok	1921–1940	0,12
583/d	Gazdasági iratok	1857–1972	0,26
583/e	Tematikusan rendezett kötetek	1945–1981	0,04
583/f	Tematikusan rendezett iratok	/1785/–1939	0,05
584.	Szépvíz – örmény katolikus		
585.	Tarhavas		
586.	Zsögöd	1796–1881	0,01
	Összesen:	/1608/ 1646–2015	85 ifm

1716 előtti dokumentumok forrásközlése

1.

1646. szeptember. Csíknagyboldogasszony.

Sajgó Ferenc csíkszenttamási nemesnek a csíknagyboldogasszonyi György (*Georgy*) pap, a csíkszenttamási Gurzó Gergely (*Gurzo Gergelj*) és Kedves Mihály (*Kedues Mihalj*) előtt tett végrendelete, amelyben felsorolja a feleségére és a lányára hagyott jószágokat (állatok, földek).

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2018). Négy darab szárazpecsét papírfelzettel. 21x31,5 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 565. Csíkszentttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok: Sajgó-birtokra vonatkozó iratok 1646. szeptember.

/Recto/

Anno 1646 [Die...] Septemb[ris]

En Saygo Ferencz Czik [Szeki] [S]zent Thamasi Nobilis Testemben beteg, Lelkemben czendes Lélkem[e]t elso[b]ben ayanlo[m] az Ist[e]n[ne]k Testemet pedig az eő Anjanak az föld[ne]k, teszék illjen Testamentomot, illén bóczuletes szem[é]lyék előtt, vgy mint Nagy Boldog Asszonj megyeiben⁴⁶² lako Georgy Pap előtt és Szent Thamasi Gurzo Gergelj vra[m] előtt és vgya[n] Szent Thamasi Kedues Mihalj előtt. Hagyo[m] illjen allaszattal az felesegem[e]t Saygo Janossal, ha egyut akarnak lakni, egyut lakianak, egymasnak keressek keduet. Ha ugya[n] alkhatatlánsag⁴⁶³ ió kozikbe[n], hagyo[m] az felesegemnek az én részem marhamot okrómot vnó barmomot, kaczolamot⁴⁶⁴ johaimot, pénzem[e]t, joszogomot, pénzen uót orokos joszogomot, zallagos foldeim[e]t, irtas helyeinket. az felet mindennek az ki ingem[e]t illet orokoso[n] neki hatta[m] az en húto[m] szerént az én hűtös felesegemnek. Kristalj Ferenczne Leanjom[na]k az maga[m] réssémbol hagyók égy Kanczat. adgyak meg egy szúrke kek atok alat. Szaigo Janos is szembén uala ois aszé[ri]nt jaualla engedi az Testamento[m] tetélnek.

Mi kik ez feljeb meg irt birak, hútu[n]k szerent irattuk az maga ellotu[n]k ualo njelu[en] uallasat, meljet peczeteunkul is meg erossittettuk.

Hagio[m] Tutor[aim]nak⁴⁶⁵ Georgy Pap vramot es Gurzo Gergelj vramot, es Saygo Janost. atok alat hogj az Felesegem[e]t haborgatok ellen mindenbe[n] meg oltalmazzak. /Négy darab, a lap alsó részén háromszög alakban kivágott és visszahajtott, felzetes szárazpecsét./

Correcta p[er] eosdem

⁴⁶² Megye – egyházközség.

⁴⁶³ Állhatatlanság – ingatagság.

⁴⁶⁴ Kacola – kancaló.

⁴⁶⁵ Tutor – gyám, pártfogó.

/Verso/

Leírta: Vilman Géza⁴⁶⁶

1917. nov. 10.

/Más kéz:/

Testamentum D[omi]ni Saigo Francisci

⁴⁶⁶ Vilman Géza: 1907–1921 között csíkszenttamási plébános.

Anno. 1646. Septemb.
 En Sajgó Ferencz Erik, Csíkszenttamási Nobiles. Tettesben bereg-
 lalkomban erendes Lelkmd. Eln. en ayantó ab Lelkmd. Tettesben bereg-
 ab es Ajának ab földk. rellék ilken testamentumet. illen bösületes sembi-
 elot. egy mint Alay Balogh Alonj megeriben lko Georgy Dap. elot es Kent.
 Thomaši Gurbó Gerzely en elot es egy Kent Thomaši Ledves Pluch elot.
 Sajgó ilken allapattal ab feltöremt. Sajgó János. En egyut akarnak lkm.
 egyut lakinak, egy nyolc. kreszok kadut. En egyut allapattal is kolikot.
 Sajgó ab feltöremt ab en nyolc. marhamot kreszok eno barmomot, kullak-
 mot jehaimot, penben, jehaimot penben ut orlos jehaimot. En lko-
 foldimot iras helyenket. ab feltö mindemte ab ki gyemot illen. orlos-
 neki satta ab en huro perdit ab en huro feltöremt. En lko-
 Ferencz Lanyomt ab mya nyolc. Sajgó egy kreszok. adyuk my-
 egy kreszok kreszok ab. Sajgó János en kreszok nala eno kreszok
 jurella nyolc ab testamentumet.

Mi kik ez felül my ira. kreszok. kreszok kreszok iratuk ab mya elotuk
 nala nyolc kreszok. melet. peledunkukut eno kreszok.
 Sajgó János. Georgy Dap. Thomaši es Gurbó Gerzely Thomaši
 es Sajgó János. arak elot. Sajgó János ab feltöremt.
 En kreszok illen mindenbe my orlosmunkak.

Végrendelet (1646. szeptember, Csíkszenttamás)

2.

1696. május 26. Esztergom.

Az esztergomi⁴⁶⁷ érseki káptalan kiállítja a Nagyszombatba⁴⁶⁸ letelepedett csíkszenttamási Sajgó Ferenc nemes alapítványát, amelyben csíkszenttamási jószágait (erdők, rétek, szántóföldek, kertek, telkek, halastavak) a helyi egyházközségnek ingyen haszonbérbe adja, hogy azok jövedelmeit az egyházi épületekre fordítsák. Ugyanakkor meghagyja, hogy a terméseket ne tékozzák el, a birtokokat egybe gondozzák, és végrehajtónak Lászlófi (Lászlóffy) András plébánost bízta meg teljes joggal. Cserébe kéri, hogy a Sajgó családért negyedévente két szentmisét mutassanak be (egyet az élőkért, egyet a holtakért).

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2018). Egy darab szárazpecsét papírfelzettel. 20x31 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 565. Csíkszentttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok: Sajgó-birtokra vonatkozó iratok 1696. május 26.

/1 recto/

Nos Capitulum Eccl[esi]ae Metropolitan[is] Strigonien[se]. Damus p[ro] memor[ia] per p[re]sen[tem] significan[tem] quibus expedit univers[is] quod Gener[osis] D[omi]nus Franciscus Sajgo Liberae Regiaeque Civit[at]is Tyrnavien[sis], Juratus Civis et numero sexaginto Vivor[um] etc. Coram nobis personalit[er] constitutus maturamus et exacta animi sui deliberatione[m] intra se p[re]habita, sponte libere, a benevole fassus est, ac retulit, eandem fassionem, et plenipotentiarum constitutionem suam hungarico jdiomate conscriptam. Nobis exhibuit, ac p[re]sentavit hujusmodi sub tenore.

En Csik Széky, Sz[ent] Thamásy Saýghó Ferencz, adom tudtara az kik[ne]k illik és vallo[m] ez Levelemnek rendiben. Hogy tanosaghi utan az nagy haború és üdőnek valtozisy mint az elmúlt Esztendőben kényszerítettven itt Főlső Magy[ar] Országban⁴⁶⁹ Nemes Nagy Szombath Varosában le telepednem mint hogy pedig távol élven őstől maratt Jószághimtol azok[na]k mind edighis semmi hasznát és gyűmölcsét nem vehettem, melyekről jól lehet in Anno 1682 Bor[os] G[y]őr[gy] Eötsém Uram[m]al Contractust⁴⁷⁰ csinaltam vala de minthogy ő K[e]g[y]elme mind edgyik is immemor lévén benenificy, et obligaminis sup[er] legh kissebet sem p[re]stált⁴⁷¹, ahoz kepest hogy sem tovább is haszontalanul biratassék tudván szükségét Sz[ent] Thamásy romlodozott Templomunknak és Parochiának⁴⁷² ítéltém ... lenni,

⁴⁶⁷ Esztergom (Gran, Strigonium; H): a római katolikus egyház magyarországi központja, az esztergomi érsek-prímás székhelye.

⁴⁶⁸ Nagyszombat (Trnava, Tyrnau, Tyrnavia; SK): Szlovákia legnagyobb városa.

⁴⁶⁹ Felső-Magyarország (Felföld): a történelmi Magyar Királyság északi, magasabban fekvő területeinek volt a neve a 19. századig. Később a Felvidék elnevezéssel illették.

⁴⁷⁰ *Kontraktus* – szerződés.

⁴⁷¹ *Prestál* – kötelezettségeket, szerződésbeli feltételeket teljesít.

⁴⁷² *Parókia* – papi lak.

hogy bonis medis, rendben vétessék, és annak jóvedelme /: medigh magham vagy maradékim⁴⁷³ közül haza szarmaznak /: I[ste]n tisztességhire fordittassék. Kikről rövideden teszakis illy rendelést hogy intra Ambitum Sedis Superioris Csik vala holmo Sayghoý Jóság talaltatik vigore[m] p[re]sen[tem] él foghlaltassék és azoknak egy része ugy mint Gedőcz Kerty Jobagiostol Eggher Patak mellyéki Rétek és Földek, Agyagasdóbéli földek, és alsó Csere homlok Parochiahhoz a többi pedigh akármi névil nevezendő Curiák⁴⁷⁴, Jobbágy helyek, Erdők, Rétek, Szántó Földek, Tanorók, Kertek, Halászo vizek megh nevezett Templomunk számára Ar[endál]tassanak,⁴⁷⁵ és annak épületire forditassanak.

/1 verso/

Demindazonál[ta] ollý Condióval,⁴⁷⁶ hogy se edgyik, se másik sőt legh kisebb da[r]abbis ne distrahaltassék,⁴⁷⁷ hanem Fructussát,⁴⁷⁸ mind egy, mind más részről percipiálván,⁴⁷⁹ az Jóság intacte⁴⁸⁰ Conserváltassék.⁴⁸¹ Ennek pedigh véghbe vitelére, Plenip[ot]entiarium[na]k,⁴⁸² vallom mostani Plebanus Tisztelendő Lászlóffy A[n]drás⁴⁸³ az én nagy jó akaro Uramat, hogy mennél Szorgalmatosab lehet, effectusban⁴⁸⁴ vegye. Azonban penigh azon helybeli Plebanus Uraimék, Szayghó Familiáért ne terdeltenessen minden Kántorb[öjtben]⁴⁸⁵ legh aláb Két misét egyet élőkért, mást holtakért szolgálj, mind adigh valamégh, a fellýeb megh irt mod szerint, azon jószághot foghiák usuálni⁴⁸⁶ és manuteneálni⁴⁸⁷. Super qua[m] q[uam] coram Nobis celebrata et exhibita p[re]sentibusq[ue] de Verbo ad Verbum inserta Fessione et Plenipoten[tia] Constitutione p[re]sen[tes] Literas nostras Testimoniales, Sub Sigillo nostro Capitulari usitato et authen[tico] extradan[da] esse aduximus et conceden[da] Comuni suadendas Justitiam. Datu[m] Sabatho p[ro]x[imo] D[omi]nicam C[antate]⁴⁸⁸ A[n]no D[omi]ni Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo Sexto.

Lecta

/Szárazpecsét papírfelzettel./

⁴⁷³ Maradék – utód, leszármazott.

⁴⁷⁴ Kúria – nemesi telek.

⁴⁷⁵ Arendál – bérbe vesző, kibérel.

⁴⁷⁶ Kondíció – feltétel.

⁴⁷⁷ Disztrahál – elpocsékol.

⁴⁷⁸ Fructus – hozam, termés.

⁴⁷⁹ Percipiál – behajt, beszéd.

⁴⁸⁰ Intacte – érintetlenül.

⁴⁸¹ Konzervál – gondoz, karban tart, megőriz.

⁴⁸² Plenipotenciárius – teljes jogú, meghatalmazott személy.

⁴⁸³ Lászlófi András: hajdani csíkszenttamási plébános. Gyergyóalfaluban született, Kolozsváron és Nagyszombatban tanult. 1695-ben szentelték pappá. 1695–1708 között Csíkszentdomokoson és Csíkszenttamáson tevékenykedett. Későbbi szolgálati helyei: Lövéte, Székelyszenttamás, Gyergyóújfalu, Gyulafehérvár, Szentdemeter. Szentdemeteren hunyt el 1726-ban.

⁴⁸⁴ Effectus – itt: hatáskör.

⁴⁸⁵ Kántorböjt: negyedévi böjti napok. Az elnevezés a lat. *quatuor* 'négy' szó torzításából származik, nincs köze a kántorhoz.

⁴⁸⁶ Uzuál – használ.

⁴⁸⁷ Manuteneál – fenntart.

⁴⁸⁸ Dominica Cantate: Húsvét utáni negyedik vasárnap.

/2 verso/

A[nn]o 1745 die 12. Men[sis] Novemb[ris].

Párba itiltetett.

/Más kéz:/

Lemásolta: Vilman Géza

1917. nov. 10.

/Más kéz, tintaceruzával:/

Hol van a másolat?

Lecta co

3.

1696. december 7. Nagyszombat.

Sajgó Ferenc (*Saygho Ferencz*) válaszlevele Lászlófi (*Lászlóffi*) András csíkszenttamási plébánosnak, amelyben közli, hogy értesítéséből tudomásul vette, hogy Boros György család útján szándékozott elbirtokolni jószágait és támogatásáról biztosítja, anyagi és törvényes úton egyaránt.

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2018). Egy darab vörös viaszpecsét. 20x32 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 565. Csíkszentttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok: Sajgó-birtokra vonatkozó iratok 1696. december 7.

/1 recto/

Ayanlom Kőteles Szolgálatomot mint nagy jo Akaro Uram[nak] K[e]g[yelme]d[ne]k. Isten kivanta szerentses jokkal áldgia megh k[e]g[yelme]det.

Vöttém, és nagy almelkodással olvastam az k[e]g[yelme]d lévelit minémű álnok Sziniáczas alatt akaria Boros György birni saját örökös jóságghomot hatalmasul,⁴⁸⁹ holot tala[n] megh én sem volta[m] világhon mikor a Leány ághat kifizettek azon jóságghol, szegheny Gurzo Mattias Sogorunk külömb Ember volt eö nálánál ki tudta venni az maghaet, most is emlekezem reá melyk jóságghot mondottak hagyatták volt szegheny Nenem[ne]k marhákal edgiűt s ugian utolliara és azon joszaghban lakot és holt meg is szegheny azért csak álnokságh mjndén dolgha, de am bator illetné is eőtöt valami hiszem senki magha maghanak bírása nem teheti kihez kepest k[e]g[yelme]d mjnd a Violentiara⁴⁹⁰ bizvast rea kereshety, mind a Contractus tenora⁴⁹¹ szerént számot vehet s ugy is kel lenni mint ha k[e]g[yelme]d aszt el nem követne job lőt volna fel sem valalni vagy bele ereszkeni, ha k[e]g[yelme]d[nek] a Kőlcseghbe volna difficultassa⁴⁹², kik kik az bővön csak k[e]g[yelme]d közölje Prokatoros⁴⁹³ Embernel, s a tőby között ha közeleb nem találkoznak Sz[ent] Simoni Veres Peter Ura[m] fia nálam fiaim mellet leven Preceptorul⁴⁹⁴ tudom eő k[e]g[yel]me is megh cselekszi szolgáhal, s enis amiből lehet itten helybeleszek az eő k[e]g[yel]me fiának. Azonba[n] ha eő fölseghe parancsolattia kivantatnek aszt is Laczko János Földy⁴⁹⁵ Ur[am] megh küldi én nekem, nem kel busulni, csak k[e]g[yelme]d adgia tutomra minel hamareb de reliquo⁴⁹⁶ tarcsa I[ste]n jo eghesseghb[en] K[e]g[yelme]det. Tyrna[viae]⁴⁹⁷ die 7 [Decem]bris 1696
K[e]g[yelme]d jo Akaroja es Szolgahaja Saygho Ferencz /aláírás/
P.S.

⁴⁸⁹ *Hatalmasul* – hatalmaskodást elkövetve.

⁴⁹⁰ *Violencia* – erőszakosság.

⁴⁹¹ *Kontraktus tenora* – szerződés lefolyása.

⁴⁹² *Difficultás* – nehézség.

⁴⁹³ *Prokátor* – szószóló.

⁴⁹⁴ *Preceptor* – tanító.

⁴⁹⁵ *Földi* – ugyanazon településről vagy tájról származó személy.

⁴⁹⁶ *De reliquo* – egyébiránt.

⁴⁹⁷ *Tyrnavia*: Nagyszombat latinul.

/1 verso/

Jo Akaroimot es az Attiafiakot eö k[e]g[yel]meket ne tishelteszek K[e]g[yelme]d
köszönteni Sógorom[a]t Szopos János Eöcsém Uramot es Gurzo Istvanne Angiom
Aszszont, s ugy az Hugaimot is banom hogy most semmi segitseghel nem lehetek
nekiek de azon leszek hogy juttassak mit aszt. K[e]g[yelme]d Johokrol es marhakrol
nem is ir semit es azok[na]k pedig mjnd hasznait es szaporodasit is kel kivanni.

/2 verso/

Admodum Reverendo in [Chris]to Patri Andreae Lászlóffi Ecclesiae Romano-
Catholicae Szent Tamasiensis Plebano vigilantissimo Do[mi]no et Patri in [Chris]to
Colendissimo.

D[omi]ni Sajgoh Littera

In Transylvania Fel Csik Sz[ent] Tamas

/Egy darab piros viaszpecsét-lenyomat./

/Fejjel lefele/

Revidealta:⁴⁹⁸ Vilman⁴⁹⁹

[Pro]báltán kerestni de degimbe nem mehetttem. A Contract[us] kezemhez neki kőlt, el
hivtam a Csik Karczfalvi György János el tette vagy dugta, vagy el vesztette nem is
hozta ele.

⁴⁹⁸ *Revideál – felülvizsgál, ellenőriz.*

⁴⁹⁹ Vilman Géza: 1907–1921 között csíkszenttamási plébános.

1697. április 24. Nagyszombat

Sajgó Ferenc (*Saygho Ferencz*) válaszlevele Lászlófi (*Lászlóffy*) András csíkszenttamási plébánosnak a Boros György által család útján elbirtokolni kívánt jószágok kapcsán, amelyben kéri, hogy ne adjon hitelt neki csak a köztük lévő szerződés szerint járjon el, és adjon számot a marhák és a juhok szaporodásáról és a belőlük származó haszonról. Amennyiben szószólóra lenne szüksége, úgy Veres Pétert ajánlja, kinek a fia az ő fiai mellett tanítóként szolgál. Emlékezteti, hogy a *Gedőcz*-kertet adta házastól használatra az egyházközségnek, és kéri a plébánost, hogy sürgesse a birtokhasználat tisztázását.

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2018). Egy darab vörös viaszpecsét. 20x32,5 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 565. Csíkszentttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok: Sajgó-birtokra vonatkozó iratok 1697. április 24.

/1 recto/

Ayánlom szolgálatomot mint nagy jo Akaro P. Uram[na]k K[e]g[yelme]d[ne]k, I[ste]n kívánta szeréncsés jokal aldgia megy k[e]g[yelme]det.

Kesőre adok választ k[e]g[yelme]d leveljre melyben panasz kepen delegálja⁵⁰⁰ hogy az jo Eőcsemel Boros Györgjel veghet nem erhet, azert varakosztam Püspök Ur[am] eő N[agysá]gha bémenetelyre leven nagy remenseghem eő N[agysá]gha patrociniomjában⁵⁰¹ a mjnt hogy ayanlotta is eő N[agysá]gha maghát, csak k[e]g[yelme]d eő N[agysá]gat a miben szükséghe leszen találja megh. S. P. Adorián Uram is tudom, eő N[agysá]gha méellet leven foghja urgialnj.⁵⁰² K[e]g[yelme]d pedig hitelt Boros Gyorgynek ne adgion, mert leány Aghnak sémj közé már a Saygho jószághb[an] megh eő Vilaghon sém volt mikor ki fizettek, csak foghása az néki hogy annak szinne alat birhassa; megh jrtam vala Gyorgy János altal mihez alkalmasztassa k[e]g[yelme]d maghát, s csak sério a szerent kellett volna el járni birni a Contractust⁵⁰³ is nem ketlem kezihez vötte mely[ne]k continentiaja⁵⁰⁴ szerent quo ad o[m]nia számot kellett volna vennj es az marhakot is (:...ej[u]sd[em] conten[...]) szaporodasáról es hasznairól Johokal edgjüt kivenni s enghemet azok[na]k számáról tudositani. Ha Prokator⁵⁰⁵ kivantatnak csak Sz[ent] Symony Veres Peter Uramot kellenek meghatalálni mind veghbe vinne most nala[m] leven a Fia Praeceptor⁵⁰⁶ hanem arra kel vigiazni

⁵⁰⁰ *Delegál – kirendel.*

⁵⁰¹ *Patrocinium – pártfogás.*

⁵⁰² *Urgiál – sürget.*

⁵⁰³ *Kontraktus – szerződés.*

⁵⁰⁴ *Continentia – tartalom.*

⁵⁰⁵ *Prokátor – szószóló.*

⁵⁰⁶ *Preceptor – tanító.*

hogy a Jozsághból vala mely darabok ne subtrahaltassanak,⁵⁰⁷ Atos Janos ha megh el alkalmasint tudgia a Sayghok Jozsághat, csak eőtöt kel megh examinalni.⁵⁰⁸ Gedőcz Kertit hazal edgiut rendeltem vala Parochiahoz⁵⁰⁹ más tőb darabokal p[ro] necessitate Parochia s tala[n] amjnt ézb[en] veszem k[e]g[yelmedne]k nem is usualja⁵¹⁰ azért quis sibi nequa[m] re[m] de k[e]g[yelme]d ne apprehendalja.⁵¹¹ Annak okáert kedvel nagy jo Akaro P. Ur[am] mivel k[e]g[yelme]d jovallasabol⁵¹² is lőt ezen dispositiom⁵¹³ kerem már serio⁵¹⁴ allaboraljon⁵¹⁵ I[ste]n tisztesseghen hogy enis inténtiomot⁵¹⁶ k[e]g[yelme]d által se...adalhassa[m] Püspök Ur[am] cö N[agysa]gha ad Parancsolatot

/1 verso/

s tudom máskepen is levele által fogia requiralni⁵¹⁷ Tiszt Uramekot csak k[e]g[yelme]d surgesse a dolghot. Ha vegheszhet Boros Györgiel Hughajin közül amelyek[ne]k szűkseghit latya legien k[e]g[yelme]d seghitseghet nem banom vagy penzbol vagy marhabol s be veszem. A Kercso Földy portikaja⁵¹⁸ kit Miller Ur[am] eő k[e]g[yelme] kezemhez adot volt tiz forintra extindaltatot⁵¹⁹ volt, melyet P. Adoria[n] Ur[am] kezehez assignalta[m]⁵²⁰ de reliquo⁵²¹ tarcsa I[ste]n szamos esztendeigh jo eghesseghb[en] K[e]g[yelme]det. Tyrna[viae]⁵²² die 24 Apr[ilis] 1697. K[e]g[yelme]d jo Akaro Szolghája es Földie⁵²³ Saygho Ferencz m[anu] p[ropria]. P[ost] S[criptum]. Attyafiaknak tőb jo Akaroinkal edgiut ayanlom böcsüllettel valo szolghalatomot ./.

/2 verso/

Ad[mo]dum R[evere]ndo Domino Andreae Lászlóffy Plebano Chik Sz[ent] Thamásiensi Vigilantissimo Do[mi]no et Benevolo mihi semp[er] observan[dissimi] ./.
In Chik Sz[ent] Thamas

/Fejfel lefele/

/Egy darab piros viaszpecsét-lenyomat./
Recept[a] 1697 D[omi]ni Saigoh litt[era]
/Más kéz:/

⁵⁰⁷ Szubtrahál – levon.

⁵⁰⁸ Examinal – kikérdez, faggat.

⁵⁰⁹ Parochia – plébánia, egyházközösség.

⁵¹⁰ Uznál – használ.

⁵¹¹ Aprehendál – megszerez.

⁵¹² Jovallás, javallás – ajánlat, javaslat.

⁵¹³ Dispozíció – utasítás, rendelkezés.

⁵¹⁴ Serio – komolyan.

⁵¹⁵ Allaborál – kieszközöl.

⁵¹⁶ Intenció – szándék, cél.

⁵¹⁷ Requirál – kér, kéressel megkeres.

⁵¹⁸ Porcika – darabka.

⁵¹⁹ Extendál – kiterjeszt.

⁵²⁰ Assignál – bocsát, rendel.

⁵²¹ De reliquo – egyébiránt.

⁵²² Tyrnavia: Nagyszombat latinul.

⁵²³ Földi – ugyanazon településről vagy tájról származó személy.

Contractust n[em] látta[m]

Eleget próbáltam ezt én, de nem úgy beszéltem az az ember arról a jószágról, a mint itt van írva hanem máskeppen

/Más kéz: /

Olvasta: Vilman Géza.⁵²⁴ 1917. nov. 10.

⁵²⁴ Vilman Géza: 1907–1921 között csíkszenttamási plébános.

[illegible]

[illegible]

Kyō to Akaro Dōkyōka ni
Futari Sayō no Tsumi

DS A. 2. Hlyasfied nach töb zo
Akkordiment und g. in. v. an
lern bößf. u. d. b. d. d.
Polgale. u. d. f.

1698. április 11. Nagyszombat.

Sajgó Ferenc (*Saygho Ferencz*) levele Lászlófi (*Lászlófi*) András csíkszenttamási plébánosnak, amelyben felelősségre vonja, amiért lazán kezelte a birtokügyet, amelyet Boros György jogtalanul használ, és amelyet a megrongált templom és plébánia megsegítésére hagyott. Értesíti ugyanakkor, hogy Orbán Pál (*Orban Páll*) ítélmester meghalt Pozsonyban (*Poson*), és hogy P. Mártonffy⁵²⁵ sógora Szeliben⁵²⁶ tartózkodik a birtokán, valamint, hogy az esőzések nagy károkat okoztak a városban.

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2018). Egy darab szárazpecsét papírfelzettel. 20x33 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 565. Csíkszentttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok: Sajgó-birtokra vonatkozó iratok 1698. április 11.

/recto/

Kőteles szolgálhatomot ayánlom mjnt reghj confidens⁵²⁷ jo Akaro Uram[na]k K[e]g[yelme]d[ne]k Kívánvá[n] I[ste]ntől mjnd[en] lelkj es testj jokot megh adatnj k[e]g[yelme]d[ne]k.

P. Adorjanj Ura[m] leveleből uyobba[n] megherttettem hogy az én intention⁵²⁸ megh sem effectualtatot⁵²⁹, csodalkozom hogy oly lágian fokta k[e]g[yelme]d az dolghot, mj Kőzy Boros Györgynek az en joszaghomhoz, akar mj fictjoknak⁵³⁰ nem kell hitelt adnj, mert eő a nejtpurdisághával veghbe vihet nem szeghenli, tudgiak hogy az Saygho joszagh volt mjndenkör es az Leány Ágh ki volt fizetve, eő pedig csak arendatari[us]⁵³¹ volt p[ro] tempore⁵³² mjnd joszaghba[n] mjnd más állapotokb[an] a mjnt k[e]g[yelme]d kezehez transmittalt⁵³³ levelekből kiteczik. Ha Geörgy János kezehez assignalta⁵³⁴ k[e]g[yelme]d[ne]k s kerem is hogy tarcsa megh jövendőre. Püspök Ur[am] eő N[agysá]gha és nem sokara bemegien azonba[n] foghom mjnd eő N[agysá]ghával, mjnd pedig Laczko Janos Uramal kozlenem a dolghot s eő N[agysá]gha által bűnbe[n] tudositom k[e]g[yelme]det, mert nem szenvedhetem hogy egy ollja[n] ingrát[us]⁵³⁵ Cuculus⁵³⁶ Uralkodgiek joszaghomb[an] mint ha magha[n] nem is vagion I[ste]nnek hála eőt fiam azok közül valamely bemehet, azonba[n] lőtt volna

⁵²⁵ Mártonffy György (1663 k.–1721), a későbbi erdélyi püspök.

⁵²⁶ Tulajdonképpen Felsőszeli (Horné Saliby; SK).

⁵²⁷ *Konfidens* – bizalmas.

⁵²⁸ *Intenció* – szándék, akarat.

⁵²⁹ *Effektuál* – véghezvise, teljesít.

⁵³⁰ *Fikció* – kitalált, a valóságban nem létező dolog.

⁵³¹ *Arendatarius*, aradás – bérlő.

⁵³² *Pro tempore* – időre.

⁵³³ *Transmittál* – küld.

⁵³⁴ *Assignál* – bocsát, juttat.

⁵³⁵ *Ingratus* – kellemetlen, nem szívesen fogadott.

⁵³⁶ *Cuculus* – kakukk.

dispositiom szerent megh romlot Templomunk es Parochia szűkseghire mjnt hogy nem sok jimportantjaja⁵³⁷ vagion. Most semj uysaghot innerom nem tudok egielere jrnom k[e]g[yelme]d[ne]k hanem az elmult napokb[an] Itilö Mester Orb[an] Páll Ur[am] Posonb[an]⁵³⁸ megh halalozot P. Mártonffy⁵³⁹ Soghor Ur[am] Szelib[en]⁵⁴⁰ frissen uralkodik portiosagb[an]⁵⁴¹ nagyb[an] vagiunk, az Vizek⁵⁴² is sok karokot tönek Varasunkb[an] feles hazakot el is rontva[n]. Ezek utan kivanom tarcsa es eltesse I[ste]n számos esztendőkigh jo eghesegb[en] k[e]g[yelme]det.

Tyrna[viae] die 11 Aprilis 1698.

K[e]g[yelme]d[ne]k mjndenkör kesz szolgálhaja Saygho Ferencz m[anu] p[ro]pria].

/verso/

P[ost] S[criptum]. Ot valo jo Akaroim[na]k es Athyamfiai[na]k in ... ayanlom köteles szolgálhatomot.

/Más kéz:/

Receptae 1698. 11 Aprilis li[tter]ae d[omi]ni Saigoh.

/Más kéz:/

Fel peres modgyara beszell a level mert a ki azon jóságot birja mást mond, en meg talaltam a tiszteteket felülle.

Contractust⁵⁴³ nem lattam.

Kezembe nem jött. /Egy darab szárazpecsét./ Karczfalvi György Jánosnal fogott lenni a mint hallottam.

/Fejfel lefele:/

⁵³⁷ *Importantia* – jelentőség, fontosság.

⁵³⁸ Pozsony (Bratislava, Preßburg, Posonium; SK): ma a Szlovák Köztársaság fővárosa.

⁵³⁹ Ez a Mártonffy pap nagy valószínűséggel azonos a későbbi erdélyi püspökkel, aki 1691–1701 között Felsőszeliben volt plébános. Mártonffy György (1663 k.–1721): Csíkkarczfalván született 1663 körül. Tanulmányait Nagyszombatban és a bécsi Pazmaneumban végezte. 1688 novemberétől plébános volt Vásárúton, ahonnan 1691. április 22-én Felsőszelibe, majd 1701-ben Szencre került. 1703. június 22-én pozsonyi kanonokká nevezték ki, 1706. június 4-én pedig aradi préposttá. 1707. november 25-én tagja lett az esztergomi káptalannak. 1708-ban Nagyszombat városa megválasztotta plébánosának. 1709. február 22-től barsi, 1711. december 11-től nyitrai főesperes, 1712. december 12-től az esztergomi Szent István káptalan prépostja volt. 1713. február 18-án III. Károly király bárói rangra emelte és erdélyi püspökké nevezte ki, de csak három évvel később, 1716. február 19-én került sor a beiktatására. 1715. június 4-én az erdélyi főkormánysház tanácsosa lett, majd október 13-án Alsó-Fehér vármegye főispánja. 1721. szeptember 5-én halt meg, a gyulafehérvári székesegyházban temették el. Egy műve jelent meg. Az erdélyi káptalant III. Károly a püspökséggel együtt állította helyre négy kanonoki stallummal. Mártonffy püspök 1721-ben végrendeletileg megalapította az ötödik stallumot azzal a kikötéssel, hogy javadalmazását a mindenkor püspök nevezhesse ki.

⁵⁴⁰ Szei (Felső-és Alsószeli, Horné Saliby, Dolné Saliby; SK): község a mai Szlovákia területén, a nagyszombati kerületben.

⁵⁴¹ *Porcióság* – jószág, birtok.

⁵⁴² *Vizek* – esőzések.

⁵⁴³ *Kontraketus* – szerződés.

Ad[mo]dum R[evere]ndo D[omi]no Andreae Lászloffy Eccl[esi]ae Csik Sz[ent]
Tha[m]asien[s]i Administratoris vigilantissimo Domino mihi semp[er]
observandissimi.
In Chik Sz[ent] Thamas

/Más kéz:/

Vidi: 1917. nov. 10. Vilman

6.

1704. augusztus 24. körül.

Antal János (Janos), Koncz Ferenc és Bak Mihály (Mihal) csíkszentimrei falusbírók és lófő nemes személyek tanúsító levele, amelyben igazolják, hogy László Tamás (Laszlo Thamás) deák úr kérésére Szent Bertalan napján kiszálltak helyszíni szemlére a csíkszentkirályi Szemeskőallja (Szémés kő allja) nevű esztenára és Széles Bérc (Szelés Bércz) kaszálólhelyre. Itt felszólították Oláh Gábort (Ola Gabor), hogy az esztenát költöztesse el, mert László István deák szénájában kárt tettek a juhok.

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2018). Három darab szárazpecsét papírfelzettel. 19x25,5 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 516. Csíkszentkirályi Plébánia Iratai. 516/b. Plébániai Iratok: 1704. augusztus 24.

/Recto/

Nos infra Scripti attestamus quod in hoc Anno 1704. circa Festu[m] S[ancti] Bartholoméi⁵⁴⁴. Műnkőt All Csik Széki Sz[ent]Imréi nagyob Antal Janost, Koncz Ferenczet, és Bak Mihalt, mint hűtős falus biraiat Lo fő nemés Szemellyéket All Csiki V. Tiszt. L. Thamas Deák Úr pécsetívél Allcsiki Sz[ent]Imrei N. Laszlo Istvan Deák és Sz[ent]Kirallij Márkos Donát Istv[án] uramék Nemes Szemellyék, feleségek képekbén mint gongya viselőiök⁵⁴⁵ az Szé[n]tkirálllyi érdőn Szémés kő allja, kűs észténa, és Szelés bércz névű kaszalo helyekre él hivatának, mű is engedelmeskedni akarván, éléb még irt V. Tiszt. Laszlo Thamás Deák Úr pécsetínék, az fellyéb még irt eszténdőbén és Szént Bartalys⁵⁴⁶ nap tájba él méntünk az fellyeb specificalt kaszalo helyékre Szemés Kő tetein találván az Sz[en]t kirallyi közönsegés falu esztenáiat Ola Gabor névű olával édgýűt és ot mi[nd]jarast admonéálván⁵⁴⁷ ő k[e]g[yel]mék az oláhot, hogy az észténát költöztéssék el, mű is az fellyéb még irt kaszalo helyékét még látván még intéztük hogy mind az kaszalatlan fűbén s mind az kaszált réndékbén, égy néhány bugia Szénat István Deák ur is takartatván ő k[e]g[yelme]k sok károk lévén ugy annyira hogy Sémmei Szénát ném csinálhatnak ébé az eszténdőbén, mivél az iuhokkal él gazoltattak mind az réndét⁵⁴⁸ s mind az kalongyákat⁵⁴⁹ és fén allo fűékét, haném ő k[e]g[yelme]nek is Lelki úsméréti Szerént tudgyák, s mongyák még annak élötte valo észténdőkbén ményi Szénát szoktak ott azokon az helyeken égy üdön. kiről mű is adgyúk ezen testimonialis⁵⁵⁰ lévélunkót. fide[m] nostra medianté futura pro téstimonio tulaidon

⁵⁴⁴ Szent Bertalan napja: augusztus 24.

⁵⁴⁵ *Gondviselő – intéző.*

⁵⁴⁶ Szent Bartalis – Szent Bertalan.

⁵⁴⁷ *Admonéál – megint, figyelmeztet.*

⁵⁴⁸ *Rend – lekaszált fű sora.*

⁵⁴⁹ *Kalangya – szénaboglya.*

⁵⁵⁰ *Testimoniális levél – tanúsító levél.*

kézűnk írásával akik tuttuk a kik ném kérést vonassal ~~szokot~~ Sub Scribalvan és Szokot
pécsetűnkkel még erősítven.

Dat[um] in festum et An[n]o et Die ut Supra

Correcta pér nos

Antal Janos

Bak Mihaly falus biro

/Két aláírás és egy kereszt, alatta három darab, háromszög alakban kivágott és
visszahajtott szárazpecsét./

/Verso/

Az mint Kűs Esztenánál valo Kárainkatt meg becsültettűk,⁵⁵¹ arról valo Testimonialis
a[nn]o 1704. aug(?). 10. mp. 245.

⁵⁵¹ *Megbecsül – felértékel.*

Nos infra Scripti attestamus Quod in hoc Anno 1704. circa festum
 S. Bartholomaei. Munkács All. Csik. Püsti. Ágostoni. nagyb. Antal
 János. Konr. Jerecsköt. és Bak Mihály. mint hitos Salusbirákat Lo
 János nemesszemélyeket All. Csik. V. Tiszt H. Thomas Deák és püesthivél
 All. Csik. Püsti. H. László János Deák és Csik. Királyi. Márkos Donat Vó
 uranik. Hemes. Semélyek. Lelesezek. képben mint gongya. vitélők. és fén
 királyi. érdem. semes. kö. alta. kös. eptera. és fúls. bíró. név. kaptak helyet
 re. és hivatarak. ná. és engedelmesség. akarván. élet. még. irt. V. Tiszt. László
 Lo. Thomas Deák. és püesthivél. az. helyet. még. irt. eptendobén. és fén. Bar
 taly. nap. táj. és mintak. az. helyet. Specificato. kaptak helyet. semes. kö.
 beten. elalván. az. királyi. község. Salus. elteráit. de. Gabor. név.
 olval. elgyűt. és. ot. na. parat. adonálván. ő. kézik. az. oláhot. hogy. az. eptera.
 költözésük. és. mi. és. az. helyet. még. irt. kaptak helyet. még. látván. még. indítak.
 hogy. mind. az. kaptak. fúls. és. mind. az. kaptak. rendelték. és. néhány. kaptak.
 név. János. Deák. és. kaptak. ő. Egy. sok. kaptak. Lén. és. annyira. hogy.
 semmi. fén. nem. csinálhatnak. és. az. eptendobén. mivel. az. indítak. és. Gabor.
 tálak. mind. az. rendet. és. mind. az. kaptak. és. fén. alle. fúls. és. hán. ő. teg.
 nek. is. lelki. üsmér. fén. tudják. és. mongják. még. annak. előtt. való. eptendob.
 bín. még. fén. kaptak. ott. az. kaptak. és. helyet. és. fén. kaptak. mi. és. adgy.
 és. kaptak. kaptak. fén. nostra. mediant. futuro. pro. testimonio.
 tulón. kaptak. is. kaptak. a. kaptak. nem. kaptak. vórs. fén.
 Sub. Scribalván. és. kaptak. püesthivél. még. és. fén.

Dada in f. f. f. et die ut supra

Correla per nos

Antal János

Bak Mihály Salus Biró

Tanúsító levél (1704. augusztus 24. körül. Csíkszentkirály)

1708. október 21.

Gavril Filip, Trifan Ștefan és Trifan Radul Draguș Ștefan nemesek levele, amelyet a csíkszentmihályi (*S. Micleuș*) Lukács (*Lucaci*) nevű plébános előtt állítottak ki a Havas Vize (*apa Havașa*) nevű kaszálóterület kapcsán, miután a két ország (Erdély és Moldva) kománfalvi és a csíkszentmihályi lakosaival megvitatták, hogy ahol a csíkszentmihályiak szénája leégett, azt a területet, Havas Vizét, ezentúl örökösen bírhatják a csíkszentmihályiak.⁵⁵²

Alaki jegyek: Papír. Román (cirill betűkkel). Eredeti. Részben rongált (a lap szélein és a tűrés mentén szakadozott). 24x37,5 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 564. Csíkszentmihályi Plébánia Iratai. 564/b. Plébániai Iratok: 1708. október 21.

Pa[t]ria de pe Ungurie

Anul 1708 octombrie 21. Noi cei mai jos iscăliți din bună voința noastră, dat-am aceasta scrisoarea noastră înaintea părintelui Lucaci Plăbănușului din S. Micleuș luați tot din Ciuc S. Micleuș Gavril Filip Nemișș și Trifan Ștefan și Trifan Radul Draguș Ștefan din Țara [...] Cunoscând drea[p]tat[e]a acestor cinstiți megiași fiind noi la judecățile Domniilor sale, viind înaintea noastră lecuiorii din [doaă] țeri adecă despre o parte din țara Ardealului part[e]a cea de frunte din Ciuc Sînt Micleuș, despre alta parte din țara Moldovii lecuiorii din sat Comenești⁵⁵³ anume Vasilie Bănciu, și Vasilie Gheorghice, Ștefan Postolac[h]i, cu mai mulți tovarășii săi, făcură înaintea noastră aceasta învoire, ca fiind că mai nainte de aceasta locuiorii din Comenești, s-ar fi lăudat că fânul cel ce au făcut Săn[t] Micleușenii lor ardă, care au făcut la apa Havașa, că ar fi al lor hotaru, și din veac⁵⁵⁴ pomenit, că au fost tot al Negii acel l[oc] apa Havașa, și aflându-să și oamenii[i] vec[hi] de fr[ate]⁵⁵⁵ care l-au mărturisit cu sufletele lor, că mai nainte de 40 de a[n]i cei au avut șure acolo la [apa] Havaș și acolo s-au și putrezit și de la nimene nu au avut nicio supărare fără cât l-au stăpânit tot în p[ace]⁵⁵⁶ și pentru că s-au lăudat că l-or arde Coman[țești]⁵⁵⁷ fânul l-au pus pe câțiva megiași la o prelunște după decretumul țării, dară fiindu-i vecinătate poștește bună pace, nu au vrut să intre judecate, rupându-se de pace, s-au slobozit p[ace]⁵⁵⁸ aceasta formă și condiție cum că de s-ar întâmpla o pagubă din fân la acel loc de la sătean din Comenești și nu ca de la tâlhari au dat mânila sa[i],⁵⁵⁹ cum că de se va afla o întâmplare ca aceasta

⁵⁵² Ezúton is köszönöm Mihaela Ionescunak, a Román Állami Levéltár Fehér Megyei Hivatalánál dolgozó levéltárosnak, a cirill betűs dokumentum átírását.

⁵⁵³ Comănești (Kománfalva): város Bákó megyében, Moldvában

⁵⁵⁴ A szakadás miatt nehezen olvasható.

⁵⁵⁵ Ua.

⁵⁵⁶ Ua.

⁵⁵⁷ Ua.

⁵⁵⁸ Ua.

⁵⁵⁹ Ua.

fieștecare din megiași sa-și facă îndestularea pentru pagubă, și de aici înainte nici ca cum ne vor ține parte de acel loc, ci precum până acum l-au stăpânit în pace megieșii din Sânt Micleuș apa Havasa și de ici înainte să se stăpânească pururea și nu se vor lega la acel loc niciodată, și de se vor afla cineva să le tulbure sau din hotar sau din pădure dintre sătenii Comănești, megiașii din Sânt Micleuș să aibă voia de a le globii după decretumul țării, și pentru mai mare încredințare, și pururea rămăitoarea pace dat-am și noi mai sus iscăliți cu credința noastră acest zăpis în ziua și anul precum mai sus s-au scris.

Ca și mai sus
Filip [Imbre] m.p.
Lucaci Mihail m.p.

1714. április 22. Csíkszentkirály

Bors István (*Istvan*) és Vitos István csíkszentkirályi (*Szenkiralj*) lófő nemes személyek tanúsító levele, amelyben igazolják, hogy Dónát (*Donat*) L. István özvegye, Szebeni Anna felvett három forint értékű összeget egy kertnek való föld tizennégy évi zálogaként. A földterület szomszédai kívül Kósa Pál (*Kosa pal*) földje, belül pedig Balló Péteré (*Ballo péter*).

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Jó állapot. 16x20,5 cm.

Jelzet: GYFL CSGYL. 516. Csíkszentkirályi Plébánia Iratai. 516/b. Plébániai Iratok: 1714. április 22.

/Recto/

Anno 1714 22 Aprilis Levala⁵⁶⁰ mi előttünk ugy mint Sz[ent]Kiralj Bors Istvan Nobilis es Vitos István major Primipilus⁵⁶¹ előtt N. N. Donat L István U[r] Relictaja,⁵⁶² Szebeni Anna Aszonj egy N. Gyorgy Ur[t]ol Ke[r]tre vöt Darab földnek Zalagjara három magyar forintokat. egy ...el töltéig ugy mjnt tizen n[e]gy esztendok el folyasaig. Mely föld van az also Meszöben hoszsu nevü labban egy felöl vicinusa Kül Kosa pal földbe belöl Ballo pétere. Melyrol ö K[e]g[yel]m[e] minket m[e]g bizot vot Kezb[e] adassal. Müis agyuk ezen recognistionkot⁵⁶³ futuro pro testimonio.

Judices fidem qui Supra.

Datum Sz[ent]Kjrály Anno Die ut Supra

Bors István Nobilis De Sz[ent]Király

/aláírás/

Vitos István Primipilus

/aláírás/

/Verso/

Donath Istvanne Aszsz[o]n vott földiröl az Alsó Mezöben kp. Hf 3.

Hoszu labban

5to

249.

⁵⁶⁰ *Levál* – felvesz (pénzt).

⁵⁶¹ *Primipilus* – lófő rendű személy.

⁵⁶² *Relikta* – özvegy.

⁵⁶³ *Rekogníció* – elismervény.

Anno M 1742 22 Aprilis Levala mi elö'küldte
 mine p. király. Boris Ivan Mihai ex. Viroz István
 Primipatus Alti N. D. Donat h. Jovin to Relictyn. Rubon
 Anna Afraj ex. Kiste vir D. arab földnek Lalyjara hamu
 mygar főnökör. ex. Jone el. h. kiraj ug mine h. ren ug
 ap rendek el. f. kiraj. Mel. föld vin as also Meseiben
 h. f. f. nevü l. h. h. ex. felit vicimra kül. Kosa pal.
 földök belöl. Daltó p. rere. Meljöl ö. h. n. Minkes ug
 kizel van k. b. adal. s. m. ug. eren. regn. h. r. h.
 futuro prot. h. m. v.

Datum p. király Anno Die
 ut h. g. m.

Boris Ivan Mihai
 D. e. p. király
 J. J.

Judices Jidlen qui h. g. m.

Viroz István
 Primipatus Alti

Tanúsító levél (1714. április 22. Csíkszentkirály)

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOM

Kiadatlan levéltári források:

1. GYFL CSGYL 552. Csicsói Plébánia Iratai. 552/e. 1. doboz. a. kötet. Historia domus 1783–1872.
2. GYFL CSGYL 557. Csíknagyboldogasszonyi Plébánia Iratai. 557/b. Plébániai Iratok. 1721.
3. GYFL CSGYL 561. Csíksomlyói Plébánia Iratai. 561/f. Tematikusan Rendezett Kötetek. 2. doboz. Historia domus 1674–1735.
4. GYFL CSGYL 561. Csíksomlyói Plébánia Iratai: Plébániai és Főesperesség Iratok, 1936.
5. GYFL CSGYL 565. Csíkszenttamási Plébánia Iratai. 565/b. Plébániai Iratok. 1646. szeptember.
6. GYFL CSGYL 581. Madéfalvi Plébánia Iratai. 581/d. Szent Anna-kápolna historia domusa 1719–1881; számadáskönyv 1816–1887.
7. GYFL CSGYL 561. Csíksomlyói Plébánia Iratai. 561/e. 6. doboz. Templómépítési jegyzőkönyv 1800–1843.
8. GYFL CSGYL: Tusnádi Plébánia Könyvtára. Ráduly Ferenc: *Csíktusnádra vonatkozó történelmi egyveleg*. 1850. Kézirat. 129. lelt.
9. GYFL ÉL: I. 1/a. Püspöki Iratok. 2235/1861. *Alma Dioecesis Transsilvana Latini, et Armeni Ritus Catholica...* 1826. (Kézirat.)
10. GYFL ÉL: Gyűjtemények. VII. 2/a. Oklevélgyűjtemény. 1500. április 7.
11. GYFL ÉL: I. 4. Canonica Visitationes. 1. doboz. 1. kötet. 1711–1779.
12. GYFL ÉL: I. 4. Visitationes Canonica. 6. doboz. 13. kötet.
13. GYFL ÉL: II. 1/c. Káptalani Vegyes Iratok. 14. doboz. Székesegyházra vonatkozó iratok. 7110/a.
14. GYFL ÉL: VI. 12. Fogarassy Mihály püspök személyi hagyatéka. 1. doboz. Életrajz.
15. RÁL HMH: 47. fondszám. Egyházi Anyakönyvek Gyűjteménye. 581. lelt. sz. Csíkszentdomokosi Plébánia Anyakönyve. 1695–1749.

Kiadott levéltári források:

1. *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei. 9. Hargita megye.* Összeállította: Bicsok Zoltán. Budapest – Bukarest, 2014.
2. *Az egyházi levéltárak szerepe a lelképásztori életben.* Római dokumentumok XI. Az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottságának dokumentuma. Budapest, 1998.
3. *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok.* I. 1727–1737. Közzéteszi: Kovács András és Kovács Zsolt. Kolozsvár, 2002.
4. *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia.* I./I–VI. Szerk.: Ipolyi Arnold. Budapest, 1887–1891.

5. *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia*. II./I–III. Szerk.: Ipolyi Arnold. Budapest, 1884–1909.
6. *Rationes collectorum pontificorum in Hungaria. Pápai tízed-szedők számadásai. 1281–1375*. Vatikáni Magyar Okirattár. I. sorozat. I. Sorozatszerkesztők: Várszegi Asztrik–Zombori István. Budapest, 2000.
7. *Relationes missionariorum de Hungaria et Transilvania 1627–1707. Bibliotheca Academiae Hungariae in Roma. Fontes 1*. Közzéteszi: Tóth István György. Budapest–Róma, 1994.
8. *Székegy Oklevéltár*. I. 1211–1519. Szerk.: Szabó Károly. Kolozsvár, 1872.
9. *Székegy Oklevéltár*. IV. 1264–1707. Szerk.: Szabó Károly. Sajtó alá rendezte: Szádeczky Lajos. Kolozsvár, 1895.
10. *Székegy Oklevéltár*. VIII. 1219–1776. Szerk.: Barabás Samu. Budapest, 1934.
11. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. I. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1569–1591*. Közzéteszi: Demény Lajos és Pataki József. Bukarest, 1983.
12. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. II. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1591–1597*. Közzéteszi: Demény Lajos és Pataki József. Bukarest, 1985.
13. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. III. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1598–1600*. Közzéteszi: Demény Lajos, Pataki József és Tüdős S. Kinga. Bukarest, 1994.
14. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. IV. Székegy népesség-összeírások 1575–1627*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 1998.
15. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. V. Székegy népesség-összeírások 1635*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 1999.
16. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. VI. Székegy népesség-összeírások 1635–1653*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 2000.
17. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. VII. Székegy népesség-összeírások 1654–1680. Pótlások a II. és a IV–VI. kötetekhez 1566–1653*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 2004.
18. *Székegy oklevéltár. Új sorozat. VIII. Székegy népesség-összeírások 1680–1692*. Közzéteszi: Demény Lajos. Marosvásárhely, 2006.

Felhasznált szakirodalom:

1. *A gyulafehérvári főegyházmegye történelmi sematizmusa a 2000. jubileumi és millenniumi évben*. Gyulafehérvár, 2000.
2. András Éva–Daczó Katalin–Fülöp Kinga–Jánosi Csaba–Keresztes Nándor et alii: *Csíksszentimre öröksége*. Csíksszentimre, 2011.
3. Bak Borbála: A XVI–XVIII. századi magyar nyelvű források kiadása. *Fons*. VII (2000)/1. 91–137. (A történeti források kiadásának módszertani kérdései.) 91–137.
4. Balázs Lajos: *Csíksszentdomokos. Monográfia*. Csíkszereda, 1999.
5. Bálint Emil szerk.: *A balánbányai templom 140 éve*. Balánbánya, 2009.
6. Balog László szerk.: *Lélek és kincs Csíksszentmiklóson. Fejezetek a csíksszentmiklósi római katolikus egyházköziség életéből*. Csíksszentmiklós, 2009.
7. Barabási László: *Balánbánya története*. Csíkszereda, 1996.

8. Bărsan Szidónia: *Kostelek felekezeti és etnikai helyzete a XX. században*. Kolozsvár, 2021. (szakdolgozat)
9. Bárh János: *Az eleven székelv tízes. A csíkszentgyörgyi és a csíkbánkfalvi tízesek működése a XVII–XX. században*. Kecskemét, 2007.
10. Bárh János: *Erdély római katolikusai a XVIII. század közepén*. Kecskemét, 2008.
11. Bárh János: *Gyimesfelsőlóki emléklapok. A templom építésének 100. évfordulójára*. Kecskemét, 2003.
12. Bárh János: *Szentgyörgy megyéje Alcsíkban. Esettanulmány a katolikus székelvység egyháztörténetéhez és társadalomnéprajzához*. Kecskemét, 2012.
13. Beke Antal: *Az Erdély egyházmegyei papnővelde történeti vázlatá*. Gyulafehérvár, 1870.
14. Benkő Károly: *Csik Gyergyó és Kászón multja, jelene, általános és részletes osztályokban*. Kolozsvártt, 1853.
15. Bernád Rita: A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár gyűjtőkőzpontjai. In Bernád Rita szerk.: *Egyházi gyűjtemények szőlgálatában. În slujba colecțiilor eclesiastice*. Kolozsvár, 2010. 91–109.
16. Bernád Rita: Fejedelmi levelek a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Gyergyószentmiklósi és Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltáraiban. *Csíki Székely Múzeum Évkönyve*. Főszerk.: Kelemen Imola. Csíkszereda, 2010. 143–158.
17. Bernád Rita: *Plébániai levéltárak I. A Gyulafehérvári-, a Sepsiszentgyörgyi-, a Szamosújvári- és a Gyergyószentmiklósi Gyűjtőlevéltárak repertóriumá*. Erdélyi Római Katolikus Levéltárak 3. Gyulafehérvár–Budapest, 2009.
18. Bernád Rita: Római katolikus gyűjtőlevéltárak Hargita megyében. *Csíki Székely Múzeum Évkönyve*. Sorozatszerkesztő: Murányi János. Csíkszereda, 2009. 289–306.
19. Bernád Rita–Barabás Kisanna: *Plébániai levéltárak II. A Marosvásárhelyi és Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárak repertóriumá*. Erdélyi Római Katolikus Levéltárak 5. Budapest–Gyulafehérvár, 2015.
20. Bernád Rita–Kovács Bálint: *A Szamosújvári Örmény Katolikus Gyűjtőlevéltár. Repertórium. Arhiva de Colecție Armeano-Catolică din Gherla. Repertoriu. The Armenian Catholic Collective Archive in Armenopolis. Repertory*. Erdélyi Római Katolikus Levéltárak 4. Budapest–Gyulafehérvár–Leipzig, 2011.
21. Bernád Rita-Magdolna: A hosszú élet titka: zabkúra. Szemelvények a csíkmadarasi plébánia 19. századi kepekőnyvéből. *Csíki Székely Múzeum Évkönyve*. XIII–XIV. 2019. 19–31.
22. Bernád Rita-Magdolna: Székely püspökök címerei és pecsétjei. In Mihály János szerk.: *Székely jelképek pecséten, címerben*. Székelyudvarhely, 2015. 13–46.
23. Bernád Rita-Magdolna: *Szent László ábrázolása plébániai pecsétéken*. In Hegedűs Enikő szerk.: *Szent László király: Erdély védőszentje. A lovagkirály ábrázolásai a történelmi Erdély területén*. Kolozsvár, 2019. 7–27.
24. Bogos Róbert: *Csikajnáđ 500 éve. Mult és jelen – emlékekőnyv az ajnádi kápolna(templom) építésének 500. évfordulójára*. Csíkajnáđ, 2014.
25. Botár István: *Havasok keblében rejtőző szék Csík. A Csíki-medence középkori telepőléstörténete*. Budapest, 2020.

26. Budeancă, Cosmin–Jánosi Csongor: Sándor Imre (1893-1956) – destinul unui preot romano-catolic. In Budeancă, Cosmin–Olteanu, Florentin ed.: *Identități sociale, culturale, etnice și religioase în comunism*. Iași, 2015. 467–493.
27. *Calendarium dioecesanum venerabilis cleri M. Principatus Transilvaniae ad annum qui est post bissextilem secundus MDCCLXXXII*. Cibini, 1782.
28. *Catalogus venerabilis cleri almae dioecesis M. Principatus Transilvaniae pro anno bissextili a Christo nato MDCCLXXXVIII*. Albae Carolinae, é. n.
29. *Catalogus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis*. Gyulafehérvár, 1870.
30. *Catalogus venerabilis cleri Dioecesis Transsylvaniensis editus pro anno post bissextilem tertio a Christo nato MDCCCLXVII*. Claudiopoli, 1867.
31. Császár Vilmos: *Csíkrákos krónikája*. Csíkszereda, 2003.
32. Csíkkozmási Balázs András Sándor: *Közmás község monográfiája és a közvetlen közelben lévő községek rövid története*. Csíkszereda, 1990.
33. Dobeș, Andrea: *Spații carceriale în România comunistă. Penitenciarul Sighet (1950-1955)*. I. Cluj, 2020.
34. Domokos Pál Péter: *Rendületlenül*. Budapest, 1989.
35. Endes Miklós: *Csík, Gyergyó-, Kászonszék (Csík megye) földjének és népének története 1918-ig*. Budapest, 1994.
36. Fehér János: *Ansamblul bisericii romano catolice din Cozmeni (Csíkkozmás), jud. Harghita*. Baraolt, 2020. (kézirat)
37. Ferencz Béla: *Csíkvármegye monográfiája*. Csíkszereda, 1935.
38. Ferenczi Sándor: *A gyulafehérvári (erdélyi) főegyházmegye történeti papi névtára*. Budapest–Kolozsvár, 2009.
39. Ferenczi Sándor: Világi papok Erdélyben a számadatok tükrében (1556–1716). *Studia Theologica Transsylvaniensia*. XII(2009)/2. 237–258.
40. Gál Hunor: *Múltba rejtett örökség. Fejezetek Szépvíz történelmi örökségéből*. Gyergyószentmiklós, 2017.
41. Hajdú Mihály–Makay Emese–Slíz Mariann szerk.: *Csík-, Gyergyó- és Kászonszék*. Szabó T. Attila erdélyi történeti helynévgyűjtése. 8. Budapest, 2006.
42. Horváth Zoltán György–Gondos Béla: *Erdély legszebb középkori templomai*. Budapest, 2009.
43. Jakubinyi György: *Romániai katolikus, erdélyi protestáns és izraelita vallási archontológia*. Gyulafehérvár, 2010.
44. Knecht Tamás–Zsebe Márta szerk.: *A Gyulafehérvári Főegyházmegye millenniumi sematizmusa*. Kolozsvár, 2010.
45. Lakatos István: *Csíkszentmiklós, a megtartó falu*. Csíkszereda, 2009.
46. Lakatos István: *Kapcsok. Emlékek Csíkszentmiklós történetéből*. Csíkszereda, 2015.
47. Lakatos István: *Siculia*. Fordította, az utószót és a jegyzeteket írta Pap Levente. Iași, 2017.
48. Léstyán Ferenc: *Csíkszentkirály temploma és családjai*. Csíkszentkirály, 1997.
49. Léstyán Ferenc: *Megszentelt kövek. A középkori erdélyi püspökség templomai*. I–II. Kolozsvár, 1996 és 2000 (második, bővített kiadás).
50. *Magyar törvénytár. 1540–1848. évi törvénygyűjtemények*. Márkus Dezső szerk. Budapest, 1900.

51. Marton József: *Fogarasy Mihály erdélyi püspök élete és munkássága*. Gyulafehérvár, 2005.
52. Marton József szerk.: *Márton Áron. Alkalmi beszédek – 3*. Csíkszereda, 2019.
53. Marton József–Jakabffy Tamás: *Az erdélyi katolicizmus századai*. Kolozsvár, 2007.
54. Molnos Sándor–Szamosközi Csilla: *Gólyalábú Csatószege*. Csíkszereda, 2017.
55. Nagy Mihály Zoltán–Bodeanu, Denisa: *(Le)hallgatásra ítélve. Márton Áron püspök lehallgatási jegyzőkönyvei (1957–1960)*. Marosvásárhely–Nagyvárad–Kolozsvár, 2019.
56. Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismeret szempontból*. IV. Pest, 1870.
57. Pál-Antal Sándor: *A Székelyföld és városai. Történelmi tanulmányok és közlemények*. Marosvásárhely, 2003.
58. Pál-Antal Sándor: *Székely önkormányzat-történet*. Marosvásárhely, 2002.
59. Pál-Antal Sándor–Ördögh Imre–Balázs Dénes–Miklós Márton: *Csíkmadaras. Egy felcsúki falu múltja és jelene*. Marosvásárhely, 2006.
60. Salamon József szerk.: *Dani Gergely, az Isten és Gyimesbükk szívében*. Gyimesbükk, 2013.
61. Salamon József: *Gyimes*. Csíkszereda, 2014.
62. Salamon József: *Gyimesi kálvária*. Csíkszereda, 2012.
63. Salamon József: *Márton Áron püspök és a gyimesiek 1949-ben*. Csíkszereda, 2013.
64. Salamon József: *Sugárzó fények a patakok országában*. Gyimesbükk, 2016.
65. *Schematismus venerabilis cleri almae dioecesis Transsilvaniensis*. Budapest, 1903.
66. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis ad annum bissextilem a Christo nato MDCCCXLIV*. Claudiopoli, 1844.
67. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis ad annum vulgarem a Christo nato MDCCCXLVI*. Claudiopoli, é. n.
68. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis*. Albae Carolinae, 1882.
69. *Schematismus Venerabilis Cleri Dioecesis Transsilvaniensis*. Albae Carolinae, 1888.
70. *Schematismus venerabilis cleri almae Dioecesis Transsilvaniensis*. Gyulafehérvár, 1913.
71. Szabó Kálmán: *Múltidéző. Csíkcsicsó monográfiája*. Csíkszereda, 2013.
72. Szabó Miklós–Jakab Sámuel: *Mesél a múlt. Csíkjenőfalva 800 éves története*. Marosvásárhely, 2001.
73. Szecsete Zoltán: *A csíkelnei római katolikus egyházközség története*. Gyulafehérvár, 2006. (Szakdolgozat.)
74. Szentes Gábor: *A madéfalvi egyházközség története*. Madéfalva, 2011.
75. Szentes Gábor–Szentes Hunor: *Madéfalva családfái – 19. század –*. Madéfalva, 2008.
76. Szentes Gábor–Szentes Szidónia: *Madéfalva hagyatéka*. Kolozsvár, 2005.
77. Szereday Antal: *Notitia Veteris et Novi Capituli Ecclesiae Albensis Transilvaniae*. Alba Carolina, 1791.
78. Szőcs János: *A csíkszentmiklósi egyházközség története*. In: Balog László szerk.: *Lélek és kincs Csíkszentmiklóson. Fejezetek a csíkszentmiklósi római katolikus egyházközség életéből*. Csíkszentmiklós, 2009. 9–44.
79. Szőcs Vince: *Mezőtláb múltunk cserépdarabjain*. Csíkszereda, 2018.

80. Szőcs Vince–Szőcs András: *Lármafák öröksége Csíkszentmihály. Őrhelyen a huszonnegyedik órában*. Csíkszereda, 2008.
81. Tankó Gyula–Mihók Edit: „*A gyimesi hegyek kőből vannak rakva.*” *Gyimesközéplek monográfiája*. Csíkszereda, 2014.
82. Tankóné Péter Mária-Terézia: *Csikmadaras. A bölcsőtől a sírig*. Csíkszereda, 2008.
83. Tankóné Péter Mária-Terézia: *Csikmadaras. Székegyruhában hétköznap, vasárnap, régen, és napjainkban*. Csíkszereda, 2009.
84. Vámszer Géza: *Csik vármegye településtörténete. Helytörténeti adatok*. Csíkszereda, 2007.
85. Veszely Károly: *Erdélyi egyháztörténelmi adatok*. I. Kolozsvárt, 1860.

ARHIVE PAROHIALE III. REPERTORIUL ARHIVEI DE COLECȚIE DIN MIERCUREA CIUC

REZUMAT

Arhiva de Colecție din Miercurea Ciuc, înființată pe locul nouă, în ordine cronologică, și-a găsit adăpost în anul 2016 în clădirea parohiei Sfinților Petru și Pavel din Șumuleu-Ciuc. Arhiva Arhidiecezană de Alba Iulia a inițiat colectările structurate ale arhivelor parohiale în anul 2003, inițial la parohii amenințate de dizolvare faptică, extinzându-le ulterior și în zonele pur catolice. Odată cu crearea condițiilor materiale, din proiecte maghiare de finanțare, și datorită lucrărilor neîntrerupte de colectare, arhive de colecție au putut fi înființate în următoarele orașe: Alba Iulia (2003), Gherla (2005), Sfântu-Gheorghe (2005), Târgu-Mureș (2005), Gheorgheni (2007), Odorheiu Secuiesc, Gherla (armeano-catolică – 2010), Cluj-Napoca (2011) și mai recent Miercurea Ciuc (2016).

Alegerea locului de păstrare a Arhivei de Colecție din Miercurea Ciuc a durat câțiva ani, deoarece în multe cazuri deschiderea administratorilor (preoților) responsabili de parohii și înclinația teoretică de a găzdui colecția nu s-au dovedit suficiente, întrucât s-a pus un mare accent și pe condițiile în care se aflau construcțiile locale. Aspectul principal urmărit a fost accesibilitatea și centralitatea, și, nu în ultimul rând, condițiile localului în ceea ce privește securitatea și calitatea spațiului. Locațiile arhivelor sunt de obicei legate de sediul arhidiaconal, dar acest concept a fost respins în cazul arhidiaconatelor Ciuc Inferior și Ciuc Superior, deoarece centrele lor funcționau în sate – Ciucsângeorgiu și Dănești.

În vara anului 2014, împreună cu vicarul general de atunci, Msgr. Ferenc Potyó, am reușit să alegem un loc potrivit pentru arhivă, părintele vicar acordând la rândul său o mare importanță înființării Arhivei de Colecție din Miercurea Ciuc. Administratorii parohiilor din Miercurea Ciuc și din zona înconjurătoare, vizitați la acea vreme, au întâmpinat cu deschidere ideea, însă, dintre toate localitățile, am considerat, că Șumuleu-Ciuc este cel mai potrivit loc în ceea ce privește condițiile locului și cerințele de depozitare. Acordul verbal de la fața locului a fost urmat de pași concreți, întrucât preotul-paroh local, Pr. Attila Kovács, a pregătit localurile destinate arhivei la parterul clădirii parohiei, printr-o cerere de proiect, care a fost evaluată pozitiv de Consiliul Județean Harghita, și a asigurat echipamentele de securitate, de incendiu și de umiditate necesare depozitului ales.

În urma uscării depozitelor nou renovate, în toamna anului 2016 am inițiat colectarea arhivelor istorice create și păstrate la parohii, operațiune care a fost finalizată până la sfârșitul aceluiași an. Ordonarea și prelucrarea fiecărei colecții parohiale a durat până în primăvara anului 2018. Examinând documentele, am fost surprinși să constatăm că, în ciuda vieții catolice neîntrerupte în zona Ciucului, doar un singur document original s-a păstrat din perioada principatului, datat în 1646, și păstrat la parohia Tomești. În același timp, a reprezentat o fericită provocare apariția primelor matricole, în arhivele mai multor parohii, dintre care cele mai vechi au fost păstrate de

către preoți conștiincioși, în colecțiile parohiilor Sâncrăieni și Cozmeni. Registrul din Sâncrăieni conține lista botezaților începând din anul 1693, iar însemnările din volumul de la Cozmeni încep cu anul 1695. Satisfacția profesională a fost alimentată și de existența unor lăsaminte personale valoroase, ascunse printre colecțiile mai multor parohii. Dintre acestea menționăm documentele lui Mózes Vitos (1847–1902) și ale lui dr. Károly Éltés (1837–1890), care au jucat de asemenea un rol semnificativ atât în Biserică cât și în viața publică, moștenirile lor documentare regăsindu-se printre arhivele parohiilor din Sâncrăieni și Nicolești. La fel ne-a entuziasmat descoperirea unor mostre de scris olograf, caracteristice cronicarului István Lakatos (c. 1635–1706) pe paginile volumelor de *Historia Domus* din Șumuleu-Ciuc, început în anul 1674, și respectiv în anul 1684.

În ceea ce privește starea de conservare a materialului arhivistic, intervențiile de protecție a fondurilor au fost, de asemenea, necesare în unele cazuri, din cauza condițiilor anterioare variate de depozitare. Întrucât, în vara anului 2018, o bibliotecă de colecție, precum și un atelier de restaurare au putut fi înființate în aceeași clădire, lângă Arhiva de Colecție din Miercurea Ciuc, tot cu sprijinul financiar al guvernului maghiar, nenumărate documente de o valoare istorică remarcabilă au putut fi restaurate până acum prin intermediul activității acurate a experților atelierului. Cererea crescândă pentru cercetarea electronică a accelerat, de asemenea, digitalizarea mai multor materiale arhivistice mai des solicitate, ceea ce s-a putut posta și pe pagina de internet a arhivei. Printre documentele parohiale au fost scanate prioritar registrele de evidență ale documentelor, matricolele de botez, de căsătorie și de deces, volumele de *Historia Domus*, procesele verbale ale ședințelor consiliului bisericesc și un număr mai mic de documente din secolul al XVII-lea, care pot fi acum consultate și pe cale virtuală. Volumul documentar actual include, de asemenea, transcrieri ale documentelor păstrate din perioada anterioară Restaurăției Catolice. Aceste documente au fost create între 1646 și 1714, dintre ele păstrându-se doar opt piese.

Arhiva de Colecție din Miercurea Ciuc, alături de documentele oficiale ale celor două protopopiate, conține colecțiile de documente ale parohiilor din arhidiaconatele Ciuc Inferior și Ciuc Superior: Sândominic, Tomești, Bălan, Racu, Dănești, Cârța, Mădăraș, Siculeni, Ciceu, Mihăileni, Delnița, Păuleni-Ciuc, Frumoasa, Toplița-Ciuc, Nicolești, Ghimeș-Făget, Lunca de Jos, Lunca de Sus, Coșnea, Șumuleu-Ciuc, Sâncrăieni, Sântimbru, Sânsimion, Cetățuia, Sânmartin, Cozmeni, Lăzărești, Misentea, Armășeni, Ciucsângeorgiu, Lelicieni, Cașinu Nou, Iacobeni și Tușnad. În plus, aici se regăsesc și documentele, în cantitate mai mică, ale parohiilor Vrabia și Jigodin. Totalul materialului arhivistic al acestor două protopopiate, care cuprinde 34 de parohii și două filii, însumează un material arhivistic în cantitate de 85 metri liniari.

PARISH ARCHIVES III.

REPERTORY OF THE COLECTIVE ARCHIVE IN MIERCUREA CIUC

SUMMARY

The Collective Archive from Miercurea Ciuc (the ninth to be established, in chronological order) found shelter in 2016 in the parish building Saint Peter and Paul in Șumuleu-Ciuc. The Archdiocesan Archive of Alba Iulia initiated the structured collections of the parish archives in 2003, initially at the parishes threatened by their dissolution, later extending it to the purely catholic areas. With the creation of the material conditions from Hungarian financing projects and due to the uninterrupted collection works, the collective archives would be set up in the following cities: Alba Iulia (2003), Gherla (2005), Sfântu-Gheorghe (2005), Târgu-Mureș (2005), Gheorgheni (2007), Odorheiu Secuiesc, Gherla (Armenian-Catholic - 2010), Cluj-Napoca (2011) and more recently Miercurea Ciuc (2016).

The choice of the location of the Collective Archive from Miercurea Ciuc lasted several years, because in many cases the openness of the administrators (priests) responsible for the parishes and the theoretical inclination to host the collection did not prove enough, as great emphasis was placed on local construction conditions. The main issue was accessibility and centrality, and, last but not least, the conditions of the premises in terms of security and spatial quality. The locations of the archives are usually related to the archdeacon's centers, but this concept was rejected in the case of the archdeacons of Ciuc Inferior and Ciuc Superior, because their centers operated in villages - Ciucsângeorgiu and Dănești.

In the summer of 2014, together with the then Vicar General, Ferenc Potyó, we managed to choose a suitable place for the archive, who gave great importance to the establishment of the Collective Archive in Miercurea Ciuc. The administrators of the parishes from Miercurea Ciuc and the surrounding area, visited at that time, welcomed the idea, but, of all of them, we concluded that Șumuleu-Ciuc was the most suitable place in terms of place conditions and storage requirements. The verbal agreement, on the spot, was followed by concrete steps, as the local parish priest, Attila Kovács, prepared the premises for the archive on the ground floor of the parish building through a project request, which was positively evaluated by Harghita County Council, and arranged the security, fire and humidity equipment necessary for the chosen warehouse.

Following the drying of the newly renovated depositories, in the autumn of 2016 we started collecting the historical archives created and kept at the parishes, which was completed by the end of the same year. The ordering and processing of each parish collection lasted until the spring of 2018. Examining the documents, we were surprised to find that, despite the uninterrupted Catholicism in the Ciuc area, only one original document has been preserved from the period of principality, dated 1646, and preserved at the parish of Tomești. At the same time, we had a happy discovery with the appearance of the first registers of baptism, marriage, and burial in the archives of several parishes, of which the oldest were kept by the careful priests in

the collections of Sâncrăieni and Cozmeni parishes. The register from Sâncrăieni contains the list of the baptized since 1693, and the notes in the volume from Cozmeni start with the year 1695. The professional satisfaction was accompanied by the existence of valuable personal remains hidden among the collections of several parishes. Among them we mention the documents of Mózes Vitos (1847–1902) and Dr. Károly Éltés (1837–1890), who also played a significant role both in the church and in public life, their legacies being found in the parish archives from Sâncrăieni and Nicolești. We were also excited to discover the characteristic handwriting of the chronicler István Lakatos (c. 1635–1706) on the pages of the *historia domus* volumes from Șumuleu-Ciuc and Cozmeni, started in 1674 and 1684, respectively.

Regarding the state of preservation of archival material, fund protection interventions have also been necessary in some cases due to the various previous storage conditions. As, in the summer of 2018, a collection library and a restoration workshop could be set up in the same building near the Collective Archive in Miercurea Ciuc. Also, with the financial support of the Hungarian government, countless documents of remarkable historical value could be restored through the careful work of workshop experts. The increased demand for e-research has also accelerated the digitization of more researched archival materials, which are exposed on the archive's website now. Among the parish documents were primarily scanned the registers of baptismal, marriage and death records, the registers of parish documents, volumes of *historia domus*, protocols of church council meetings and a smaller number of seventeenth-century documents, which may be now also consulted virtually. The present volume also includes transcripts of documents preserved from the period before the Catholic Restoration. These documents were created between 1646 and 1714, and only eight pieces have been preserved in these mentioned collections.

The Collective Archive from Miercurea Ciuc, together with the official documents of the two archdeaconries, contains the document collections of the parishes from the archdeaconries of Ciuc Inferior and Ciuc Superior: Sândominic, Tomești, Bălan, Racu, Dănești, Cârța, Mădăraș, Siculeni, Mihăileni, Ciceu, Delnița, Păuleni-Ciuc, Frumoasa, Toplița-Ciuc, Nicolești, Ghimeș-Făget, Lunca de Jos, Lunca de Sus, Coșnea, Șumuleu-Ciuc, Sâncrăieni, Sântimbru, Sânsimion, Cetățuia, Sânmartin, Cozmeni, Lăzărești, Misentea, Armășeni, Ciucsângeorgiu, Lelicieni, Cașinu Nou, Iacobenii and Tușnad. In addition there are also found the smaller documents of the filia parishes of Vrabia and Jigodin. The total archival material of these two archdeaconries, which includes 34 parishes and two filia, totals an archival material with a quantity of 85 linear meters.

KÉPMELLÉKLET

1. A csíkrákosi plébánia historia domusa (1669–1854)
2. A csíksomlyói plébánia historia domusa (1674–1735)
3. A kozmási plébánia historia domusa Lakatos István krónikaíró bejegyzéseivel (/1608/1684–1874/1940/)
4. XI. Kelemen pápa búcsúengedélye a csíkszentmártoni Páduai Szent Antal-kápolna részére (1718. augusztus 10.)
5. Mária-kegykép a csíkszentkirályi plébánia anyakönyvéből (18. század)
6. A madéfalvi Szent Anna-kápolna historia domusa (1719–1881) és számadáskönyve (1816–1887)
7. Bajtay Antal erdélyi püspök búcsúengedélye a kozmási Nepomuki Szent János-kápolna részére (1767. október 19.)
8. dr. Éltes Károly püspöki líceumi bizonyítványa a csíkszentmiklósi plébánia levéltárában őrzött hagyatékából (1858)
9. Kolonics István orgonarajza (ajánlók kézjegyével és pecsétjével ellátva) a csíksomlyói templom részére (1884)
10. I. Ferenc József császár elismerő oklevele a csíknagyboldogasszonyi plébánia részére (1896. október)
11. A csíkszentdomokosi elemi iskola előmeneteli és mulasztási naplója a későbbi Isten szolgája Márton Áron püspök osztályzataival (1907)
12. A kászonjakabfalvi kántori lak építési tervrajza (1915)
13. Ajánlólevél a csíkmadarasi templom orgonájának készítésére vonatkozóan (1940)
14. A kászonújfalvi görögkatolikusok rítusváltoztatásának kimutatása (1943)
15. A kozmási templom vendégekönyve (1974–1994)
16. A Csíkszeredai Gyűjtőlevéltár és Gyűjtőkönyvtár kutatószobája

LISTA ILUSTRAȚIILOR

1. *Historia Domus*-ul parohiei Racu (1669–1854)
2. *Historia Domus*-ul parohiei Șumuleu-Ciuc (1674–1735)
3. *Historia Domus*-ul parohiei Cozmeni cu însemnările cronicarului István Lakatos (/1608/1684–1874/1940/)
4. Indulgența papei Clement al XI-lea pentru capela Sfântul Anton de Padova din Sânmartin (10 august 1718)
5. Icoana Fecioarei Maria din matricola parohiei din Sâncrăieni (secolul XVIII)
6. *Historia Domus*-ul capelei Sfânta Ana din Siculeni (1719–1881) și registrul de dări de seamă (1816–1887)
7. Indulgența episcopului de Transilvania Antal Bajtay pentru capela Sfântul Ioan de Nepomuc din Cozmeni (19 octombrie 1767)
8. Certificatul liceal al lui dr. Károly Éltés din lăsamântul său personal păstrat în arhiva parohiei din Nicolești (1858)
9. Desenul orgii lui István Kolonics (prevăzut cu semnăturile și ștampilele recomandanților) pentru biserica din Șumuleu-Ciuc (1884)
10. Diploma de recunoaștere a împăratului Francisc Iosif I pentru parohia din Cârța (octombrie 1896)
11. Jurnalul școlii elementare din Sândominic cu calificativele episcopului de mai târziu, Slujitorul lui Dumnezeu Áron Márton (1907)
12. Planul de construcție al casei cantoriale din Iacobeni (1915)
13. Scrisoare de recomandare pentru biserica din Mădăraș privind construirea unei orgi (1940)
14. Evidența schimbării ritului greco-catolicilor din Cașinu Nou (1943)
15. Jurnalul de oaspeți al bisericii din Cozmeni (1974–1994)
16. Sala de lectură a Arhivei de Colecție și a Bibliotecii din Miercurea Ciuc

PHOTO ATTACHMENT

1. Historia domus of parish from Racu (1669–1854)
2. Historia domus of parish from Șumuleu-Ciuc (1674–1735)
3. Historia domus of parish from Cozmeni with the notes of chronicler István Lakatos (/1608/1684–1874/1940/)
4. Indulgence of Pope Clement XI for the chapel of Saint Anton of Padua from Sânmartin (the 10th of August 1718)
5. The icon of Virgin Mary from the baptismal register of parish from Sâncrăieni (the 18th century)
6. Historia domus of chapel Saint Anne from Siculeni (1719–1881) and its accounting register (1816–1887)
7. Indulgence of the Transylvanian bishop Antal Bajtay for the chapel of Saint John of Nepomuk in Cozmeni (the 19th of October 1767)
8. High school certificate of dr. Károly Éltés from his personal heritage preserved in the parish archive from Nicolești (1858)
9. Organ plan of István Kolonics (provided with the signatures and stamps of the recommenders) for the church in Șumuleu-Ciuc (1884)
10. Diploma of recognition of Emperor Francis Joseph for the parish of Cârța (October 1896)
11. The diary of the elementary school in Sândominic with the qualifications of the later bishop, the Servant of God Áron Márton (1907)
12. Construction plan of the cantor's house from Iacobeni (1915)
13. Letter of recommendation for the church from Mădăraș regarding the construction of an organ (1940)
14. Evidence of the change of the rite of the Greek Catholics in Cașinu Nou (1943)
15. The guest diary of the church from Cozmeni (1974–1994)
16. The research room of the Collective Archive and Library from Miercurea Ciuc

